

Šentvid pel za zeleno Slovenijo

**Govoril predsednik
Lojze Peterle, vendar
nič o politiki**

ŠENTVID PRI STIČNI — Pod geslom Pojemo za zeleno Slovenijo je bil v nedeljo, 24. junija, že 21. tabor slovenskih pevskih zborov, pevcem pa so se v vseh teh letih pridružili še zbori iz zamejstva. Letos se je v povorki in potem v velikem amfiteatru zbralo kar 244 zborov s skoraj 6500 pevci. Bilo je sedemsto zborov manj kot lani, med sodelujočimi so bili tudi številni zbori z Dolenjskega. Tradicionalna povorka, ki je tokrat potekala v sončnem vremenu, je sredi Šentvida pozdravljala z ljudsko voljo izbranega predsednika, le-ta pa je na slavnosti tribunski sedel skupaj z Ladkom Korošcem in drugimi gosti.

Lojze Peterle, predsednik izvršnega sveta Slovenije, je bil na osrednji prireditvi tudi slavnostni govornik. Naj na začetku povemo, da se prvič ni niti z eno besedo govorilo o politiki, ampak le o petju, kajti predsednik je tudi zborovski pevec in je že nekajkrat prepeval na šentviškem taboru. Pevcem je položil na srce in jih spomnil na naše izvorno izročilo — na družinsko petje, ki je bilo več časa po vojni potisnjeno za vrata hiš, sedaj pa ni več sumljivo, kaj šele nevarno.

»Družine naj bodo tiste, ki bodo ohranjale tradicijo. Tisto, kar počno družine na Koroškem, je nekaj lepega, zato vam svetujem, da jih posnemate. Tudi ko se vozite z avtom, pojte in gojite družinsko pesem. Tudi televizija nam zapira naš ustvarjalni duh. Zakaj gledamo, kako drugi ustvarjajo, ne bi to počeli tudi sami? In petje je najbolj enostavna rešitev«, je povedal novi ministriški predsednik. Pevci so mu navdušeno ploskali, tako tudi napovedovalcu dr. Avguštinu Lahu, ki je bral vezni tekst docela ubran na ekologijo, saj so pevci letos peli za zeleno Slovenijo.

J. PAVLIN

Srečanje v dveh prestolnicah

Slovenski izseljenci se bodo srečali ta teden v Ljubljani, Dolenjskih Toplicah in na Otočcu

DOLENJSKE TOPLICE — Prireditve v sklopu Srečanja v moji deželi, katerih pretežno del se odvija v Dolenjskih Toplicah, so v polnem teku. Jutri bo otvoritev likovne razstave starejših slovenskih ustvarjalcev po svetu v galeriji Dolenjskega muzeja, potem pa v

DOLGA POT NA SREČANJE — Tamara Kazuko, Jože Stražar in Nabujo Koda, trije umetniki iz Švedske, so na otvoritev likovne kolonije v Dolenjskih Toplicah prišli naravnost z 2500 km dolge poti. Zato jim je osvetežitev na vrtu restavracije Rog kar prijala.

J. P.

Energetika ne bo več grešni kozel

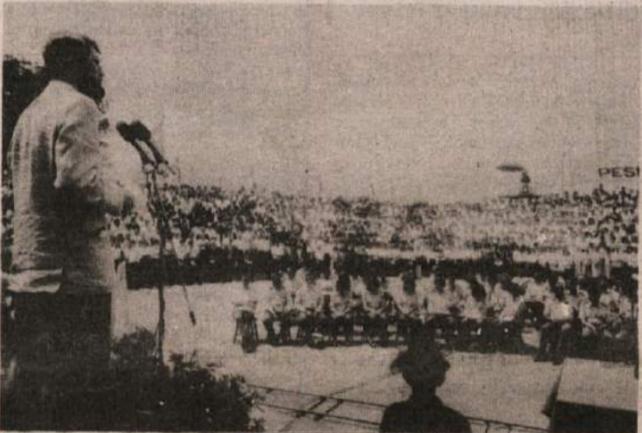
Minister za energetiko dr. Miha Tomšič meni, da je treba tudi energetiko postaviti na ekonomske temelje — JE Krško bodo zaprli samo v soglasju s Hrvati

LJUBLJANA — Vladni komiteji in sekretariati so očitno sklenili, da bodo preko sredstev javnega obveščanja imeli stalen stik z javnostjo. Tak »pogovor z javnostjo« je bil tudi pogovor predsednika republiškega komiteja za energetiko dr. Mihe Tomšiča, ki je prejšnjo sredo skupaj s sodelavci odgovarjal na vprašanja novinarjev.

Prvi človek slovenske energetike dr. Miha Tomšič je to pot govoril o splošnih težavah v energetiki, potem o položaju v rudnikih, seveda pa ni pozabil spet govoriti o JE Krško. Za težave v

ODKRILI KIP KOSTELCA

BANJALOKA — V spomin na partizanski napad na Banjaloko praznuje KS Kostel vsako leto 22. junija svoj kratek praznik. Letošnja glavna slovenskost je bila minulo nedeljo, 24. junija, na njej pa so odkrili kip Kostelec (se pravi domačina iz teh krajev), ki ga je izdelal Matija Glad iz Koblarjev, sicer domačin iz Banjaloke. O uspešnem kipurju — samouku, ki je razstavljal že v mnogih krajih po domovini in tujini, in o kulturnem razvoju Banjaloke je govoril domačin narodni heroj Andrej Cetinski-Lev. V kulturnem programu so nastopile skupine KSD Kostel.

PESEM IZ TISOČEV GRL — Šentviški pevski tabor je le eden in v vseh 21 letih je gostil že na desetisočih pevcev, obiskovalcev in poslušalcev slovenske pesmi. Letos je bilo še posebej lepo, saj je bilo sončno in prvič brez politike. To je Lojze Peterle prepustil politikom, sam pa je spregovoril o slovenskem družinskem petju, ki je bilo nekaj v navadi. (Foto: J. Pavlin)

BERITE DANES!

- na 2. strani:
 - Sindikat zdravnikov Dolenjske
- na 3. strani:
 - Pšenična polja v ognju?
- na 4. strani:
 - Poziv vlade k razumnim odločitvam
- na 6. strani:
 - Demosove igre
- na 7. strani:
 - Slovenski duhovni vi-tez s Koroške
- na 8. strani:
 - Na anonimke ne bomo odgovorjali
- na 9. strani:
 - Reka Krupa je dediščina nas vseh
- na 11. strani:
 - Kako je »padala« Kočevska Reka
- na 12. strani:
 - Ajdovski jez se je zrušil
- na 15. strani:
 - Škocjanske podzemne katedrale

PROTESTNI ZBOR

DVOR — V nasprotju z vsem, kar je bilo dolga leta obetano, se zadnje čase dogaja, da Suha krajina izgublja še tista delovna mesta, ki si jih je z muko pridobila in pomenijo pogoj za obstoj ljudi v teh, že tako zapostavljenih krajih. Ker krajin tega procesa ne morejo gledati križem rok, prireja krajevna skupnost Žužemberk v ponedeljek, 2. julija, ob 15. uri na Dvoru protestni shod proti zapiranju delovnih mest.

VREME

V drugi polovici tedna bo spremenljivo oblačno vreme, z občasnimi nevihtami. V nedeljo izboljšanje.

Videm v težkem položaju, a ne kritičnem

Najhujša nelikvidnost — Stavka v TES Brestanica

KRŠKO — V terek je bila v podjetju Videm tiskovna konferenca, za katero je bilo predvideno, da bo na njej sodeloval tudi generalni direktor Silvo Gorenc, vendar pa je bil zaradi štrajka v tovarni TES v Brestanici odsoten. Kljub temu sta njegova sodelavca Franc Čargo in Franc Pipan odgovorjela na vprašanja posavskih novinarjev.

Priznala sta, da je največja posavska gospodarska organizacija ta hip v krizi, tako kot je pač v krizi vse slovensko gospodarstvo. Ta se kaže predvsem v tem, da nihče nima denarja in so v firmo zelo majhni prilivi denarja, kar povzroča nelikvidnost. Iz tega začaranega kroga pa ni mogoče priti, ker tudi banke ne zaupajo preveč družbenemu sektorju gospodarstva. Izguba, ki jo bo Videm imel v prvem polletju, bo znašala okoli 9 milijonov dolarjev, kar bo za šest milijonov dolarjev več kot v prvem četrtletju, pa kljub temu daleč pod mejo, ki jo Videm s svojim bruto prometom ali celotnim premoženjem preneva.

V Vidmu se povsem strinjajo z vsemi spremembami na gospodarskem in političnem področju, zato si želijo da bi bile v Sloveniji in Jugoslaviji čimprej ustanovljene agencije za odprodajo družbene last-

• Štrajk v tovarni TES v Brestanici je izbruhnil zaradi tega, ker so delavcem ponudili izplačilo počitniškega regresa v obliki obveznic, nominiranih v nemških markah in izplačljivih 5. septembra letos. Potem pa je delavski svet podjetja sprejel sklep, da bodo pol regresa izplačali ob 9. julija, ostalo pa tudi v delnicah oz. obveznicah, izplačljivih septembra. Delavci TES v Brestanici so tako reagirali zaradi izplačila regresa, ker imajo precej nižje plače kot v ostalih tovarnah podjetja Videm. Poprečna plača namreč znaša 700 DEM, medtem ko v krški tovarni znaša poprečna plača 840 DEM.

nine. Vendar pa so v Vidmu trdno odločeni, da bodo firmo prej finančno konsolidirali, vodilni pa bodo, ne glede na to, koliko časa bodo še na čelu firme, vztrajali pri tem, da se tovarna ali njen del čim dražje odproda. Šele potem pa vidijo konkretno rešitev za podjetje Videm, ki menda v mednarodnih krogih niti ne kotira tako nizko. Da bi se firma utrdila, je delavski svet sprejel vrsto ukrepov. J. SIMČIČ

NOV PRODAJNI SALON AVTOHIŠE PIONIR

NOVO MESTO — Pretekli terek, 26. junija, je bila slovesna otvoritev novega prodajnega avtosalona Avtohiše GIP Pionirja Novo mesto, ki je v okviru dosedanjega avtoservis-a v Ločni. S tem je Pionir, ki že dolga leta uspešno poslovno sodeluje v IMV, postal uradni Revozov trgovec z vozili Renault, glavni program Avtohiše pa je predvsem uveljavitev v vse večjem boju za kupec na tržišču Dolenjske, Posavske, Bele krajine in Kočevskega. Po otvoritvi in ogledu salona so si mnogi gostje ogledali tudi pred kratkim delno preurejen objekt Avtohiše.

RAVBARJU ETAPA, SANDIJU DIRKA — Z zmagošlavjem Bogdana Ravbarja na cilju pete etape dirke Po Jugoslaviji v Novem mestu (na posnetku) so se stvari za kolesarje Krke pričele obračati na boljše. Konec je bil sijajen: zmagovalce dirke je postal Sandi Papež, Srečko Glivar pa je bil drugi. Več o tem uspehu na športni strani. (Foto: B. B.)

POČITNICE IN POLETJE — Z zadnjim dnevom v šolskih klopih so se za naše šolarje pričele težko pričakovane počitnice. Nekaj tisoč mladih je prihajajoče počitnice pozdravilo na novomeški Loki na prireditvi, ki jo je pod naslovom »2. boljši sejem in počitniški žur« pripravila občinska Zveza prijateljev mladine. Skupna zmogalka iger brez meja je ekipa KS Žabja vas pred ekipo Ločne in Majde Silc, v zabavnem delu prireditve pa so nastopili novomeški rock ansambli, plesne skupine, manekeni Reklam Studia so prikazali nove kopalne modele tovarne Beti (na sliki), od gostov sta nastopila Romana Krajčan in ansambel Obvezna smer. (Foto: J. Pavlin)

DOLENJSKI LIST

DOLE

DOLE

DOLE

DOL

DOL

DOL

DO

DO

DO

DO

DO

DO

DO

DO

DO

DO

DO

DO

DO

DO

DO

DO

DO

DO

DO

DO

DO

DO

DO

DO

DO

DO

DO

DO

DO

DO

DO

DO

DO

DO

DO

DO

DO

DO

DO

DO

DO

DO

DO

DO

DO

DO

DO

DO

DO

DO

DO

DO

VSAK
STUDIJSKA KNJIZNICA
MIRANA JARCA
68000 NOVO MESTO
DL 068415
VETINILIK

Za pomiritev človeške žalosti

**Priprave na spravno dan
prijetev, ki bo 8. julija v Kočevskem Rogu**

KOČEVJE — Na začetku ponedeljka so se občinske komisije za prostorsko prireditve in zaščito grobišč v Kočevskem Rogu so ugotovili, da slaba dva tedna pred pravno slovesnostjo in mašo pri grobišču območanov v Rogu še vedno ni znano, kdo je organizator te prireditve in kdo bo plačal stroške v zvezi z njo. Predstavniki občine Kočevje so se posebej poudarili, da so grobišča res na območju njihove občine, vendar so tisti povojni dogodki in tudi sprava stvar svet Slovencev.

Ocenili so, da je neodgovorno, ker ni imenovan ustrezen republiški odbor, ki bi vodil priprave na prireditve in usklajeval delo vseh skupin, kar je potrebno za uspešno prireditve, pa čeprav so iz občine razne republiške organe opozarjali na to. Še posebej so naglašali, da kočevska občina ni odgovorna za prireditve in da ne bo odgovorna, če bo šlo pri izvedbi kaj narobe. Seje so se udeležili tudi predstavniki lokalnih republiških organov. Iz njihovih razprav je bilo najprej videti, da tudi prireditve ni jasno, kdo je organizator spravne prireditve, končno pa je poslanka spomenka Hribar zatrjela, da je predsedstvo Republike Slovenije polno odgovorno za prireditve, da bo v kratkem imenovan poseben odbor na republiški ravni, vsa odgovornost pa da bo tudi finančno pokrita.

Na seji komisije so poročali, da gozdarji pokončujejo prometne table in druge opozorilne znake. Promet bo organiziran posredno s kočevske in novomeške smetališča. Primernih parkirišč ni in bo treba do kraja prireditve in nazaj pešačiti tudi do 5 km. Prav zato odsvetujejo, da bi na prireditve prišli starejši, bolni in otroci. Navodila in nasvete za udeležence (pričakovano približno od 10.000 do 50.000 ljudi) bomo objavili prihodnjic.

J. P.

OB DNEVU BORCA NA PRELOKO

PRELOKA — Osrednja črnomaljska proslava ob dnevu borca bo letos na Preloki, in sicer v sredo, 4. julija. Ob 15. uri bo v Vinici otvoritev asfaltna ceste od Vinice do Preloke, uro pozneje pa proslava na Preloki.

Dogaja se Dolenjska

V zeleni deželi med Kolpo in Savo, med Ljubljano in Gorjanci se te dni marsikaj dogaja. Kot da bi hotela ujeti dolga desetletja pozabe, vsa drhu v pričakovanju ponovne mladosti. Komaj so v njej, v geocentričnem središču Slovenije, po starih običajih ustoličili prvega legalno izvoljenega slovenskega predsednika, že je javnosti razkrila svoja najskrivnejša jedra in svojim sinovom pokazala neslutene, 200 kvadratnih kilometrov velike, do sedaj skrbno čuvane skrivnosti. Niso še izzveneli glasovi tisočih pevcev v Šentvidu, že so v Dolenjskih Toplicah zavihтели čopice in kladiva slovenski umetniki z vsega sveta. Srečali se bodo še razumniki, gospodarstveniki, kulturni delavci in padale bodo pregrade, za katere so nam nekateri trdili, da so večne in svete. Slovenec bo spet zagledal Slovenca brata. V soboto, 7. julija, bo zarajal z njim na zaključni izseljeniški prireditvi Srečanja, v nedeljo pa sklonil glavo, posuto s pepelom, ob spravi daritva na roških grobiščih. Dolenjska, do sedaj prezrta in skoraj prezirana, zopet oživlja iz traumatizirane sna nove slovenske zgodovine. Pri svojih prstih je v najtežjih dneh došla do smrti sprta slovenska sinova, nesrečna mati nesrečnih sinov. Vanjo je prinala njuna kri in na njej so se belile njune kosti. Sedaj je čas, da ju med sabo spravi in da tudi sama dobi v času slovenske prebuje tisto mesto v slovenski stvarnosti, ki ji gre, rešena predsodkov in zamer.

TONE JAKŠE

»Zveza« nas ima še v pesti

Dr. Dimitrij Rupel je na 2. kongresu Slovenske demokratične zveze dejal, da se bodo vse bolj kazale politične, gospodarske in kulturne razlike med narodi, ki živijo na ozemlju Jugoslavije. SDZ bo nasprotovale težnjam, ki hočejo zmanjšati ali celo ukiniti te razlike in jih podrediti nekakšni srednji vrednosti. Kaj naj bi bila ta srednja vrednost, pa vemo tako rekoč vsi. V prejšnji Jugoslaviji, v kateri smo živeli 45 let, smo živeli v znamenju bratstva in enotnosti, noben narod pa ni smel kaj dosti izražati svoje nacionalne posebnosti. Vse to je bilo mogoče zaradi Titove avtoritete, ki je po eni strani za dolgo časa umirila vsa mednarodna nasprotja, po drugi strani pa podžigala tihi nacionalizem, ki je moral ob prvi priliki izbruhniti na dan.

Da razlike so, je vsak dan bolj očitno, in to na vseh treh ravneh, na politični, gospodarski in kulturni, krizanje med črnogorsko velikoposebnostjo in slovensko natančnostjo (o tem se je svoje čase povsem resno govorilo, ko je tekla beseda, kako povečati gospodarsko učinkovitost Jugoslavije) pa očitno ne bo mogoče. Slovenske politične manire, dočerašnja gospodarska učinkovitost, ki je ni mogla zatreti niti »ekonomi-

ja skupnega kotla« in tradicionalna navezanost na kulturno izročilo Evrope, so pač za korak ali dva pred siceršnjim jugoslovanskim poprečjem. Čeprav ponekod vlada prepričanje, da se še zveza ne bomo znebili socializma, da še dolgo ne bomo Evropi in je v spodnjih slojih čutili nostalgijo po prejšnji Jugoslaviji in malce odpora do te, ki šele nastaja, je dejstvo, da Slovenija ne more več živeti v tako ozkih okvirih. Deklaracija o polni suverenosti Republike Slovenije, ki jo je sprejela SDZ, je dokaz za to. In še več, ne gre za izmišljotino peščice intelektualcev, gre za posledico organskega razvoja z jasnimi nasledki.

Jug gre za nami, včasih je to trajalo dve leti, zdaj se je ta časovna razdalja zmanjšala, zato pa so razlike drugod bolj očitne. Z nemajhno ironijo govorijo o teh pojavih tudi tamkajšnji intelektualci. Predsednik predsedstva Črne gore dr. Kostić je bil opljuvan in oklofutan, kot soliden bokser pa se je izkazal tudi sam. Dvočrtašnja sobojenka Drašković in Šešelj iz Srbije narodne obnove se zdaj zmerjata. Drašković naj bi bil poneveril strankarski denar, se izkazal kot človek z malo osebnega poga. Šešelj pa naj bi bil zrel za psihiatre. Samo vprašanje

časa je, kdaj bodo tudi na politično prizorišče Juga stopili resnejši ljudje in v zamenjali sedanje lumpen-politike.

Ta politična oblika opcij, pesti in strasti sedaj poteka v parterju, kaj snujejo v državnem predsedstvu, kaj nam bo prinesel nastop predsednika zveznega izvršnega sveta Anteja Markovića, pa bomo tako in tako slišali jutri. Tedaj bo več znanega, kako bo z novo ustavo, kaj bo s kurzo dinarja, kako bo s cenami in plačami. Skratka, zvezna država nas ima kljub vsemu še naprej v pesti.

Takole sam pri sebi pa bi si rekel, da bom državljan samostojne države Slovenije, ko bom šel čez mejo s slovenskim potnim listom, ko mi ne bo treba dobiti vize za Francijo, ko ne bom več plačeval 70-odstotne carine za računalnike in ekološko sprejemljive avte itd. Tedaj me ne bo zanimalo, ali zna dr. Kostić boksat, pa tudi zaradi Markovića me ne bi preveč skrbelo, kaj bo vendarle povedal v Beogradu.

J. SIMČIČ

Za večji ugled in boljše plačilo

NOVO MESTO — Za predsednika sindikata zdravnikov Dolenjske, ki so ga ustanovili prejšnji teden, je bil soglasno izvoljen dr. Andrej Šikovec, kirurg iz novomeške bolnišnice, ki si je za ustanovitev tega dolenjskega zdravniškega sindikata tudi najbolj prizadeval.

»Kolikor mi je znano, je to prvi strokovni zdravniški sindikat v Sloveniji,« pravi dr. Šikovec. »Z ustanovitvijo našega sindikata je padla še ena iluzija, da bomo zdravniki še naprej zadovoljni s svojim odrinjenim položajem v družbi in da bo o naših pravicah, ki izvirajo iz našega poštenega dela, namesto nas odločal kdo drug. Jasno je treba povedati, da kolektivnih pogodb z vlado ne bo za zdravnike podpisoval nihče drug kot strokovni sindikat, zato povihamo vse zdravnike v Sloveniji, naj se združijo v sindikat, da bomo skupaj oblikovali naše zahteve do vlade.

Pri nas zdravstvo še vedno prikazujejo kot porabo, čeprav ekonomisti na Zahodu ugotavljajo, da se vsak dolar, vložen v zdravstvo, povrne z 1,2, po nekaterih podatkih pa celo z 1,6 dolarja. Stanje zdravstva v Sloveniji je slabše kot na Zahodu, saj drugače tudi ne more biti; s 4,8 odst. družbenega proizvoda, kolikor ga pri nas

Dr. Andrej Šikovec

namenjamo za zdravstvo, smo precej pod ravni države OECD. Mi dajemo za zdravstvo v absolutnem znesku 218 dolarjev na prebivalca, kar je petkrat manj od povprečja držav OECD. Naša oblast je računala takole: imeli bomo relativno veliko zdravnikov, skoraj toliko kot v državah OECD, in z njimi dosegli zadovoljivo raven zdravstvenega varstva, ker pa bomo za zdravstvo namenili manj denarja, bomo to prištedili pri plačah zdravnikov. Tako imajo zdravniki v Jugoslaviji vsaj desetkrat manjše plače kot zdravniki v slabših državah OECD; v Jugoslaviji 2500 dolarjev na leto, na Islandiji 18200. Vendar se ta račun ni izšel, saj z relativno velikim številom zdravnikov dosegamo bistveno slabše rezultate kot v državah OECD. Vzrok pa je v motivaciji in standardu zdravnikov. Človek pač dela iz dveh razlogov, eden je plačilo za delo, drugi pa ugled, ki si ga pridobi z delom. Dosedanja oblast pa se je pomen trudila, da bi zmanjšala ugled in pomen zdravnika v naši družbi in da bi zdravnika čim slabše plačala. S tem je dosegla slabo motiviranost zdravnika z vsemi posledicami.

Sindikata zdravnikov Dolenjske

Ustanovili so ga prejšnjo sredo v Metliki — Računajo tudi na zdravnike iz Posavja — Od plač do varstva pri delu

METLIKA — Najpomembnejša točka dnevnega reda sestanka Zdravniškega društva Novo mesto — bil je prejšnjo sredo v Metliki — je bila ustanovna skupščina sindikata zdravnikov Dolenjske, prvega tovrstnega sindikata v Sloveniji. Sicer pa se je ta sestanek, ki se ga je udeležilo 55 zdravnikov z območja Zdravstvenega centra Dolenjske, začel s strokovnim predavanjem gostitelja, direktorja metliškega zdravstvenega doma, doc. dr. Blaža Mlačka, o diagnostičnih metodah pri žilnih boleznih, končal pa z degustacijo najboljših vin iz metliške Vinske kleti pod strokovnim vodstvom in ob krajšem predavanju o vinski kulturi mag. Julija Nemanica. Za prijeten kulturni program so poskrbeli metliški oktet Vitis, Toni Gašperič in pevka Jožica Kastelic.

Dolenjski zdravniki so se za ustanovitev svojega sindikata odločili v prvi vrsti zato, ker so prepričani, da so bili dosedanja načini organiziranja zdravnikov namenjeni le strokovnim, izobraževalnim in strokovno-etičnim vidikom skrbi za zdravnika, medtem ko si za pravice zdravnika — delavca ni prizadeval nihče. Poleg tega, trdijo, da so bile do sedaj politične in vodstvene strukture do zdravnikov arogantne in prezirljive, kajti zavedale naj bi se, da zdravniki ne bodo uporabili za dosego svojih ciljev skrajnega sredstva drugih delavcev, to je stavke, češ da jim to brani njihova etika. »Ljudje, ki do sedaj pri svojem delovanju niso bili zavezani nobenim etičnim načelom, so nam ob vsaki priložnosti očitali, da mislimo samo na zaslužek, na etiko pa da smo pozabili,« so med drugim zapisali v gradivu, ki so ga pripravili za ustanovitev sindikata zdravnikov Dolenjske.

Za ustanovitev svojega sindikata so se dolenjski zdravniki odločili tudi zato, ker

• Pri pogajanjih z delodajalci bo sindikat izhajal iz minimalnih zahtev za plače zdravnikov. Ker sedaj zaradi slabega gospodarskega položaja ni možno uveljaviti zahtev o razmerju med najnižjo in najvišjo plačo, ki znaša 1:10 in ki ga je zahtevalo zdravniško društvo, bodo postavili začasno zahtevo za plačo zdravnika v protivrstnosti 2500 DEM, za zdravnika specialista 3000 DEM in za primarija 3500 DEM. Poleg tega si bo ta sindikat med drugim prizadeval za pravičnejše plačilo dožurstev, ki naj bi se prištevalo k pokojninski dobi, za dodeljevanje stanovanj zdravnikom po drugačnih merilih kot za druge delavce, za boljše varstvo zdravnikov pri delu.

ima po njihovem Svobodni sindikat Slovenije, v katerega so se vključili nekateri zdravniki, več »napak«: ni svoboden, v njem so zdravniki ob množici drugih profilov preglašovani, sindikat pobira visoko članarino, katere vsaj polovica gre v Ljubljano za plače sindikalnih birokratov, in še nekaj stvari mu očitajo. Na sestanku v Metliki so tako dolenjski zdravniki ustanovili svoj sindikat in takoj soglasno sprejeli statut. Na Dolenjskem je okoli 200 zdravnikov in že do metliškega sestanka je pristopno izjavo podpisalo okoli 120 zdravnikov. Računajo, da bo kar 90 odst. zdravnikov vstopilo v ta sindikat, kaže pa, da se mu bodo pridružili tudi zdravniki iz Posavja.

A. BARTELJ

ZDRAVNIKI ZA SVOJ SINDIKAT — Takole so prejšnjo sredo v Metliki zdravniki Dolenjske soglasno sprejeli statut svojega sindikata, ki ima že več kot 120 članov. Računajo, da se bo v ta sindikat včlanila velika večina od okoli 200 dolenjskih zdravnikov, pridružili pa naj bi se mu tudi zdravniki iz Posavja.

76 ljubljanska banka
Dolenjska banka d.d. Novo mesto

Od 1. julija 1990 nov delovni čas v enotah Ljubljanske banke Dolenjske banke d.d.

- Vsak dan od 7. do 19. ure in v soboto od 7. do 12. ure bodo za stranke odprte naslednje enote:
v Črnomlju, Trg svobode 2
v Metliki, Trg svobode 7
v Novem mestu: Kettejev drevored 1
Ekspozitura Center
Ekspozitura Kandija
v Trebnjem, Gubčeve brigade 4
- Vsak dan dopoldne od 8. do 11. ure popoldne od 13. do 16. ure in v soboto od 8. do 11. ure bodo za stranke odprte naslednje enote:
v Črnomlju, Ekspozitura Kolodvorska 32 b
v Novem mestu, Ekspozitura Ločna
in Ekspozitura Sentiernerj
- Vsak dan od 10. do 16. ure in v soboto od 8. do 11. ure bodo za stranke odprte naslednje enote:
v Črnomlju, Ekspozitura Čardak
Ekspozitura v Semiču in na Vinici,
v Metliki, Ekspozitura Ob križišču
v Novem mestu, Ekspozitura Bršljin,
Ekspozitura Straža in Žužemberk,
Ekspozitura Mira in Mokronog.

Varčevalce in občane Dolenjske in Bele krajine prosimo za razumevanje in sodelovanje ob uvedbi novega delovnega časa v naših enotah.

Naša anketa

Slike sneti dostojno!

Bog pomagaj predsedniku Peterletu, če se ob prvih državnih korakih v tujno sreča z uradnim človekom (Haiderjem), ki ima za vesoljno slovenstvo negativen predznak, ali če si v vlogi državnika pred TV kamerami privoščijo sveto obhajilo. S poslušom in s pravo mero sme človek osebno negirati in ignorirati; še bolj pravšnja pa mora biti ta mera med ljudmi in za javnost. Zares škoda, če se ob svojih človeških in drugih osvobajanjih ne naučimo vsaj toliko, da ne bi ponavljali najhujših napak. Tako je v daljšem pismu okrog Peterletovega snemanja Titove slike s stene pred TV kamerami med drugim razmišljal v Delu France Jeras iz Ljubljane. Prav zares, Bog pomagaj ministrskemu predsedniku, ki čuti za potrebno na tak, na tako javno demonstrativen način rezati popkovo s preteklostjo in »obračunati« s človekom, ki je — ne glede na vse sedanje ugotovitve in kritike — gotovo svojevrstna svetovna legenda boja za svobodo, oseba z mestom v svetovni zgodovini. Če se mnogo tega, kar je Tito ustvaril in posebjal, danes kaže za slabo, to še ni razlog in opravičilo za njegovo razvrednotenje in blatenje. Ali še drugače: sicer povsem razumljivo in po toliko letih od Titove smrti sem tudi čisto normalno dejanje dobiva v takem evforičnem snemanju njegovih slik s steno, ki se mu je postavil na čelo sam Peterle, nepotrebno simboličen pomen in prizvok, k vesplošnemu sožitju in razumevanju pa tudi nič ne prispeva.

TATJANA VEČKO, tajnica na Svobodnih sindikatih v Krškem: »Mene slike in simboli, imena ulic in trgov, ki so povezani z našo bližnjo preteklostjo, zaenkrat ne motijo. Moti pa me, da je slika Tita osebno snel predsednik slovenske vlade Lojze Peterle. Lahko bi jo snel kdo drug. Naj jim bo, če bodo sedaj laže in bolje delali. Sicer pa menim, da vsega le ne bi smeli spreminjati, da bi moral ostati spomin na neko zgodovinsko obdobje, ki smo ga vsi skupaj živeli. Nekateri, ki zdaj snemajo slike in so v prvih vrstah, so tudi nekoč najbolj pliskali.«

ALBINA TOŠESKA, vodja priprave dela v metliškem Kometu: »Vsak ima pravico, da si po svoje uredi svoje stanovanje ali svojo pisarno. Na steni lahko ima Titovo sliko ali pa ne. Če je noče, naj jo sname, vendar za to ni potreben nikakršen pomp, to se naredi mirno in dostojno, ne pa z ihto. Poleg tega je treba Titu priznati vsaj to, kar mu priznava ves svet: da je legenda boja proti okupatorju.«

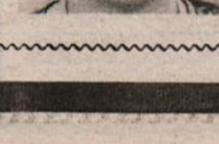
FRANC DERSTVENŠEK, obratovodja v sevnški M-Kopitarni: »Če hočemo biti pravna država, je pač treba spoštovati sprejeta pravila igre. Zatorej se mi sploh ne zdi primerno in upravičeno, da je novi predsednik slovenske vlade Peterle v uradnih prostorih pred sejo snel z zida Titovo sliko. Mislim, da to niti najmanj ne prispeva k večji strpnosti in razumevanju med različno mislečimi ljudmi.«

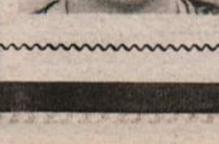
ANTON GRUBAR, delavec v Iskri Šentjernej: »Novi časi prihajajo in stvari se spreminjajo. Razumljivo je, da vsak čas, ki pride, prinese nekaj novega. Temu se moramo podrežati in tako gledam tudi na dogajanje okrog snemanja Titovih slik. Ne dvomim je bil Tito velika in zgodovinska osebnost in tam, v zgodovini, bo tudi dobil mesto, ki ga zasluži. Naš čas pa zahteva nove prijeme, pri katerih nas preteklost ne sme obremenjevati.«

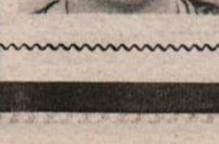
JULIJANA TURNŠEK-HEJL, učiteljica iz Dragatua: »Čas je, da začnemo snemati Titove slike, saj Tito ni več naš predsednik. Po vseh drugih državah visijo na stenah fotografije predsednikov. Slike, ki so še deset let po Titovi smrti visеле na stenah, so simbolizirale Titovo Jugoslavijo, dobro pa vemo, da te ni več. Res pa je, da so ljudje nekoliko negotovi in ne vedo, ali naj pospravijo slike s steni ali ne. Najbrž bodo počakali na kakšen dekret.«

IVO PEČNIK, receptor hotela Pugled Kočevje: »O obešanju in snemanju slik predsednikov države je treba sprejeti poseben predpis in potem delati po njem. Ni prav, če to delamo kar po svoje in ponekod Titove slike snemajo, drugod jih le obračajo proti zidu, spet tretji jih pustijo viseti naprej, čeprav je od Titove smrti minilo že desetletje. V drugih državah zamenjajo slike voditeljev, ko umro, ali ko se zamenjajo vladarji na oblasti.«

BENJAMIN HENIGMAN, planer analitik v Donitu Sodražica: »Sem proti obešanju slik predsednikov, dokler se ti menjajo tako rekoč vsako leto, ker to ni ne pametno ne gospodarno. Odnos do slik predsednika Tita je v sedanjem obdobju sestavni del demokracije. V glavnem pa v državah po smrti ali odstopitvi predsednika zamenjajo tudi njegove slike v uradih in drugje. Pri nas so postopki z različnimi simboli sploh neurejeni, zato bi morali sprejeti predpis in delati po njem.«

RENATA STRMECKI, prodajalka Bizeljskega: »Meni se zdi sedanje početje prav neumno. Tita smo še včeraj hvalili, zdaj pa gremo v drugo skrajnost. Ugibanje o njegovi vlogi in o njegovi osebnosti se mi zdijo zanimivo branje, a se ob tem sprašujem, kaj je res. Osebnost Titova slika ni moti, bolj me motijo te stvari, ki se zdaj dogajajo. Na steno pa naj vsak obesi tisto, kar mu odgovarja, zakaj bi to predpisovali!«

Liubliansko pismo

Še nikoli nismo tako potrebovali pravih sindikatov

Vsi za enega, eden ...

LJUBLJANA — Vse več zaposlenih je na prisilnih dopustih, na zavodih za zaposlovanje ali pa se mora predčasno upokojevati. Delavci v vsem povojnem obdobju še nis(s)mo imeli tako malo pravic (bili tako močno pod pritiski gospodarskih razmer in pred različnimi krivicami tako slabo zaščiteni), kot smo dandanes. In nikoli doslej nismo tako zelo potrebovali svojega sindikata in njegove (po)moči.

Naši sindikati, kakršnikoli že so, pa so zaradi razcepjenosti in oportunistične klonljivosti pred dosedanjimi varuhi družbene lastnine in na novo pečenimi »kapitalisti« brez učinkovite pogajalske moči. Njihova poglavitna skrb je — kakor vse kaže — predvsem včlanjevanje v »naš« sindikat, to je zbiranje članstva in članarine, delavec pa naj se znajde, kakor ve in zna. In vendar brez bistveno okrepljenega mesta in vloge sindikata v naši družbi ne bo resnične demokracije, pa naj so liderji starih in novih političnih strank še tako prepričani, da je zdaj sode Slovenije predvsem v njihovih rokah. Naj kdaj pa kdaj pogleda v Cankarja in videli bodo, čije sad!

V. BLATNIK

Kmetijstvo

KMEČKI PRAZNIK V TRŽIŠČU

TRŽIŠČE — Tukajšnji aktiv mladih združnikov in sevniška kmečka zadruga vabita v nedeljo, 1. julija, ob 14. uri na tradicionalno prireditev — kmečki praznik. Ob običajnem tekmovalnem koscevanju in grabljic bodo tokrat prvič pripravili razstavo najboljših plemenske živine v občini. Najboljšim pridelovalcem mleka in kravam bo podelila priznanja predsednica sevniške občinske skupščine.

VODNIK V KUPČIJI

Gradbena sezona se je že zdavnaj začela, čeprav je treba resnici na ljubo povedati, da kakšne posebno velike graditeljske dejavnosti ni opaziti. Pa vendar nekaj premika, le da se ljudje obnašajo veliko bolj gospodarno. Manj je novogradenj, zato pa temveč zaključnih del v novih hišah, adaptacij, prizidkov in podobnega. Tudi na ta način je mogoče rešiti marsikateri stanovanjski problem, mi vsi skupaj pa prihranimo prostor in tudi kakšen dinar. Tega pa je mogoče prihraniti tudi tako, da se temeljito pregleda ponudba vseh trgovin gradbenega materiala. To pot smo to opravili mi, vendar nam je uspelo razkriti le delček pestre ponudbe, ostalo boste morali opraviti sami.

Opekarna Zalog je znana proizvajalka opeke, vendar pa prodaja tudi ostali gradbeni material. Zdjaj se sploča pri njih kupiti role izotekta, ki jih imajo še 22, in to po 160 din eno. Sicer pa ponujajo še keramične ploščice po 100 do 100 din; vreča cementa stane pri njih s povprečjem 84,69 din, vreča apna pa 44,39 din. Lahko organizirajo prevoz, vendar mora kupec sam plačati prevoz.

V Kerametalovi prodajalni v Smebici pravi lastnik Brane Petrovič, da se ne

NOVOMEŠKE TRŽNICE

V ponedeljek so prodajali krompir po 6 do 20 din kilo, čebulo, kolerabo po 10 do 20 din, korenje po 40, fižol po 20 do 30, paradižnik po 10 do 20 din, kumare po 20 din. Brekve so stale 10 do 25 din kilogram, marelice 15 do 30, hruške 15 in 20, višnje 35, jabolka 20 do 30 in češnje 35 din. Liter povrhnjic je veljal 80 din. Jajce je bilo 120 din. Lonček smetane je veljal 25 in kilogram skute 40 din. Najbolj razčlenjene cene so imeli za krompir. Razen tega je eden od prodajalcev krompirja tudi kupcu brezplačno še simbolično darilce.

Kmetijski nasveti

Gobe so še radioaktivne

Že dvajset let pred črnbilsko jedrsko nesrečo je v strokovni literaturi izšel prvi članek, ki je dal vedeti, da so gobe močneje obremenjene z radioaktivnimi snovmi. Vzrok je lahko pojasniti: gobe rastejo iz kot preproga široko razprostrtega, vendar plitvo razraščena micelij in po svojih dolgih vlakih uporabljajo več padavinskih dodatkov kot rastline, ki imajo globlje, to pa manj razprostrte korenine.

Zato so bile gobe po črnbilski katastrofi leta 1986 deležne posebne pozornosti. Nekateri podatki so šele sedaj dokončno znani in obdelani, saj so bile potrebne obširne in dolgotrajne raziskave. Tako je odsek za jedrsko fiziko pri ljubljanskem Inštitutu Jožefa Stefana ugotovil, da so bile dve leti po Černobilu, torej leta 1988, mnoge gobe močno kontaminirane in zato nevarne za človekovo prehrano. Obremenjene so bile predvsem s ceszijem, radioaktivno snovjo, ki so jo v neobičajno veliki količini ugotovili že v preiskavi pasaste kopenke leta 1966, kar je bil povod za članek, ki ga omenjamo v uvodu.

Po določilih zdravstvenih predpisov v evropskih deželah je dopustna mera obremenjenosti z radioaktivnim ceszijem okrog 1000 becquerelov na kilogram hrane. Za suhe gobe, ki imajo le desetino teže svežih, je seveda meja desetkrat večja. Toda preiskani vzorci posušenih gob so pokazali še mnogo večjo radioaktivnost. Pri ciganičkih, nabranih tako kot druge gobe leta 1988, je znašala radioaktivnost največ, kar 98.342 becquerelov, torej de-

Nočemo strašiti ljudi, toda ob začetku gobarske sezone je upravičeno opozorilo: ne pretiravajmo z uživanjem gob, ki so predvsem začinjene in dodatek k jedi, in izogibajmo se užitnih gob, ki so najbolj obremenjene z radioaktivnim ceszijem. To so: ciganički, kostonjanka, čebeta polstenka, datjeva polstenka, lijska lisička, votlobetni gonček, peščenka, rjavi jezevec, navadna polstenka, zelenka in kravjanka. In še nekaj: Dolenjski je po ugotovitvah Inštituta med bolj prizadevanjski slovenski območji, torej je lahko nabiranje gob pri nas varnejše.

Čeprav je pri nas bolj nabiranih gobah, denimo lisičkah, imamo 16.614 becquerelov. Resda je od takrat minilo že dve leti, vendar je zaradi dolgotrajne razpolovne dobe radioaktivnega ceszija radioaktivnost še vedno večja kot bi bila, če ne bi bilo črnbilске nesreče.

Inf. M. L.

Zadruga ne bo samo baza surovin

Kmečka zadruga Agrarie Brežice bo jeseni odprla šest prodajal z domačimi izdelki in izdelki domače predelave — Boljši zaslužek in ponudba

BREŽICE — Kmečka zadruga Agraria Brežice se je svojih odločitev, da kmetje ne bodo samo pridelovali poceni surovine, ampak tudi prodajali in sami predelovali, lotila resno. Dokaz za to je prodajalna s kmetijskim in gradbenim materialom v Globokem, ki ima konkurenčne cene. Kupci so se na usluge prodajalne odzvali celo bolj, kot je kdorkoli pričakoval.

Dober začetek v tej prodajalni bo drugi zagotovo dal še večji polet pri od-

BREZ PREKUCIJ?

Čeprav so mnogi namigovali, da bo Demosova oblast na hitro likvidirala »socialistične latifundije«, zemljo pa razdelila kmetom, se to očitno ne bo zgodilo. Novi kmetijski minister dr. Jože Osterc je izjavil, da nove revolucije ne bo mogel narediti, pač pa bo vztrajal pri tem, da se za družbeni in zasebni sektor povsem izenačijo gospodarske razmere. Družbeni oz. državni obrat, ki se bo lahko kosal z zasebnim, naj po njegovem mnenju ostane, tudi zato, ker je v družbenem sektorju veliko strokovnjakov, ki so dosti naredili, piše Glas iz Kranja.

piranju šestih novih lokalov na tržnici v Brežicah, kjer naj bi že septembra ali oktobra začeli prodajati domače meso, mlečne izdelke, izdelke iz čebeljih pri-

• Zadruga Agrarie Brežice uvaja še eno novost, ki bo poenostavila delo in prihranila čas svojim članom. S prvim julijem bodo namreč v prodajalni v Globokem odprli tudi blagajno svoje Hranilno-kreditne službe. Kmetje, ki jih je v tem delu občine kar veliko, bodo lahko svoj denar dvigali na tem mestu, obenem pa bodo imeli možnost, da v globoški prodajalni brezgotovinsko plačujejo blago.

delkov, sadje in zelenjavo ter celo kulturne izdelke kmečkih žena.

Ena prvih oblik drobne predelave na kmetih bo sušenje sadja, s katerim bodo začeli v prihodnji zimi. Razvijali bodo tudi predelavo mesa v suhomesnate izdelke, kar je v sosednji Italiji ali Avstriji že običaj. In še en cilj imajo: s tako vrsto združne prodaje želijo prodreti tudi v večja središča po Sloveniji, ki nimajo svojega kmetijskega zaledja.

Kmetje kažejo veliko zanimanje za tak način dela, s katerim izločijo posrednike in ob nižjih cenah za kupce več sami iztržijo. Večje zaslužke si obeh tudi na račun lastne predelave. Zadolžniji bodo po vsej verjetnosti prav tako kupci, pa ne samo zaradi nižjih cen, ampak tudi zaradi tega, ker bodo lahko izbirali med bio izdelki, ki bodo imeli za

Arlet, nova priporočana sorta jabolk

Nova vodilna sorta?

Sorta sicer ni vse in sama ne odloča o gospodarskem uspehu, saj sta vsaj toliko pomembna tudi rastišče in oskrba, vendar so pogovori o sortnem izboru vedno aktualni. Ta čas sadjarji govornjo o novi perspektivni sorti arlet, ki je križanec med zlatim delišesom in idaredom. Kakšna je, to povzemamo iz revije Obstbau-Weinbau oz. iz priredbe v naši novi reviji Sad, ki izhaja v Krškem.

Nova sorta arlet je zanimiva predvsem zaradi dobre obarvanosti in primerne velikosti plodov, meso je čvrsto in sočno, z blago aromo. Znano je, da zahodnoevropsko tržišče odklanja predebele plodove, ki so bili nekoč v modi, in to iz povsem praktičnih razlogov: predebelo jabolko je preveč za enkratno otroško malico, odvrženi ogrizki pa preveliki; to poudarjati bogatega Zahoda ni sram. Arlet pa ima tudi hibo — preslabo utrjeno in mastno kožico, ki ne dovoljuje predolgh transportov, zato je bolj primeren za neposredno prodajo in za lokalne trge. Slabost sorte je tudi precejšnja občutljivost za škrlup, dobra stran pa neobčutljivost za skladiščne bolezni.

Kljub nekaterim pomislekom vzgojitelji priporočajo novost, vendar je vprašanje, če arlet lahko postane kdaj vodilna sorta, zlasti še, ker se ista sorta na različnih legah in ob različni oskrbi obnaša dokaj različno in je najbolj zanesljivo priporočilo — lastna izkušnja.

n

Časova rekorderka Zelene doline

Na 5. medrepubliški razstavi in sejmu koz v Sevnici tudi nemški in avstrijski strokovnjaki — Visoke ocene za razstavljene živali — Tudi v vrhu v ZRN

SEVNICA — 54 rejcev je pripeljalo na jubilejno 5. razstavo in sejem koz v Sevnici konec preteklega tedna okoli 200 živali. Rejci že kar po tradiciji ne prihajajo več samo iz Slovenije, ampak tudi iz Hrvaške, tokrat pa so prišli celo iz Srbije.

Prvič pa so na razstavi sodelovali tudi strokovnjaki iz ZR Nemčije, ki so ob že ustaljenem sodelovanju kolegov z ljubljanske Biotehnične fakultete pripomogli, da so kozjereji zvedeli številne koristne nasvete glede prehranjevanja in zdravstvenega varstva živali. Kurt Pfeiffer je ob otvoritvi priredite pretekli pe-

VINA MANJ KOT PREJŠNJA LETA

METLIKA — Prvi letošnji meseci, zlasti februar, so bili za prodajo metliških vin slab, medtem ko je Vinska klet aprila in maja že presegla plan prodaje za ta dva meseca, vendar so za pet mesecev še vedno za 5 odst. pod planom. Nasploh pa je celoten letošnji plan nižji kot v prejšnjih letih, ker je prilagojen zalogam vina v kleti, te pa so zaradi več zaporednih količinskih slabih letin majhne.

sabo kontrolo kakovosti in bodo primerno označeni. Morda bo kupce pritegnilo tudi blago, na katerem bo označeno ime pridelovalca. Precej daleč so tudi že dogovori s sindikatom, po katerih bodo imeli člani te organizacije posebne popuste pri nakupih.

»Tisti, ki smo zaposleni v zadrugi, bomo nudili strokovno pomoč in komercialno vodili prodajo. Člani zadruge nimajo več osnove za strah, da bo nekdo služil na njihov račun, saj sami odločajo o načinu poslovanja. Če bo zadruga zaživela tako, kot smo si zamislili, bi morala biti cenejša od ostalih ponudnikov istega blaga. V začetku bomo konkurenčni predvsem z nižjimi cenami, pozneje pa bosta vse večji pomen dobila kakovost in ugled proizvajalcev z našega območja. Predelovalne industrije sicer imamo dovolj, vendar sem prepričan, da se bodo mini predelave na kmetijah, ki bodo za te družine tudi dopolnilna dejavnost, lahko bolje in hitreje prilagajale,« meni Roman Baškovič, predsednik zadruge.

B. DUŠIČ

SREČANJE VINOGRADNIKOV

CERKLJE OB KRKI — Društvo vinogradnikov Dolenjske — podružnica Cerklje ob Krki bo pripravilo v nedeljo, 1. julija, tradicionalno srečanje članov podružnice. Vinogradniki se bodo srečali v Pecku pri Francu Žibertu iz Skopice ob 16. uri. Vinogradniška podružnica iz Cerklje bo predvidoma organizirala v prvi polovici avgusta ekurzijo v hrvaško Zagorje. Zanimati se lahko prijavijo za ekurzijo na nedeljskem srečanju, drugače pa pri Stanetu Molanu na KU Cerklje ob Krki.

NOVOST — BIOKILL

Pod geslom »Čisti hlevi — mirne živali« ponuja reklama biokill, nov insekticid za zatiranje muh in drugega mrčesa v hlevih, svinjakihi, kurnikih, kaščah in drugih prostorih, kjer so shranjeni pridelki ali se zadržujejo domače živali. Z biokillom je mogoče poškropiti tudi živali same in jih tako obvarovati pred nadlego, denimo na paši, kjer je včasih pašna žival tako nadlegovana, da opazno manj prirašča ali daje manj mleka. Biokill ima nekaj zelo dobrih lastnosti in se odlikuje od drugih podobnih pripravkov: je popolnoma neškodljiv za človeka in toplokrvne živali; enkratnanos zadošča kar za mesec dni, po tem času se pripravek biološko razgradi, za seboj pa ne pušča madežev.

REKORDERKA ZELENE DOLINE — Po dvakrat opravljeni mlečni kontroli za prehodni pokal Zelene doline je že drugo leto zapored rekorderka 3-letna koza Bela rejca Oskarja Časa iz Titovega Velenja. Rekorderki so namotzli kar 5,6 litrov mleka. Času je ta koza lani dala dobrih 1000 litrov mleka.

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: mag. Julij Nemanič

Abeceda vinske kulture

Po jakosti in polnosti bi slovenska rdeča vina lahko razvrstili takole:

Dolenjski cviček je vino, ki se ne odlikuje po visoki stopnji alkohola; njegova privlačnost je manj alkohola, sveža kislina in pitnost. Ne bomo pogršili, če ga ponudimo k lahkim jedem, kamor običajno sodi tudi belo vino (kljub njegovi svetlordeči barvi). Dolenjski cviček (vedno imam v mislih samo kakovostno vino, ki ustreza oznaki) je vino za razne prilike, tudi za aperitiv, za kramljanje med dvema obrokom, kakor tudi za daljše veseljačenje ob prigrizku. Zato ga svetujem v ožji izbor hišne zaloge. Svoje mesto v naši kulinariki imajo lažja slovenska rdeča vina, pitna, z alkoholno stopnjo med 9 in 10 vol. %, odvisno od letnika in sortnega sestava. Sem spadajo rdeči bizeljčan, srečičan, vištančan, ptujsko rdeče, bistro rdeče, konjičan.

Kako škoda je, da je že nekaj let večje povpraševanje po belih vinih in vinogradniki v Posavju, Beli krajini in na Štajerskem skoraj ne sadijo več rdečih vinskih sort!

Metliška črnina, rdeče vino iz belokranjskih vinogradov, ima za sluge za dobro ime belokranjskih vin.

Med vojno se je na osvobojenem ozemlju v Beli krajini znašlo veliko slovenskih fantov in mož, to nesrečno obdobje je mnogim popestri- lo žametasto belokranjsko rdeče vino — metliška črnina, ki je postalo

kmalu slavno po vsej Sloveniji. Toplejšje podnebje na sončni strani Gorjancev omogoča boljše dozorevanje grozdja, zato je v vinu več barve, moči in polnosti. V dobrih letih je izgled in okus te belokranjske posebnosti blizu močnejšim primorskim rdečim vinom (predvsem koprskemu refošku).

Koprski refošk je zanimivo rdeče vino, ki se odlikuje po svežini, ki jo daje večja kislina in mladost vina. Med poznavalci vina velja, da kakovostnejša rdeča vina z leti pridobivajo kakovost. Refošek je izjema, saj je kmetu po končanem alkoholnem vrenju zelo piten, se odlikuje po barvi, sadnem okusu in vonju po malinah.

Kraški teran je slovenska vinska posebnost in zasluži svojevrstno spoštovanje. Kakovostna vina, užita v majhnih količinah, imajo blagodejen učinek na naše zdravje, kraškemu teranu pa lahko rečemo kar zdravilno vino. Med vsemi vini (mogoče celo na svetovni ravni) ima zrel kraški teran največ mlečne kisline, ki ima posebno dietično vrednost. Večja količina železa je v pomoč slabokrvnim. Po kulinariki uporabni vrednosti je dopolnilo močnejšim jedem, predvsem pa se poda ob suhih mesninah, kraškem prstu, sunki idr.

Barbera je rdeče vino z delno višjo kislino, ki pa spada že k pravim črninam. Mogoče ne bo odveč, če povem, da se črna barva v resnici ne sklada z nobeno barvo vina. Kljub temu se je v pogovornem jeziku ohranilo ime črnina za intenzivne obarvana rdeča vina, ki so močnejša po alkoholu in bogatejša taninskih snovi. Zato je barbera lahko lepa kombinacija že k bolj zabeljanim jedem tja do pikantne divjačine.

Pšenična polja v ognju?

Bolj kot pšenici (in preteklosti) bi se morala nova slovenska vlada posvetiti živinoreji

Bodo zoreča pšenična polja res zagorela, kot napovedujejo naslovi v jugoslovanskih časopisih? Bodo ceste res še naprej zapirali traktorji in kombajni ter tako preprečili odkup po »sramotno« nizki zaščitni ceni, ki jo je določil zvezni izvršni svet? Taisti zvezni izvršni svet, katerega predsednik Ante Marković je na lanskem spomladanskem kmetijskem sejmu v Novem Sadu tako svečano napovedoval kmetom bolj naklonjeno politiko zaščitnih cen in zagotavljal, da kmetijstvo edino ne bo »letelo« iz zveznega proračuna, upoštevajoč znano Sekulčičevo misel, da samo največji diletantje zagovarjajo tezo, po kateri je treba kmetijstvo prepustiti zakonitosim trga.

Zorenje žita in naglo bližajoča se zetek še povečujeta napetost. Jugoslavija pričakuje obilno žetev, tja do 6 milijonov ton zlatega zrnja, kar ni dosti manj od absolutne rekorda, doseženega pred nekaj leti. Toda v kaščah je še dosti lanskega pridelka, računajo, da blizu milijon ton, kar vse je vplivalo na to, da je zvezna vlada več kot previdna. Za kilogram pšenice prvega kakovostnega razreda je določila zaščitno ceno le 1,93 din, za drugi kakovostni razred pa 1,70 din.

Pri tem poudarja, da bo na prostem trgu pšenica precej dražja in da je zaščitna cena zgolj najnižje jamstvo za isto pšenico, ki ne bo našla kupca. Po zaščitni ceni, ki je, resnici na ljubo, precej višja od svetovne, bo država odkupila vse preseške, ki bi ostali v kaščah. Tej tolažbi zlasti vovodinski kmetje, ki so največji pridelovalci, ne verjamejo, saj se zavedajo, da ob obilni letini ne bo dovolj povpraševanja in se bo dejanska odkupna cena približevala ali povsem približala zaščitni.

Seveda vsi poudarjajo, da so pridelovalni stroški večji in da mora država v tem primeru uveljaviti tako imenovano stroškovno načelo. Podatki o stroških se precej razlikujejo. Tako je Kmetijski inštitut Slovenije izračunal, da bi cena 2,72 din pokrila pridelovalne stroške na družbenih posevkih pa tudi na dobro urejenih večjih kmetijah, medtem ko srbska narodna kmečka stranka na osnovi kalkulacij v boljših vovodinskih razmerah govori o 3 din. Odkupna cena bi bila po njihovem lahko nižja samo za višino zveznega regresa za seme in za znesek republiške premije.

• Slovenske pšenice vendarle ne bo treba prodajati po zveznih zaščitnih cenah, saj so se žitnopredelovalne delovne organizacije končno le dogovorile, da bodo odkupovale prvorazredno pšenico vsaj po 2,5 din, drugorzredna pa bo za malenkost cenejša. Neodkupljeno pšenico bodo po enaki ceni prevzela republiške blagovne rezerve. V to odkupno ceno sta všteta premija in regres.

Ker gre za žito, od katerega je odvisna usoda Vojvodine, lahko po dosedanjih izkušnjah zahtevamo, da se juha ne bo pojedla tako vroča, kot se kuha. Za Slovenijo, ki pridelala le nekaj 80.000 ton tržnih presežkov pšenice, je mnogo pomembnejše vprašanje, kaj bo z živinorejo, ki jo Markovičev intervencijski uvoz vse bolj neusmiljeno pritiska ob zid. Tu so slovenski živinorejci in mlekariji v svojih zahtevah mnogo bolj osamljeni in prestlašani, zlasti še, ker se nova slovenska vlada (in komite za kmetijstvo) ne zaveda dovolj, da je vlada, temveč kot mali Kalimero še naprej toži nad krivicami, v skupščini poslušna in spodbujala domovinske govore, snema slike in ponavlja, kako je bila prejšnja oblast zanič, kot da zdaj po volitvah to komu kaj koristi.

MARJAN LEGAN

skih mlekarn pa je izrazil upanje, da bo nova vlada oz. oblast v Sloveniji bolj

• Komisija za ocenjevanje in testiranje koz je kar 28 živalim podelila zlate, 18 srebrne in 13 bronaste kolajne. Med prvake Jugoslavije se je s kozo srnaste tipa uvrstila tudi rejka Ana Zupančič z Lukovca nad Boštanjem. Pokal za najlepšo žival razstave 1990 je prejel Janez Juvančič iz Vodice pri Videm Dobropolju. Prof. dr. Franc Forstnerič pa je kot predsednik ocenjevalne komisije za razstavljene mlečne izdelke 19 proizvajalcev izrekel zelo laskave ocene, tudi za tiste iz Niše, čeravno so ocenjevali po mednarodni klasifikaciji. Albuminska ovčja skuta Janeza Turinka je prejela kar 19,5 točk (od 20 možnih), čvrsti kozji jogurt in kozji beli ekstrat sir akriška (oba izdelka Zelene doline) pa sta dobila enako oceno 18,5 točke.

koč doslej kazala pripravljeno pomagati tudi temu delu živinoreje.

P. PERC

Poziv vlade k razumni odločitvi

Občinska skupščina naj bi danes popoldne po hitrem postopku sprejela predlog znižanja občinskih prispevnih stopenj do konca leta — Alarmantno stanje

NOVO MESTO — Na današnji seji novomeške občinske skupščine se bodo delegati odločali o tem, ali s sprejetjem predloga spremembe odloka o zagotavljanju sredstev za skupne družbene potrebe v novomeški občini v letu 1990 podpirajo predlog svoje vlade o razbremenjevanju gospodarstva v drugem polletju ali ne. Gre za 16,7-odstotno znižanje skupne občinske prispevne stopnje, kar bi dalo gospodarstvu okrog 6 milijonov din mesečnega prihranka.

Vlada se je odločila za predlog različnega zniževanja stopenj po dejavnostih. Osnovno izobraževanje ne bo nič priškrnjeno, ker se še zmeraj pozna, da ob decembrskem določanju stopenj ni bilo upoštevano, da se amortizacija zagotavlja v občinskem programu. Tudi socialnemu skrbstvu ne bo nič vzeto, saj so tovrstne potrebe (socialne pomoči in pravice) zaradi vse težjega gospodarskega položaja v občini vse večje. Prispevna stopnja za zdravstvo naj bi bila za 8 promilov višja, ne gre pa za velike denarje, saj občinski zdravstveni program predstavlja le 3,6 odstotka celotnega.

Prispevna stopnja za otroško varstvo naj bi bila manjša za 5 odstotkov, zaradi česar naj ne bi bila v predvidenem obsegu zagotovljena sredstva za nove štiri oddelke vrtca v Smarjeti in za novo družinsko varstvo za razvojno motene otroke v Novem mestu. Prav tako ne bi mogli zagotavljati vseh potrebnih sredstev za plačilo oskrbnih stroškov za otroke v vrtcih, za katere pa vse več staršev prosi za znižanje prispevka za otroka v vrtcu. Petodstotno znižanje

Izvoljen metliški izvršni svet

Predsednik J. Matekovič, podpredsednik M. Končar, člani zunanji

METLIKA — Na zadnji seji vseh zborov metliške občinske skupščine — bila je v četrtek, 21. junija — je metliška občina končno dobila nov izvršni svet. Za predsednika izvršnega sveta so s tajnim glasovanjem izvolili Jožeta Matekoviča, za katerega so volili 25 od 37 pristojnih delegatov, 12 glasovni pa je bilo neveljavnih. Za podpredsednika so z 29 glasovi za in ob 8 neveljavnih izvolili Marjana Končarja, za člana izvršnega sveta pa Petra Badovinca, Stanislava Bajuka, Jožeta Gerbca, Antona Omerzela in Antona Tomca. Tako lista kot celota kot vsak posameznik je na tajnih volitvah dobil potrebno število glasov.

Na seji so z javnim glasovanjem imenovali še sekretarja sekretariata skupščine in izvršnega sveta. Na to mesto je bil imenovan dosedanj sekretar Milan Travnikar; zanj je od 37 pristojnih glasovalo 35 delegatov, dva pa sta se vzdržala. Na eni prihodnjih sej naj bi izvršni svet razširili še za dva člana.

Asfalt v Škemljevcu

Velik dogodek za majhno vas — Zaslužni

Gabrijel Popović-Gajček

ŠKEMLJEVEC — Pred kratkim je dobila asfalt tudi prijetna gorjanska vasica Škemljevec pri Jugorju, ki leži nekaj sto metrov od glavne ceste, ki čez Gorjance povezuje Dolenjsko in Belokranjino. Za to vas, ki šteje vsega 16 hiš, samo pol pa jih je stalno naseljenih, je asfaltna prevleka na dosedanj vaški poti velika in pomembna stvar, ki se bo zapisala v zgodovino vasi.

Pred davnimi leti je glavna gorjanska cesta vodila celo skozi Škemljevec, med obema vojnama, ko so to pomembno cesto posodabljali in na nekaterih mestih na novo vrezali, pa je vas obšla. Potem ko so tudi po metliški občini začele vaške ceste in poti dobivati asfaltno prevleko, je to šlo kar nekako mimo te gorjanske vasice. »Pa vendar bi Škemljevec lahko imel asfalt že pred desetimi leti, če bi le bil v vasi bolj složni,« pravi Gabrijel Popović-Gajček, ki ima nedvomno

A. B.

trgovin v odročnih krajih in regresiranje dovoza pitne vode. Stopnja za stanovanjsko solidarnost naj bi bila nižja za 60, za komunalno gospodarstvo za 5, za

• V gradivu za občinsko skupščino vlada skoraj roti delegate, naj razum premaga kratkovidne poglede, »kdo bo zmagal«, ker sicer ne bo zmagal nihče, vsi pa bodo izgubili. Opozarja na alarmantno stanje v novomeškem gospodarstvu in na potrebo po dolgoročni uskladitvi porabe družbene nadgradnje za možnost gospodarstva. Predlagano razbremenjevanje je le kratkoročni ukrep za pomoč podjetjem iz najhujše stiske, za kar naj bi skupščina tudi dala pooblastilo vladi za samostojno razpolaganje s proračunskimi presežki in za odlaganje plačila prispevkov tistim, ki bi jim grozil stečaj.

cestno gospodarstvo za 15, za varstvo pred požarom za 30 in za ljudsko obrambo za 60 odstotkov. Z. L.-D.

Stanovanje bo manj poceni

Z julijem za 160 odstotkov dražje stanarine v novomeški občini — Problematično vzdrževanje

NOVO MESTO — Po sklepu občinskega izvršnega sveta se bodo stanarine v novomeški občini s 1. julijem podražile za 160 odst., potem pa s septembrom, novembrom in januarjem 1991 še vsakič za 27 odst. in za tekočo rast cen. S temi podražitvami naj bi bil v začetku prihodnjega leta dosežen 3,4-odstotni delež stanarine v revalorizirani vrednosti stanovanjskega sklada, kar bi poleg zakonsko zahtevane amortizacije, ki znaša skoraj polovico tega deleža, omogočalo tudi normalnejše vzdrževanje stanovanj.

V sekretariatu za urbanizem so sicer pripravili več iniače za podražitev stanarin, po vseh pa bi bil njihov delež v revalorizirani vrednosti stanovanjskega sklada v začetku prihodnjega leta 3,4 odst., kot so predvideli v republiki. Po

prvi varianti, za katero so bili najbolj v sekretariatu, naj bi se stanarine z julijem podražile za 228 odst., potem do konca leta še dvakrat po 20 odst. in s 1. januarjem 1991 za 13,3 odst., vsakič pa še za sprotno rast cen. Po tej varianti bi znašal stanarinski primanjkljaj zaradi zamrznitve v prvi polovici leta 13,5 milijona dinarjev. Po drugi varianti bi stanarino z julijem podražili za 280 ter potem še trikrat po 12 odst., primanjkljaj bi znašal dobrih 12 milijonov dinarjev.

Po varianti, ki je bila potrjena, bo na koncu leta kar za 16,5 milijona dinarjev primanjkljaja. Vlada se je zanj odloči-

• Stanarina za dvosobno stanovanje bo z julijem v novomeški soseski ob Cesti herojev, ki velja za tisto z najvišji stanovanjskim standardom, znašala 740 dinarjev, v drugih soseskah pa nekaj manj, odvisno pač še od starosti in kvadratnih metrov. Za enako stanovanje pa bo v začetku prihodnjega leta brez upoštevanja tekoče rasti cen treh odsteti dobrih 1.500 din.

la zaradi težkih gospodarskih in družbenih razmer, ki se odražajo tudi v družinskih proračunih. Kljub temu da je bila sprejeta za stanovalce v družbenih stanovanjih še najmanj boleča varianta, odgovorni pričakujejo, da bo število upravičencev do delne nadomestitve stanarine od sedanjih 116 poskočo na okrog 600, za kar bo treba v drugem polletju letošnjega leta zagotoviti okrog 2 milijona dinarjev iz sredstev stanovanjske solidarnosti v občinskem proračunu. Izračunana je bila tudi varianta, po kateri bi bil 3,4-odstotni delež dosežen že ob prvi podražitvi in primanjkljaj sredstev za tisto, kar naj bi letos plačali s stanarinami, bi znašal »le« slabih 7 milijonov dinarjev. Ker bi zahtevala kar 439-odstotno podražitev stanarin z julijem, kljub obupnemu pomanjkanju denarja za potrebno vzdrževanje stanovanj ni dobila podpore. Z. L.-D.

DEŽURNE TRGOVINE

V soboto, 30. junija bodo kot dežurne odprte (v Novem mestu do 19. ure, drugod do 17. ure) naslednje prodajalne živil:

- v Novem mestu: Blagovnica KZ Žabja vas
• v Sentijerneju: Market Dolenjka
• v Dolenjskih Toplicah: prodajalna Vrelec
• v Žužemberku: Market Dolenjka
• v Straži: Samopostrežba KZ
• v nedeljo bodo od 8. do 11. ure odprte v Novem mestu: prodajalna KZ na Glavnem trgu 4, v Črnomlju: Market Čardak.

Zlato sonce novomeškemu IMV Revozu

Najvišje priznanje za varstvo pri delu

NOVO MESTO — V petek, 22. junija, je bila v jedilnici IMV Revoz krajsa slovesnost — za uvod je nekaj pesmi zapel tovarniški mešani pevski zbor — na kateri so podelili priznanja, plakete in medalje slovenskim dobitnikom vsejugoslovanske sindikalne akcije »V službi varstva — v službi človeka«. Nazvoče je pozdravil glavni direktor Revoza Pavle Noč in jim na kratko predstavil svojo delovno organizacijo, v kateri je, kot je dejal, prostora za racionalno proizvodnjo iz treh uspešnih modelov hkrati, pri čemer je še vedno aktualen model R4, ki po njegovih besedah zaradi svoje praktičnosti »nikakor neče umreti«.

Članica predsedstva SSS Marija Fedran je podelila najvišje priznanje, kip Zlato sonce, novomeškemu Revozu, in sicer za »celovito varstvo pri delu, požarno varstvo, varstvo okolja in za socialno varstvo, ki ne zaostaja za visoko ravniyo v vseh tovarnah Renault v svetu«, plaketi podjetjema Gorenje-gospodinjiski aparati iz Vele-

Branko Košir

nja in Elanu, tovarni športnega orodja iz Begunj, medalje pa Podjetju za vzdrževanje železniških vozil iz Šiške in trem posameznikom: Ivanu Verhaju iz mariborskega Gradisa, Darku Cafuti iz Aera Medvoce in Stanku Gabrovcu iz Tovarne dušika v Rušah.

Branko Košir, ovdja sektorja varnosti v IMV Revoz, ki ima precej zaslug za to, da je Revoz obiskoval »zlato sonce«, se je v imenu nagradencev zahvalil ter predstavil navzočim organizacijo in program varstva pri delu v podjetju, pri čemer je poudaril, da jih pri varstvu delavčevega zdravja in okolja čaka še precej nalog. Dejal je tudi, da je precej del, ki bi jih delavec lahko opravljal sed, sedaj je po nepotrebnem obremenjen. Dostikrat je treba spremeniti le miselnost in odnos do delavca. T. J.

GRAJSKO DVORIŠČE DOBIVA NOVO PODOBO

METLIKA — Urejanje dvorišča metliškega gradu, kar je Belokranjski muzej ob pomoči občine začel pred časom, se nadaljuje. Do sedaj so odprli spodnje arkade, v nadstropju bodo na arkadnem hodniku zamenjali okna, namestili so nove okenske police, medtem ko bodo spodnje arkade ostale odprte. Na novo je narejena tudi dvoriščna fasada, zaradi česar so pravzaprav vsa dela tudi začeli. Na dvorišču nameravajo narediti še nov tlak. A. B.

ODSTOP ŠE NI BIL SPREJET

NOVO MESTO — Do zaključka redakcije v torek popoldne še ni bilo moč dokončno vedeti, kakšen je izid kadrovskih sprememb v vodstvu Novoteksa. Centralni delavski svet je namreč prejšnji četrtek obravnaval odstopno izjavo v.d. generalnega direktorja Slavka Pavlina ter se seznanil s številnimi zahtevami sindikalnih organizacij v tozdih Tkanina in Konfekcija, vendar ni prišel do končne odločitve, temveč je sejo preložil na včerajšnji dan, zato o rezultatih še ne moremo poročati. Sindikat je na svoje zahteve terjal pisne odgovore in, kot je znano, jih je do sedaj večino tudi že dobil, ni jih pa še dokončno razčlenil. Centralni delavski svet ni naspotoval odstopni izjavi generalnega direktorja, vendar se tudi ni mogel opredeliti do predlagane kadrovske rešitve za njegovo mesto — s strani delavcev je bila predlagana dosedanja direktorica finančnega sektorja Teodora Kovačič — kajti le ta si je vzela čas za premislek do včerajšnjega dne.

Skrbnega čaka strgan rokav

Plače v KZ Metlika

METLIKA — Že vrsto let so plače v metliški Kmetijski zadrugi med nižjimi v občini in pod republiškim in regijskim povprečjem. Pa vendar so se v tej zadrugi vseskozi obnašali zelo gospodarno. A kot se je izkazalo, jih prav ta gospodarnost že lep čas tepe. Ves čas so si namreč v skladu z miselnostjo dobrega kmečkega gospodarja pritrgovali od svojih ust, da bi tako čimbolj krepili tisto, zaradi česar je kmet kmet in gospodar gospodar — svoje posestvo, grunt. Vendar ti nori in na glavo postavljeni časi niso (bili) naklonjeni taki kmeti preudarnosti. Prav nasprotno, najbolje je šlo tistemu, ki se je najbolj »znašel«, ne pa tistemu, ki je najbolj delal. Veljala je volčja logika: kolji, dokler je kaj ovac v staji, kajti če jih boš pustil ti, jih bo poklal tisti, ki bo prišel za tabo.

In medtem ko so si drugi, veliko slabši gospodarji večali plače, so v metliški zadrugi varčevali, potem ko je prišlo do zamrznitve plač, pa so ostali z zelo nizko osnovo. In vendar so kljub vsemu v metliški zadrugi s plačami nekako na povprečju v kmetijstvu v dolenski regiji. kar pa pomeni, da še vedno močno zaostajajo za slovenskim povprečjem. Za maj je znašalo povprečje v KZ Metlika 3.400 din, kar je skoraj za tretjino pod slovenskim povprečjem.

Ker so bili v tej zadrugi ves čas precej nagnjeni k uravnolovki, se zaostajanje pri plačah še najbolj čuti pri vodilnih in vodstvenih delavcih. Tako se je ob izplačilu plač za maj zgodilo, da je vodja pomembne enote, prejšnjega tozda, dobil manj, kot je za ta mesec znašalo republiško povprečje.

V metliški zadrugi se zavedajo, da bodo, brž ko bodo prenehale veljati administrativne omejitve, morali poskrbeti, da bodo plače večje in da bodo stvari na tem občutljivem področju pravičneje uredili. Prav tako pa se zavedajo, da plače tudi potem ne bodo take, kot bi si jih želeli, ampak take, kakršne si bodo zaslužili s svojim delom, znanjem in sposobnostjo. A. B.

Bremena v kmetijstvu vse težja

Kmetijstvo nima skoraj nobenih ugodnosti več pri najemanju kreditov — Uvoz hrane prazni hleve — Kljub vsemu KZ Metlika brez izgube

METLIKA — Čeprav sedaj ni več treba delati četrletnih obračunov poslovanja, so v metliški Kmetijski zadrugi pred začetkom dopustov sklicali sestanek kolektiva, na katerem je vodstvo zaposlene seznanilo tako z rezultati poslovanja v prvem četrtletju kot z razmerami, v katerih zadruga posluje sedaj. O tem je tekla beseda tudi na sestanku združnega sveta.

Zadruga od začetka leta sicer posluje kot enovita delovna organizacija, vendar še vedno spremljajo poslovanje tudi po posameznih enotah; te so TZO Koperacija, Vinska klet in Trgovina na drobno. V prvem četrtletju nobena enota in seveda tudi zadruga kot celota ni poslovala z izgubo, še več, v tem času so pokrili celo lansko izgubo. Nekoliko boljše rezultate so dosegli v TZO Koperaciji kot v Vinski kleti, kar je razumljivo glede na to, da so prvi meseci v letu za klet vedno mrtva sezona. Letos pa klet nasploh posluje v zelo težkih razmerah, saj so zaradi lanske količinsko izredno slabe letine zaloge belokranjskih vin picle.

»Pogoji poslovanja so se v drugem trimesečju v primerjavi s prvim še poslabšali,« pravi direktor metliške Kmetijske zadruge inž. Stane Bajuk. Pri najemanju kreditov kmetijstvo nima skoraj nobenih ugodnosti več, kar pa glede na razmere, v katerih kmetijstvo posluje, ni pravično. Poleg tega kmetijci že

samo za pravično sorazmerje med stroški pridelave hrane in prodajnimi cenami,« pravijo v Metliki. »Z uvozom hrane pa vlada očitno želi enostransko prisiliti na kmetijce, da bi znižali cene doma pridelane hrane, ne da bi posegala v cene kmetijskega reprodukcijskega materiala.« Zaradi takega enostranskega pritiska na kmetijstvo tudi v metliški občini že upada zanimanje za privez telet in za pitanje. »Namesto da bi vlada domačo kmetijsko proizvodnjo zaščitila, jo uničuje!« so ogorčeni v Metliki. To se pri njih še posebej kaže v živinorejji, saj gre v klanje veliko več telet kot pred uvozom mesa. A. BARTELIJ

DOVOLJ MESA IZ METLIŠKE KLAVNICE

METLIKA — Metliška klavnica, ki dela v okviru Kmetijske zadruge, nima težav pri oskrbi občine in svojih večjih stalnih kupecv z mesom. Prenovljena metliška klavnica ima precej večje zmogljivosti kot prejšnja, poleg tega se je v zadnjem času potrošnja svežega mesa zaradi manjše kupne moči prebivalcev zmanjšala. Govejo živino in prašiče za potrebe klavnice dobijo iz lastne in kooperacijske proizvodnje.

Stane Bajuk: »Tak uvoz hrane, kakršnemu smo priči sedaj, pomeni žaganje veje, na kateri sedimo.«

ZNAK — Ponedeljko okupiranost sodniškimi zadevami še zunaj novomeške sodniške zgradbe si bo določena oseba dobro zapomnila. Zatopljena v pogovor o njih je prezrla, da se ji je na parkirišču pred zgradbo na pot postavil prometni znak. Srečanje s tablo je bilo tako silovito, da se je moč zložil po tleh, kjer je šele po daljšem premisleku dojel, kaj se mu je pripetilo. Nepazljivost navadno res nikoli ne rodi nič dobrega, zastavlja pa se tudi vprašanje, kaj je tabla prometnega znaka počela tako nizko, da je omogočila trk s celotna z osebkom, ki ni košarkarske, pač pa le povprečne višine.

GASILSTVO — Na nedeljski prireditvi v počastitev 90-letnice škocjanskega gasilskega društva so zbrani gasilci in številni drugi obiskovalci lahko slišali mnogo gostolih besed in misli o tem visokem jubileju in gasilstvu nasploh. Gotovo je tudi zanosno vzdruje botrovalo misli, ki se je porodila najeminentnejšemu gostu, da se je počastil slavje z obiskom iz občinske prestonice, namreč da »je gasilstvo še zmeraj gasilstvo, ker so požari še zmeraj požari«. Več kot namestu pa je skupna želja, da bi imeli gasilci čim manj dela.

OBVEŠČANJE — Zgodi se, da celo v podjetju, ki obstaja zato, da skrbi za čim boljše in vsestransko obveščenost ljudi, notranje obveščanje povsem zataji. Na ta račun sta se že omenjena nedeljskega gasilskega slavja v Škocjanu udeležila kar dva novinarja našega lista, ki za površ sedita pri delu skupaj v sobi. Zgodi se še v boljših družbi, pravijo. Sicer pa je bil jubilej res častitljiv in ni čudno, da so organizatorji pisno in telefonsko vabili na slavje na vse mogoče strani.

Ena gospa je rekla, da večina zaposlenih v novomeški gradbeni firmi nepomni tako tanke plačilne kuvertice kot je bila zadnja. Zdaj jim je bolj jasno, zakaj je bilo treba tako pohiteti tajnostjo plač.

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

V času od 8. do 18. junija so v novomeški porodnišnici rodile: Brigita Škarj iz Gor. Jesenic — Barbaro, Jožica Hojnica s Semica — Tjašo, Davida Lovčič-Jagriča iz Leskova — Lariso, Stanislava Tomšič iz Dol. Vrhpolja — Gregorja, Mojca Hrušč iz Jelenika — Blažo, Irma Gnidovce z Jame — Urbana, Andreja Simc iz Smolenje vasi — Tamara, Nataša Pavlovič Brega — Špelo, Željka Poplašen iz Črnomlja — Mirjano, Janja Rojc iz Zužemberka — Sabino, Simona Blažič iz Stopič — Suzano, Terezija Novak iz Pahovca — Sonjo, Renata Šmit iz Krškega — Damjana, Vera Grdešič iz Drage pri Vinici — Rudija, Tanja Vodopivec iz Smolenje vasi — Saro, Vesna Ivačič iz Krškega — Aljoška Alenka Višček iz Trebnjega — Miha Alenka Umek z Velikega Kamna — Mirja, Slavka Kotar iz Gor. Radulje — Natalijo, Bernarda Primc iz Dol. Globodola — Tjašo, Marjia Murn iz Obrha — Špelo, Vilma Tomše iz Sentijerneje — Gasperja, Anita Tori iz Ivanje vasi — Anjo, Marjana Kobe z Dolže — Urško Biserka Hrnjak iz Brašljevice — Milana Anica Horica z Vrha pri Križu — Klavdija, Jožica Može iz Plemberca — Kaja, Marija-Vesna Frank iz Črnomlja — Emilija, Angela Maver iz Drašče vasi — Vito, Anica Pestotnik iz Mačkovca — Dvor — deklko, Jožica Dražetič iz Črnomlja — dečka, Mihaela Tomazin — Gmajne — deklko, Jožica Potočar — Gor. Vrhpolja — dečka.

IZ NOVEGA MESTA — Rodile so: Andreja Stankovič iz Ločne 14/a — Tjašo, Suzana Zirkelbach z Zagrebške 12 — Tjašo, Darja Voglar iz Ulice Milana Majcna 19 — Luka, Stanislava Fink Broda 15 — Uroša, Nena Gojkovič s Patizanske 14 — Nino. Čestitamo!

Sprehod po Metliki

OSREDNJI KULTURNI DOGODEK julija in avgusta bodo kulturne letne prireditve na grajskem dvorišču Belokranjskega muzeja. Stane Križ, lokornar, tega dogajanje, je piscu teh vrstic zaupa da bo gost enega teh večerov tudi dr. San Plut, član predsedstva RS. Prav z mivo bo opazovati, kdo vse bo ta večer smukal po grajskem dvorišču. Pred leti je dr. Plut govoril o ekologiji, so bili gledalci preprosti ljudje, najbolj zametljivi pomnijo, da med njimi ni bilo videti enega samcatega obraza z občine.

KO ČLOVEK TAKOLE DOPOLNI NE POGLEDA po metliških trgih, ne v drugega kot množico parkiranih avtomobilov. Pločevina zelo moti videz starega dela mesta, poleg tega pa se med železnimi končiči prav težko prebijajo izletniki, jih je zdaj ob koncu pouka v Metliki precej. Nova metliška oblast, sestavljena iz mlade krvi, bo gotovo tudi tu našla merno in dolgotrajnejšo rešitev. LEGENDARNE POPOLNOČNE KOČIJE, ki so nastopale prvi večer na nominalnem jurjevanju, niso doživele foričnega sprejema, saj se je zbralo v vanjski dragi vsega sto gledalcev. Publika se je stiskala k edinemu stanku, kar pa v Metličanov ni motilo, da ne bi do odigrali svojega repertoarja. Le-ta je stavljen iz treh, štirih kaybojskih pesni njihovog igranje je mlada Črnomaljska mentalna takole: »Super muzika! Je ti darilo.«

OBČINSKA — Ko so pretekli teden na izvršnem svetu govorili o morebitnem novem samoprisku za družbene dejavnosti, je podpredsednik IS Jože Strmec vnaprej napovedal, da si bodo delavci, ki bodo o tem govorili na skupščini, prav govorilo mislilo: »Lahko govorijo o samoprisku, ki ima denar!« No ja, »je to njihovo misel komentiral Strmec, »mi občinski uslužbenci smo plačani tudi za to, da slišimo takšne pripombe.« Ker je priznal, se mu pol oprosti.

SE ENA OBČINSKA — Nekateri so pričeli že nestrpnost spraševati, kdaj bo zadel svoje mesto novi sekretar občinske skupščine mag. Janez Kramarič, sedaj poslan v semiški Iskri. Drugi so ugibali, da bo najbrž počakal še kakšno plačo v svojem sedanjem podjetju, ki slovi po »izjemnih« prejemkih, kajti prehierarhijski kolikor toliko normalne plače bi bil lahko zanj prevelik šok.

MAMA DOLLORES — V petek, 29. junija, bo v črnomaljski diskoteki Grad nastopila večera metiško-črnomaljski ansambl Mama Dollores, ki se bo po nekajmesečni premoru predstavil s novim repertoarom. Toliko mladih, simpatičnih, zanimanih, lepih, močnih fantov je težko najti na enem mestu, zato zlasti obiskovalci najbrž ne bo manjkalo.

Drobne iz Kočevja

DOBRA VAGA V NEBESA POBILJE — Pod tem geslom prodaja kočevska knjigarna Državne založbe razne poslovne in druge knjige na kilogram. Tako velja kilogram knjig 50 din pa še obrovo vajo ti dajo.

OBNAVILJAJO NONSTOP — Trgovina Prehrana (nasproti cerkve), ki je povala nepretgoma, obnavljajo in je zarta. Dela bodo končana 15. julija.

POLULANI VOGALI — Borci proti alkoholizmu menijo, da je v Kočevju že dovolj »beznic in vinočev«, kjer se gostje opijajo in nato lulajo po okoliških vrtih, hrane pa ne prodajajo. V lokalih v mestu so celo prenehali peči pižve in jih tudi dobil le še v gostinah na podeželju. Med kratkim so jih začeli peči celo v bifed na Gričevici pri Osilnici.

ZALOŽENI Z DRVMI — Kljub slavnemu vremenu in komaj minuli zimi so se v Kočevju dobro založili z drvmi, da jih je veliko okoli hiši in tudi po zelenicah. V njih imajo zatočišče podgane.

ZBIRALI OBLAČILA — V nedavni zbiranju oblačil je občinski odbor zbral okoli 500 kg raznih oblačil. V sodelovanju s Centrom za socialno delo jih bodo delili pomoči potrebnim jeseni, pred koncem šolskim letom.

Ribniški zobotrebci

VEČ KONKURENCE — Na ribniških ulicah so se začele pojavljati stojnice, katerih prodajajo sadje in zelenjavo pa tudi drugo. Konkurenca je vedno večja, kot so tudi cene že nekoliko nižje, kot so včasih, ko so imeli zasebni in družbeni prodajalci monopol. Se vedno pa je v območju vse dražje kot v Ljubljani.

KJE BODO PLAGALI? — Bo ribniški bazen spet odprt ali ne, se sprašujejo ribniški soljarji. Če bo, bodo kar doma šli solo plavanja, ki je načrtovana vsako leto v okviru šole v naravi. Soljarji iz Lošnja poteka bodo krenili na učenje plavanja na morje, za ribniške pa za zdaj ni uršedno videna pot na morje.

PRIVEDENI V DEŽ — Neprestano v Kočevju v prvih tednih junija ni nagajalo le kajmetom, ampak tudi organizatorjem raznih prireditev. Tako je odpadlo srečanje v Kočevju in Ribnici, pohod Planinjskega društva po transverzali je bil le simboličen (udeležilo se ga je samo pet ljudi), padla pa so tudi nekatera športna srečanja. V kmetijstvu pa zaradi dežja zamujajo okoli 3 tedne tudi košnja.

LUTKARJI NASTOPALI — Pred praznikom so imeli več nastopov za soljarje in lutkovnega krožka osnovne šole dr. Milana Prešerna iz Ribnice. Predstave so v Finki v domu JLA.

Trebanjske iveri

SPREMENJANJE — Časi se spreminjajo kakor luna na nebu, ki je enkrat priorišči za krajec, drugič pa se razbohota v bleščajoče telo. Podobne spremembe so značilne tudi za zemeljske razlike na območju trebanjske občine. Nedavno so se z njimi srečali verniki v okolici župnega prostora. Slednji namreč vedo povedati, da imajo po novem enega člana več, in ker je prišel iz vrst bivših politikov, v prvi vrsti in se mu več ne zamerijo sveti zakramenti, dandanašnji. Točasni je mož branil svojim podrejenim, da bi jemale za božič dopuste, ker se jim praznovanje takrat menda še ni dobrodošlo. Kdor zna, pa zna.

DOBRE INFORMACIJE — Mednarodno na različnih delih sveta nastajajo in razvijajo firme, ki naravnost bruhajo na izpolnjenosti informacijsko tehnologijo. Tako so sodoben prenos tisočih informacij, ki jih imajo v Velikem Gabru grozne probleme, če hočejo povedati v Ljubljano, kam dlje po telefonu en sam »a«.

MEŠANO BLAGO — V gozdu tik ob Trebnju — Novo mesto, in sicer ne le-ta je doletel od Ponikve, je na voljo precejšnja količina različnega materiala. Zainteresirani lahko dobe ostanke žimnice, papir iz Avtohiše Ljubljana, belo porcelanasto straniščno školjko in drugo.

IZ NAŠIH OBČIN IZ NAŠIH OBČIN

Po kakšni poti bo šel Kovinar?

Konec ukrepa družbenega varstva — Projektna skupina naj bi pripravila temeljit poslovni načrt — Pomanjkanje strokovnjakov v Kovinarju

ČRNOMELJ — V začetku junija je minilo leto dni, odkar je prevzel skrb za delo in poslovanje v Kovinarju začasni kolegijski poslovodni organ. V tem času se je marsikaj premaknilo na boljše, vendar pa Kovinar še vedno ni dokončno rešen.

Začasnemu vodstvu je uspelo, da so z manj zaposlenimi naredili več, boljše organizirali proizvodnjo in, kar je zelo pomembno, motivirali posameznika, da dela med drugim tudi zase. Sicer pa je bil njihov cilj organizirati racionalno strojno proizvodnjo. V uspeh si štejejo tudi, da Kovinar ni jemat dragih kreditov in se zadovoljeval, čeprav brez izgub ni šlo. Poleg lanske, ki znaša dobre 4 milijone dinarjev, so je letos prideli še za 210 tisočakov, vendar mnogo predvsem na račun nedokončane proizvodnje. Likvidnostne težave povzročata tudi manjša realizacija, ki v posameznih mesecih znaša komaj za bruto plače. Problem je tudi v tem, da so naročila predvsem dnevna, poglaviti kupec pa je kljub izločitvi še vedno SCT, in če bi ga izgubili, bi se Kovinar takoj znašel na tleh. Očitno je, da bi Kovinar potreboval vlaganje kapitala.

Čeprav je po pravni plati samostojno podjetje, je v resnici še vedno obrat kot nekdanji, kajti nima ustreznega strokovnega kadra, četudi so ga iskali z razpisi. Kovinarjev program strojne opreme zahteva namreč veliko znanja, s takšnim kadrom, kot ga imajo sedaj, pa ne morejo samostojno delati. Člani začasnega vodstva se zavedajo, da je ukrep družbenega varstva preživela stvar, za nadaljnje delo Kovinarja pa so predlagali tri možnosti: da prevzame podjetje tuji partner, obrtnik (kar so že poskušali, a jim ni uspelo) ali pa da bi imenovali

projektno skupino, v kateri bi bili strokovnjaki Kovinarja in Belta. Pripravila bi temeljit poslovni načrt, v njem zajela vse prednosti, ki jih imata podjetji, ter oblikovala profitni center, ki bi imel razvojno, proizvodno, prodajno in nabavno funkcijo. Začasnemu vodstvu se prav slednji predlog zdi najbolj sprejemljiv, čeprav se zavedajo, da brez težav, zlasti zaradi zavor v miselnosti, ne bo šlo.

• Jože Mrzljak iz Ljubljanske banke meni, da bilanca uspeha v Kovinarju ni ugodna (lanska in letošnja izguba), da pa je po premoženjski bilanci podjetje eno boljnih na Dolenjskem (ni jemalo kreditov z velikimi obrestmi). Po njegovem je začetna nadaljnja pot prava, če pa si pridobi program, ki bo še bolj ustrejal Zahodu, lahko pričakuje tudi podporo banke in drugih finančnih ustanov.

M. BEZEK-JAKŠE

Mandat Henigmanu

Krščanski demokrati izključili iz svojih vrst župana Franceta Miheliča

RIBNICA — Na petkovi seji zborov občinske skupščine Ribnica so za novega mandatarja izvršnega sveta izvolili Janeza Henigmana, diplomirane organizatorja dela iz Prigorice, zaposlenega v Riku Ribnica. Zanj je glasovalo 36 od 53 na seji prisotnih odbornikov, medtem ko je njegov protikandidat dobil 12 glasov, neveljavnih pa je bilo 5 glasovnic.

Po dolgi in burni razpravi so skoraj soglasno sprejeli odlok, s katerim so razbremenili gospodarstvo za okoli 15 odst. raznih občinskih dajatev. To praktično pomeni, da bo zaradi znižanih prispevnih stopenj ostalo gospodarstvu 3.400.000 din več. Sprejet je bil tudi predlog odbornikov, da je treba izdelati podrobno poročilo o obremenitvah gospodarstva.

Pod točko o gospodarstvu in pri nekaterih drugih je bila zelo živahna razprava o vrednosti gospodarskih dosežkov. Predstavniki novih strank so skušali tudi dokazovati (le z besedami), da staro občinsko vodstvo ni naredilo dovolj za razvoj občine. Nasprotna stran pa je navedla znano dejstvo, da je občina Ribnica po narodnem dohodku na prebivalca napredovala s 50. mesta v republiki na 8. mesto, medtem ko »novi« nimajo še kaj pokazati. »Novi« pa so spet menili, da ta trditve ni noben dokaz, da občina pod sposobnim vodstvom ne bi napredovala še hitreje. Strankarskih razprtij je bilo še več. Vsaka stran je trdila, da hoče druga stran le svoje ljudi na položaje. Vsaka pa je tudi dokazovala, da to ni res, saj so bili pod vladko ZK direktorji tudi nekomunisti in v občinskem izvršnem svetu tudi člani sedanjega Demosa; nasprotna stran pa spet, da oni niso za novi izvršni svet ali druge organe izbirali po strankarski pripadnosti (saj med kandidati za novi izvršni svet ni bilo demosovcev, ampak v glavnem le neopredeljeni), marveč izključno po sposobnosti posameznikov.

J. PRIMC

Skrbno varovana zastarelost

Dvomi in pomisleki ob poročilu komisije o odpiranju Kočevske Reke — »Odkrili nič nenavadnega«

KOČEVJE — O informaciji ob odpiranju Kočevske Reke, o čemer obsežno pišemo v današnji Prilogi, je na zadnji seji razpravljala občinski izvršni svet. V informaciji je bilo rečeno, da je potrebno ugotoviti, kje so grobovi justifikiranih, kakšna je (bila) usoda živih očk, kje so, kje so nevarni odpadki in ali je šlo za zlorabe v osebne namene na tem območju. Odgovor na to bo iskala posebna republiška komisija. Seveda pa se je treba odločiti tudi, kaj zdaj, ko je območje odprto.

Člani izvršnega sveta so imeli več vprašanj in pripomb, in sicer: O tem območju odloča predvsem kočevska občina in šele nato republika. V Kočevju nočejo z nikomer obračunavati, če pa to želijo v republiki, naj tega ne počno preko Kočevske Reke. Tabuji Kočevske Reke še strašijo in je še marsikaj nejasnega in neznanega, saj sicer minister Bavčar ne bi spraševal krajanov Kočevske Reke, če je še kje kaj.

Na nekatera vprašanja in pripombe je odgovoril Anton Krkovič, ki je dejal, da je komisija vodil on, da si je zaprto območje ogledovala pet dni, da v tem času ni bilo mogoče prelistati vseh listin in si ogledati prav vsega območja, vendar so predstavniki Kočevske Reke za trdili, da so jim pokazali vse pomembno. Nadalje je zatrdil, da ni tu za ekologijo in okolje nič nevarnega, da je tu velika skrb za okolje, da je na območju primerna delovna disciplina itd. Zatrdil je tudi, da »antraks niso ugotovili«. Splošno pa je znano in bilo tudi večkrat objavljeno in nikoli zanikano, da so sem pripeljali iz Kamniške gnojevke, okuženo z antraksom. Če so tudi ostale trditve in ugotovitve komisije na tako majavih nogah, je dvom izvršnih

kov in drugih glede poročila upravičen. Na vprašanje, zakaj je bilo območje sploh zaprto, če je vse tam tako nepomembno, pa je Krkovič odgovoril, da so bili objekti zgrajeni skladno z dosežki vojne doktrine štiridesetih in petdesetih let in da so torej danes popolnoma zastareli.

J. PRIMC

Kaj sprašujejo odborniki

Pobude za odprto Kočevsko so starejše od Demosa

KOČEVJE — Na zadnji seji zborov občinske skupščine Kočevje je bilo zastavljen več odborniških vprašanj, danih pa tudi nekaj odgovorov nanje in še sporočil odbornikov. Tako je Franc Bartolme sporočil, da bo Demos organiziral piknik v Kočevski Reki; da je kočevska SDZ predlagala v komisijo za raziskavo Kočevske Reke Iveta Staničiča, opozoril je, da table o prepovedi celotno območje v Kočevski Rog ne bodo spodbujale pohodništva in splošno turizma; zavzel se je za nadaljnje razbremenjevanje gospodarstva, kar pa naj ne bi šlo na račun šolstva, kulture, znanosti itd., ampak naj bi ukinitili 3-odst. davek za JLA. Samo Žilevski je vprašal, v čigavem imenu se je predsednik Lojze Peterle opravičeval v Avstriji tudi vojnim sovražnikom slovenskega ljudstva. Stanke Nikolič je predlagal, naj bi novo občinsko vodstvo, podobno kot so prejšnja, imelo redna mesečna posvetovanja s predstavniki krajevnih skupnosti.

Na nekatera vprašanja je odgovoril v imenu OS Miro Ferlin tako: Ze prejšnja OS je zmanjšala prispevke za SIS za 13,8 odst., gospodarska zbornica pa je predlagala, naj bi gospodarstvo razbremenili v naslednjih treh mesecih še za 15 odst. V primerjavi z drugimi občinami so bile v kočevski že doslej obremenitve majhne. Zgubarji, ki jih je v občini veliko, bodo ali pa so že zahtevali vrnitev 300 milijonov dinarjev raznih prispevkov, kar pomeni, da bodo družbene dejavnosti imele v glavnem le še za plače zaposlenih.

Samoprispevek?

Delegati odločali, ali gredo v referendum

ČRNOMELJ — Delegati prejšnje skupščine so naložili novi vlad, da preimisi o tem, ali bodo v občini plačevali samoprispevek za program v družbenih dejavnostih, ki se izteče 30. junija letos. O tem je že na prvi seji razpravljala občinski izvršni svet.

Kot je dejal eden od članov, je bilo vodstvo občine že v stari skupščini deležno očitka, da delajo, kar se samoprispevka tiče, po starem, boljševidnem načinu. Ze kar predvidel pa je, da bodo sedanji delegati predlagali, naj potrebe po denarju rešijo sistemsko. Vendar je opozoril, da letos denarja zunaj občine ni, a tudi pozneje naj bi bil samoprispevek osnova, na kateri bi lahko potem v republiki prosili denar za dokončanje naložb.

Sicer pa je bilo slišati različne predloge in pripombe: da bodo s samoprispevi vedno večje težave, da ne bi smeli biti večna rešitev, da bi jih razpisali za krajše obdobje, in ne za 5 let. Pa tudi, da bi z razpisom še nekoliko počakali, ker bodo imele ustanove, za katere bi zbirali denar, kmalu drugačen status, ne ve pa se še, kakšnega. Res pa je tudi, da vse naložbe, ki so bile zapisane v programu iztekajočega se samoprispevka, še niso dokončane ter da so tudi potrebe za vnaprej še velike. Zato bodo gradivo z dvema variantama samoprispevka delegati zborov kljub vsemu dobili na klop prihodnje seje, da bodo ob njem vsaj razmislili, kakšna usoda čaka prihodnje črnomaljske samoprispevke.

M. B.-J.

Spet jok in stok

Ob prvi letošnji podražitvi komunalnih storitev in stanarine

ČRNOMELJ — Pol leta je imel občinski izvršni svet mir pred novimi cenami, ki jih potrjuje, nova vlada pa se je morala že na svoji prvi seji srečati s ponovnim dviganjem cen tako komunalnih storitev kot stanarin. Seveda ni šlo vse tekoče, saj se je zdelo nekaterim članom skoraj nerazumljivo, da se bodo cene s 1. julijem dvignile od 32 odst. pri ogrevanju stanovanj za gospodinjstva do 162 za kanalščino, prav tako za gospodinjstva. Med dvema možnostma za zvišanje cen stanarin pa so se odločili za tisto, ki bo stanovalce manj mahnila po žepu: za 125-odstotno (druga možnost je bila 159 odst.).

Tudi pri cenah Komunale sta bili na voljo dve možnosti, vendar bi pri manjšem zvišanju odpisali amortizacijo, s tem pa postavili pod vprašaj investicijska vlaganja, zlasti v vodovod, ki je marsikje kot sito. Eden od članov izvršnega sveta je na hitro izračunal, da bi največje možno povečanje cen pri Komunali in stanarinah močno obremenilo družinski proračun, saj bi morala povprečna družina samo za to dvoje odšteti več kot tisočaka, to je približno tretjina povprečne plače v občini. Res je sicer, da po 1. juliju obljubljuje splošne plače, vendar je vprašanje, za koliko se bodo prejemki v resnici lahko povečali. Kot zatirajo predstavniki podjetij, se bistveno najbrž ne bodo, marsikdo pa že sedaj dobi za enomesečno delo manjše plačilo, kot so pokornine. Toda vse to stokanje ni pomagalo, da se cene ne bi zvišale, saj si je tudi Komunala v pol leta nakopala dobrih poldrugi milijon dinarjev primanjkljaja (načrtovala je sicer dvakrat toliko), večjemu povšanju pri stanarinah pa so se najbrž izognili le po zaslugi člana, ki je predlagal, naj najprej, in to čimprej, razčistijo, kdo je lastnik stanovanj.

Joka, stoka in nerganja bo zaradi višjih cen, s katerimi je takoj na začetku postregla nova vlada, najbrž veliko, vendar pa je res tudi, da lahko vsi, ki ne bodo zmogli stanarine, zaprosijo za subvencijo. Prav tu je bilo doslej — vsaj zdi se tako — kar preveč solidarnosti. Kako bi si sicer razlagali dejstvo, da je med tistimi, ki prejemale subvencijo, kar 50 takšnih, ki prosijo za večja in boljša (ter s tem seveda tudi dražja) stanovanja, ker za ta, v katerih so sedaj, plačujejo jako malo. Stanarino jim v glavnem plača radodarna družba.

M. BEZEK-JAKŠE

VESELICA BO, A NE DEMOSOVA

KOČEVJE, KOČEVSKA REKA — Poročali smo že, da je Demos napovedoval za 30. junija veselico v Kočevski Reki (in sicer v čast svoje volilne zmage). V ponedeljek smo vprašali pri pristojnih na občinski skupščini Kočevje, ali je Demos prijavil veselico. Zvedeli smo, da je veselico za 30. junij v Kočevski Reki prijavilo le tamkajšnje gasilsko društvo, od Demosa pa niso dobili vloge ne za ta ne za kakšen drug kraj in datum.

DANES GROZI IZKLOP ELEKTRIKE ITASU

KOČEVJE — Kočevski ITAS dolguje Elektru za električno energijo približno milijon din. Elektro mu je zato zagrozilo, da mora račune poravnati do 12. ure danes (28. junija), sicer mu bodo elektriko odklopili. Podobno grožnja je minuli teden doživela HIT Banka (bivša Beograjska banka) v Ribnici, vendar je račun poravnala v petek ob 9. uri, se pravi uru pred zagroženim odklopom elektrike.

Polovica poti do zobozdravnika

V Velikem Gabru so uredili prostor, kjer bi lahko ordiniral zobozdravnik — Zmanjkalo denarja — Po opremo v Novo mesto ali po denar v Ljubljano?

VELIKI GABER — V Velikem Gabru sicer pričakujejo, da bodo imeli tu zobozdravstveno postajo, vendar ta trenutno še ni jasno, kdaj bi zobozdravnik začel delati in če sploh bo. Potreben prostor so že toliko uredili, da bi vanj lahko začeli vgrajevati potrebno medicinsko opremo.

»Prostor je v stavbi krajevne skupnosti. Gradnjo smo financirali s sredstvi krajevnega samoprispevka, razen tega pa smo zbirali še sredstva nalašč za to ambulanto. Uredili smo veliko čakalnico s sanitarijami, in kot smo videli, zdravniki ob ogledu prostorov niso imeli bistvenih pripomb. Zdjaj bi bilo potrebno vse to opremiti, vendar ni denarja. Del opreme bi lahko financirala krajevena skupnost, vse pa ne. Kaj bo, še čakamo. Toda krajani močno upajo, da se bo ta denar našel. Niso namreč majhna tista sredstva, ki smo jih mi doslej vložili v opremljanje prostora za bodočo ordinacijo. Če bi zdaj vsa zaveda propadla, bi se počutili zelo opeharjeni. Navsezadnje smo šli delat zdravstveno postajo z dosti trdnim zagotovitvom trebanjskega zdravstvenega doma, da bo zdravnik za nas zagotovljen.« Pojasnjuje Olga Rahne, predsednica sveta

KS Veliki Gaber. V Velikem Gabru so prepričani, da bi bil denar v opremljanje tukajšnje bodoče ordinacije naložen koristno in prav. Sklicujejo se na šolarje iz gabske šole, ki bi jim bila bližina zobozdravnika porok za bolj zdrave zobe. Poleg tega Gabrčani opozarjajo na veliko območje, iz katerega bi ljudje hodili k zobozdravniku v Veliki Gaber. Ne nazadnje pa so v Velikem Gabru prepričani, da so med tistimi prebivalci trebanjske občine, ki so prikrajsani za zdravniške storitve, če se primerjajo z ljudmi, ki so bližje dobro razvitemu občinskemu središču.

Domet teh opozoril in tožb bodo doleteli kajpak kje drugje, ne v Velikem Gabru. Prvič zato, ker sodi območje Velikega Gabra pod zdravstvenovrstveni režim Dolenjske in, širše gledano, Slovenije. Drugič dovoljo dejstva, da mora

• V Velikem Gabru bi bili veseli, če bi z odprtem ordinacijo kraj le dobil, kar so mu sicer v občinski zdravstveni skupnosti obljubljali pred kakimi desetimi leti in potem sčasoma pozabili. Obenem bi bilo zanje manj boleče, da imajo v trebanjski šoli svoje zobozdravstveno ambulanto, čeprav je zdravstveni dom šoli prav blizu.

za zagonska sredstva, potrebna gabski zobozdravstveni postaji, na republiškem komiteju za zdravstveno in socialno varstvo.

M. LUZAR

NOV AVTOMOBIL — Na fotografiji sta društveni poveljniki Igor Mlakar (levo) in Ivan Zakrajšek, šofer. (Foto: M. Luzar)

Ob požaru ne vprašaj, kdo

80-letnica Gasilskega društva Ponikve — Še naprej pomoč — Vrsta priznanj in avto

PONIKVE — Tukajšnje gasilsko društvo je 24. junija s parado, podelitvi priznanj in poznože veselico slovesno počastilo svojo 80-letnico. Zdjaj se verjetno obetajo nova delovna desetletja gasilcev iz Ponikve, saj je predsednik društva Jaka Agnič ob koncu nagovora na nedeljski proslavi obljubil, da »bomo nadaljevali svoje delo in upravičili vaše zaupanje«. To bodo toliko lažje naredili, kolikor bolj se bo uresničila napoved Staneta Velikonje, direktorja Trima in slavnostnega govornika na svečanosti. Dejal je namreč, da bodo podjetja še naprej podpirala Gasilsko društvo Ponikve. Materialna podpora seveda ni vse, kar je položil zbranim na nedeljski proslavi na srce tudi Tone Strah, predsednik trebanjske občinske gasilske zveze, rekoč: »Gasilci, ko zaslišite sirenno, pozabite na politične razlike.«

Na proslavi za osem desetletij zagnanega dela GD Ponikve, na kateri sta bila prisotna med drugimi gosti še Ciril Pungartnik kot predsednik trebanjske občinske skupščine in direktor Akripola Trebnje in Lojze Ljubič, član predsedstva Gasilske zveze Slovenije, so podelili vrsto gasilskih odličij. Med najbolj zagnanimi gasilci iz Ponikve so omenjali na proslavi Florjana Finka, Branka Mežana in Staneta Kovačiča, ki je za posebne zasluge prejel najvišje priznanje GZS. Posebno pozornost so prebrali ime Jožeta Florjančiča, kajti le-ta je v društvu

Znamenje novega položaja učitelja in drugačne šole

Na slovesnosti v Artičah tudi dr. Peter Vencelj

ARTIČE — K sobotni spominski maši za učiteljico Ano Gabrič (1886 — 1967) se je zgrnila lepa množica, ki je napolnila domačo cerkev. Ob 15. uri se je okrog tristo ljudi zbralo pred poslopjem tukajšnje osnovne šole. V parku kraj nje so bivši učenci postavili spomenik svoji priljubljeni učiteljici. Doprsni kip je delo Antona Blatnika, kiparja, ki je nekaj tudi sam sedel v klopih artičke šole.

Slovesnost je bila obenem srečanje nekdanjih učencev učiteljice Gabričeve, zato so med svojevrstnim programom spregovorili tudi nekateri izmed njih. Obujali so spomine na njenih 30 let poučevanja in dobrotništva v Artičah. Med ostalimi je zbranim spregovoril tudi dr. Ivan Kristan, tudi sam prvošolec pri Ani Gabričevi.

V Artičah so ta dan, ki naj bi bil znamenje drugačnega vrednotenja učiteljskega poklica in šole, imeli v gosteh tudi republiškega ministra za šolstvo dr. Petra Vencelja. Gost je samo v nekaj besedah opozoril zbrane, kako težek boj za učitelja in za drugačno šolo jih še čaka.

V PRVI VRSTI — Najuglednejši gost prireditve v Artičah je bil dr. Peter Vencelj (drugi z leve), slovenski minister za šolstvo. Desno od njega je Miha Haler, sedanji ravnatelj šole. (Foto: B. D.)

ka, po končani slovesnosti pa je sodeloval v razgovoru z ravnateljico osnovnih šol v občini.

Sobotna prireditev je hkrati obeležila krajevni praznik, zato so jo izkoristili za podelitev plakete Artič, najvišjega priznanja tega kraja. Priznala ga je Ljudmila Ogorevc, ki po dolgoletnem delu na šoli in v krajevni skupnosti odhaja v pokoj. B. D.

AGROPOP SPET NA KOPALIŠČU

SEVNICA — Priljubljena skupina Agropop se očitno obnaša nadvse profesionalno. Kljub kislemu vremenu preteklo soboto so se fantje resno pripravljali na »žurko« na sevniškem kopaljšču. Toda niti zmeraj dobre volje in za razne norčije razpoložena Serbi ni mogla ničesar ukreniti, ko se je ulilo zares. Je pa Agropop zagotovo, da pride spet v Sevnico to soboto, 30. junija, ob 21. uri. Ne kaže dvomiti, da ne bi držali besede. Snedla je ni niti Tajči, ki je v nedeljo na Studencu (po sprva odpovedanem nastopu zaradi vremena) izborna zabavala otroke in odrasle. Bilo jih je kar okrog 700.

Brez nove vlade še do jeseni?

Na zadnji seji sevniške občinske skupščine Demosov kandidat za mandatarja IS SO, Dušan Harlander, ni bil izvoljen — Ponovni sklic že v petek

SEVNICA — Sevniška občina ostaja brez vlade tudi po vnovičnem poskusu združene opozicije Sevnice, da bi na zadnji seji občinske skupščine odborniki za mandatarja izvršnega sveta izvolili spet njenega (in tokrat edinega) kandidata sploh, lani upokojenega gospodarstvenika Dušana Harlandra, nazadnje zaposlenega pri Slovenijalesu.

Za Harlandra je glasovalo 17, proti je bilo 10 odbornikov, praznih glasovnic pa je bilo 9. Miro Gačnik je 59-letnega Harlandra predstavil kot sposobnega gospodarstvenika, ki se je, tudi ko je šel delat v Lisci, dosledno zavzemal, da morajo delavci za pošteno delo dobiti pošteno plačilo. In potem, ko kandidat ZOS na volitvah ni dobil zadostne podpore, je Gačnik izrekel splošno ostro kritiko, češ »vi se branite ljudi, ki bi prinesli kaj discipline tudi na občino«. Karel Vehovar je tudi izrazil presenečenje, da Harlander ni dobil potrebne večine, češ da gre za človeka, ki je prizadeven in vztrajen, da »je črv, ki bi glodal, ponekod pa bi ga morali krotiti«. Vehovar in še nekateri iz ZOS so ocenili izid volitev za mandatarja kot obstrukcijo. Pozval je tiste, »ki so uzurpirali partijsko oblast v preteklosti, naj gredo na stranski tir.«

Predsednica občine Breda Mijovič je

Demosove igre

Krška občina še vedno nima vlade. Medtem ko se nekateri delegati zaradi tega zgražajo, v občinskih upravnih organih in v dosedanem izvršnem svetu, ki formalno še vedno deluje, pa komaj čakajo na novo vlado, se v Demosu samo tiho smehljajo in sploh ne izgubljajo živcev. Vse bolj očitno postaja, da jim ni po volji sedanji župan, ki ga je predlagala in mu pomagala do izvolitve nekdanja SZDL ali sedanja Socialistična stranka. Prav tako jim očitno ni preveč ugajal prejšnji mandatar Branko Janc, ki ga je sicer predlagala ZSMS — Liberalna stranka, vendar se je nekaterim zdelo, da preveč koketira s prenovitvijo.

Tak položaj jim zlasti ni bil po volji, ker so imeli v občinskem parlamentu večino, ki očitno deluje kot dobro ugašena glasovalni stroj. Drugače si ni mogoče razlagati, da je lahko padel tudi največji mandatar mag. Miroslav Mikeln, ki ga je predlagal sam Demos. Očitno pa je vse bolj, da je bil tudi mag. Mikeln samo izigran.

Kakšen bo prihodnji potek dogodkov, je težko napovedati. Vendar lahko domnevamo, da se bo iz sedanjega krize dejansko izmislila razpustitev parlamenta, v takem primeru pa bo Demos sam postavil novega župana po svoji meri in seveda tudi predsednika izvršnega sveta. Tako bodo tudi vrhovi občinske oblasti v skladu s parlamentarno podrasjo in Demos bo zaživel v svojem lastnem biotopu. Do tod lahko priznamo Demos, da je večje vodil politični boj tako v skupščinskih klopeh kot v zakulisju. Vendar je veliko vprašanje, če je tako izrabljanje političnih veščin tudi politično modro. Ljudje so se namreč že doslej več kot najedli političnega monizma in politikanstva. Monizem in jalovo razkazovanje politične moči v parlamentu še nista porok za to, da se bodo enako uspešno razreševali tudi mnogostevilni občinski problemi.

JOŽE SIMČIČ

Kesanja za NOB ne sprejemajo

Na zboru komunistov v Brežicah je Sonja Lokar govorila o prihodnosti stranke ZKS-SDP — Razpravljali tudi o spravi in o vrednotenju dogodkov med NOB

BREŽICE — »Marca je plačevalo članarino še okrog 70 tisoč komunistov, medtem ko trenutnega števila članov niti ne poznamo. Osnovne organizacije po podjetjih razpadajo in mnogi se odmikajo od organizacije že zato, ker se bojijo, kako se bo do nje obnašala nova oblast. Vsekakor pa lahko računamo, da nam bo ostalo 20 do 30 tisoč članov in še neprimerno več simpatizerjev ter bodočih volivcev.« je ocenila Sonja Lokar na zboru brežičkih komunistov preteklo sredo.

Komunisti se vprašujejo, kako naprej. Trenutno organizirajo zbor komunistov po občinah, pripravljajo levo usmerjeni časopis, saj so povsem izrinjeni iz javnih medijev. Napovedujejo tudi kadrovske in finančne okrepitve svojih vrst ter sklic kongresa, na katerem bodo nastopili z jasnim programom, opredeljenimi simboli, imenom in usmeritvijo stranke. Ob vsem tem pripravljajo ustanovitev vlade v senci, okrepjeno delo klubov delegatov in oster boj za oblast.

Sonja Lokar je ponovno podvomila o trdnosti Demosove koalicije. Priprčana je, da so si edini v boju proti komunistom ter ob vprašanju ohranjanja oblasti in vplivov nad mediji, pri reševanju konkretnih vprašanj pa se bo zveza začela majati. Kot je dejala, je ob tem samo še vprašanje časa, kdaj bomo v Sloveniji dobili normalne leve, desne in sredinske stranke.

Glede na to, da je bilo med okrog štiridesetimi udeleženci zboru precej sta-

rejših komunistov in borcev, je bilo izraženo precej ogorčenja nad ravnanjem sedanjih oblasti. Menili so, da se Slovincem ni treba nikomur opravičevati, saj so se branili na svojem ozemlju in nikogar niso silili, naj vkoraka z orožjem k nam. Peter Zorčič je ob tem dejal, da sedanja stranka ni tista, ki je brez sodbe pošiljala ljudi v smrt in nepravilno od te dogodkov na kongresu jasno ločiti.

»Sprava zaenkrat še ni prinesla nič pomirjajočega, temveč je celo med mlade vnesla razdor. Mi ne čutimo nobene krivde: bila je vojna in na Kočevskem niso ostale samo kosti domobrancev, ampak tudi mnogih, ki so bili žrtve italijanske in nemške ofenzive.« je dejal Martin Kolar in ob tem pripomnil, da se ne strinja z odločitvijo vlade, da na dan sprave ne bi bilo nobenih drugih prireditiv.

Brežički komunisti so nasploh menili,

da so se komunisti in borci premalo oglašali in so dopustili enostransko razlago dogodkov. Ob tem je Lokarjeva pojasnila, da mnenja njihove stranke enostavno ne dobijo več mesta v medijih. »Preden je bil Peterle izvoljen, je objubil, da bo organiziral razgovor vseh strank o spravi. V resnici nas ni nihče

• Komunisti so se pripravljali zavzeti za tako vrsto sprave, v kateri bodo popravljene krivice in v kateri bo Slovenija spet domovina vseh Slovincem. Pokopali naj bi vse mrtve in grobove primerno označili. Spori naj se ne prenašajo na mlade ljudi. Komunisti so delali napake, vendar pa stranka ni pripravljena sprejeti mnenje, da so v času vojne vsi umrli v boju za oblast, pri tem pa pozabiti na narodnoosvobodilno vojno. Stranka je za spravo brez revanšizma in kesanja za NOB, če pa take ne bo mogla doseči, bo prekinila vse razgovore in ob dnevu sprave organizirala nasprotni shod.

nič vprašal,« je še dejala. Razgovor okrog sprave so dosegli šele zdaj, ko so se že razplameli nepotrebni spori. B. DUŠIČ

ZSMS še sprašuje in zahteva

Kako se bodo odzvali na jutrišnji skupščini?

BREŽICE — Občinska konferenca ZSMS, oziroma njeno predsedstvo, je kljub spremembam na oblasti še vedno kovačnica novih idej, zahtev in predlogov. Tokrat se je obrnila na novo skupščino z zajetnim svežnjem vprašanj, predvsem okoljskih, za katera terja ne le odgovore, temveč tudi rešitve.

Med drugim člani ZSMS zahtevajo takojšnjo sanacijo centralnega občinskega odlagališča odpadkov v Dobovi in ukinitve odlaka o obveznem odlaganju in odvažanju smeti. Slednji odlak, ki so ga sprejeli v lanskem letu, namreč še zdaj ni stopil v veljavo in v ZSMS niti ne pričakujejo, da bo. Ponovno zahtevajo izdelavo popisa vseh onesnaževalcev, stalno merjenje stanja okolja in tudi opredelitev rokov, do katerih morajo vsi onesnaževalci izdelati sanacijske programe ter jih začeti izvajati. Po mnenju brežičke ZSMS mora tudi nova skupščina oblikovati svoja stališča o

posegih v prostor, o renti in o izgradnji začasnega odlagališča odpadkov pri Jedrski elektrarni v Krškem.

Razen ekoloških zahtev so postavili tudi vprašanje o plinifikaciji, ki naj bi jo že v naslednjem letu Posavje uporabljalo kot energetski vir. Brežička občina menda ne bo med uporabniki, zato zahtevajo, naj se čimprej vključi v priprave, če je to sploh še možno. Hrup vojaških letal, ki preletavajo mesto, na žalost ne moti samo mladih, zato je hitra rešitev še toliko bolj nujna. Člani ZSMS hočejo izvedeti tudi vsi resnico o rudniku premoga Globoko, vprašujejo, ali se ni dalo komunalnih del pri železniški postaji opraviti drugače kot s podiranjem kostanjev in uničenjem parka, ter zahtevajo od sedanje skupščine, naj končno razreši status lokalnega radia v Brežicah.

B. D.

Delavci vse bolj zahtevajo Ravnikov odstop

Predsednik ovira?

SEVNICA — V sevniški občini je pristopilo k Svobodnim sindikatom Slovenije okrog 3600 delavcev, to je približno 70 odstotkov vseh zaposlenih. Največji odziv za stare sindikate v novi preobliki je bil v Lisci, Metalni, Koptarni, Tehnoloških sistemih, Inpletu in Zagi.

O novi preobliki starih sindikatov govorimo zato, ker podobno glasno razmišljanje celo donedajne organizacije. Tega verjetno ne počno zavoljo kakšne osebne zamerje, neizpolnjene ambicije ali užaljenosti, ampak, ker spoznavajo, da se vse okrog sindikatov razmeroma naglo spreminja, reorganizira, pri slovenskih sindikatih (pa naj se ti imenujejo svobodni ali kako drugače) se še zmeraj ne morejo v resnici sprizniti z na novo nastalimi razmerami, z vse številnejšimi zahtevami delavcev, da morajo tisti, ki so zapravili njihovo zaupanje, zapustiti svoje stolčke. To seveda velja še toliko bolj za sam vrh sindikatov z Mihom Ravnikom na čelu. In prav njegovo »glavo« terjajo v zadnjem času vse bolj vztrajno tudi delavci v Posavju, zlasti v sevniški občini, kjer Ravnik že za svojo ponovno kandidaturu ni dobil nikakršne podpore.

Morebiti delavci svojemu predsedniku še vedno ne morejo odpustiti večkrat izrečenega opravičila, češ da ne najde časa za obisk in pogovor z njimi, za »pohajkovanje po prizoriščih zadnjih olimpijskih iger v Calgaryju in še kje pa si ga utrga!« Še posebej delavci zdaj zamirajo Ravnika, da je popustil pri dogovoru z zbornico glede kolektivne pogodbe; tako naj bi delavci zdaj upravičeni namesto do objavljenih najmanj 600 DEM plače le do 440 DEM ali pa še tega ne. Iluzorno je pričakovanje, da bi odhod Ravnika lahko čez noč spremenil ugled in moč SSS, hi pa morda to bil dokaz, da misli — resno.

P. PERC

V METALNI SO STAVKALI ZARADI PLAČE

SENOVO — V senovski Metalni velja tihi dogovor, da plačo lahko izplačajo tudi štiri dni pozneje kot običajno, ker pa delavci tudi 19. junija še niso prejeli plače, so v torek pretekli teden napovedali, da bodo v sredo delo ustavili. V sredo je res bil enodneven štrajk, ki ga je vodil sindikat. Delavci so poleg plače zahtevali še regres za počitnice, v razpravi pa je bila tudi zaupnica direktorju. Ob 13. uri, ko so prišli vodilni iz matične tovarne v Mariboru, se je vse uredilo, saj so delavci dobili plače, regres pa so jim objavili do konca julija. Delavci so tudi zahtevali, da si v družbenih dejavnostih ne bi smeli izplačevati regresa, dokler tega ne bodo dobili delavci, na tapeti so bile spet plače občinskih uslužbenecov itd.

Večina spet razkazovala mišice

Tudi na četrti seji krške občinske skupščine niso izvolili izvršnega sveta — Postopek bo spet stekel znova — Volilna skupščina bo 9. julija

KRŠKO — »Pred desetimi dnevi sem sprejel težko in odgovorno nalogo, ko sem sprejel mandatstvo za krški izvršni svet. Lotil sem se tega dela resno in pošteno. Zdaj ko je devet dni razgovorov in sestankov za mano, lahko predstavljam svoj predlog za 12-člansko izvršni svet.« je dejal mag. Miroslav Mikeln na četrtički seji krškega občinskega parlamenta, ki se je v novi sestavi sestala četrtički.

Na tihem so vsi pričakovali zaključek brezvladja v krški občini, kajti mag. Mikeln je ugleden in spoštovan mož, ki je bil dolga leta na odgovornih delovnih mestih v krški občini in v Posavju. Niso mu tuji ne gospodarski ne družbeni problemi v občini, poleg tega je bil vedno blizu upravnim organom, tako da mu delo na občini ne bi bilo tuje. Posebej je treba poudariti, da nikoli ni deloval v nobeni politični stranki. Že to dejstvo in pa dejstvo, da ga je za mandatarja predlagal Demos, je vzbujalo upe, da bo dobil dovolj podpore v skupščinskih klopeh. Tik pred glasovanjem oz. volitvami članov novega izvršnega sveta pa so delegati Demosa: doslegli, da je bila seja prekinjena in so se Demosovi odborniki skupaj s strankarskimi veljaki sestali v poslanskem klubu. Po tajnem glasovanju je med skupščinskimi klopami udarilo kot bomba. Dva izmed dvanajstih kandidatov — Jože Kos in Silvana Mozer, ki naj bi skrbela za občo upravo in za komite za gospodarstvo — sta dobila manj kot

polovico glasov. Ker sta bila za mag. Mikeln to ključna človeka v občinski vladi, je Mikeln takoj odstopil od mandatstva in vidno užaljen zapustil skupščinsko dvorano.

Razočaranje in dvorani — seveda ne tam, kjer sedijo poslanci Demosa — je bilo očitno. Nekateri med njimi so zahtevali kar takojšnjo razpustitev občinskega parlamenta, drugi pa so tako

polovico glasov. Ker sta bila za mag. Mikeln to ključna človeka v občinski vladi, je Mikeln takoj odstopil od mandatstva in vidno užaljen zapustil skupščinsko dvorano.

Razočaranje in dvorani — seveda ne tam, kjer sedijo poslanci Demosa — je bilo očitno. Nekateri med njimi so zahtevali kar takojšnjo razpustitev občinskega parlamenta, drugi pa so tako

ODSTOPILO TUDI MIKELN — Potem ko je postalo jasno, da poslanci Demosa niso glasovali za tak izvršni svet, kakršnega je izbral mag. Miroslav Mikeln, je mandatar odstopil.

omožnost dopustili potem, ko se bodo pogovorili s svojo volilno bazo. Zlasti glasben je bil obrtnik Ivan Molan, ki je dejal, da v takem parlamentu ni več pripravljen delovati.

Naslednja volilna seja, ko bodo do-

• Kandidati za člane izvršnega sveta občine Krško so bili: Miroslav Mikeln, predsednik; Franc Čušnovar, podpredsednik; Franc Bogovič, odgovoren za področje kmetijstva; Stanislav Čuber za razvoj podjetništva; Jože Kos za občo upravo in notranje zadeve; Damjan Lah za SLO; Ivan Molan za obrt in drobno gospodarstvo; Silvana Mozer za družbeno planiranje, razvoj gospodarstva in urejanje prostora; Breda Simončič za ekologijo; Danilo Šter za družbene dejavnosti; Bojan Špan za energetiko; Andrej Špiler za urejanje prostora. Vsi so dobili dovolj glasov razen Kosa in Mozerjeve.

ločili novega mandatarja, je predvidena za 9. julij. J. S.

UGIBANJA — Konec tedna so se v ugibanja v Artičah sukala okrog ene samega vprašanja. Prebivalce je nadvzimala sobotna spominska maša v kalni cerkvi, ki je sodila v program slovesnosti. Nekateri so se je udeležili že zaradi namere, da se udeležijo že zaradi namere na veliko vpraševali, kdo je bil kdo ni bil pri maši. Tisti, ki so ugrabili okrog ravnatelja osnovne šole, so bili razočarani.

PRAVI RAVNATELJ — Ravnatelj Posavskega muzeja v Brežicah nosi svoj naziv povsem upravičeno. Običajno povsem prijeten mož, kadar pa gre za muzejske stvari, zna presneto dobro zarobiti. Na sobotni koncert moškega pevskega zbora je prišlo toliko obiskovalcev, da za zadnje zmanjkalo sedežev. Ko so ravno hoteli postaviti ob stene slavnostne dvorane gradu, se je nanje vsula ploha kisa. Znamenite freske so preveč draga cena stvar, da bi smeli nanje naslanjati podplate.

DOBILA KRILA — Novoizvoljena občinska vlada je objubila, da bo občinski upravi pristigla peruti in bo bistveno zmanjšala število zaposlenih. Toda očiti ni vzela v roke pravih škarij, saj imajo Brežičani trenutno od objube samo še sekretariat več kot prej. Mimogrede: morda se še da odpraviti in tudi škarije se jo nabrusiti!

PREKLETSTVO — Čeprav imajo komunisti podoben program kot socialisti in liberalci, jim nikakor ne uspe, da bi se zblížili z njimi. Omenjene stranke se izogibajo kot hudiča. Očitno se komunistov še vedno drži prekletstvo iz preteklo

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

V času od 16. do 22. junija so v brežički porodnišnici rodile: Renata Volk iz Krške vasi — Mihaelo, Martina Kosmat iz L. — Sergeja, Marija Zapušek iz Presečnjice — Cvetko, Cvetka Zalokar iz Krškega Marka, Nada Kovač iz Krškega — njamina, Suzana Sagud iz Brežic — dečo, Snježana Horvat iz D. Škričarje, Marka, Frančiška Mlinarič z Zigarških Vrh — Jasmino, Josipa Horvati iz K. Donjeja — Gordana, Alenka Klemenc iz Mrtvic — Jerneja, Marjana Klobučar, Dobrave — Branko, Zvonka Jarkovc, Vel. Doline — Petro, Jadranka Mežnar iz Kraja Donjeja — Marija, Karla, Kovačič iz Orešja — Sanjo, Čestimira

Krške novice

VIDEM — Javnost ima vgrajene občutljive instrumente za gospodarsko politično in dogajanje sploh. Ti instrumenti so seveda včasih tudi preobčutljivi, včasih nezanesljivi, največkrat pa vsaj kažejo, da se bo nekomu kmalu kaj zgodilo... Zdjaj je na tapeti javnosti, pardon, obdelavi instrumentov firma Videm. Pravi prejši se je pojavila govorica, da je nekdo vidimovo kreditno kartico v igralnici igral 60.000 DEM. Potem je sledilo miselnjevanje in je vsota narasla že na 400.000 DEM, 60.000 DEM pa je tista oseba potrebovala za to, da so jo sploh izpustili igralnice. Te zadeve je vsekakor zelo težko preveriti, res pa je, denimo, da je Videm tako močno v kaši, da nima denarja plačilo poklicni gasilski brigadi.

MOST — Kamniti most v Podbočju uradno zaprt za ves promet že pet let, dar ves ta čas vozijo čez eno tovornjaki avtobusi, ker druge poti, ki bi peljali Podbočje, preprosto ni. Na že tako močan most pa so predlani položili še plast masla, kar je zanj le dodatno breme. Za krajani Podbočja sprašujejo, kdaj most obnovijo in ga spet odprli za promet.

IN ŠE ENKRAT MOST — Na tudi drugače, ampak še nekrat je treba v rubriko uvrstiti drugi most. Dolgoprtožbe in pisanje časopisov so končno obrodili sad. Zdjaj so se cestarji lotili nove srednjega mosta v Krškem. Ravnatelj zdjaj na mostu malo več gnoče, ampak čani zaradi tega nič ne godrnjajo.

• Ohranimo svobodo tiska, bomo vedno lahko odzivali na in pretiravanja, če pa izgubimo bodo, izgubimo vse. (Bavcon)

Sevniški paberki

PLJUJANJE — Na zadnji seji se ke vlade so člani »starega« izvršnega izrazili več tehtnih pomislekov, ali pristati na zahtevane velike skoke cen za narin in komunalnih storitev. Še ena pripomba je imel Rado Umek, ki je šal, ali bodo kar navijali cene, in dodal, bodo ljudje lahko pljuvali na člane vlade. Čeprav bi bilo galtantne prepovedi umazano delo — ne pljuvanje, ampak in zviševanje cen, se je vlada le odločila drastične podražitve. Ni pa pristala htevo po višjih cenah veterinarskih gledov, kljub temu da živinodržarje grozijo, da bodo štrajkali, kmetje pa množično odpovedujejo strokovnim ritvam veterinarjev, ker menijo, predrage.

LIMUZINA — Liberalcu Rožvežliču ni posebno hudo pri srcu, je v središču medijske pozornosti, zadnjič zmotilo, ko smo zapisali, da na plačilnem seznamu ZSMS-LS. Z in bivša računovodkinja bivših družb političnih organizacij, ki si je tudi poiskati delo drugje, pač zaradi mežtaž nekdanjih DPO in zdajšnjih sta zadržala, da sekretarja OK ZSMS. Če vsaj dva meseca oz. od aprila ni čilni listi. In da bi bila Žvežliču bolj nemila, se mu je v času, ko močtež tekati okrog, da bo zaživila zadruga, ki jo ustanovila s somišljeni pokvarila že precej iztrošena limuzina.

Ustvarjalni vzgon
je domišljija

Na Otočcu razstavlja Karmen Goričar iz Ljubljane

OTOČEC — V avli pred konferenčno dvorano tukajšnjega Garni hotela se zadnje leto dokaj pogosto vrstijo prodajne razstave del likovnih ustvarjalcev različnih usmeritev, izrazov in umetnostnih nazorov, in to iz vse Slovenije. Med razstavljalci je bilo do zdaj kar precej takih, ki niso obiskovali akademije za likovno umetnost, ampak so vse, kar so ustvarili, dosegli kot samouki oziroma samorastniki. Takšna je tudi zdajšnja razstavljalca Karmen Goričar iz Ljubljane, kjer je zaposlena v dokumentacijskem oddelku Inštituta za narodnostna vprašanja.

Goričarjeva se že dve desetletji izpo-veduje v grafiki, slikarstvu in mali plasti-ki. Kot samoukinja se ne oklepa realizma, niti ne posnema naivcev, marveč svojo slo po likovnem izpovedovanju prepušča domišljiji. Značilnost njenega ustvarjanja sta igrivost in spontanost, pri čemer ne teži k popolnosti in umetniški privzdigjenosti. Gre za samorastniško iskanje slikarske tehnike (večina del je nastala v gvašu in kombinaciji gvaša z grafiko) in sloga, Karmen Goričar vse to obvladuje, tako da so njena dela čedalje bolj avtorsko prepoznavna. Uveljavila se je tudi kot ilustratorica, in sicer v mladinski reviji Kurirček, katere stalna sodelavka je že več let.

Ime Karmen Goričar na področju likovne umetnosti nikakor ni neznano. Razmeroma veliko razstavlja, s svojimi deli se je predstavila v raznih razstaviščih, celo v Celovcu. Razstava njenih del v Garni hotelu na Otočcu pa bo na ogled še vse do 30. julija.

I. Z.

Kostanjeviški
pevski jubilent

Kostanjeviški oktet s koncertom proslavi 20-letnico delovanja

KOSTANJEVICA — Ljubitelji ubranega petja iz Kostanjevice in okoliških krajev so v soboto, 23. junija, zvečer v akustični cerkvi kostanjeviškega gradu prisluhnili domačemu Kostanjeviškemu oktetu, ko je izvajal koncert ob 20-letnici svojega delovanja. Oktet, ki ga zdaj vodi Ernest Jazbec ml. iz Novega mesta, se je predstavil v izbranih 12 pesmih od ljudskih in Gallusovih do drugih umetnih pesmi, ki pa sodijo večinoma v starejšo glasbeno literaturo.

Kostanjeviški oktet so ustanovili leta 1970 in od takrat vztrajajo v njem (prva) tenorista Janez Kuhar in Ludvik Ješkovec, baritonista Karel Pavkovič in Jože Jordan ter basista Milan Jordan in Roman Jordan. Ti so peli tudi pod vodstvom vseh štirih umetniških vodij: Franca Černelca, Mirka Gorenška, Ernesta Jazbca st. in Ernesta Jazbca ml., ki je oktet prevzel pred nekaj leti. Mlajša člana sestave, kot zdaj nastopa, sta (druga) tenorista Marjan Pincolič in Tone Žulič.

V svojem 20-letnem delovanju je Kostanjeviški oktet naštudiral 145 pesmi in imel več kot 520 nastopov. Lepo slovensko pesem je ponesel med delavce v tovarne, pel na vseh večjih prireditvah v domačem kraju, često pa bil gost pevskih prireditev tudi v številnih krajih po Sloveniji. Oktet so spoznali tudi radijski poslušalci in televizijski gledalci, saj so ga večkrat snemali.

I. Z.

Mednarodni
bienale risbe

Grand prix nove prireditve skupnosti Alpe — Jadran za Jano Vizjak iz Ljubljane

LJUBLJANA — V galeriji Tivoli Mednarodnega grafičnega likovnega centra v Ljubljani je slovenski kulturni minister dr. Andrej Cepuder minuli četrtek odprl prireditve, ki se imenuje 1. velika nagrada risbe Alpe — Jadran 1990. Na njej sodeluje s svojimi deli 24 izbranih umetnikov iz štirinajstih dežel skupnosti Alpe — Jadran.

Mednarodna žirija je dodelila 1. grand prix Jani Vizjak, akademski slikarki iz Ljubljane, dve drugi priznanji ex aequo pa sta prejela hrvaški umetnik Miroslav Šutej in Horst Thürheimer. Žiriji je bilo očitno žal, da je smela podeliti le tri nagrade, saj je ob tem opozorila še na dela Hannesa Priescha, Borisa Bučana, Gabrielle Sulyok in Mari-ana Cassettijsa.

Velika nagrada risbe Alpe — Jadran bo bialna prireditev, ki jo bodo vsakokrat najprej predstavili v Ljubljani, nato pa bo obiskala še vsa druga kulturna središča v deželah članicah skupnosti Alpe — Jadran. Zdajšnja, prva razstava risb bo v Ljubljani na ogled vse do 31. avgusta in bo jeseni krenila na pot v sodelujoče dežele.

Merilo naj bo le ustvarjalna bit

Ustvarjalci — Slovenci iz vsega sveta na likovni koloniji v Dolenjskih Toplicah — Otvoritev razstave o Antonu Dermoti

DOLENJSKE TOPLICE — V soboto zvečer sta se v Dolenjskih Toplicah zgodili prvi dve kulturni prireditvi iz letošnjega Srečanja v moji deželi, name-njenega Slovincem doma in po svetu: pričetek likovne kolonije za slovenske umetnike po svetu in otvoritev razstave o slavnem slovenskem tenoristu An-tonu Dermoti.

V kakšnem vzdušju bo pričela delo-vati prva tovrstna likovna kolonija pri nas, je nakazal njen umetniški vodja prof. Marijan Tršar, ko je pozdrvil pri-sotne in udeležence kolonije Valentina Omana in Rudija Benetika iz avstrijske

Koroške, Jožeta Hariga iz Nemčije, Jo-žeta Stražarja in Henjasaja N. Kodo iz Švedske, Božidarja Kramolca iz Kana-de (drugemu udeležencu iz Kanade Francu Petriču na otvoritev ni uspelo priti) in domačina Jožeta Kumra iz Do-lenjskih Toplic. Dejal je: »Iz srca sem vesel, da nam je uspelo postaviti ta te-meljni kamen ne le besednega, marveč tudi dejanskega uresničevanja pri nas že dolgo napovedanega ustvarjanja eno-tnega slovenskega kulturnega prostora, tiste narodnobitne skupnosti, ki ne gle-

JUGOSLOVANSKI
UMETNIKI V MODERNI
GALERIJI

LJUBLJANA — V prostorih ljubljanske Moderne galerije je od minulega tedna in bo vse do 2. septembra na ogled razstava Del jugoslovanskih avtorjev iz zbirke Moderne galerije. Na ogled so zbrana slikarska, kiparska in grafična dela pomembnih jugoslovanskih umetnikov. Gre za 55 slik, 22 plasti-ki in 150 grafičnih listov, ki jih je Mo-derna galerija pridobila z odkupi, prevzemi, kot darila, volila itd. Čeprav zbiranje ni potekalo sistematično, je v zbirki nemalo zanimivih in kvalitetnih stvaritev. Od avtorjev so, denimo, pred-stavljeni tudi Jovan Bijelić, Vilko Ge-can, Oton Gliha, Petar Lubarda, Vla-dimir Veličković, Kostja Angeli Radović in pa Dušan Džamonja, Frano Kršinić in Ivan Meštrović. Omenjena zbirka je v tej obliki prvič predstavljena javnosti.

LIKOVNIKI
V NOVO MESTU

NOVO MESTO — V okviru le-tošnjega Srečanja v moji deželi pri-pravljajo Znanstveni inštitut Filo-zofske fakultete in IZseljska mati-ka iz Ljubljane ter Dolenjski muzej iz Novega mesta razstavo Slovenski likovni ustvarjalci po svetu — Sta-řejša generacija iz obeh Amerik in Avstralije. Razstavo, v katere kulturnem programu bo sodeloval glasbenik Lado Jakša in bo na ogled vse do 23. julija, bosta jutri, v petek, 29. junija, ob 19. uri v Do-lenjski galeriji odprla dr. Janez Du-lar, minister za Slovence po svetu, in dr. Nace Šumi, predsednik sveta Znanstvenega inštituta Filozofske fakultete v Ljubljani, medtem ko o razstavljalcih govorila avtorica razstave in sodelavka omenjena in-stitutata dr. Irene Mislej. Razstav-ljena bodo dela devetih likovnih umetnikov, in sicer so to: France Ahčin iz Argentine, France Gorše, Bogdan Grom in Ivan Jager iz ZDA, Božidar Kramolc iz Kanade, Gregor Perušek iz ZDA, Stanislav Rapotec iz Avstralije ter Bara Re-mec in Viktor Sulčić iz Argentine.

Slovenija
Moja dežela.

Upodabljanje upodobljenega

Koresove Cerkevne notranjštine v Brežicah na ogled od septembra

BREŽICE — V soboto zvečer so v galeriji Posavskega muzeja odprli raz-stavo mariborskega slikarja Slavka Ko-rosa, ki je do sedaj priredil že okrog 50 samostojnih razstav, sodeloval na šte-vilnih pregledih likovne ustvarjalnosti doma in v tujini ter se udeležil mnogih slikarskih kolonij. Na eni izmed njih se mu je porodila ideja, da bi na platno za-čel upodabljati cerkevne notranjštine. Razstava, ki bo za Brežičane in njihove goste odprta do konca avgusta, je nastala od leta 1986 in je na svoj način leži-la obletnico prenosa sedeža lavantinske škofije iz Koroške v Maribor.

Obiskovalca namreč vodi po stopinjah Slomškovega službovanja.

Baročne cerkevne notranjštine, ki jih po slovenskih cerkvah ne manjka, so nudile slikarju Koresu neizpržen vir motivov: poglede na cerkvene ladje, prižnice in kore, oltarne figuralne sku-pine in tudi samostojne svetniške podobe. Avtor polaga na platno barvne lise s kratkimi in drobnimi potezami, kot bi hotel skicirati. Podoba tako sicer deluje nenatančno, a dosega izjemno barvitost tudi zaradi uporabe jajčne tempera in večkratnega nanašanja prozornih lazur. Koresove slike nam prikazujejo sta-jerski barok na realističen in dokumen-taren način, obenem pa nosijo s sabo tudi pridih umetnikovega doživljanja. »Upodabljanje upodobljenega«, kot je zapisal dr. Sergej Vrišer v katalogu, pri nas ni pogosto, še redkeje pa so za motiv vzete cerkevne notranjštine, čeprav ima tako slikarstvo v svetu za seboj kar ne-kaj slovečih imen.

B. D.

V MINIARTU
NA OGLED RISBE
OBLIKOVALKE

ČRNOMELJ — Razstava ljudskih glasbil iz Bele krajine, ki so jo v Mini-artu pripravili ob letošnjem jurjevanju, se je predvčerajšnjim iztekla, organizatorji pa so spet zadovoljni z obiskom. Upajo, da bo ustrezno pozornost obiskovalcev vzbudila tudi nova razstava, ki jo bodo v Miniartu odprli v soboto, 30. junija, ob 20. uri. Na njej se bo z risbami iz stu-dijskega programa ljubljanske šole za oblikovanje tekstilij in oblačil pred-stavila Črnomalka Zdenka Milič-Zepič, diplomantka omenjene šole. Razstava bo na ogled do 14. julija.

I. Z.

Metliška godba
ob 140-letnici

1. julija v Metliki koncert godb iz devetih krajev

METLIKA — Metliška mestna god-ba je letos stara 140 let. Za njeno rojst-no leto se šteje leto 1850, ko so Metli-čani ustanovili godbo s pomočjo doma-čega župnika Vincenca Vovka. Godbe-nike je izučil Lavoslav Colnar, ki je bil svojčas kapelnik pri pešpolku v Ljubljani. Vsa zgodovina te godbe je popisana v knjižnici Metliška mestna godba, ki jo je pred desetimi leti, torej ob 130-letnici, napisal Jože Dular. Iz nje po-vzemimo le, da je metliška godbo vodi-lo šestnajst kapelnikov in da jo vodi zdajšnji (16.), Ivan Jerina, že od leta 1961. Po drugi vojni sta bila kapelnika Ivan Drobnič (1926 do 1947) in Silvo Mihelič (1947 do 1960).

Praznovanje 140-letnice se je začelo v soboto, 23. junija, ko je imela metliška godba slavnostni koncert in so na njem podelili Gallusova priznanja naj-vztrajnejšim članom. To soboto, 30. ju-nija, bo imela v Metliki samostojen koncert godba iz Imotskega, glavno slavje pa bo dan kasneje, v nedeljo, 1. julija, ko bo dopoldne najprej parada, ob 13.30 pa pred gasilskim domom v Metliki koncert devetih godb. Nastopile bodo godbe iz Kapel, Loč, Krškega, Mengša, Imotskega, Trebnjega, Straže, Črnomlja in Metlike. Povejmo še, da nastopajo metliški godbeniki ob svojem visokem jubileju v novih uniformah.

I. Z.

Mladi Dolenjci
razstavlajo
v Šibeniku

Na 30. festivalu kultu-re za otroke, ki bo tra-jal vse do 7. julija

V Šibeniku poteka od sobote, 23. julija, jubilejni, že 30. festival kultu-re za otroke. Manifestacija, ki se je začela s tradicionalnim ognjemeto-m, je odprl član Predsedstva SFRJ dr. Janez Drnovšek. Nastopa nad dvajset domačih gledaliških skupin s predstavami za otroke, ne-kaj otroških skupin iz raznih kon-ciev Jugoslavije ter več umetniških skupin iz tujine.

Na letošnjem festivalu je dokaj močno slovensko zastopstvo, v njem pa so mariborsko lutkovno gledališče, Cankarjev dom iz Ljubljane z gledališko predstavo, Slo-vensko mladinsko gledališče s pri-merno predstavo, folkloristi osnov-ne šole iz Kranja, Plesni forum iz Celja in mladi likovniki iz trinajstih osnovnih šol, katerih likovni peda-gogi so bili proglašeni za vzorne li-kovne pedagoge.

V okviru 30. festivala so pripravili tudi razstavo likovnih del učencev z osnovnih šol iz vse Jugoslavije. 33 deli sodelujejo tudi dolenjski osnovnošolci: z 9 deli učenci no-vomeške OŠ Grm, kjer je likovni pedagog Branko Šuster, s 24 deli pa učenci kostanjeviške OŠ Jožeta Gorjupa, kjer poučuje likovno vzgo-jo akademski slikar Jože Marinč.

I. Z.

Gimnazija na
kulturnem odru!

NOVO MESTO — Novomeški srednješolci so se minuli teden na razne načine poslovlili od šolskega leta 1989/90, svojih učilnic, raz-rednikov in drugih učiteljev ter se-veda od vsega hudega in dobrega, s čimer je to šolsko leto, podobno kot vsa pred tem, bolj ali manj obilova-lo. Maturanti so si četrtkov večer iz-brali za predvajanje podoknic svo-jim »šolskim staršem«, petek dopol-ne dne pa za hrupno skupno povorko-skoz mesto, pri čemer niso varčevali s svojim zanosno mladostnim šar-mom in kilogrami riževih zrn. Po-vorka je običaj, ki ga novomeško di-jalstvo goji že od nekdaj.

Kdor je v četrtek okoli 18. ure šel sedet v veliko dvorano Doma kultu-re, pa je doživel vs drugično sred-nješolsko predstavo — kabaretni show, ki so si ga omissili SSPTNU-jevci. In naj takoj zapišemo, da po eni uri, kolikor je predstava tekla, ni nihče zapustil dvorane razočaran. Vse prej kot to. Na obrazih obisko-valcev se je bralo, da so bili prijetno presenečeni.

In kaj se je videlo in slišalo z odra v tisti razvedrilni uri, ko se je odvijal kabaretni show? Marsikaj. A po-vejmo najprej, da je kraj dogajanja zahteval nočni lokal s šankom in pianinom, ker pa Novo mesto takšnega lokala ne premore, so ga mladi prireditelji pač improvizirano

uredili na odru. Pod raznobarnimi snopi luči, ki so poplesavali po odru in ustvarjali zanimive svetlobne učinke, je bilo ustvarjeno kar pre-prčiljivo vzdušje.

SSPTNU-jevci, ki bodo že v no-vem šolskem letu tudi uradno spet postali gimnazijci, so igrali na pia-nino, brenkali na kitaro, se šli skeče pri točilni mizi, peli, plesali in reciti-rali svoje pesmi, tisti, ki so jih poslali za dneve mladinske kulture. Točke so se domiselno prepletale, tako da ni bilo nič vsiljivega in nelogičnega, in mladi so predstavili nekaj tistega, kar jih je med šolskim letom še za-poslovalo v razredih. Do polnega iz-raza pa je prišla predvsem pestrost, splet najrazličnejših dejavnosti, ki jih gojijo.

Lahko bi zapisali in pokomentirali še to in ono, a pustimo kaj za kdaj drugič. Saj kaže, da bomo te iste in tudi nove oblike še videli na takšnih in podobnih nastopih. Novi čas, ko bo SSPTNU oz. »gim-nazija« spet stara dobra gimnazija, pa obeta najbrž še kaj drugega in več. Najmanj to, da se bo med gim-nazijci porajalo še marsikaj takšne-ga, kar bo ne le sposobno preživeti nastop na javnem odru, ampak bo tudi pomembno bogatilo kulturno življenje Novega mesta.

Spomimo se: »novomeška po-mlada«, katere 70-letnico praznuje-mo letos, je bila kot gibanje zapoje-na prav med dijaštvom — novo-meške gimnazije.

I. ZORAN

Slovenski duhovni vitez iz Koroške

Kako je Lado Smrekar imenoval slikarja Valentina Omana v zahvalni besedi za poslikavo poslovilne veže v Kostanjevici — Te slike, ki jih je Oman podaril Kostanjevičanom, in samostojno Omanovo razstavo v Lamutovem likovnem salonu so si obiskovalci lahko ogledali na dan otvoritve minuli petek

KOSTANJEVICA — Dolenjske Benetke, kakor radi, zlasti še ob izjemnih priložnostih, imenujemo to najmanjše slovensko mesto na otoku sredi Krke in ob njej, so minuli petek, 22. junija, spet doživele kulturni dogodek, ki ga lahko vsaj dolenjskih razmerah označimo za prvostopenjski in nadvse pomembnega.

Tega dne so namreč proti večeru v Lamutovem likovnem salonu odprli ve-liko razstavo del odličnega umetnika, letnega Valentina Omana, Sloven-četa okolice Beljaka na avstrijskem Ko-škem. Že pred slovesno otvoritvijo, ki je na prostem pred salonom po kraj-nem koncertu ljubljanskega okteta prabil namesto najavljenega, a zad-rega predsednika slovenske vlade, izjeta Peterleta njegov zastopnik, minister za informiranje Stane Stanič, tudi prižgal festivalni ogenj, so si šte-vili obiskovalci od blizu in daleč v veži ljubilnega doma pri kostanjeviškem pokopališču nedaleč od OŠ Jožeta Gor-jupca ogledali slike, s katerimi je Oman prenil zadnjo steno poslovilne veže.

Lado Smrekar, pobudnik in eden izvircev vsega, s čimer se je Kosta-njevica visoko zapisala na kulturnem injevidu Slovenije, in še danes nosilni glasnik kulture v tem kraju, je v krajšem govoru množici dejal, da je Valentin Oman s tem, da je te slike ustvaril na-čel za kostanjeviško poslovilno vežo in tudi podaril tukajšnjim krajanom, kazal enkratno duhovno viteštvo.

Na slike v poslovilni vežici je svoje misli in občutke o Omanovem slikarstvu in o njem poslanstvu umetnika nave-zani slovenski filozof, publicist in kate-dral dr. Taras Kermauner iz Ljubljane, govornik na otvoritveni slovesno-Oman je s poslikavo poslovilne veže v Kostanjevici prvič nekaj ustvaril v Sloveniji, na avstrijskem Koroškem pa poslikal že več cerkva in še naprej biva naročila, je omenil Kermauner. Tem pa se je vprašal, ali ni to izziv tudi cerkve na Slovenskem, ali ni prišel da bi tega umetnika tudi pri nas za-vabili na poslikave cerkvenih ob-stov. Po Kermaunerjevemu mnenju in pričanju je Valentin Oman edini, ki nam že zaradi njegovega načina slika-rija, interpretacije ideje in sploh osmiš-ljanja zamisli, ki izhajajo iz sodobne človeške vizije, morali zaupati tako de-liko tega umetnika morebiti res niso člane očem in tudi ne bleščijo v siju njegajega perfekcionizma, so pa du-hovno in vsebinsko polne in v tem smis-ju popolne.

Margard Bohunovska — Bärnthaler je zapisala, da živijo slike Valentina Omana iz dialektične napetosti med življenjem in umetnostjo, med upanjem in resignacijo, med napuhom in poni-ževanjem, med preteklostjo in prihodnost-jo.

DOMAČI LIKOVNIKI V
BREŽIŠKEM DOMU JLA

BREŽICE — Jutri, v petek, 29. juni-ja, ob 19. uri bodo v tukajšnjem Domu JLA odprli novo likovno razstavo, s ka-ro se bo obiskovalcem predstavilo delo ustvarjalcev iz Posavja. To so: dr. Zdenka Milič-Zepič, Bojan Horvatič, Janez Križanec, Nikola Miljanović, Alojz Pirc, Zdenka Planinc, Pavle Predanič in Ne-kaj Raduškič. Na ogled bo okoli 20 likovnih del, pretežno olja, akvareli in svinčilo. Razstava bo odprta še več ted-ov v juliju.

Valentin Oman

omogočil svoj konec. Umetnik je storil svojo dolžnost, zdaj pa je na opazoval-ku, da to podoživi in spoznanje preobli-kuje v svoje lastno upanje.

In zakaj je dolenjskim Benetkam v tolikšno čast gostovanje prav tega umetnika iz avstrijske Koroške? Takole so sami zapisali v zloženko — vabilo na petkovo razstavo Omanovih slikarskih stvaritev: »Za nas je to poseben dogo-dek, saj si po letu 1234 spet podajata roko Koroška in Dolenjska. Bernard Spanheimski je takrat ustanovil v Ko-stanjevici samostan belih menihov in si v njihovi cerkvi zaželel večni počitek zase in svoje naslednike. Zdaj, po pre-ku 756 let, pa se je naš koroški rojak od-ločil, da bo nekako zaključil umetnostni ciklus o našem žitju in bitju: s svojo li-kovno govorico okrasiti poslovilno ve-žo pri tukajšnjem pokopališču. Čudovit lok bo to — od sv. Krištofa na Jakobovi

Koncert, ki je
povedal več kot
kak govornik

BREŽICE — Moški pevski zbor Prosvetnega društva Svoboda bratov Milavceva je s sobotnim koncertom v slavnostni dvorani brežiškega gradu proslavil 25-letnico svojega obstoja. Na jubilejnem koncertu se mu je pridružil tudi ženski zbor, še najbolj ubrano pa so izvedle tiste pesmi, ki so jih zapeli skupaj, kot mešani pevski zbor. Gost večera je bil tamburaški orkester Prosvetnega društva Oton Župančič iz so-sednjih Artič, s katerim pevci izredno dobro sodelujejo.

Slavnostno vzdušje, lepo petje in ve-lik obisk v grajski dvorani sta o slavje-nju povedala več, kot bi lahko izrekel katerikoli govornik. Pevski zbor, ki se je iz osmih pevcev v letu 1965 razvil v ka-kovostno skupino, je sprva dolga leta vodil Franc Baškovič, zadnjih osem let pa k njegovim uspehom prispeva zborovodja Dragutin Kržanič.

B. D.

pisma in odmevi

»Naše delo je usmerjeno v prihodnost!«

Sporočilo s srečanja članov in simpatizerjev sevniške ZKS-SDP

VRH NAD BOŠTANJEM — Tod se je konec predtek dneva, v prijetnem okolju gostišča Dolinšek, zbrali člani in simpatizerji sevniške ZKS-SDP. Seznanili so se z razmerami v stranki in s pripravami na jesenski kongres, spregovorili so o aktualnih dogodkih v Sloveniji in v občini ter z novim načinom dela te stranke.

Sedanjam in bodočim članom so oblikovali telet sporočilo: »Smo predvsem in vedno bolj poveljna generacija. Naše razmišljanje in naše delo je usmerjeno v današnje življenje in še bolj v prihodnost. Preteklost prepuščamo zgodovini, ki nam je pomembna le zato, da ne ponavljamo tistega, kar ni dobro. Kako se bo imenovala naša stranka, ni odvisno samo od nas, toda ZKS se ne bo, saj bi to pomenilo povezanost s tistimi, česar ni več. Že večerjati in se manj danes nismo tisto, kar bi naši politični tekmeči radi videli, da bi bili: enonumni, nestrpnosti do drugih, togi, zavezani sveti ideji, skratka — boljšeistični,« piše v sporočilu.

Zatem pa nadaljuje: »Tako bi bilo delo političnih tekmecev lažje, čeprav pri tem spregledujemo takšne značilnosti v svojih vrstah. Imamo program in imamo ljudi, ki so ga sposobni in voljni izpeljati skupaj z vsemi, ki jim je pri srcu razvoj in prihodnost, ne glede na politični predznak. To so potrdile tudi volitve. Celih 29 odstotkov glasov za družbenopolitični zbor in ena tretjina članov ZK v vseh zborih občinske skupščine pomeni za stranko, ki je na volitvah nastopala samostojno, veliko zaupanje. Čutimo svoj delež odgovornosti za bližnjo in daljno prihodnost. Precej pred volitvami smo predstavili svoje programe delovanja na ključnih točkah razvoja občine in kandidata za uresničevanje teh programov. Drugih, bolj ali manj splošnih programov ali kandidatov ni nihče izmed sodelujočih v volitvah predstavil javnosti. Primerjave in ocene ljudi zato niso bile možne. Zapletli v skupščini pa kažejo, da velike besede o demokraciji, politični kulturi, dialogu, skupnih ciljih še ne pomenijo tudi takšnega ravnanja,« je rečeno v sporočilu sedanjam in bodočim članom sevniške ZKS-SDP ter javnosti s srečanja članov in simpatizerjev te stranke na Vrhu pri Boštanju, pri Dolinški.

PETSTO KRVODAJALCEV

KOČEVJE — Nedavne dvodnevne krvodajalske akcije v Kočevju se je udeležilo 485 krvodajalcev iz vse občine. Naslednja krvodajalska akcija bo spet decembra. Po veljavnem vzemnem predpisu pripadajo krvodajalcu ob oddaji krvi dva prostora dneva. Pri Rdečem križu pa predlagajo, naj bi bil prost le en dan, hkrati pa naj bi krvodajalce oprostil plačila nekaterih prispevkov za zdravstvene storitve.

Od Češenc do Mirne Peči

Pohod invalidov iz občine Novo mesto

Kakšen pohod, boste rekli, če je od Češenc do Mirne Peči le sedemsto metrov! A že petdeset jih je dovolj za invalida, ki se udeležijo pohoda za berglo, za srečnega bolnika, za hrbeničarja, za človeka s cerebralno paralizo ali s kakšno drugo telesno okvaro. Zbralo pa se nas je veliko. Sto petdeset se nas je do tu pripeljalo z dvema avtobusoma in osebnimi avtomobili. V prijaznih Češencah so nas sprejeli z domačim kruhom in medicino ter toplim nagovorom.

Potem smo se med polji spustili proti Mirni Peči. S harmoniko na čelu in z avtomobilom prve pomoči zadaj smo dobre volje prišli do Novljanovega kozolca. Vreme kot nalašč, ne prevroče ne prehladno, pod kozolcom pa tudi dosti zraka in predvsem dobre volje.

Mirnopečani nas tudi to pot niso razočarali. Člani Kulturnega društva so nam peli, igrali, njihova brhka dekleta pa so nam postregla z odličnim golažem. O krajevni skupnosti Mirna Peč

Poziv slovenski javnosti

Zaskrbljeni ribiči

Poletni čas bolj kot drugi pokaže vse probleme oskrbe z vodo in slabe kakovosti voda na Slovenskem. Povečujejo se obolenja. Povečuje se tudi poraba vode. Vse več je poginov rib, kar ni le velika materialna škoda, temveč tudi dokaz, da se zastrupljajo vode in vodni viri. Gnojnice, organske odpadke, klor, lužni kisline, fenoli in naftni derivati so največkrat dokazana sredstva, malomarnost in neznanje pa povzročitelja incidentov ali stalnejšega onesnaževanja.

Tudi zadnji čas se ponavljajo takšni hudi pojavi. Skoraj ni reke, od Mure in Ledave do Sotle in notranjske Reke, da ne bi bila prizadeta. Dogovor o čiščenju reke Save se prepočasno uresničuje; nekatere občine še ne gradijo čistilnih naprav, ki bi jih morale zgraditi do odprtja hidroelektrarne Vrbove, ljubljanska pa tudi zamuja. Ponekod spuščajo v vode suškovito, kar čez teden zadržuje. Se vedno ljudje mečejo v vode vse mogoče. Inšpekcije naj nemudoma posredujejo. Pričakujemo, da bomo kmalu brali tudi o kakšni javni obsodbi ali resnejši sankciji.

Pozivamo vse, ki kakorkoli uničujejo vode z odpadki ali odpadki, s kemikalijami ali z uničevanjem obvodnega rasti in živalskih stanišč, ki spreminjajo vodne tokove ali njihove struge, da razumno in odločno preprečijo sleherni škodljiv vpliv. Na koncu vse seže do naših kozarcev in krožnikov! Skupščini republike Slovenije pa predlagamo, da čimprej sprejme in uveljavi zakon o vodah.

Ribiška zveza Slovenije

Na anonimke ne bomo odgovarjali

»Dobronamerne« namige o korumpiranosti in morebitne primerjave s staro oblastjo v Demosu odločno zavračamo in želimo delovati povsem javno

V tem času smo na tajništvo Demosa Črnomelj prišli po pošti prejemati anonimna pisma, v katerih se neidentificirani pristaši Demosa zgražajo in odločno protestirajo ob sedanjem načinu našega dela in nerazodnosti nekaterih posameznikov Demosa, ki smo sodelovali pri oblikovanju novih upravnih organov. Protesti se konkretno nanašajo na sestavo sedanjega izvršnega sveta skupščine občine Črnomelj, ki je v določeni meri sestavljen iz ljudi, ki so bili tudi pri stari oblasti praktično na enakih položajih.

V zvezi s tem želimo pojasniti nekaj nejasnosti. Demos — Zdržena opozicija Črnomelj je po rezultatih volitev z dne 22. 4. zastopani v skupščini občine Črnomelj točno s 33,33% poslancev.

Iz tega je razvidno, da imamo v skupščini le relativno večino in ne absolutne, kot si to nekdaj mogoče predstavljajo. To je rezultat neposrednih večstrankarskih volitev, in da je ta takšen in s tem takšna zastopnost strank v občinski skupščini, so ljudje odločili sami.

POGOSTILA NAS JE NUKLEARKA

16. junija smo imeli člani društva upokojencev v krškem Delavskem domu občini Rogu. Prišli so tudi delegati okoliških upokojenskih društev. Izvolili smo novo štiriletno vodstvo, starim članom pa smo se zahvalili za uspešno do sedanje štiriletno vodenje. V tem času smo bili na mnogih kulturnih in razvedrilnih izletih, kar staremu človeku veliko pomeni. Na prireditvi so nas počastili s kulturnim programom krški šolarji. Na zakuski nas je pogostila nuklearka. Ogledali smo si tudi njeno razstavo. Hvala jim za vse. Tudi stari voditelj za uspešno vodenje hvala, novim pa vso srečo v novem mandatu.

E. G. C.

V predsedstvu skupščine občine Črnomelj smo zastopani z enim človekom, ki je predsednik družbenopolitičnega zbora, pripadnik Demosa pa je tudi podpredsednik zbora združenega dela. Demos je predlagal občinski skupščini tudi mandatara za sestavo občinskega izvršnega sveta in je bil tudi izvoljen, ki pa ni član Demosa. Naj ob tem pomenimo, da je bil sedanji predsednik izvršnega sveta gospod Anton Horvat eden od redkih ljudi, ki so se bili pripravljeno spoprijeti s tako odgovorno funkcijo, kot je ta, še posebej v teh izjemno težkih časih, v katerih smo od

OBISK SPRAVNE SLOVESNOSTI

ČRNOMELJ — Tukajšnji občinski odbor Slovenskih krščanskih demokratov bo poskrbel za organiziran obisk upravne slovesnosti v Kočevskem Rogu 8. julija letos. Zato obvešča vse, ki se je nameravajo udeležiti, da se bo začela ob 11. uri in bo trajala približno do 12.30. Slovesnost bo na veliki jasi v bližini enega izmed grobišč, ki je pogozdena z do 80 cm visokimi smrekami, zaradi česar se bo potrebno primeroma obleči in obuati. Zaradi predvidenega velikega obiska bo po vsej verjetnosti potrebno hoditi peš 2 do 3 km (vsaj v eno smer). Otrokom, ki se ne čutijo dovolj sposobne prenesti ta napor, ne svetujemo obiska te slovesnosti. Okvirna cena prevoza znaša 40 din, točen vozni red pa bo objavljen naknadno v župnijskih uradih in v sredstvih javnega obveščanja. Za obisk slovesnosti zbirajo prijave vsak dan v župnijskih uradih v Adlešičih, Črnomlju, Dragatušu, Starem trgu in Vinici do srede, 4. julija, zvečer.

stare oblasti podedovali dediščino, ki je v katastrofalnem stanju. Ne želimo, da bi si ob tem kdo delal iluzije, da bo nekaj, kar je bilo pol stoletja peljano v neznan smer, kljub angažmaju vseh razpoložljivih sil rešeno čez noč. Šele sedaj se ustvarjajo pogoji za normalen razvoj družbe z vsemi pozitivnimi vrednotami. Ta proces bo zelo težak, a vendar optimisti moramo biti.

Pri sestavljanju omenjenega izvršnega sveta pa je seveda bilo potrebno upoštevati našo zastopnost v občinski skupščini, ker bi bil v nasprotnem primeru lahko sestavljen tako, da na njegovo delo ne bi imeli drugačnega vpliva, razen kot popolna opozicija. Ob tem pa želimo povedati, da se v Demosu s sestavo izvršnega sveta ne strinjamo popolnoma.

Kar zadeva naše delo in javen vpliv nanj, smo že povedali v sredstvih javnega obveščanja, da smo vsem, ki imajo kakršnekoli predloge in probleme, na razpolago vsak dan od 7. do 15. ure v naši pisarni v Ulici Mirana Jarca 3 (glasbena šola) in bomo vsakogar zelo radi sprejeli in po vseh naših močeh poskušali pomagati.

Na anonimna pisma v bodoče ne bomo odgovarjali, ker mislimo, da so časi anonimnosti dokončno mimo. Sami želimo delovati popolnoma javno in »dobronamerne« namige o korumpiranosti in morebitne primerjave s staro oblastjo odločno zavračamo. Naša trdna odločnost je delati pošteno in dobro za vse ljudi ter se postavljati po robu vsakršni obliki nepoštenja in nečednosti. Vsako konstruktivno kritiko bomo sprejeli kot dobronamerno in dobrodošlo. Vsi resnični pristaši in simpatizerji Demosa pa se ne bojte odkriti svoje identitete in nas obiščite s svojimi »bremenami«.

Za Demos Črnomelj
VLADO STAREŠINIČ, tajnik

TABORNIKI OB KRKI

Čeprav krka ni dobra za kopanje, nemškimi turistom tu ob reki ni dolgčas. Dopoldne gredo najraje nakupovat v Brežice. Hodijo se kopat v Gataške Toplice, dvakrat so obiskali Novo mesto. Bili so tudi v Kostanjeviški jami. Okolica je zelo lepa. Potok, ki teče ob jami, je čist. Pred jama je bife, ki pa je slabo založen. Taborniki so si hoteli ogledati tudi razstavo v Galeriji, pa je bila zaprta. Obiskali bodo tudi Plitvice. Igrali so že nogomet z mladimi iz Krške vasi. Delo mladih turistov vodi in spremlja med drugimi vzgojiteljica Elisabeth Stahlhacke.

B. HORVATIČ

SREČANJE DRUŠTEV INVALIDOV

V prejšnji številki Dolenjskega lista smo pisali o trebanjskem srečanju društev invalidov. Udeležence je z navdušenjem pozdravil tudi predsednik Zveze društev invalidov Slovenije Viljem Medved; pred tednom smo ga v informaciji prekrstili v Francu, a upamo, da nam ne bo zametil. Naj tokrat dodamo, da je zbrane po galeriji popeljal Stane Peček, v kulturnem programu, ki je sledil ogledu, pa so s petjem sodelovali tudi gostje. Naj še pomenimo, da bo naslednje leto tako srečanje v Črnomlju.

R. M.

Solidarnostno stanovanje oddajal

Delavca J. T. prisilno izselili iz stanovanja, v katerem pa ni več živel

KRŠKO — Bil je petek, ko je zvonil telefon. Glas na drugi strani žice, ki je prihajal iz Krškega, je sporočal, da delavca in očeta štirih otrok na silo selijo iz družbenega stanovanja. Potem je zvonil telefon še enkrat, J. T. iz Krškega je na vsak način hotel, da novinar DL čimprej prispe na kraj dogodka.

Vse se je dogajalo na Gubčevi št. 9. Iz stanovanja št. 4 so delavci ravno nosili opremo. K novinarju pride možak 35 let in pove, da je on J. T. Žalostna zgodba. Je oče štirih otrok, zdaj pa ga na silo selijo iz stanovanja, čeprav že 13 let dela v krškem ŠOP. Prizor res ni videti prijateljevo. Trije mladički spremljajo selitev, tu sta še dva predstavnika občinskih upravnih organov ter predstavnik ŠOP. Na koncu, ko je vse opravljeno, tovarnjak naložen iz stanovanja pa prenesena in ob blok zložena še vsa preostala oprema, se razkrije celotna zgodba:

J. T. je dobil solidarnostno stanovanje leta 1980. Lepo stanovanje, triinpolsočno. V njem je živel domala devet let, lani julija pa se je odpovedal stanovanjski pravici, češ da bo živel v počitniški hiši. Kasneje je dal prošnjo oz. je poslal dopis, da svojo prvotno vlogo preključuje, vendar je to storil prepozno. Kljub temu pa stanovanja ni predal nazaj ŠOP, ampak je letos februarja v njem naselil zelenjadarja A. T. iz Krškega. Seveda v ŠOP niso mogli sprejeti tega, ko pa imajo delavce v svojih vrstah, ki bi tudi potrebovali stanovanje. Večkrat so se pogovarjali z J. T., naj se vendarle izseli, to

da J. T. je vztrajal pri svojem. Končno je prišlo do prisilne izselitve, in sicer po upravnem postopku in v skladu z zakonom o stanovanjskih razmerjih.

Vodja splošno-kadrovskega sektorja v ŠOP Barbara Redenšek je povedala, da so bili pri J. T. že trikrat pred prisilno izselitvijo. Hoteli so doseči sporazumno izselitev, ampak skupnega jezika niso našli. »Nismo hoteli rešiti problema na tak način. Ampak ker je J. T. šele 5. januarja letos preklical svojo prvotno odločitev, čeprav je odpovedni rok en mesec, ker smo februarja izvedeli, da stanovanje oddaja albanski družini, sam pa živi na Senušah

(od tam se je tudi vozil na delo v tovarno in je zaradi tega imel plačano mesečno vozovnico), smo sklenili, da pridemo zavodi do dna. Zdjaj bomo stanovanje dali delavki iz neposredne proizvodnje, tako da lahko tudi na ta način odvrnem vsak sum, da gre za kadrovske stanovanje ali kakšne druge igre.« Tako Barbara Redenšek, pravica v ŠOP. Sicer pa se ob prisilni izselitvi ni dogajalo nič posebnega. Nekdo je rekel, da vedno tolečijo samo po rezevih, drugi pa je omenil, da je v ozadju sovizem. Nemogoče je pritrčiti takim izjavam. Očitno prihaja čas, ko se ne bo več mogoče igrati z dobrinami.

J. SIMIČIČ

ODDAJAL SOLIDARNOSTNO STANOVANJE — Delavec ŠOP Krško J. T. se je odpovedal svoji stanovanjski pravici, stanovanje pa je oddajal A. T. V ŠOP niso bili navdušeni nad tem početjem in so se odločili za prisilno izselitev.

Reka Krupa je dediščina nas vseh

Ob nedovoljenih posegih v njen izvir — Lokacijska dokumentacija za vse območje, saj gre za naravno znamenitost, ki ima vseslovenski pomen, zaradi PCB pa Krupo poznajo tudi v svetu

Zadnje čase zopet pišemo o Krupi, vendar tokrat o nedovoljenih posegih v območje izvira. Bralce želimo opozoriti na vrednote in pomembnost izvira Krupe in možnosti vrste posega v prostor, ki je za republiškega pomena. Naša služba se zavzema za ohranitev avtentičnosti vsaj tistih pomembnih spomenikov in znamenitosti, ki so večjega družbenega pomena, in za njihovo zakonsko zavarovanje. V letu 1989 je zavod sodeloval pri izdelavi dolgoročnih in delno tudi srednjeročnih planov za obdobje 1986 — 2000 vseh petih dolenskih občin. V zasnovi varstva naravnih in kulturne dediščine je tako vključena vsa do sedaj evidentirana pomembnejša naravna in kulturna dediščina. Vsi objekti in območja so vrstani na kartah v merilu 1 : 25000. Narejen je torej dokument, sprejet na skupščini, ki služi kot osnova pri delu vsem načrtovalcem posegov v prostor. V preteklih letih tovrstnega vključevanja naravnih in kulturne dediščine v družbene plane ni bilo, zato so se posegi na objekti in v območjih naravnih in kulturne dediščine izvajali v nasprotju z načeli njihovega varovanja.

Tako smo v Beli krajini pričrta razvednotenju značilnih belokranjskih vinogradniških območij, npr. Semiška gora, Dobljčka gora, okolica Draščič zaradi nekontrolirane pozidave vikendov, zidanic ali celo stanovanjskih objektov, ne glede na smer slemenja, vrste kritine; značilnih vaških naselij in trgov, npr. Starega trga, Semiča, Vinice, Draščev, Gradca, zaradi vseljivih novogradenj in adaptiranja starejših objektov ter gospodarskih poslopij v popolnem nasprotju z načeli varovanja stavbne dediščine; varovanih območij cerkva na Vinjem Vrhu in v Vrčičah pri Semiču; v Trnovcu pri Metliki; potoka Podturske Cice, čigar značilno meandrirana struga je bila pred leti uničena z regulacijskim posegom; naravnega okolja zatrepne doline izvira Krupe.

Naštetih je le nekaj primerov razvednotenja kvalitete posameznih objektov in območij naravnih in kulturne dediščine, za katero imajo drugod po svetu več poslušala.

Ob primeru Krupe želimo javnosti pojasniti, kako lahko posameznik zaradi ne dovolj strokovno pretehtanih odločitev razvednoti naravno okolico spomenika, ki pomeni za slovensko strokovno javnost izjemnost.

Zanimivost reke Krupe je, da prihaja na dan na koncu 2 km dolge zatrepne doline, v močnih kraških izvirih sredi travnika. Nad izviro je značilna naravna skalnata stena, visoka okoli 60 m. Izvir Krupe sodi zaradi hidrogeomorfološke krajinske in zoološke vrednote znano nahajališče jamske školjke Congeria kusceri v Sloveniji) vrednosti med najpomembnejšo naravno dediščino v Sloveniji. Izvir Krupe in reka Krupa sta uvrščena tudi v zasnovi varstva naravnih in kulturne dediščine dolgoročnega plana republike Slovenije in v republiški srednjeročni plan. To

pomeni, da se vsi nameravani posegi v njegovo območje podrejujejo varstvu naravnega spomenika. Dejstvo je, da sta pred leti tu obratovala mlin in žaga, med vojno pa je delovala tudi majhna hidroelektrarna. Tako je bil vodni tok izkoriščen tudi za gospodarske namene, ne da bi bistveno vplival na vse že našteje vrednote izvira in njegove bližnje okolice.

V letih 1979 so se izkazale potrebe po vodnem zajetu, saj je izvir tudi eden najmočnejših kraških izvirov Bele krajine, povprečni pretok vode je 800 l/s. Z analizami, ki so potrebne za celovite ugotovitve kvalitete vode, je bilo l. 1983 ugotovljeno, da voda in sedimenti iz Krupe vsebujejo poliklorirane bifeni- le. Glede na norme v ZDA je prekoračena koncentracija PCB kar za 300-krat. Tako so zaradi človeške malomarnosti in ekološke neosveščenosti padli na žalost vsi upi in izdelana lokacijska dokumentacija za zajete pitne vode v »vodo« za nedoločen čas. Želimo poudariti, da je Zavod republike Slovenije za varstvo naravnih in kulturne dediščine kljub sprejetemu stališču, da se načeloma v območju republiški pomembnih spomenikov ne sme posegati z gradbenimi posegi, ki bi razvednotili vrednote, podal strokovno mnenje s pogoji za ohranitev vseh vrednot izvira (zatrep z navpično steno v vsej njeni dolžini in višini, vegetacijo nad steno in ob bregovih, kamniti jez...), s podrobnejšimi usmeritvami bi bilo za večje pogojno možno. Zaradi znane onesnaženosti izvira do posega v izvir ni prišlo vse do nedovoljenih posegov v mesecu maju 1990.

Leta 1987 se je tov. Jurajevič odločil za prodajo mlina in žage. Skupaj s kupcem tov. Pušem sta presodila, da bi bilo dobro, pred odločitvijo o prodaji pridobiti si strokovno mnenje zavoda glede možnosti vrste posegov v območje izvira. Zavod je na željo tov. Puša podal 2. 3. 1987 strokovne osnove varstva naravnih in kulturne dediščine ob posegu v prostor. Iz mnenja je jasno razbrati, da znotraj »citiranega« varovanega območja ni mogoč noben gradbeni poseg brez posebne strokovne presoje vplivov na okolje, da je v sklopu kompleksa mlina in pripadajočih poslopij potrebna strokovna neoporečna sanacija in prenova objekta in njihovih temeljnih funkcij. Obrazloženo je tudi, da

je prenova izvedljiva le po postopku (statična sanacija, funkcionalna prenova, obnova dekoracij, obvezna uporaba klasičnih materialov). Z vsemi pojasnili in usmeritvami je zavod želel poudariti nujnost kompletnega pristopa k sanaciji in bil tudi pripravljen sodelovati. Od tod naprej zavod ni bil več poklican ne obveščen od občinskega upravnega organa ne od investitorja o kakršnihkoli posegih v ta prostor. Novi lastnik se je odločil, da bo začel delati, ne da bi si predhodno pridobil potrebno dokumentacijo, ki jo zahteva zakonodaja. Najprej se je lotil temeljite obnove objekta žage in jeza. Zanimivo je, da si je v času, ko je objekt stare žage že porušil (avgust 1989), pridobil sledeča mnenja:

— dne 5. 10. 1989: vodnogospodarsko mnenje o obnovi MHE na Krupi. V tem mnenju je podana ugotovitev, da je izvršena obnova in zatesnitev jezu, ni pa podano dejstvo, da je jez dvignjen brez njegovega dovoljenja za okoli 30 cm;

— dne 25. 10. 1989: gradbeno potrdilo (izdal Komite za družbeni razvoj občine Črnomelj) za zamenjavo obstoječe vodne turbine v obstoječem objektu. (»obstoječi« objekt je bil že porušena). S tem potrdilom je bil investitor tudi opozorjen, da mora pri obnovi upoštevati smernice zavoda in da to potrdilo ne zajema revitalizacije mlina in žage. Zavod o izdaji potrdila s strani občinskega upravnega organa ni bil obveščen;

— dne 20. 2. 1990: Komite za družbeni razvoj občine Črnomelj je sklical lokacijsko obravnavo za rekonstrukcijo žage in obnove stanovanjske hiše z mlinom. Na tej obravnavi so sodelovali le predstavnica Komiteja skupščine občine Črnomelj, predstavnica Dolenjskega projektivnega biroja in novi lastnik. Iz zapiskaja je razvidno, da je za izdelavo lokacijske dokumentacije potrebno pridobiti še soglasje Zavoda za varstvo naravnih in kulturne dediščine in Vodne skupnosti ter posnetek terena v merilu 1 : 500. Zavod na to obravnavo ni bil vabljen.

Dne 4. 5. 1990 smo na zavodu prejeli telefonsko sporočilo o poseganju v ob-

močje izvira Krupe in takoj napisali prijavo UIS Novo mesto. Še istega dne sta si predstavnik zavoda in inšpekcijskih služb stanje ogledala. Ugotovljeno je bilo, da so bila dela (širitve in miriranje poti, navoz materiala v brežino reke oz. v njeno strugo) izvedena brez potrebne gradbenega dovoljenja. Ugotovljeno pa je bilo tudi, da je obnovljeni jez dvignjen v obliki betonske škarpe za okoli 80 cm, na otok izza novozgrajene žage pa je postavljen nov betonski most. Vsa izvedena dela so take vrste, da je zanje potrebno gradbeno dovoljenje. Če bi prišlo do postopka za pridobitev lokacijskega in gradbenega dovoljenja, smo prepričani, do tako take grobih posegov, ki niso v skladu z načeli varovanja naravnih in kulturne dediščine, ne bi prišlo. Dne 8. 5. 1990 je UIS Novo mesto izdala odločbo o ustavitvi gradbenih del v zvezi z navozom materiala in širitvijo poti. Dne 28. 5. 1990 pa je sklicala na kraju samem ponovno ustno obravnavo z namenom, da bi z inšpekcijsko odločbo oblikovala zahtevo glede sanacije razdejanega območja. Predstavnica Zavoda RS za varstvo NKD in Zavoda za varstvo NKD Novo mesto nista mogla takoj podati predloga za sanacijo območja, zato sta prosila, da se zavodu dostavi posnetek prvotnega in zdajšnje stanja terena, in šele nato bo služba lahko oblikovala konkretnije usmeritve. Predlagala sta tudi, da se za celotno območje izdela lokacijska dokumentacija, v kateri bodo opredeljene možnosti za ureditev prostora in objektov.

Ker gre v tem primeru za vseslovenski pomen te naravne znamenitosti, je naš predlog toliko bolj upravičen. Zaradi onesnaženosti s PCB je izvir na žalost znan tudi v svetu, zato moramo toliko bolj paziti, kaj in kako bomo s tem prostorom ravnali.

Tako, kakor se bo posamezniku in morda tudi njegovim prijateljem zahotelo, prav gotovo ne.

Zavod za varstvo naravnih in kulturne dediščine Novo mesto

Konservatorica za naravno dediščino: MIRA IVANOVIČ, dipl. biologinja

Oaze strica Tomca ne bo zaraslo trnje

METLIKA — Ko letos vrt strica Tomca na Trdinovi poti v Metliki ni bil prelopatan navsezgodaj spomlad kot pretekla leta, smo se sosedje šele prav zavedeli, kaj vse so znale in zmogle ustvariti pridne stričeve roke. Šele tedaj torej, ko delo ni bilo opravljeno. A pomlad je je privabila vrtnarja med svoje gredice, sosedovi fantje so prelopatali zemljo in Tomc je, kot že desetletja doslej, kopal, sejal, pletl.

Stric Tomc — tako ga kličejo vsi, ki prihajajo k njemu po sadike, navsvete ali le iz otroške radovednosti — torej še vedno počasi, a vztrajno po cele dni brklja po vrtu. Pri tem pa dobro skriva svoja leta. Malokdo bi mu jih prisodil 90, preden ne začne obujati spominov na zadnje mesece prve svetovne vojne, ko so ga kot rekruta poslali na romunsko fronto, s katere se je dolgih 1.300 kilometrov do Madžarske vračal piš. Pozneje se je zaposlil pri žandarmen- riji, kjer je bil do konca druge vojne, potem pa je postal poslovodja obnovitvene zadruge. Še danes se čudi, kje je jemat moč za vse, kar je naredil pri obojni porušenih domo-

Jože Tomc

vine. »Po vojni sem predeval tudi o tem, kako bi se boril, če bi znova vdril k nam sovražnik. Še danes vem, o čem sem govoril, in ista predavanja bi se skoraj dobesedno upal ponoviti,« je ponosen na spomin, ki ga kljub letom še ni izdal.

Po vojni obdelovalne zemlje skoraj ni bilo moč dobiti, zelenjava je bila draga in Jože Tomc se je odločil, da si bo vrt sam ustvaril. Lotil se je kamnite in s trnjem porasle parceli ob Trdinovi poti. Ljudje so se mu sprva smejali, toda po nekaj- letnem trudu je nastala pravcata oaza, na kateri je zraslo skoraj vse, kar si je kdo zaželel. Stric ima celo nekaj dreves, ki so v Sloveniji prava redkost: tulipanovec, koloradsko jelko, pred leti pa mu je sneg uničil enega najvišjih brinov v naši republiki, visokega okrog 10 metrov. In ko niza pripovedi drugo za drugo, ne pozabi omeniti dobrih starih časov, ko so imeli v Metliki še hortikulturno društvo. Prav po Tomčevi zaslugi je mesto dobilo parke, na katere je ponosen, čeprav niso vedno skrbeli zanje tako, kot bi bilo potrebno.

M. BEZEK-JAKŠE

Stane Koštal

Enajstega junija smo se na trebanjskem pokopališču poslovili od dolgoletnega poštnega uradnika Staneta Koštala. Rodil se je 1916. leta v Grosupljem, po končanem šolanju se je s starši preselil v Mirno Peč in se zaposlil na pošti. Pozneje je bil v Mariboru. Vojna mu ni prizanesla. Šel je v partizane, znašel pa se je tudi v internaciji. Po vojni se je zaposlil na pošti v Trebnjem in nazadnje na poštni direkciji v Novem mestu kot upravnik. Bil je vester in natančen.

Ob upokojitvi se je včlanil v Društvo upokojencev Trebnje in prevzel naloge predsednika, bil pa je tudi tajnik. V to delo je vložil veliko človečnosti. Organiziral je izlete in bil pri tem tudi vodič, saj je poznal veliko krajev po domovini. Izlete je organiziral res zelo požrtvovalno in vestno. Ob tradicionalnem prazniku ustanovitve društva upokojencev pa je izvrstno pripravil srečanje članov. Bil je tudi tajnik Zveze društev upokojencev. Skrbel je za rekreacijo, letovanja, šport in kulturo. Sodeloval je v pevskem zboru društva, a je moral zaradi bolezni s tem prenehati. Po njem nam bo ostal spomin na humanega človeka.

R. MAJER

IZGLASOVANE PODRAŽITVE

KOČEVJE — Občinski izvršni svet je minuli četrtek sprejel sklep o nekaterih podražitvah, ki bodo veljale s 1. julijem. Tako sklep določa, da se bodo najbolj podražile stanarine, in sicer kar za 125 odst. Vodarina bo dražja za 40 odst. (gospodinstva) oz. 43 odst. (gospodarstvo), kanalščina za 67 (gospodinstva) oz. 65 (gospodarstvo) odstotkov. Za odvoz odpadkov bo treba odšteti 54 (gospodinstva) oz. 74 (gospodarstvo) odstotkov več, za ogrevanje pa za 63 (gospodinstva) oz. 64 (ostali) odstotkov več. Do konca leta se bo stanarina, ki je v občini Kočevje nad republiškim povprečjem, medtem ko so plače pod njim, podražila še za nadaljnjih 135 odst.

DRAŽJE STANARINE, VODA KANALŠČINA IN ODVOZ SMETI

SEVNICA — Od 1. julija so v sevnjski občini stanarine večje za 125 odstotkov, vodarina in kanalščina za po 100 in odvoz smeti za 50 odstotkov. Tako je sklenil občinski izvršni svet, ko je po daljši razpravi sprejel odredbo o določitvi najvišjih cen. Komunalna je zahtevala povečanje cen komunalnih storitev celo za 128 odstotkov, kajti kot je povedal njen direktor Marjan Kurnik, so izračunali, da veljavne cene pokrivajo le okrog 60 odstotkov stroškov enostavne reprodukcije, tako da jim grozi bistveno povečanje četrtletne izgube, in sicer na približno 650.000 din. Vlada je od Komune terjala, naj znova preveri vse svoje stroške in ugotovi morebitne notranje rezerve, o analizi teh stroškov in morebitnem novem povečanju cen komunalnih storitev pa naj bi izvršni svet spet razpravjal predvidoma v avgustu. Če pa bi hoteli zagotoviti pokrivanje enostavne reprodukcije pri stanarinih, bi jih morali zvišati kar za 270 odstotkov.

MIRAN BERETIČ
Ljubljana

IZ SLIKOVNE DOKUMENTACIJE — Nedovoljen poseg ob reki Krupi

Koliko je to samo naša krivda?

Razmišljanje o spravi — Nemci so stradali po Eisenhowerjevi volji

Poboj domobrancev takoj po vojni, obsodbe drugače mislečih na Goli otok in njihovo mučenje, dachavski proces in likvidacija nedolžnih so dejanja, ki so pustila težke moralne in politične posledice v Sloveniji in drugod. Dejanja je nemogoče opravičiti in zanje so odgovorni vsi takratni odločujoči voditelji Slovenije pa tudi Jugoslavije, vključno z najvišjimi voditelji, ki so morali vedeti za ta krivična in krvava dejanja. Novi oblasti z Lojzeto Peterletom in dr. Francetom Bučarjem na čelu ni lahko popravljati krivice, ki so se zgodile drugače mislečim državljanom v preteklosti, razen tega morata upoštevati poleg svojih 55 odstotkov volivcev, ki so novo oblast izvolili, še tiste, ki mislijo malo drugače od sedaj vladajoče ekipe. Vsem ne moreta ustreči, čeprav se trudita.

Kako je s koncem državljanske vojne v Sloveniji, kar je naglasil g. Bučar, pa prepustimo času, ki bo kaj kmalu pokazal, kdo ima prav. Po mojem prave državljanske vojne pri nas ni bilo, saj se je vse odvijalo med vojnim časom, pod zasedbo okupatorja, pred katerim je bilo potrebno braniti naše ozemlje, če že ne pod vodstvom Komunistične partije, pa pod drugim vodstvom. Kako so na okupatorja in njegove sodelavce gledali ne glede na to, ali je odpor vodila komunistična partija ali ne, pa se lahko prepričamo iz naslednjih dejstev: v zapisu izpod peresa Draga Vresnika, ki je bil objavljen pred več leti v Delu, sem zasledil med drugim naslednje: »Kadar pomislim na narodne izdajalce, ne morem mimo črnogorskega naroda in njegovega obračuna s poturicami! ... Pobili so jih v enkratnem udaru, z enkratnim zamahom so se kot narod očistili!«. Mnogi trdijo, da so s tem rešili svoj narodni obstanek.

Kaj so počeli s pripadniki kvasilniških formacij in nacistične vojske po Evropi ob koncu 2. svetovne vojne, je težko odgovoriti. V Italiji niso obesili samo ustreljenega Mussolinija, približna ste-

vilka govori o 50.000 fašistih, ki so jih republikanske sile usmrtili brez sodišč ali pa z obsodbo improviziranih sodišč. Podobno so ravnali drugod; tako je tudi kulturni Pariz kaznoval svoje izdajalce.

V pisnih bralcev v Delu 26. aprila 1990 sem zasledil navedbe Pepce Razborkin iz Velenja o genocidnu nad nemškimi ujetniki ob koncu 2. svetovne vojne. Podatki se naslanjajo na kritiko kanadskega pisatelja Jamesa Bucka, v kateri ta v reviji Time obtožuje zavezniške (Američane in Francoze), da so izdali načela, za katera so se med vojno borili, ker so po končani 2. svetovni vojni koncentracijskih taboriščih namenoma pustili stradih nemške vojne ujetnike ter na ta način umorili skoraj milijon ljudi. Knjiga, v kateri Buck to navaja je lani izšla v ZRN. Nemški vojaki, ki so jih zajele nemške in francoske oborožene sile ob zori svobode, so bili strpani v taborišča. Bili so brez kakršnekoli stihre nad glavo, na odprtem ograjenem prostoru. Načrtno niso dobili nobene hrane ne vode, zato so v skrajni sili jedli travo in pili svoj urin. Zaradi tega so množično umirali. Pobudnik te skrajne okrutnosti je bil takratni vrhovni komandant zavezniških sil in poznejši predsednik ZDA Eisenhower. On je izposloval, da se ujeti nemški vojaki ne obravnavajo kot vojni ujetniki, ampak kot »razorožena sovražna vojska«, kar je pomenilo obsodbo na smrt brez kakršnekoli zaščite po ženevskih konvencijah o vojnih ujetnikih. To med drugim navaja v knjigi Buck.

V okviru takih dejstev, za katera ne dvomim, da jih je pisec vsaj približno točno razložil, tečejo pri nas pogovori o spravi. Sprava je danes seveda potrebna, vendar je pri tem treba razmisлити in ukrepati z vedenjem, da Slovenci le nismo edini, ki smo grešili v tej vojni in takoj po njej. Pri spravi pa nikakor ne smemo pozabiti preganjanja, sojenja, mučenja in likvidacij zamejskih Slovencev v Italiji in Avstriji med 1. in 2.

vojno, kajti teror nad njimi je rodil tudi odpor ter likvidacijo fašistov in nacistov po drugi svetovni vojni od strani naših, ki so takoj ob koncu vojne zasedli te slovenske kraje. Na to ne smemo pozabiti in zaradi tega morajo tudi oni priznati dejanja, ki so rodila represalije, mogoče v nekaterih primerih tudi nepremišljene. Zdi se mi, da sta ljubljanski metropolit dr. Alojzij Šuštar in predsednik predsedstva Slovenije Milan Kučan zelo razumno ravnala, ko sta se pogovarjala tudi o spravi, ki mora biti po mojem mnenju obojestranska.

MIRAN BERETIČ
Ljubljana

Parkirnine po novomeško

Kaj se lahko zgodi, če ste z avtom na Glavnem trgu — Pripadajoči čas za malico, a brez listkov

Dan mi je bil uničen, ko sem pred časom parkirnal avto na novomeškem Glavnem trgu. Parkiral sem samo za 10 minut, po opravičku sem hotel poravnati parkirnino in se odpeljati. Toda to me je stalo precej časa in živcev. Uslužbenca komunalnega podjetja nisem mogel najti na celem Glavnem trgu. Razburjen sem se vrnil do avtomobila in sklenil ob glasnem negovanju, da ne bom plačal parkirnine. Poleg avtomobila je stal gospod in je pristopil k meni in mi v nemškem jeziku pojasnil, kako je to urejeno v Nemčiji — »Evropi«. Rekel je, da tam ni treba iskati uslužbenca, ki skrbijo za parkirnine, ampak da se lahko plača miličnikom ali pa naslednji dan nakaže denar. Razložil sem mu, da pri nas to ni mogoče, ker te tukaj komunalno podjetje drugi dan zaradi takega prekrška javi sodniku za prekrške. Po pogovoru s tujcem sem obiskal sodnika za prekrške. Povedal sem mu o dogodku. Sodnica mi je rekla, da mo-

ram plačati, a mi je svetovala, naj grem na komunalno podjetje. Res sem šel tja, pojasnil dogodek in zahteval, da mi na kartonček napišejo datum in uro dogodka in to podpišejo. Napisali so vse razen časa, potem sem odhitel do avtomobila, s tem da sem za vsa ta pota porabil debele pol ure. Blizu avtomobila je bil delavec Komune, kateremu sem vsot stvar pojasnil. Tudi on se je zelo razburil in rekel, da mu pripada pol ure za malico. Pritrdil sem, a sem mu rekel, da pred odhodom na malico pač ne bi smel dati na vozila listkov za parkirnino.

Apeliram na vse občinske strukture, da se posvetijo tudi takim problemom, kot ga kaže omenjeni dogodek. Na videz majhni vržejo v oči tujcev črno luč na Novo mesto in Slovenijo, ki hoče vsaj v Evropi. Prosil bi te strukture, naj se potrudijo, če ne, bomo z nedelom ostali na Balkanu.

STANE MAKŠE

BREZ DELA

ČRNOMELJ — Na tukajšnjem zavodu za zaposlovanje je bilo v začetku junija prijavljenih 305 ljudi, najbolj problematični pa so tisti s 1. in 4. stopnjo izobrazbe. Zaskrbljujoče je, da je vse večje število brezposelnih v višjo in visoko izobrazbo, medtem ko je bilo še ne dolgo tega to zanemarljivo. Pričakujejo, da bo konec junija na zavodu prijavljenih že 450 ljudi, potreb po delavcih v podjetjih pa je le 164 in še tu gre pretežno za pripravnike. Črnomaljska podjetja pa imajo tudi skoraj 800 preveč zaposlenih. V začetku leta so mnogi pričakovali, da bodo brezposelnost pomagala reševati tudi zasebna podjetja, ki jih je sedaj v občini registriranih že 30, vendar ta ne zaposlujejo novih delavcev.

Čas hlapcev je le za nami

Tudi v Beli krajini niso imeli svilenih rokavic — Naj bodo na voljo advokati — Pa ne norčuj se!

V Demokraciji je pisalo, da v kraški prestolnici Sežani povojni oblastniki niso uporabljali svilenih rokavic. Isto lahko trdim tudi za Belo krajino. Oblastniki so »imeli iste šole« oziroma direktive prihajale iz istega vira — Ljubljane. Vsa čast sodnikom Antonu Lovšinu, Vladimirju Krejčiču idr. Bili so pošteni ljudje, žal pa preplašeni, kakor ostali prebivalci. Sodnik Lovšin je imel solze v očeh, ko je izrekel sodbo za zaplembi Jožetu Plutu iz Vrtače. Taka so sodniki morali soditi po direktivi iz komiteja.

Nikakor mi ne gre v račun, da sedaj zahtevajo od ljudi, ki jim je bila storjena krivica, sodbe in papirje. Veliko ljudi niso dobili. Sicer pa je vse na- mešano v zemljiški knjigi v Črnomlju. Nekakor stvar ni tako zapletena, kakor nekateri bojijo. Sedaj sprejemajo republiški organi predpise, na podlagi katerih bodo obnavljali postopke. Demos vsakogar moral ljudem pomagati, kaj jim ne bo treba najemati in plačevati advokatov. Ljudje so 45 let dovolj prepričani, zato ne bi bilo na mestu, da jih še odpravljaju krivic bremenijo de-

narni izdatki. Govoril sem s tajnikom Demosa, Vladom Staresničem. Kakor vse kaže, ima Demos resne namene popraviti krivice. So pa težave. Storjenih krivic je veliko, poleg tega pa so Stalino-ve sile v nerazvitih območjih premočne.

Naj v zvezi z razmerami dodam, da me je klical neki oficir NZ in se norčeval iz mene, češ da bo sedaj brez službe. Ker da je bral v Dolenjskem listu, da bom dobil nazaj posestvo, bi rad kot brezposeln prišel k meni za hlapca. To variš — gospod Franc, ali kakor ti je ime, čas hlapcev v starem smislu je minil za vedno, ne samo v Jugoslaviji, ampak tudi drugod po Evropi. Hvala bogu, minil je tudi čas krivičnih sodb. Kaj misliš, je to res ali ni? Pa brez zamer ne in ne norčuj se. Nihče ne ve, kakšen bo konec. Lahko da bo ponižani povišani in obratno. Že enkrat prej si očitaj, da te je v stari Jugoslaviji učiteljica Slava Lipovšek tepla, ker si bil reven. Po vojni sem srečal v Ljubljani jecljavca, ki se mi je pritožil, da ga niso vzeli na RTV za napovedovalca zato, ker ni v partiji. Kaj misliš o tem?

F. DERGANČ

Družabno srečanje v Šentrupertu

Razgibajmo življenje

Novomeški dializiranci smo se skupaj z zdravstvenim osebjem in tudi s svojci zbrali v nedeljo, 17. junija, v bližnjem Šentrupertu na Dolenskem, kjer smo — vseh nas je bilo 80 — preživel nepozaben dan. Tja nas je povabil župnik g. Janez Vidic, ki je bil do nedavnega pacient novomeške hemodialize, po uspešni presaditvi ledvice pa se je ločil od nas. Najprej so nam učenci — domačini zaigrali dve enodejanki. Prijetno je bilo gledati, še posebej pa poslušati ubrano petje teh otrok od glasbeni spremljavi gospoda kaplana. Po odru so se sproščeno sprehajali, kot da jim je to vsakdanja stvar. Razumljivo je, da so po želi burno priznanje navzročih in nam bodo ti prizori in ubrano petje ostali še dolgo v prijetnem spominu.

Po bogatem kosilu smo se napotili v cerkev, kjer nam je g. Vidic z nekaj besedami opisal zgodovino te cerkve, ki spada med najstarejše gotične spomenike na Slovenskem. Z napornim delom in resnično dobro voljo jim je uspelo, da se vse pomembnejše predmete v cerkvi kakor tudi sam objekt restavrira, za kar so bili deležni številnih mednarodnih priznanj. Po ogledu cerkve in kraja samega smo se vrnili k našemu omizju. Ob številnih dobrotah, harmoniki, skupnem petju in še posebej ob nepozabnem petju domačink, ki so nam stregle, so ob resenkratnem razporeženju minevale ure našega srečanja.

Običajno je tako, da tisti, ki zapusti hemodializo, kmalu pozabi na sklepe, ki jih je imel pred odpustom. Tokrat pa se to ni zgodilo, župnik g. Vidic je držal obljubo, ki jo je izrekel že na zadnjem družabnem srečanju v Trebnjem.

SLAVKO SMERDEL

NA SZ DVE DELAVKI PREVEČ

ČRNOMELJ — Tukajšnja Socialistična zveza je obvestila izvršni svet, da ima glede na spremembo vloge stranke preveč zaposlenih dve delavki, tajnico in čistilko, njun problem pa naj bi rešili v skladu z zakonom o delavcih v državni upravi. Ker pa v občinski upravi ni potreb po zaposlitvi tovrstnih delavcev, probleme z zaposlovanjem pa imajo tudi drugod, in ker tudi ni moč zagotoviti prekvalifikacije, dokupa delovne dobe ali odpravnine, sta delavki na razpolago, vendar največ dve leti, v tem času pa imata pravico prejemanja 80 odst. osebnega dohodka, ki bi ga dobivali, če bi delali. Začasno, dokler torej tega problema ne bodo rešili, bodo Socialistični zvezi iz tekoče proračunske rezerve zagotavljali denar za osebne dohodke, skupno porabo in prevoz na delo za omenjeni dve delavki.

TRGOVINA IN SERVIS — V Dilančevi ulici, nasproti nekdanje Vrhovnikove gostilne, je Mira Dančulovič odprla trgovino z rezervnimi deli za gospodinjske stroje. Na policah je seveda največ delov za vse vrste pralnih strojev, saj je njen mož Nikola poznan po Dolenski kot dolgoleten serviser. Prav zato bodo v trgovini sprejemali tudi naročila za popravila, seveda pa se bo poslej lahko vsak poskusil tudi kot mehanik in enostavne stvari pri stroju zamenjal sam. Trgovina bo v račun jemala tudi stare stroje in jih z doplačilom menjavala za nove.

Neodvisni sindikat v Krki

Odgovor na pisanje I. Sladiča pod tem naslovom

Moj namen ni nasprotovati ustanovitvi Neodvisnega sindikata v Krki, tovarni zdravil, saj je pluralizem dobrodošel na vseh področjih. V različnosti mnenj se porodijo najboljše ideje za razreševanje problemov in najsprejemljivejše poti za doseganje ciljev, ne nazadnje je tudi to eno od osnovnih načel projektnega načina reševanja problemov vsake projektne skupine. K pisanju me je spodbudila predvsem vsebina zadnjega odstavka v omenjenem prispevku Igorja Sladiča, objavljenem v Dolenskem listu 21. junija, kjer avtor članka navaja neresnice glede metod pri podpisovanju pristopnih izjav za članstvo v Zvezi svobodnih sindikatov Slovenije v Krki.

Z akcijo preverjanja pripadnosti delavcev Zvezi svobodnih sindikatov Slovenije, ki je s kongresnim sklepom (6. in 7. april 1990) postala pravna naslednica zveze sindikatov Slovenije, smo pričeli konec aprila, takoj, ko smo prejeli tiskane pristopne izjave in imamo do sedaj 3050 članov. O akciji smo za delavce objavili informacije v našem biltenu št. 41 z dne 3. 5. 1990.

Glede na določena vprašanja, ki so se pojavljala med delavci in so se nanašala na pravico delavcev do sredstev sklada skupne porabe, smo s strani Svobodnega sindikata Krke objavili odgovore na ta vprašanja v biltenu št. 45 dne 17. 5. 1990. V tej informaciji smo nedvoumno povedali, da imajo vsi delavci, ne glede na članstvo v ZSSS, enake pravice do sredstev sklada skupne porabe, kamor sodijo dopustniške kapacitete, nagrade, posojila, pomoči itd. Iz navedenega sledi, da objavljeni očitki nimajo trdne osnove in se lahko naslanjajo le na neformalne pogovore med delav-

ci, nikakor pa ne na uradna stališča Svobodnega sindikata Krke. Poleg tega je bila v prej omenjenem biltenu tudi objava za ustanavljanje Neodvisnega sindikata Krke, ki do sedaj še ni konstituiran in je še vedno v fazi ustanavljanja, zato se Igor Sladič ne bi smel opravičevati, da s tem ni bil seznanjen.

Na očitke o stari organizaciji in le novem imenu odgovorjam s tem, da so bili Igor Sladič in nekateri drugi njegovi sindikalni somišljeniki člani Zveze sindikatov, ki je bila po statutu (iz leta 1982 — preverjeno) organizacija prostovoljnega članstva, pa svojega nestrinjanja s takšno organizacijo sindikata niso že prej pokazali, ker niso izstopili, niti ni bilo čutili njihovih prispevkov za spreminjanje sindikata v boljši in učinkovitejšo organizacijo delavcev. Pa pustimo očitke na strani.

Rad bi poudaril, da je osnovno načelo sindikalnega organiziranja boj za pravice delavcev, ki izhajajo iz dela, proti samovoljni lastnikov sredstev za delo (delodajalcev) ali njihovih zastopnikov, pa naj gre za tako ali drugače imenovani sindikat. Sindikati se morajo boriti z močjo argumentov, članstvo v ZSSS si bomo pridobivali s svojo lastno aktivnostjo in ne na račun klevetanja in blatnega drugih. Sindikati bomo morali za doseganje istih ciljev skupno nastopati, zato bomo morali tudi tesno sodelovati in spoštovati medsebojne različnosti v pogledih in načinih reševanja problemov.

Neodvisnosti želim veliko uspeha in pričakujem strpno sodelovanje na načelih medsebojnega spoštovanja. ZSSS — Sindikat podjetja Krka predsednik: BRANKO BAMBIC

Preprečimo nasilje nad otroki!

Javen poziv asociacije žensk — V tiski je na voljo »telefon zate«

Družbo želimo opozoriti na krivico, ki se godi otrokom. Predvsem želimo opozoriti na nasilje nad njimi in iskati način, kako to preprečevati.

Velikokrat slišimo ali beremo o nasilju nad nemočnimi otroki, ki se največkrat ne morejo sami braniti. Ob takih priložnostih smo vsi pretreseni in zgroženi, toda največkrat skušamo zadevo čimprej pozabiti z mislijo, »saj ne morem nič storiti«.

Asociacija žensk — skupina za pomoč vsem nemočnim, posebno pa še otrokom, ki so žrtve nasilja — se bo trudila, da tako miselnost med ljudmi spremeni. Prav tako si bo prizadevala, da se sprejmejo potrebni predpisi, ki bodo preprečevali nasilje nad otroki in ga sankcionirali. Menimo, da je dolžnost vsakega posameznika, da po svojih močeh prispeva za lepše, varno življenje vseh otrok. Zato je potrebno, da se vsi odzivamo na vsako nasilje, ki smo mu priča ali slišimo zanj, pa naj bo to na cesti, pri sosedih, v šoli ali kjerkoli. V takem primeru je naša moralna dolžnost pomagati otrokom. V primeru, da sami ne moremo nič storiti, pa obvestimo ustrezne ustanove (centre za socialno delo, zdravstvo, policijo itd.), ki bodo problem uredile.

Tu je konec šolskega leta, ki so ga nekateri otroci s strahom in negotovostjo pričakovali. Imajo slabe ali celo zelo slabe ocene. V glavnem so take ocene zaslužene, včasih pa je slaba ocena tudi neupravičena. Tudi to je nasilje nad otroki.

Nekateri starši se med šolskim letom sploh ne zanimajo za učni uspeh svojega otroka. Ko pa se bliža konec šolskega leta, poizkušajo to svojo napako popraviti. Zelo so razočarani, če ugotovijo, da ima njihov otrok slabe ocene. Ne morejo razumeti, zakaj, saj mu vendar vse nudijo, otrok pa jim vrača na tak način. Ne morejo razumeti, da otroku niso dovolj samo materialne dobrine, s katerimi ga zasipavajo. Otroku potrebuje tudi ljubezen, spoštovanje, prijateljstvo, zaupanje, razumevanje in skupno reševanje njegovih vsakdanjih problemov. Namesto tega pa zaradi svo-

jega osebnega neuspeha, slabe volje in nemoči nimajo ne razumevanja ne časa za otroka takrat, ko jih potrebuje.

Otrok potrebuje moralno oporo in družinsko harmonijo, da lahko razvije vse svoje sposobnosti. Menimo, da je v mnogih primerih otrokov uspeh v šoli in neprimerno vedenje odraz družinskih razmer. Velikokrat pa se starši zaradi svojih

• Čakamo vas na telefonu št. (061) 323-353:

- otroci, ki imate kakršnekoli probleme, zberite pogum in nas pokličite, pogovorite se z nami predno karkoli ukrenete;
- starši, če menite, da se vašemu otroku ali vam godi krivica;
- vsi, ki vas moti nasilje, sporočite nam svoje predloge in pobude, lahko pa se nam tudi pridružite, da bomo skupno preprečevali nasilje nasploh, posebno še nad otroki, kjerkoli in v kakršnikoli obliki se pojavlja.

problemov nasilno vedejo do otrok, uveljavljajo pač svojo pravico močnejšega. Otroci, s katerimi starši slabo ravna, pa si tako zelo želijo njihove ljubezni, da o svojih težavah in nasilju doma sploh ne spregovorijo; včasih pa se tudi bojijo, da se bo stanje potem samo poslabšalo.

Ob koncu šolskega leta postanejo navedeni problemi še bolj očitni, kar se

odraža v beganju otrok od doma in tudi še kaj hušjeja.

Prav sedaj našo javnost pretresa težka situacija otrok, ki so morali ponavljati sprejemni izpit iz enega predmeta za vpis na »gimnazije«. To je zelo huda preizkušnja za otroke same in njihove družine. Zavod za šolstvo v svojem članku v Delu 12. junija 1990 pod naslovom »Pismo učiteljem in staršem« priporoča vsem, ki so odgovorni za mlade ljudi, naj bodo strpni in pozorni do njih, da ne bi prišlo do nezaželenih reakcij med njimi, ko s strahom in negotovostjo pričakujejo konec šolskega leta, nekateri pa tudi sprejemne izpite. Prav ta ustanova pa je odgovorna, da je letos 1.846 otrok moralo dvakrat opravljati izpit iz istega predmeta, ker je oseba iz njenih vrst napravila napako. Klicali so nas starši, ki so v svoji nemoči iskali rešilo bilko, kako bi svojega otroka obvarovali stresne situacije — ponovnega izpita. Naše mnenje je, da je to tudi oblika nasilja nad otrokom in družino.

Asociacija se bo trudila, da bo po svojih močeh pomagala otrokom in vsem nemočnim pri njihovih težavah. Sestavljajo jo prostovoljke različnih poklicev, vsem pa je skupno — pomagati. Vsak dan nas lahko pokliče po telefonu na št. (061) 323-353 (Ljubljana) popoldne med 16. in 21. uro, kdor ne more klicati popoldne, pa lahko pokliče dopoldne med 8. in 9. uro ob delavnikih.

ASOCIACIJA ŽENSK

Morda je to koga odvrnilo

Odmev na zapis v Nedeljskem dnevniku — Maščevanje zaradi pobjega Cigana Jureta — Vse so pobili

Pod naslovom Pravično plačilo ni samo maščevanje je bilo v Nedeljskem dnevniku 3. junija letos objavljeno razmišljanje Slavka Krušnika. Ze sam naslov daje bralcu vtis, da avtor tega zapisa vsaj delno ocenjuje pobjog domobrancev kot pravično kazen, ker so ti sodelovali v okupatorjem. Mislim pa, da se mnogi s takim ocenjevanjem ne strinjajo. V mislih imam Belokranjce in menim, da je bilo iz Bele krajine razmeroma malo domobrancev. Po mojem občutku je podlo ubiti človeka, ki se več ne more braniti, in to tudi tedaj, če je bil naš nasprotnik. Navaden vojak namreč ni krivec za številne grehe, ki jih je mo-

ral storiti na povelje višjih, kar pa se tiče poziva, naj se vsi pridružijo partizanom in njihovu boju; lahko rečem, da se naši kmetje in njihovi sinovi in tudi prosti ljudje zelo težko odločajo, da bi prišli za orožje. Tudi takrat je bilo tako, saj je bil sovražnik tudi stokrat močnejši. In kdor je to pretehtal, je vedel, da bodo žrtve za naš narod ogromne. Eni so se odločili, da se bodo šli boriti proti komunizmu, in to niso mogli narediti drugače, kot da so prišli okupatorjevo orožje. Toda k tej odločitvi, na kateri strani se bodo bojevali, je mnoge privedel tudi krvavi teror, ki se je izvajal pod vodstvom komunistične partije.

Navedel bom en primer: julija 1942 so partizani na Mavrlenu aretirali Cigana Jureta; česa so ga dolžili, ne vem, toda niso ga takoj ubili in jim je nazadnje ušel. Seveda ni imel uiti kam drugam kakor v Črnomelj k Italijanom, kjer je pozneje tudi sodeloval, kolikor je bilo v njegovi moči. Ker Jureta niso mogli več dobiti, so se maščevali nad ostalimi nič krivimi Cigani, in to tako, da so obkolili njihovo naselje v Kanizari in odgnali s sabo vse prebivalce: starce, ženske in otroke. Neka stara Ciganka je bila zelo bolna, in ker ni mogla več hoditi, so jo v Jerneji vasi ubili, čeprav je res, da so ji s tem skrajšali trpljenje. Ostale, bilo jih je nekaj čez 60, pa so odvedli v zapuščeno kočevsko vas Zagradec pod Toplim vrhom in jih vse pobili. Po mojem ni bilo to nobeno pravično plačilo. Morda so tudi takšna dejanja koga pripeljala do tega, da se je pridružil nasprotni strani. D. H.

PROŠNJA PRED DARITVIJO

KOČEVJE — Maša in sprava daritev v Rogu bo 8. julija. Edini prostor, ki lahko sprejme več tisoč ljudi, je jasa v bližini grobišča Pod Krenom in prav tu bo maša in ves ostali ceremonial. Komisija za prostorsko ureditev in zaščito grobišč v Kočevskem Rogu prosi udeležence prireditve, naj varujejo gozd in drevje, saj je prav na omenjeni jasi nasad 8 let starih smrečic, ki ga udeleženci lahko obvarujejo, če bodo obzirni, ali pa uničijo. Drugače primerne prostora v bližini in širši okolici grobišč ni.

NOVA CISTERNA IN PRIZNANJA — Gasilsko društvo v Sodražici je postalo bogatejše za novo gasilsko cisterno, ki je bila društvu izročena na nedeljski slovesnosti. Sredstva za nakup tega sodobnega vozila so prispevale delovne organizacije ribniške občine in bivši SIS za varstvo pred požari. Podelili so priznanja zaslužnim članom. Dobil so jih: Jakob Gomilar, Janez Milavec, plaketo veterana pa Ivan Petrič. Ob tej priložnosti so zaznamovali tudi dan civilne zaščite in pripravili paradno vseh 24 društev v občini. Tovrstna priznanja sta prejela Vesna Lavrič in Alojz Marolt. (Foto: M. Glavonjič)

SREČANJE — 16. junija je bilo na Gorjancih pri Miklavžu srečanje petdesetletnikov iz KS Šentjerneje. Zbralo se nas je 90 — skoraj vsi. Srečanje je bilo nepozabno. Presenečenje se je vrstilo za presenečenjem. Obljubili smo si, da se dobimo spet čez 5 let. Dal Bog, da ne bi nobeden manjkal. (Foto: Radko Štemberger, besedilo: Tinca Kuhelj)

Na Gorjancih

Prijeten izlet

Petindvajsetega maja smo krenili na izlet na Gorjance. Vozili smo se skozi lepe s cvetjem okrašene vasice. V Gabrju smo obiskali našo nekdanjo kuharico, ki je pred dvema letoma odšla v pokoj. Z veseljem nas je sprejela in dobro pogostila. Na poti, po kateri smo nadaljevali izlet na Gorjance, smo nabirali bezeg. Ko smo prispeli do cilja, k Miklavžu, nam je prijazni oskrbnik postregel z dobro kavico. Nato so se začele zabavne in tekmovalne igrice. Krkin strokovnjak je šel po cvetje in zelišča. Tudi tov. Kogovšek se je potrudil in šel po glog, ki so ga ženske pridno obrale za zdravila. Naša dobra kuharica Marija nam je pripravila pri Miklavžu imenitno kosilo, moški spol pa je poskrbel, da se niso naša grla presušila. Ko smo se naužili vseh dobrot, smo šli v cerkveno pozdravit sv. Miklavža. Imel je nastavljeno košarico za darila, tako kot smo tudi mi kot otroci nastavljali košarice. Bili smo veseli, če je kaj prinesel, in upam, da je tudi on bil vesel našega darila. Ko smo se poslavljali od cerkvice, je vsak zgrabil za vrvi in pozvonil in si zaželel najboljšega, zdravlja.

Za te hribe mora biti res super šofer in tak je tudi bil. Srečno nas je pripeljal domov in se mu še enkrat zahvaljujemo. In še to mi je ostalo v spominu, kako skrbno je naš fizioterapevt skrbel za »onemoglo« osebo, da ne bi omahnila. Vsa čast mu.

F. K. klub Vzajemnost pri Domu starejših občanov Novo mesto

Trikrat več brezposelnih

Na metliškem zavodu za zaposlovanje prijavljenih 162 ljudi

METLIKA — Na začetku tega meseca je bilo pri metliški skupnosti za zaposlovanje prijavljenih kar 162 iskalcev zaposlitve, kar je dvakrat več kot lani ob tem času in kar trikrat več, kot je bilo povprečno število iskalcev zaposlitve v lanskem letu. Od teh 162 prijavljenih brezposelnih je dobra polovica žensk; do 27. leta starosti je 76 iskalcev zaposlitve, med njimi so ženske spet v večini, saj jih je 42. ženske so v večini tudi med tistimi prijavljenimi, ki iščejo prvo zaposlitev; takih je 38, med njimi 21 žensk. Kar 90 od vseh prijavljenih iskalcev zaposlitve je zaradi različnih razlogov težje zaposljivih. Med nezaposlenimi jih ima največ (51) končano triletno šolo, 49 jih je brez poklica, 25 jih ima štiriletno srednjo šolo, med iskalci zaposlitve pa jih je 6 s končano višjo šolo in vseh šest so ženske, in sicer: inženirka tekstilne tehnologije, učiteljica, višja medicinska sestra, višja socialna delavka, ekonomistka in višja uprav-

• AVANTGARDA V STEČAJU — Prejšnji mesec se je na metliški skupnosti za zaposlovanje prijavilo 13 novih iskalcev zaposlitve. Prvič sta med brezposelnimi tudi dva, ki sta izgubila delo zaradi stečaja. In že takoj je to zadelo nekdanjo avantgardo, saj sta na seznamu iskalcev zaposlitve nekdanji sekretar in tajnica OK ZKS-SDP Metlika.

na delavka. V prejšnjem mesecu pa je preko metliške skupnosti za zaposlovanje dobilo delo 11 prijavljenih iskalcev zaposlitve.

Konec šolskega leta oziroma do začetka novega šolskega leta se bo število brezposelnih v metliški občini še povečalo, saj pričakujejo, da se bo na skupnosti prijavilo kakih 50 novih iskalcev zaposlitve.

• Kristjani postajajo zopet celovita, tudi politična bitja in prevzemajo soodgovornost za družbeni in politični razvoj. (Peterle)

• Oblast je čudna zadeva, nagnjena k zlorabljanju, ne glede na to, ali jo imajo v rokah komunisti ali demokraciji. (Pučnik)

Se bo obrt v Črnomlju razcvetela?

S pomočjo sklada naj pospešili razvoj drobne ga gospodarstva

ČRNOMELJ — V Črnomlju so pravili osnutek odloka o ustanovitvi sklada za pospeševanje razvoja gospodarstva in o združenju sredstev sklada. To je eden od poskusov, da prišli do razvojnega sklada, ki se v prteklosti ni obnesel, ker niso dobili višja za kaj boljšega, kot imajo sedaj. S te skladom bi morali zagotoviti tudi osnovo za iskanje finančnih virov drugod.

Denar, ki bi se zbiral v skladu, namenili za urejanje obrtnih in industrijskih področij, urejanje novih proizvodnih in storitvenih zmogljivosti, posebej v deficitarnih dejavnostih, povečanje števila delovnih mest v obratnih valnicah drobnega gospodarstva. Ko je o tem tekla beseda na občinski izvršnem svetu, se je največ razpravljaljev vrtele okrog ugibanj in predgov, kdo vse bi lahko vlagal denar v sklad. Našteli so jih kar precej, vendar so žal nekateri tako ubogi, da z denarjem, ki ga imajo, ne morejo opraviti svoje dejavnosti.

Finančni viri so vsekakor potrebni, prav nič manj pa ni važno, kaj bo Črnomelj s skladom sploh počeli kakšen bo njegov namen. Vsekakor bi morali biti tudi bolj elastični pri urejanju določenih ugodnosti pri razvoju drobnega gospodarstva. Član ki je odgovoren za drobno gospodarstvo, je zato predlagal, naj po vzoru katerih drugih občin tudi v Črnomlju proglasijo svojo obrt za deficitarno, vinci pa naj ne bi bili oproščeni davk eno, ampak dve ali celo tri leta. Prav vsem pa bi se moral sklad usposobiti iskanje novih programov in se vključiti v informacijski sistem. Obrt ki predlagajo tudi, da bi morali sklado omogočiti, da bi se čez čas lahko financiral sam, prišli pa so celo na idejo ustanovitvi lastne banke z združitvi kmetijske, gozdarske in obrtne banke. M. B.

Martin Vrtin

Posodobljeni zbiralci mleka

ČRNOMELJ — Potem ko sredi januarja začela obratovati nova zbiralnica belokranjskega mleka v Črnomlju, je bilo tudi zbiralci mleka, ki vozijo do vasi, naročeno, da se morajo sodobno opremiti. To pa pomeni zamenjavo plastičnih cistern z novimi iz nerjavne večje kovine. Prednost slednjih je da imajo dolgo življenjsko dobo, se lažje umivajo, medtem ko je plastičnih čez leta že težko vzdrževati higieno.

Belokranjci so bili sicer zadovoljni z mlekom, ki so se sodobne opremiti, delno gotovo tudi zato, ker so sternerne drage, kupiti pa so jih morali z denarjem iz lastnega žepa. Kot povedal Martin Vrtin iz Dobbiča eden od petih šoferjev, sicer kmet kooperant, teh naložb zagotovo ne bi zmogli, če si ne bi pomagali z zaslužki od kmetij. Vrtin je cer uvozil 9.700-litrsko cisterno ZRN, ostali pa so kupili manjše nekaj tisočlitrske, v Trebnjem.

»Nabava cisterne in predelava v vrnjaka me je veljala 25.000 DEM. Tega pa še nekaj let ne zmoget plačati le z zaslužkom od prevoza. Z novo cisterno pobijemo mleko od Vinice do Črnomlja od začetka junija, vendar še ni popolnoma polna in tudi ne vem, bo, glede na to, da je mleka vedno manj. Sedaj naberejo okrog 6.000 litrov na dan, razumljivo pa je, da ga raje več, saj sem plačan po toliko koliko litrov pripeljem v zbiralnico,« pravi Vrtin, ki je že 14 let zbiralec, a upa, da bo vsaj še toliko časa da se bo začela pridelava mleka. Beli krajini povečevati.

pisma in odmevi

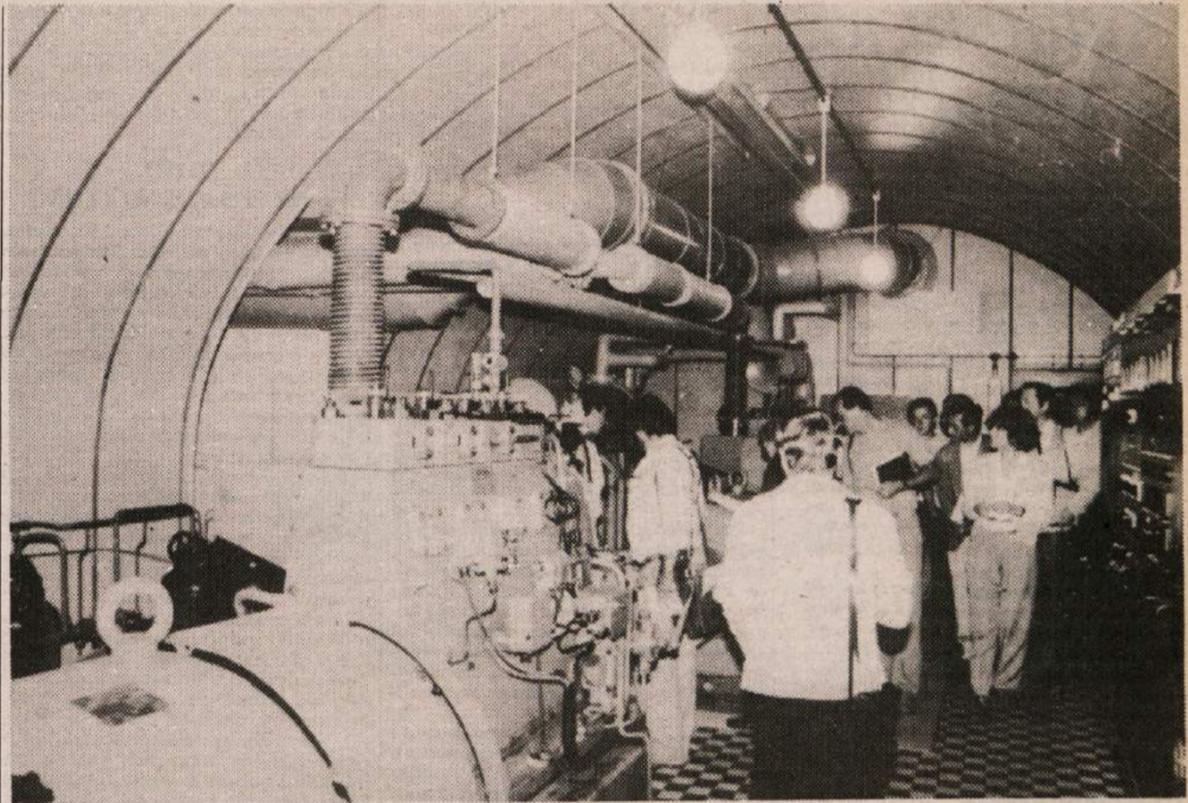
Kako je »padala« Kočevska Reka

Nad 100 novinarjev, ki dopisujejo v slovenske, jugoslovanske in tuje časopise, je 19. junija obiskalo doslej najbolj varovano območje Slovenije: Kočevsko Reko in Gotenico ter podzemno zaklonišče za člane republiškega vodstva (okoli 100), če bi prišlo do vojne. Objekti so bili denarčeno ograjeni okoli leta 1958 in so nekoliko zastareli, vendar v celoti opremljeni. Že dobrih deset let ni več predvideno za zaklonišče vodstva, ker se je v javnosti razvedelo o njem, zato tudi že toliko časa ni prišlo sem nihče iz vodstva Slovenije. Skupno je do sedaj obiskalo to zaklonišče le nekaj deset članov

slovenskega vodstva, bil pa je tu tudi predsednik Tito z dvema spremljevalcema.

Pa pojdemo od začetka:

Tisto torkovo dopoldne sta pripeljala sem novinarje iz Ljubljane dva avtobusa, poleg tega jih je veliko prispelo še z osebnimi avtomobili in kombiji. Prvi postanek je bil pri rampi med Stalcerji in Kočevsko Reko. Čuvaj nam je na vprašanje če bo po odprtju tega območja in ukinitvi ramp ostal brez dela, odgovoril, da ne. Zdaj so za rampo potrebni štirje čuvaji, potem pa jih bo potrebno toliko za vsak objekt (žago, delavnice,

Agregat za proizvodnjo elektrike, če bi zatajilo napajanje od zunaj.

hlev), se pravi skupaj 12, pa še žico bo treba napeljati okoli teh objektov, medtem ko jih je doslej varovala le rampa.

V Kočevski Reki so nam najprej pokazali žago, direktor Posvesta Snežnik Maks Steblaj pa nam je predstavil to podjetje, ki je tako, kot so druga podobna podjetja.

Nato smo se zapeljali mimo ene žične ovire na cesti in mimo rampe, pri kateri je stražil miličnik, na območje Gotenice, se pravi v najbolj varovani objekt, kjer smo se po postanku preselili v »njihov« avtobus, da nas bo peljal do vhoda v podzemno zaklonišče za slovensko vodstvo. Radovedni novinarji so zastavili šoferju več vprašanj, na katere je odgovoril tako:

Zaposleni v objektu A, Gotenici, so ves teden tu, ob koncu tedna pa se zapeljejo domov izven zaprtega območja. Tu sem delal že pred 20 leti, potem sem se zaposlil zunaj, končno pa sem se spet vrnil sem. Vedno sem šofer. Niso vsi zaposleni komunisti, za sprejem v službo ni ovira, če hošiš v cerkev. Moraš pa biti za to službo zanesljiv, se pravi, da delaš, kar ti rečejo, pa molčati moraš o vsem. Zaklonišča so delali mojstri-zidarji, ne ujetniki. Vojska je tu stražila do konca aprila. Ljudi, ki so sem prišli ali zašli, so le zastihali in spustili.

Vhod v odzemno zaklonišče, ki meri 2.400 kvadratnih metrov, je nad vasjo Gotenica. V vhodnem delu hodnika pod zemljo je bilo važno in pihalo je. Tu je v stranskem rovu trafopostaja. Vhodi in prehodi se zapirajo z vrati, podobnimi vratom bančnih trezorjev. Ob vhodu v glavni del objekta so prostori za dekontaminacijo, kjer bi se vsak vsaj delno razkužil, če bi zunaj doživel atomski napad ali šel skozi ožarčeno oz. okuženo območje. Potem so manjše sobice, kopalnice, stranišča, bolnišnični del zaklonišča s sobico za operacije pa sobe z razno tehnično opremo, telefoni itd., generator za proizvodnjo elektrike, manjša dvorana za sestanke in kino, ki je hkrati tudi jedilnica, saj je poleg oprema za točilnico, zadaj pa še kuhinja. So še skladišča za nafjo pa naprave za čiščenje zraka, kanali za odvajanje vode pa naravni povsem zdravi vir pitne vode itd. Vse je presenetljivo izjemno domiselno maskiran izhod iz zaklonišča, saj so v vrata vdolane skale, tako da jih sploh ne bi našel, če bi bila zaprta.

Potem smo si ogledali hlev z govedom. Blizu se je pasel trop ovac. V toplih gredah je rastle solata

in drugo. V bližini je bazen za plavanje, a so takrat plavale v njem le žabe. Treba je priznati, da so stavbe in sploh vse lepo vzdrževani, kar velja tudi za njive, travnike, sadno drevje in drugo. Naploh je poskrbljeno, da bi tu lahko tri mesece preživelo kakih 3.000 ljudi.

Novinarji smo dobili še »Poročilo komisije izvršnega sveta skupščine republike Slovenije za oceno varovalnega območja Kočevska Reka« (datum 12. junij letos), iz katerega povzemamo le nekaj misli:

Varovalno območje je najprej zajemalo okoli 200 kvadratnih kilometrov. Na njem je 14 naselij z okoli 800 prebivalci, pri podjetju Snežnik je zaposlenih 450 delavcev, v centru za oskrbo, ki sodi v pristojnost RSNZ, pa 92 ljudi. Dejanski vpliv pri upravljanju s tem območjem je imel Ivan Maček-Matija, ki ima tu še zasebne (skromne) prostore in nekatere predmete. Komisija je naletela v uradnih virih, da je bilo tu po končani vojni ustreljenih več ljudi. So tudi podatki, da je gradbena dela na ključnih varovalnih objektih opravljal skupina ujetnikov, oz. političnih internirancev, katerih usode komisija ni raziskovala.

Za kočevsko občino je nedvomno pomemben predlog oz. ukrep, ki govori o tem, da naj bi RSNZ izpraznil motel Jasnico in si pridobil nadomestne prostore v dosedanjem zaprtem območju; proučiti je treba možnost za ustanovitev naravnega ali krajinskega parka, posebna komisija IS Republike Slovenije pa naj bi med drugim raziskala, če je bilo to območje predvideno za odlaganje nevarnih odpadkov ali pa če so jih sem že odlagali. Razen tega naj bi raziskala zgodovino zaprtega območja, usodo ujetnikov in zapornikov, ki so tu delali ali bili ustreljeni, morebitne nezakonitosti v poslovanju pa tudi, če je bilo to območje predvideno za izolacijo političnih nasprotnikov. Prav o tem in še drugem so največ spraševali novinarji na tiskovni konferenci v Gotenici, na kateri sta odgovarjala ministra Janez Janša in Igor Bavčar.

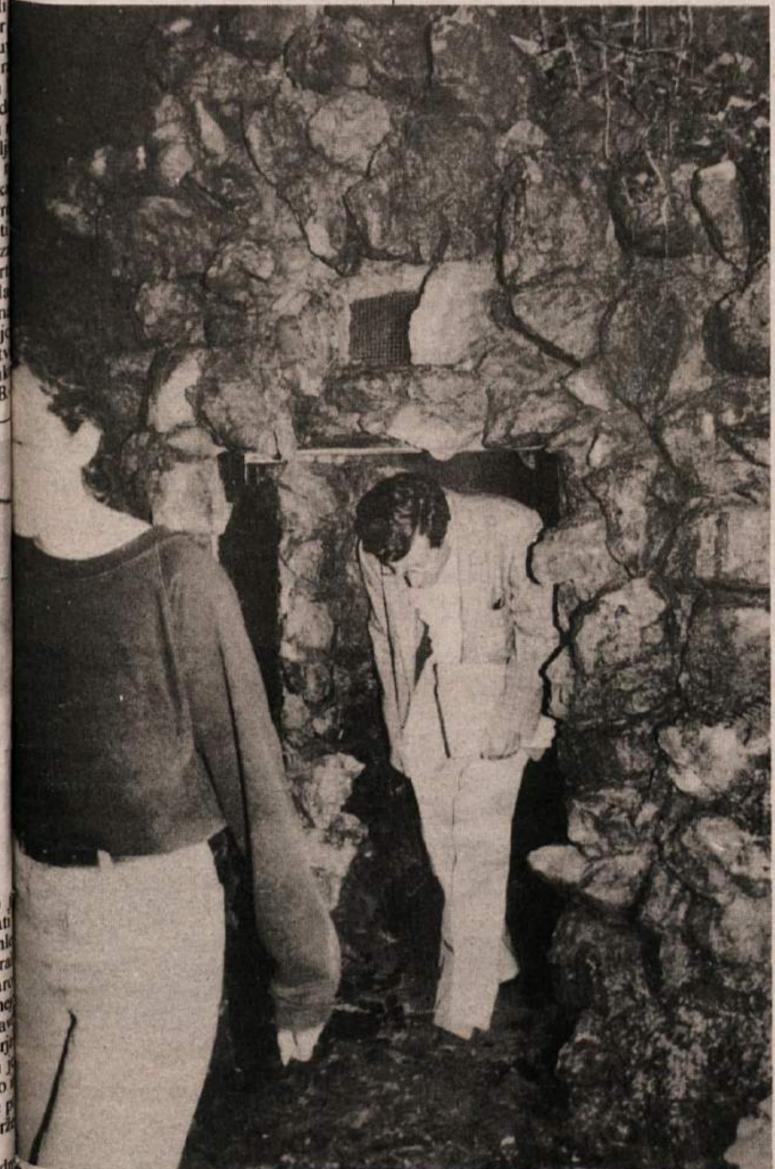
Že v uvodu je Janez Janša ugotovil, da so novinarji verjetno pričakovali, da bodo videli več, saj je tako pričakoval tudi on sam. Na večino najbolj zanimivih vprašanj so bili odgovori, da skupščinska komisija tega in onega ni mogla raziskati in da bo to storila posebna komisija izvršnega sveta (ujetniki, morebitni poboji, usoda dachavskih obsojencev, cena objekta, dokumenti o tem in onem itd.). Tako je dopisnik iz Trsta najprej ugotovil, da je podobnih objektov veliko tudi v Italiji,

torej njihova gradnja ni presenetljiva, zaskrbljujoče pa je in je tudi škandal, če so bili graditelji postreljeni. Ministra sta odgovorila, da so dokumenti o nekaterih eksekucijah, a bo to preiskala posebna komisija.

Spet drug je povedal, da je v Avstraliji srečal Slovenca, ki je bil v skupini, ki je delal načrte za Gotenico, in da so bili vsi, ki jim ni uspelo (leta 1948) pobegniti, postreljeni. Prepričan je, da je še več takih po svetu, in vprašal, kaj bi se jim zgodilo, če bi se vrnil. Odgovor je bil, da je zdaj v tujini samo 19 Slovencev, zoper katere je podan sum, da so morda vojni zločinci, pa še za te se lahko izkaže, da po mednarodnih predpisih ne sodijo med zločince in da se bodo torej lahko vrnil domov.

Na ostala vprašanja sta I. Bavčar in J. Janša odgovorila naslednje: Po ustnih in torej že nepreverjenih virih sta bila predvidena za izolacijo političnih oporečnikov dva kraja na tem območju: Borovec in Prelesje... Videli ste najpomembnejši objekti, ki ga je videla tudi komisija. Je pa še nekaj manjših, predvsem skladišč, ki jih še ne bomo odprli za javnost... To je edino zaprto območje po republiških predpisih. Federacija pa tudi lahko zapre del državnega ozemlja in je to storila za del Kočevskega Roga, vendar bo to območje kmalu odprto. Podobna območja imajo tudi v drugih republikah... Skritega letališča nismo videli in ga torej ni, saj tako velikega objekta ne bi mogli skriti... Zaposleni na tem območju lahko dobe potni listi in so tudi potovali v tujino... Po izjavah ljudi, ki so s tem upravljali, je naša komisija videla vse najpomembnejše, lahko pa si bomo ogledali še ostalo in tudi povprašali ljudi o vsem... Za objekte, ki smo jih videli, imamo tudi popolno tehnično dokumentacijo... Objekte vzdržujejo z iztržkom od lastne dejavnosti, zaslužijo tudi za svoje plače. Izjema je okoli 90 ljudi, ki dobivajo plače iz proračuna... Nismo našli nobenih dokumentov, da bi bilo tu po vojni taborišče za nemške ujetnike, ki so tu delali in bi bili nato likvidirani. Tudi ni dokumentov, da bi bili tu internirani slovenski kulturni delavci... Ni nobenih dokumentov, po kakšnih merilih bi izbrali tistih 100 ljudi, ki bi se zatekli sem v primeru vojne... Kadrovskih sprememb v službah na tem območju ni bilo... Znano je, da so sem zanesli antraks iz Kamnika leta 1983, in slišati je tudi, da so tu odložili radioaktivno sirotko po črnobilski katastrofi, je nekdo pripomnil. Odgovor pa je bil, da dokumentov o tem (Se) nimajo...

JOŽE PRIMC

Vhod v podzemno zaklonišče pri Gotenici

Vseslovenski kongres vse bližje

Dr. Janez Dular, član nove slovenske vlade, odgovoren za Slovence po svetu, je dolenski rojak, doma iz Vavte vasi. Ko se je udeležil priprave na Srečanje v moji deželi, izseljenske prire-

ditve v Dolenskih Toplicah, ki so že v polnem teku, se je z njim pogovarjal novinar Dolenskega lista Tone Jakše.

• Dr. Dular, bi lahko najprej povedali nekaj besed o vašem odnosu do Dolenske?

• Rojen sem bil v Vavti vasi leta 1943 in sem tukaj živel približno do dvajsetega leta. V Novem mestu sem končal učiteljske, potem pa sem eno leto poučeval na osnovni šoli v Mirni Peči. Že takrat sem se kot izredni študent vpisal na slavistiko, naslednje leto pa sem se zaradi rednega študija preselil v Ljubljano, kjer sem ostal. Še vedno pa se zelo rad in redno vračam v domače kraje. Če ne pridem sem vsaj svakih štirinajst dni, sem kar malo bolan.

• Kako ste postali minister za Slovence po svetu? Je bilo to po strankarski liniji in ali ste imeli že nekaj izkušenj na tem področju?

Za to funkcijo nisem bil izbran po strankarski liniji, saj sem neodvisen, sem se pa že prej dobro poznal z g. Lojzutom Peterletom. Tudi organizacijsko-političnih izkušenj nimam, pač pa kar precej strokovnih. Delal sem več sociolingvističnih raziskav med našimi zamejci v Porabju in v Karnalski dolini ter raziskoval probleme dvojezičnosti

v Prekmurju. Imel sem več predavanj v Trstu, navezal pa sem tudi precej prijateljskih stikov s koškimi pevskimi zbori. Vendar nisem nikoli mislil, da mi bodo ti stiki kdaj prišli prav v take namene.

• Srečanje v moji deželi, na katero sedaj že drugič vabimo Slovence iz vsega sveta, bo gotovo pripomoglo, da bodo pregrade še hitreje padle. Kako ocenjujete letošnji koncept?

• Ob tej priložnosti se mi misli sučejo v dveh smereh. Eno je sama prireditev, drugo pa je njeno razmerje do družbenega in političnega trenutka. Prireditev, ki ima svojo zgodovino in svoj koledar, je sicer doživela nekaj korenitih sprememb, bistvena pa je bila sprememba od piknika oziroma veselice v kulturno prireditev v pravem pomenu besede. Med Slovenci, ki bodo prihajali sem, pa je sem in tja čuti še nezaupanje, ali je vse to, kar se govori, da se dogaja, res zanesljivo. Prireditev bo torej priložnost, da se nezaupanje otaja, da se pokaže resnična odprtost, da se dajo prave informacije o dogajanju pri nas in da se tudi nakažejo smeri nadaljnjega razvoja in mogoče iskanja. Nekaj točk iz programa je izrazilo takih, bi rekel, iskalskih, obrnjenih v prihodnost.

• Katere imate konkretno v mislih? • Mislim na poslovno konferenco, ki jo organizira Gospodarska zbornica Slovenije, ter na znanstveno srečanje na Otočcu. To je po svoje pravzaprav glavno težišče za prireditev in njeno prihodnost, vsaj kakor jo vidim jaz. Saj je ta manifestativni del tudi zelo pomemben, ampak glavna stvar je v tem, da se skupaj dogovorimo, kaj nas čeka jutri.

• Mar ne pride pravna manifestacija kot nalašč dan po Srečanju?

• Po naključju bo ta prireditev en dan pred pravnim dogodkom na Rogu. To naključje je zelo dobrodošlo. V to se lepo vključuje tudi ime prireditve. Prvi dan je Srečanje in naslednji dan Sprava. Zaradi tega dobiva letošnje srečanje zgo-

Dr. Janez Dular

dovinske razsežnosti, zgodovinski pečat in smo toliko bolj odgovorni, da srečanje uspešno izpeljemo. Še o tretji razsežnosti je moč govoriti, namreč, da je to srečanje prvo v vrsti prireditev, ki bodo šle sledile v katerih vrh naj bi bil približno čez eno leto — svetovni slovenski kongres. Vse te prireditve bodo nekako izpričevale nove razmere, odprtost za vse Slovence, in zelo dobro bi bilo — upam, da tako tudi bo — da se že prvi tak korak uspešno izpelje in odpre vrata za nadaljnje.

• Včasih smo Slovence po svetu veliko obljublili, tudi v materialnem smislu, vendar je bilo uresničnega bolj malo. Bomo po vsej ostali bolj na realnih tleh?

• Kaj dosti ni moč obljubliti, saj smo tudi mi sami zainteresirani za pomoč. Slovenci, zlasti nekateri, so se v svetu močno uveljavili, vendar pri tem ne gre za direktno denarno pomoč, pač za investiranje tukaj in da bi nam omogočali boljše zveze s svetom, s tamkajšnjimi ustanovami. Tudi pri zunanjepolitični promociji Slovenije v svetu nam lahko veliko pripomorejo.

• Ali ima vlada že na vidiku konkretne projekte, pri katerih bi naši rojaki v svetu lahko sodelovali? • No, vse je še v navezovanju stikov in ustvarjanju ugodnega vzdušja. Tudi Srečanje v moji deželi je eden od teh korakov. Srečanja se vrstijo, med drugim zelo pomembno srečanje v Dragi, ki je bilo za uradno Slovenijo tako rekoč pollegalno. Sedaj obstaja ideja in jaz bom sprožil predlog, da bi vlada republike Slovenije letos uradno povabila udeležence srečanja v Drago, naj pridejo vsaj simbolično čez mejo republike Slovenije in tudi noter, vsaj do Sežane ali do Lipice, če že ne do Ljubljane, da simbolično prestopijo to mejo, ki je bila za številne izmed njih tako rekoč prepovedana ali pa je sami niso hoteli ali se je niso upali prestopiti.

28. 6. '90
PRILOGA

Ajdovski jez se je podrl

Desetega junija je bilo v Ajdovcu zelo slovesno. Bilo je, kot da se je v tej suhokranjski vasi podrl še en dolga leta zadrževan jez in se je še en potok ljudske volje svobodno in brez zadržkov zviljal po plodni dolini. Ljudje so bili sproščeni in vsaj zunaj opazovalcu se je zdelo, da so s ponosom in dostojanstveno končno le pokazali svoja prava čustva. Na nek način, bi lahko rekli, so šele sedaj postali polnopravni državljani, kajti verskih obredov niso mogli opravljati v svoji farni cerkvi, temveč v podružnici. Farne cerkve skoraj osemstirideset let niso imeli, pa tudi zgraditi je niso mogli. Prave prepovedi sicer ni bilo, dali pa so jim vedeti, da čas za gradnjo »politično še ni zrel«.

Ajdovec je imel v sebi poseben naboj in simbolni pomen, da je bil toliko let zavestno odpravljeno, čeprav je pri faranih in pri župnikih, ki so službovali v tej improvizirani župniji, vedno bila volja takoj prijeti za delo. Nekaj podobnega se je dogajalo tudi z Žužemberkom. Vzroke za to dobimo s preprostimi sklepanjem, da je vse skupaj povezano s tem, v kakšnih okoliščinah sta bili stavbi porušeni oziroma opžgani. V obeh so se namreč utrdili belogardisti oziroma domobranci, zažgali pa so ju partizani, potem ko so v bitki premagali nasprotnike. So se zmagovalci ustrašili, da bi se s tem, ko bi se cerkve ponovno pozidale, izničili rezultati njihove borbe? Morda, vendar je taka logika na silno trhljnih nogah in kar sama ponuja kup vprašanj in sklepanj.

NOČ KRIKOV, STRELJANJA IN HARMONIKE

Starejši Ajdovčani dobro pomnijo noč, ko je bila cerkev požgana. Kako tudi ne, saj je stala sredi vasi!

Takšna je bila panorama Ajdovca pred drugo svetovno vojno. Levo šola, sredi cerkev svete Trojice, pod njo župnišče. Vse je bilo požgano.

Glavni trg kot duša mesta

Še na veliko vprašanj okoli novomeškega mestnega jedra bo treba odgovoriti, predno se bomo sploh lahko pričeli odkrito pogovarjati o poteh in načinih za njegovo ponovno oživitve.

Treba se je dogovoriti, kaj pravzaprav še pojmuje kot mestno jedro, kaj od tega želimo ohraniti in kakšno življenje ponujamo temu novemu staremu delu. Eno je gotovo: Glavnemu trgu in domala vsemu predelu na Krkinem polotoku je potrebno namesto sedanjega avtomobilskega vrveža ponuditi tisto, kar je značilno za vsa stara ali nova središča evropskih malih in velikih mest: lasten mik, dovolj močan, da bo pritegnil pešca tudi z nekaj sto metrov oddaljenega parkirišča.

Nihče ne dvomi o tem, da ima novomeško jedro v sebi močan lasten osnovni naboj ter s tem hvalježno izhodišče za vse nadaljnje korake, vendar to ni dovolj. Treba bo napraviti velike reze tudi v njegovo središče. Treba pa bo napraviti še nekaj: sami v sebi moramo dojeti novo vsebino mestnega jedra. Na koncu koncev se vedno izkaže, da so najmočnejše zapreke v nas samih. Pomisleki bodo morda manjši, ko bo odprti novi most in bo zaživela nova prometna žila. Tedaj bomo morda lahko bolj suvereno razmišljali o jedru, pa tudi o Glavnem trgu, ki je sedaj nabavno, prometno, po-

Mnogi so imeli v prosvetnem domu, imenovanem po ajdovškem rajaku, škopskem škofu Janezu Gnidovcu, svoje brate, može, očete in sinove. Tja so se zatekali v zavetje ponoči, precej pa jih je bilo tudi v redni enoti vaške straže. Bili so bolj slabo oboroženi. Menda je na približno sedemdeset mož prišlo kakih trideset pušk. Zato je marsikomu v vasi trepetalo srce, ko se je 11. decembra zvečer leta 1942 tam oglasilo streljanje, ki je naznanjalo, da so postojanko napadli partizani. Vsem je bila še v svežem spominu ustrelitev župana Štefana Vidriha z Brezove Rebrti. Partizani so ga likvidirali, ljudje, ki so ga imeli za poštenjaka, pa so zato živeli v strahu. Odrasli moški so se zatekali pod zaščito.

Jože Gnidovec, ki mu je bilo takrat štirinajst let, njihova hiša pa stoji na hribu v Gornjem Ajdovcu, se spominja, da so ga strelji prebudili okoli devetih zvečer. Z bratom, s katerim sta spala skupaj v postelji, potem celo noč nista zatisnili oči. Ker so krogte živigale v vse smeri, si tudi skozi okno nista upala pogledati. Med streljanjem je bilo slišati kričanje in igranje harmonike. Potem je noč razsvetlil sij in postalo je svetlo kot podnevi. Gorela je cerkev. Streljanje je pojejavalo.

Zjutraj je Jože kot radoveden vaški otrok stekel v vas in imel kaj videti. Blizu kadečega se pogorišča je bila skupina partizanov in stražila z vrvoj zvezane ujetje domačine. Nekateri so bili ranjeni v roke ali noge, strjena kri se je cedila po oblačilih. Nihče jim ran ni obvezal. Tisti, ki so imeli prej kaj boljšo obutev, so morali v hudem mrazu stati kar bos. Od ognja in dima so bili nekateri vsi črni in ožgani. Jožeta so prosili za vodo. Stekel je domov in jim jo prinesel.

Sedaj Jože pravi: »Še stulit nisem, da jih bodo peljali v smrt. Danes mi je žal, da jim nisem natočil vina.« Ujetnike so partizani odpeljali na Brezovo Reber, kjer so večino pobili. Priče, ki so pozneje videli

trupla, vedo povedati, da so bila precej iznakažena. V partizanskem napadu je ogenj uničil Gnidovčev dom, cerkev, župnišče in šolo. Župnik Gregor Mali se je precej poškodovan rešil h Gnidovčevim. Tudi cerkveno kroniko mu je uspelo rešiti pred ognjem, ostali arhiv pa je zgorel. Dva dni pozneje je na pokopališču na Selih pokopal pobite farane, nato pa za vedno odšel iz Ajdovca.

UVOD V BRATOMORNO VOJNO

Človek se seveda sprašuje, zakaj je bila Suha krajina tako neprijazno nastrojena proti parizanom, oziroma so se moški, če so le mogli, izogibali mobilizaciji v njihove vrste. Domačini pravijo, da to ni trajalo ves čas. Na začetku so bili naklonjeni Osvobodilni fronti. Stanje se je začelo spreminjati, ko so začeli partizani preganjati duhovščino in ko so se pričele prve likvidacije. Potem, ko se je stvar zaostila, ko je padlo že preveč žrtev, je bilo stvar seveda še težje obrniti v drugo smer. Kri je dala kri in precej je bilo takih, ki so že zaradi srda in želje po maščevanju obrnili puško v napačno stran.

Treba pa je vedeti še nekaj. Mnogi ljudje v Suhi krajini so že po tradiciji globoko verni in vse, kar je v zvezi z vero in cerkvijo jim je sveto. To pove že kratka epizoda o reševanju monštrance iz ognjenih zubljev. Enemu od vaščanov, ki naj bi rešil cerkvene dragocenosti, je moral župnik ukazati, naj jo prinese iz tabernaklja, saj se je ni upal dotakniti.

Vernost izpričuje tudi dolg seznam duhovnikov, ki so bili rojeni v ajdovski župniji. Kar dvaindvajset jih je, med njimi je gotovo najvidnejši pokojni škof dr. Janez Gnidovec, ki je tudi svetniški kandidat. Vsi ti duhovniki, od katerih so v cerkveni hierarhiji nekateri dosegli kar vidna mesta, so precej naredili za to, da se je ime njihove rojstne fare razširilo po svetu. Dr. Franc Gnidovec, ki živi v Argentini, je leta 1988 izdal celo knjigo z naslovom Zgodovina Ajdova v Krajini, v kateri opisuje tudi dogajanja med zadjo vojno. Večino zapisov za knjigo je napravil pokojni šmihelski župnik, znani krajevni kronisti Alojz Zupanc.

USODNI GROB V STAVČI VASI

Bolj kot karkoli drugega pa je ljudi gnal na drugo stran strah ter gnev nad naravnost nerazumljivimi početji, ki so si jih privoščili nekateri partizanski oblastniki. Po italijanski kapitulaciji pozno v jeseni leta 1943 so partizani pobrali osem domačih fantov iz Velikega, Srednjega in Malega Lipovca. Brez kakršnegakoli vzroka, ki bi bil prebivalstvu znan, so jih odpeljali in za njimi se je izgubila sleherna sled. Če so spravevali mimoidoče partizanske partulje, kje so njihovi fantje, je bil odgovor vedno enak, namreč, da

Alojz Poljanec (levo) je v petdesetih letih kot minier pri tedanji Cestni upravi zrušil zvonik stare cerkve. Novega je prišel le pogledat.

Terezija Legan iz Ajdovca, rojena Kužnik v Srednjem Lipovcu, se spominja grozljivih vojnih dovetij. Pri njej vnučka Lea in Polonca.

so v 13. brigadi. Kje pa se ta brigada nahaja, ni vedel nihče. Tistega časa se dobro spominja Terezija Legan, prej Kužnikova iz Srednjega Lipovca, kajti med odpeljanimi je bil tudi njen brat Ferdinand. Natančnejša poizvedovanja so pozneje le pripeljala do odkritja strašne resnice. Vse fante so partizani peljali skozi Stavčo vas, kjer so se opremili s krampi, in nadaljevali pot v gozd. Po nekaj mesecih pa so v gozdu odkrili gomilo, za katero so sumili, da skriva pogrešane. Izkopavanje, pri katerem je sodelovala tudi Terezija, je zlo slutnjo potrdilo: najprej so prišli do pokrival, ki so jih že poznali, globlje pa do trupel svojih sorodnikov.

»Ker je bila zima, so bila trupla lepo ohranjena, gola in vsa bela. Tisti, ki je zdržal ob njih, je lahko videl, kakšne mučeniške smrti so umrli fantje. Za brata vem, da je imel izdrte oči. Tudi za druge bi lahko povedala. Človek si težko predstavlja, kaj lahko človek naredi sočloveku,« pripoveduje Terezija Legan, še sedaj pod vtisom mučnih spominov, medtem ko na kolenih pestuje vnučki Polonco in Leo. »Trupla smo potem v preprostih zabojih prepeljali na pokopališče na Selih. Tam so ostala v cerkvi čez noč, ko pa smo drugi dan prišli, da bi jih pokopali, jih ni bilo več. Povedali so nam, da so jih že pokopali partizani. Verjetno so tako hoteli preprečiti žalno komemoracijo, kajti ljudi je vest o najdbi trupel močno vznemirila.«

In kakšna je bila posledica tega odkritja? Pravijo, da je neka ženska, ki je dobro poznala vsako skrivno gozdno stezico, samo v eni noči s planote odpeljala v mesto sedemdeset možkih. Ti so ostali pri domobrancih in potem verjetno končali v roških grapah. Res, čudna so pota usode.

In takšna je podoba Ajdovca danes. Arhitekt Peter Kregar je izdelal načrte za novo cerkev župnišče pod njim. Cerkev ne stoji točno na istem kraju kot stara.

RUŠEVINE BREZ MIRU

Veliki bronasti zvon, ki je bil v zvoniku, se je pri požaru stopil. Devetsto kilogramov bron se je kopičilo pod zvonikom. Dva manjša zvonova iz časa sta ostala cela in so ju vaščani shranili. Nove cerkve posvetna oblast ni dovolila zidati, stare cerkvena ne obnoviti, češ da je oskrnjena. Tako po vojni ostanki cerkve vse bolj propadali, dokle ni oblast odločila, da jih bo odstranila. V vas je polna minersko skupino tedanje cestne uprave, in ker bili vaščani nenaklonjeni podiranju, tudi policijsko zaščito. Ker pa je šlo za simbolno dejanje, so bili dogodku poklicani tudi novinarji iz dolenskih in venske prestolnice. Vendar ni šlo vse tako gladko, je bilo vse pripravljeno in je bil dan znak za elektrni vžig, iz vsega skupaj ni bilo nič.

»Nekajkrat smo ponovili manever, vendar zameri pripoveduje Alojz Poljanec, edini še živi minier, ki bil takrat na Ajdovcu. »Ko le ni uspelo in so ga odšli, ne da bi videli, kako cerkev pada v prah, je šla na dan uprava za notranje zadeve. Sumili so mreč, da je vmes sabotaža. Pa niso odkrili nič. Potem smo drugo jutro, bila je še skoraj noč, prišli na nekaj koncih in hkrati konce zažigalnih vrvic, donelo je in stolp je padel skupaj. Prič dogodka ni bilo. Na vrhu kupa smo našli nekaj človeških kosti, dolgo puškino cev. Vse skupaj so delavci skopospravili.«

Taka je zgodba o ajdovski cerkvi vs. Trojice, marsikaj bi se dalo povedati in marsikaj bo še predanega. Najvažnejše pa je, da so krajanje, tako kot mrtvi, dobili zadoščenje in kraj, kjer bodo v doživeli trenutek sprave.

TONE JAK

imajo izdelan odnos do točk in območij, ki bi jih lahko označili z imeni Bršljin, Grm, IMV, »Krkka« ter podobnih.

Hkrati z vprašanji magister Mušič tudi svetuje nekatere vizije, do katerih naj bi se Novomeščani ob iskanju lastnega odnosa do omenjenih vprašanj tudi opredelili. Oglejmo si eno od teh: »Ob Glavnem trgu, v glavnem pod arkadami, naj bi se vrstile zasebne trgovine in obrtniške delavnice, ki bi prispelale k raznoliki in privlačni ponudbi, izražale domiselnost in podjetnost domačinov, a tudi višjo evropsko kakovostno raven. V zaledju Glavnega trga naj bi bila mirnejša stanovanjska

sosedstva z urejenimi vrtovi in kulturne ustanove, ki bi s svojo zunanjo ureditvijo predstavile Novo mesto kot tradicionalno regionalno središče tega dela Slovenije. Eno in drugo naj bi dopolnjevala privlačna in raznolika gostinska ponudba z lokali, ki so enako privlačni za domačina in tujca.« Takemu središču se vsekakor spodobi ena ali več festivalskih prireditev na leto, ki bi pritegnila tako lokalno prebivalstvo kot tudi prebivalstvo iz dveh republiških prestolnic, Zagreba in Ljubljane, med katerima ima Novo mesto tako rekoč strateško pozicijo. Mesto bi se moralo, meni magister Mušič v svojem poročilu, prizadevati tudi za to, da bi pritegnilo k sebi veje višjega in visoke-

ga šolstva, predvsem pa tiste panoge, ki se večinoma že obstoječe industrijske zmoglosti v mestu pokrajini. Sploh bi moralo Novo mesto bolj koristiti svoj položaj med prestolnicama Ljubljano in Zagrebom, zgraditi ob odcepu nove avtomobilske ceste velike šoping centre, se prizadevati, da bi dobili v bližini mesta odcep železnice, in se usmeriti v določena področja, se odpirajo široke in perspektivne možnosti pravi v ekologijo, valorizacijo naravne in kulturne dediščine, zdravstvo in turizem.

Iz povedanega logično sledi, da bi morala zgodovinsko jedro Novega mesta, najmanj Glavni trg, zaprto za vse promet. Z avtomobilom bilo moč priti le do Novega trga in vzdolž železniške ceste, vse drugo bi moralo biti namenjeno pešcu. Za stanovanje v jedru bi bil mogoč dostop, ki bi imela posebno nalepko, zanje pa bi bila pripravljena tudi posebna parkirišča in zbirne. Seveda bi morala biti v primeru zapore pripravljena parkirišča tudi za njegove obvovalce. Kako nerodna je sicer zadeva, je vidno sedaj, ko enostavno ni moč pustiti avtomobilov. Kandidji ali pa v bližini Novega trga, tudi če bi bil hotel v mesto peš. Rezultat tega so nastale ulice in stoječe kolone vozil ter upravičena volja voznikov, ki dobivajo kazni za nepravilno parkiranje od tistih, ki dobro vedo, da po njihovi moči pustiti vozila drugje.

Seveda se bo treba zato reševanja problematike kakor tudi urejanja mestnega jedra kar najbolj široko in pridobiti mnenja strokovnjakov kakor tudi prebivalstva. Tako pravi so tudi namenjena vprašanja magistrski službi. Nikakor pa ne bomo stvari rešili, če bomo lotevali kar po domače, kot se do mnogokrat dogaja, namreč, da se ljudje ne bodo ma znajedejo pred zaprtim starim mostom, vedo ne kod ne kam. Mestu je treba ponuditi alternativno pravočasno. Če ga bomo samo odložili, se bo zadušilo. Ne sicer v izpuščanih in pločevini, kot sedaj, zato pa v lastni sužnjosti in nemoči.

T. JA

Takih stoječih kolon, hrupa in izpušnih plinov v Novem mestu gotovo ne bo več, ko bo zgrajen novi most in bomo začeli razmišljati o tem, kaj staremu mestnemu jedru, ki je gotovo vredno pozornosti, v zameno ponuditi.

Oluzoria

SVETOVNA DEDIŠČINA V JUGOSLAVIJI

Organizacija Združenih narodov za izobraževanje, znanost in kulturo, Unesco, je leta 1972 sprejela Konvencijo o varstvu svetovne kulturne in naravne dediščine. V tem dogovoru je predvideno, da se sestavi seznam najpomembnejše svetovne dediščine, nanj pa se po najstrožjih strokovnih merilih vpišejo najdragocenejše kulturne in naravne dobrine sveta. Lani je bil seznam dokončan s 315 vpisanimi dobrinami. Jugoslavija je na njem zastopana kar z devetimi znamenitostmi: Škocjanski jamami, Plitvičkimi jezери, Splitom, Dubrovnikom, Kotorjem, Durmitorjem s Tarom, Starim Rasom, Studenico in Ohridskim jezerom z Ohridom. Mladinska knjiga je to dejstvo spremenila v zanimiv in dragocen knjižni projekt. Zamisel o predstavitvi svetovne dediščine na tleh Jugoslavije, vsebinsko zasnovano, organizacijo in končno tudi samo ureditev knjige je razvil urednik Marko Krušič, ki je k sodelovanju pritegnil številne strokovne sodelavce: za besedilo o kulturni dediščini prof. dr. Janca Hofferja in prof. dr. Ignacija Vojeta ter za besedilo o naravni dediščini Matjaža Puca. Pomoč pa so nudili še drugi strokovnjaki: Vlado Malenk, dr. Cvetan Grozdanov in prof.

dr. Boris Sket. Tako je nastala izjemna knjiga Svetovna dediščina v Jugoslaviji, ki je te dni prišla v prodajo. Slovensko založništvo ima le malo podobnih projektov, kjer si estetsko in strokovno takosrijajno podajata roko. Strokovno, a vendar širšemu občinstvu dostopno napisano besedilo spremlja množica odličnih barvnih slik, ki vsestransko predstavijo vseh devet svetovnih znamenitosti na tleh Jugoslavije. Pisni besedili so pri pisanju upoštevali najnovejše izsledke raziskovanj, ki jih je spodbudilo prav dejstvo, da so se te znamenitosti znašle na Unescovem seznamu.

M. MARKE LJ

POEZIJA KOT RANA

Vsaka pesem raste od tam, kjer je doma, pravi Tone Pavček. Vedno pa raste s slastjo in z muko kot vse pravo v ustvarjalnosti. Nove pesmi Miroslava Košute, povezane v zbirko Odseljeni čas (izdala Cankarjeva založba), rastejo iz njegove prave domačije. To sta slovenski Kras in Trst z morjem, pesnikova večna odprta rana in bolečina.

Iz te rane, ki boleče skeli v pesnikovem srcu in misli, odteka sok verzov, polnih nostalgije po tržaškem mestu, kakršno je bilo nekoč, v pesnikovih mladih letih, predvsem pa nostalgije po slovenstvu, ki tako naglo izginja. »Tu se rojeva pesem kakor sled / nečesa, kar spreminja rzel red, / kar mi osmišlja tale dan,« pravi pesnik, ki pa sam vendarle ne želi biti samosledilec sprejem, temveč se odloči spreminjanje prehiteti. Izrgati mu hoče vse tiste podobe in pripodobbe, ki so se vanj ujedkale že v mladosti, in jih upesniti v tihožitja. Pri tem mu pomaga večni Zalivski tok (naslov prvega cikla), ki mu nanosi polno naročje tihožitij, a ko si ta ti-

hožitja približe ogleda, z grenko otožnostjo ugotovi, da so vsa že vnaprej odpisana. Spoznanje mu pravi, da je navsezadnje popolnoma vse zapisano končnosti, minljivosti, da pa ima tudi to neki smisel in je tudi s tako dejanskostjo moč preživeti svoj vek. Pesnik prav zato priključuje mediteranski Val vetra (drugi cikel), ki naj to grenkobo, nostalgijo otožnost umirajoče preteklosti razpiha z novimi toni.

Potem pride Zapamovanje (tretji cikel), z razpoznavnimi znaki in znamenji obleženo stanje, položaj, v katerem se je vse znašlo: z angelom smrti, ki je obletel hišo, ko je strašni ogenj obstal pred vrati, z materami mrtvih sinov, ki toliko časa slonijo na oknih, da jih izpije svetloba, z mrakom, ki se gosti nad mizo, okoli katere so bili nekoč vsi zbrani. Itd. Ostanjejo še svetleče se Ribje luske (četrti cikel), kratke, štirivrstične pesmi, prepojene z novo jedko bolečino, ki raste iz spoznanja o minevanju in iztekanju. Vsega, tudi slovenstva, npr.: »Pri mizi sedimo trije, / četrti je naše gorje. / Prihaja pa nikdar ne pride, / odhaja, nikdar ne odide.« Takšna je ta poezija. Ena sama globoka rana.

I. ZORAN

SLOVENSKA VOJSKA

V vsakdanjem jugoslovanškem razmišljanju smo Slovenci sicer marljivo in pridno ljudstvo, vendar brez vojaških izkušenj, nevojaški narod, medtem ko naj bi nekateri drugi balkanski narodi srkali vojaške vrline že z materinim mlekom. Takšen stereotip seveda služi določeni politiki in ciljem, ki jim slovenstvo ni mar, kvečjemu nekaj nadležnega. Zato ni čudno, da je bil zgodovinski spomin na slovensko vojsko skoraj povsem zbrisan, zgodovinarji pa so to tematiko kar obšli.

Obudil jo je Janez J. Švajncer s knjigo Slovenska vojska 1918 — 1919, ki je te dni izšla pri Prešernovi družbi. Knjiga je plod njegovih desetletnih raziskav, ki so dvignile na dan prenekatero zanimivo dejstvo, podatek in pričevanje. Njegova knjiga lomi omenjeni stereotip in dokazuje, da smo Slovenci imeli svojo vojsko že

leta 1918, naslednje leto pa je bila razslovenjena in posrbljena. Dogajanje se kaže v mnogih svojih značilnostih podobno tistemu leta 1945, ko je bila razformirana tudi slovenska partizanska vojska v imenu podobnih idej. Pomen Švajncerjeve knjige se tako v sedanjih razmerah izrisuje kot izredno aktualen.

M. MARKE LJ

OD SKRIVNOSTI DO ŠKRLATNE VRTNICE

S spomladanskim paketom knjig, ki so namenjene predvsem mlajšim bralcem, je Založba Borec potrdila ne samo svoje uspešno prilaganje novim, za založništvo nenaklonjenim razmeram, temveč je z njim zabeležila tudi majhen jubilejni dosežek. Izšla je stotina knjiga v zbirki Kurirčkova knjižnica, ki izhaja že od leta 1962 in je v tem času slovenskemu mlajšemu bralstvu ponudila številna kvalitetna dela domačih in tujih piscev ter ilustratorjev.

Čast stote knjige je pripadla Berti Golob in njenim ŠOLSKIM RAZGLEDNICAM. Gre za najnovejše delo plodovite pisateljice, ki z velikim posluhom za slovenski jezik posreduje bralcu tisti pogled na šolo, ki ga običajno ne pozna, to je pogled na šolo in na dogajanje v njej, kot ga doživlja učitelj. Avtorica je dolgo vrsto let tudi sama poučevala, zato so ji izkušnje in spomini nudili bogato snov, iz katere je zajemala, ko je pisala Šolske razglednice. »Na šolo sem vrgla snop svetlobe, ki naj učencu poka-

že, da je strogi učitelj, ki ga v šoli muči, navaden Zemljan,« je na predstavitveni tiskovni konferenci med drugim povedala avtorica in svojem delu. Knjigo je ilustrirala Jelka Godec Schmidt.

V Kurirčkovi knjižnici je izšlo več tržno zelo uspešnih knjig. To je založbo napeljalo k ustanovitvi knjižne zbirke Kurirčkove uspešnice, kjer ponatiskujejo ta dela. Novost v zbirki je tretji natis pesmi za mladino Nika Grafenauerja SKRIVNOSTI. Pravzaprav so to pesmi, ki so se enako kot mladini priljubile tudi odraslim, za nekatere pa so v svoji poetični preprostosti sploh najlepše, kar je Grafenauer napisal. Sam avtor je dejal, da je z njimi zaključil svoje pesnikovanje za otroke in mladino. Skrivnosti je ilustriral Karel Zelenko.

V zbirki Liščki so kot novost predstavili knjigo Mihe Mateja ŠKRLATNA VRTNICA. V njej je pisatelj, ki ga poznamo po šaljivo zaokroženih pripovedih, zbral »prijazne pravljice o rožah«, kot jih je nazval pisec Dodata, ki ga ni treba nujno prebrati, Matjaž Kmecl. Zgodbe, ki govore o pravljicnem nastanku rož, niso samo to, govore tudi, da je za vsakim videzom še kakšna druga, prikrita resnica. S pravljicami iz Škrlatne vrtnice je Mate krenil iz dosedanjega tematskega kroga, v njegovem pisanju pa je zaslediti nove, melanholične in romantične tone, ki kar ubrano zvone.

M. MARKE LJ

MLAJ

Da je izšla še ena knjiga našega najbolj plodovitega živčnega pisatelja Pavleta Zidarja,

pač ne more biti posebna novost s slovenskega knjižnega trga. Vsekakor pa je izid kratkega romana Mlaj, ki je nedolgo tega izšel pri Cankarjevi založbi, vreden pozornosti. Po mnenju tistih, ki dobro poznajo obsežno Zidarjevo pisateljsko delo in so ocenili tudi njegove Ognje negotovosti, kot je najnovejši roman podnaslovljen, gre za izrazitejšo Zidarjevo delo. Zgodbo o pisateljevi vrnitvi v kraje mladosti in odsliskavanje znanega v novi, drugačni luči, to pisateljevo »hojo po stvarnih tleh in po krajinah duše«, kot jo je na predstavitvi kratko označil Tone Pavček, lahko uvrstimo med Zidarjeva najboljša dela.

TEMELJI SLOVENSKE TEATROLOGIJE

Cankarjeva založba je izdala še peto knjigo Dušana Moravca, vodilnega teatrologa na Slovenskem, s katero je zaokrožil število pri tej založbi izdanih knjig na pet in z njo dopolnil in zaključil vrsto knjig o slovenskem gledališču. Knjiga Temelji slovenske teatrologije je nekoliko drugačna od doslej izdanih. Sestavljena je iz dveh sklopov prispevkov. Prvi obsega dve razpravi, v katerih avtor raziskuje začetke in razvoj slovenske teatrologije ter mejnike v razvoju starejše slovenske gledališke kritike. Drugi sklop pa predstavlja devet prispevkov, nekakšnih »portretov« osebnosti, ki so s svojimi pogledi in delovanjem vplivali na razvoj slovenskega gledališča, od Bleiweisa do Koblarja. Knjigo zaključujejo Zaprašene misli o dramaturgiji, osebni avtorjev pogled na povojno gledališče.

Tone Jakše
Milan Markelj

KJE SO TISTE STEZIGE?

OD ŠENTJURIJA DO STAREGA GRADU

Po uspešno prehojeni Levstikovi poti sva se odločila, da najino vandranje po dolenskih stezicah nadaljujemo po poteh, ki niso nikjer zapisane ali znane kot pohodniška tura. Pri odločitvi kam, je nekoliko botrovala podoba, s katero Novomeščani žive od rojstva do smrti. To je značilni obris hribov od Hmeljnika do Trške gore z njeno cerkvico in košatim lipovim stražarjem. Običajno nam je dobro znan Hmeljnik, Trška gora, njen desni stražar Stari grad in vse tisto, kar leži med tem hribovjem in mestom, kralji onkraj po zbujujo vtis odmakljenosti in neznanega. Tako sva se odločila, da si pot začrtava od Šentjurija do Starega gradu. Kot se je kasneje pokazalo, ji ni kaj očitati; prijetna je, polna zanimivosti, a mestoma tudi tihotna in samotna.

Zakaj začetek v Šentjuriju? Saj to je večini ljudi le malo poznan kraj, čeprav se na poti v Ljubljano vsakič srečajo z njim in se jim gotovo oko za hip zaustavi ob cerkvici, ki dominira sredi vasi. Šentjurij stoji na koncu slikovite doline s potočkom in starimi mlini, ime pa je vas dobila po patronu, kateremu je posvečena cerkev.

Sv. Jurij je star ljudski svetnik, znan kot legendarni zmagovalc nad zmajem, ki pooseblja temo in zlo. Krščanskega Jurija pa se je prijelo marsikaj od njegovega nam zdaj neznanega poganškega prednika. Pravi svetnik je bil rimski vojščak, ki je umrl kot mučenec pod rimskim cesarjem Dioklecijanom, zadnjim, ki je preganjal kristjane. Ker je bil vojščak, so ga srednjeveški vitezi radi sprejemali kot svojega vzornika in zavetnika ter mu posvetili prenekatero grajsko kapelo. Zmaja so mu pritaknili v 11. stoletju. V ljudskem izročilu pa je Jurij zeleni Jurij, znanilec pomladi,

Alojz Kos in Tončka Saje

njegov praznik Jurjevo pa so praznovali in še slavijo kot praznovanje pomladi in konec zime. Ti običaji so v izvornem pomenu in obliki zvečine povsod izginiti, ohranili pa so se kot turistična prireditve v Beli krajini. Posebna oblika jurjevanja kot koledništva se je ohranila do današnjih dni v Krški vasi in okolici.

PO STOLETJIH SPET VIDNE

Sv. Jurij je pogost patron slovenskih cerkva in v mnogih ga vidimo zrezljane ali naslikane, kako zabada sulico v žrelo pošast. Tako tudi v glavnem oltarju podružnične cerkve v Šentjuriju pri Mirni Peči. Dolga leta je šentjurijski sv. Jurij samotno bodel pošast in poslušal molitve prebivalcev okoliških zaselkov, drugi pa ne zanj ne za njegov kraj niso vedeli.

Odkar pa so pod starih beležem v prezbiteriju odkrili bogate zidne poslikave in jih odlično restavrirali, da sijejo v svoji nekdanji živosti in lepoti, je cerkva nedvomno postala vredna ogleda. In če še nima toliko obiskovalcev, kot bi jih zaslužila, nista kriva ne svetnik in ne slikar, ki je pred stoletji pomagal zidovje sebi v čast, ljudem pa v živo čudenje in zanos, temveč splošno razpoloženje. Ljudje svoj prosti čas izgubljajo za druge stvari, kot je obiskovanje spomenikov kulturne dediščine.

Za šentjurijske poslikave se je v strokovnih krogih sicer vedelo že od prvih let po vojni. Takrat sta umetnostni zgodovinar Ivan Komelj in Ivan Stopar, ki je bil tisti čas še gimnazijec novomeške gimnazije, sondirala stene prezbiterija in našla poslikave. Odkrila sta del prizora Jezusa na Oljski gori. Komelj je tudi okvirno določil čas nastanka poslikav, 16. stoletje. Potem je cerkva v Šentjuriju še precej let samevala. Pred nekaj leti, ko so strokovnjaki novomeškega Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine pripravili pregled te dediščine na Dolenjskem, so ugotovili, da bi bilo vredno poslikave v celoti odkriti in jih restavrirati. Leta 1986 je stekla akcija in poslikave so strokovnjaki spravili izpod beleža, ki jih je skrival tri stoletja.

Sama cerkev je starejša od zdaj že kar znanih poslikav. Ladja je srednjeveška, vendar so jo kasneje v stropnem delu predelali in pri prenovi v 16. stoletju podrli stari prezbiterij in sezidali nove-

ga, ki je dobil poslikavo. Kasneje so cerkev še prenavljali in ji spreminjali videz. Nekega dne so na vrsto prišle tudi poslikave. Prebelili so jih in med ljudmi je izginil spomin nanje. K sreči pa so se pod beležem dobro ohranile, kljub temu da ne gre za prave freske, marveč za slikarijo na suh omet.

KO SO TU ŠE BIVALI AJDI

Cerkev in slike sva si ogledala. Ključne pa sva dobila pri Saje tovi Tončki. Dandanes pač ne gre cerkve puščati odprte skozi ves dan, kot je veljalo včasih, da je popotnik lahko zavil vanjo in se v hladu spočil pa še zmoli kak očenaš za grešno dušo. Po dragocenosti, ki se še skrivajo po naših vaških cerkvah, se željno stegujejo umazani kremplji tatov umetnin.

Tončka in njen sosed Alojz Kos, ki sta nama odprla cerkev, sta povedala, da se je že zgodilo, da je neznan fotograf slikal cerkev, ko pa so ljudje prišli bližje, jo je ucvrl po travniku navzdol. Če bi imel poštene namene in le fotografске želje, bi je ne udril tako jadrno proč.

Zvedela sva, da v zvoniku poje nov zvon. Gor so ga potegnili pred dvema letoma in pri tem pripravili pravo slavo. Zvon so obesili na Martinovo. Denar so zbrali ljudje sami, zvon pa so ulili v Zalcu. Sprva je bil namenjen za Primorsko, vendar ga prvi naročniki niso prevzeli, in tako je odromal na Dolenjsko.

Saje tova Tončka je povedala, da imajo še eno znamenitost, Ajdovsko jamo, ki stoji v vinorodnem hribu nad vasjo. Ljudsko izročilo pravi, da se je nekdanj po tej jami dalo priti vse do sv. Ane. Ker naj bi menda bila na hribu sv. Ana postojanka keltskega plemena Latobikov, je mogoče v tej povezavi razumeti tudi ime Ajdovska jama. Ajdje so namreč v ljudskem jeziku stara poganška ljud-

Detalj stenske poslikave. Kdo je bil mojster, ki je na suh omet naslikal ta prizor, se ne ve.

stva. Kdo ve, če niso nekdanj res nad Šentjurijem stopali v podzemni rov, ki jih je vodil do njihovih postojank, pa četudi do oddaljene sv. Ane. Kdo bi vedel.

Danes je od jame ostalo le nekaj metrov podzemnega rova, v katerem še kapnikov ni več. Tončka se spominja, da so nekdanj bili. Otroci so hodili s prižganimi trskami v jamo in občudovali igro narave. Komu so bili kapniki v napoto in je pokazal svojo »kulturo« s tem, da jih je razbijal in ropal, pa se ne ve.

GODCI NA LIPI

Od Šentjurija sva krenila po makadamski poti proti Hmeljčiču. Nič nama ni bilo žal, ko sva se oddaljila od sicer lepe dolinice, toda kaj, ko se sredi stare idile in mimo ustavljenih mlinov dandanes vali neskončna kača pločevine, ko vsa dolina drhti od brunja motorjev težkih tovornjakov in je smrad po izgorlem bencinu in nafti prevladujoč. Upanja, da bo kdaj drugače, ni. Kvečjemu bo še huje, ko se bo v dolino zarezal še en krak nove avtoceste, po kateri se bo lahko prepeljalo še več avtomobilov. Ali bo na novi cesti kaj manj pogosto slišati grozljivo zavijanje siren policijskih in rešilnih avtomobilov? Ne bo dolenska cesta več tako krvavo kosila med vozniki?

Oddaljila sva se od zloglasne prometnice, ki je izginila za hribov. Razgubil se je hrup, glasove motorjev je zamenjala ptičje petje v gozdu, ki sva ga prečkala. Onkraj gozda pa naju je v jutranjih meglicah že pozdravljala Hmeljčič.

Vas je značilno gručasto naselje na robu Hmeljčanske gore, ki se položno dviga in je vsa v vinogradih in sadovnjakih. Polna je novih hiš, kamor pogledaš, se blešči novo ometana hiša ali pa se marljivo zida. Človek bi pomislil, da tu pogosto teče zibelka, ko je toliko novih domov. Toda videz vara.

»Ljudje se od tod še vedno odseljujejo,« nama je pojasnil Jože Brezovar. »Fantje, ki so doma na kmetijah, so sami. Lepo so si uredili hiše in kmetije, vse je opremljeno in mehanizirano, vendar nevest ni. Kje pa je danes tista ženska, ki bi se omožila na kmetijo?« Pokazal nama je po vasi po novih hišah in naštevajo, kje vse bi lahko bila poroka, ker so zanjo že godni fantje, nekateri kar prezreli.

Z Brezovarjem sva se srečala, ko sva iskala ključarja hmeljčiske cerkve Marjinega vnebovzvetja. K sreči sva že takoj našla ključarja, ki je bil stekla

Pri cerkvi sv. Jurija v Šentjuriju sva začela najino drugo pešpot.

Prezbiterij šentjurijske cerkve je bogato poslikav, kar je za vaško cerkvico dokaj nenavadno. Slike so iz 16. stoletja.

Človek manj vreden od konja

Trinajstkrat sedem let jih šteje Šušteršičeva mama ali po domače Pograjčeva Micka iz Gorenjih Lakovnic ob vznožju gorjanskega pogorja. Ko pravi trinajstkrat sedem, tega ne delam zato, ker bi mi bila matematika posebej pri srcu, ampak zato, ker se številka sedem, v ljudskem verovanju sicer pojem srečnega števila, precej pogosto ponavlja v njenem življenju. Ali je bilo zaradi tega njeno skoraj že 91 let dolgo življenje kaj bolj srečno, pa je težko reči. Poglejmo, kakšna je njena življenjska zgodba, pa bomo presodili sami.

Rodila se je leta 1899 na Jami pod Lakovnicami pri Štangljeh. Njen oče je imel s prvo ženo sedem otrok, z drugo pa še sedem. »Jaz sem bila iz prvega zakona, vendar smo se eni in drugi otroci med sabo dobro razumeli. Življenje pa je bilo takrat težko. Starejši brat Janez je zato že desetega leta odšel v Ameriko. Ga vsaj ni doletela enaka usoda kot Franceta, ki je ostal neznan kje na grobiščih prve svetovne vojne. Tudi oče so morali v prvo vojsko. Bili so v Ajdovščini takrat, ko so pravili, da je Soča krvava tekla, ko so Italijani iznenada napadli, pa na straži na Sv. gori. Čudno, da so ostali živi.«

Micka pa ima še nekaj spominov na prvo svetovno vojno. Soldat je bil namreč tudi Alojz Šušteršič, postaven fant iz Gorenjih Lakovnic. Ko je pozneje postal njen mož, ji je večkrat pripovedoval o svojih doživljajih. Bil je v Tirolah in na ruski fronti, po razpadu stare Avstrije pa koroški borec. Prav ko je iz Koroške prišel na dopust, sta se z Micko spoznala. Srečala sta se v gostilni v Štranski vasi in spremil jo je do doma. Potem so iz Koroške prihajala pisma, nazadnje pa še Alojz. Vendar ga je Micka čakala še sedem let, da sta se le poročila. V zakonu se jima je rodilo sedem otrok.

Med vojnami je še kar šlo. Alojzov oče je bil v Ameriki — tam je bilo tudi pet Alojzovih bratov in

sister — ko pa je prišel domov, je posestvo zacvetelo in par postavnih konj je bil pri jaslih. Konji so bili hišni ponos in nuja, saj je Alojz s furanjem služil kruh. Druga dohodka na kmetiji ni bilo. Alojzova starša pa sta kmalu umrla in z Micko sta sama zagospodarila na kmetiji. Dela je bilo dovolj, saj je bilo treba prehraniti devet ust.

Tudi med vojno se delo ni ustavilo. Lakovnice ležijo na robu velikega gozda, imenovanega Pa-dež, in tam se je v prvih letih vojne dogajalo marsikaj. Skupine oboroženih fantov s triglavkami na glavah — bili so partizani, ljudje pa so jim takrat še rekli četniki — so streljale proti mestu in progi, od tam pa so se potem pripodili Italijani, streljali nazaj in zažigali zidanice ter skednje. Kmetje pa so obdelovali svoje njive in vinograde, saj so že iz izkušnje prve svetovne vojne vedeli, da je prvo, kar vojska prinese s sabo, pomanjkanje.

Tako je bilo tudi 3. maja dvainštridesetega, dobro leto po začetku vojne. Gospodar Alojz je imel opravke v vinogradu na Ljubnu, ostala družina pa je na polju sadila koruzo. Ko so prišli domov, so jim sosedje hiteli pripovedovati, da so bili v vasi četniki in pobrali konje. Pograjčevim so vzeli najlepšega in pustili sporočilo, da ga bodo vrnil čez pet dni. Alojz je bil močno potr, ko je prišel domov in zvedel za novico. Vendar se je le tolažil s tem, da bo konja dobil nazaj. Minil je teden, minila sta dva, o konju pa ne sluha ne duha. Končno, po kresu je že bilo, pa je Alojz dobil sporočilo, naj pride po konja v Podturn. Ko se je odpravil, je pustil denar in žepno uro doma. To se je Micki že malo sumljivo zdelo. V Podturnu sta se odpravila skupaj s Pirčevim Francetom, sosedom, ki je bil tudi ob konja. Vendar se je na pol poti Alojz premislil. Ostal je na Ljubnu pri zidnici in delal, v Podturnu pa se je odpravil sosed sam, češ da lahko

Vinko Jureša

pripelje oba konja. Soseda ni bilo, Alojza pa tudi ne iz zidanice isto noč. Ponoči, ko se je vračal, je v vasi slisal lajež psov in veliko ljudi, pa se je raje potuhnil v bližnjem Cerovcu. Micka ga je zagledala šele zjutraj, ko se je vračal iz gozda. Povedala mu je, da so ga iskali partizani in jo spraševali po njem. Naročili so tudi, da se mora takoj javiti pri njih.

Sedaj se je Alojz zares poslovil. Micka ga je klicala nazaj, ko je izginjal v gozdu, on pa je še zaklical: »Pazi na otroke!« in izginil v gozdu. To je bil Alojzov zadnji glas. Nikoli več ni zvedela, kaj se je

z njim zgodilo niti kje leži njegovo truplo. Po nekaj dneh se je sama odpravila v Podturn do partizanskih straž. Povedali so ji, da Alojz kosti travo in da nič ne rabi. Zaman je bilo vse pregovarjanje in dokazovanje, da ga potrebuje doma in da ima sedem nedoletnih otrok. Grobo so jo odstolili.

Najmlajši hčerki je bilo takrat osem mesecev, najstarejši šestnajst let. Sedaj ima 14 vnukov in petnajst pravnukov. Nikoli ne bo zvedela, zakaj je morala zgubiti moža, še manj pa to razumela. Je bilo res vse samo zaradi konja?

T. JAKŠE

Duhovnik z obličem

Duhovniki se poleg svojega rednega dela ukvarjajo z marsičem zanimivim, izvirnim, gotovo pa je srečno naključje, da sta v Beli krajini kar dva, ki vsak po svoje skrbita za cerkev. O gospodu Lojzetu Rajku iz Starega trga ob Kolpi, ki je obnovil že dokaj cerkva, smo že večkrat pisali. Pred slabim letom pa je prišel za kaplana v semiško faro Jože Pavlakovič, ki se je lotil mizarškega opremljanja cerkva. Njegova sreča je, kot sam pravi, da je prišel v faro, ki ima poleg župnijske cerkve 15 podružnic, kar v vseh po vrsti pa je potregna žaga, oblič, dleto in kar je še mizarškega orodja.

Malokdo najbrž ve, da Pavlakovič ni mizarški amater, čeprav sam trdi nasprotno. Preden je leta 1979 odšel na študij teologije, je imel v domačih Jakovinih pri Preloki mizarško delavnico. »Obrtnik sem v tistem sicer precej odmaknjenem kraju postal zato, ker sem videl, kako se vasi praznijo, dokazati pa sem hotel, da se da preživeti tudi v odročnih krajih. Preden sem začel z obrtjo, sem moral napeljati celo trofazni tok, prepričan pa sem, da bi si lahko tudi druge oddaljene vasi kmalu opomogle, če bi bil pripravljen vsak vsaj malo žrtvovati,« razmišlja Jože.

Semiški kaplan se je lotil predvsem oltarjev in spovednic. Prvi oltar je naredil že leta 1973, ko je šele dobro začel z obrtjo, vendar pa je kot obrtnik pozneje naredil le še enega za viniško cerkev. Bolj načrtno se je lotil tega dela, ko je prišel za kaplana v Šmihel. Že pri prvi maši se je odločil, da bo naredil nov oltar, saj je bil tisti, ki so ga uporabljali, tako nepraktičen, da je celo kelih na njem stal postrani. V treh letih službovanja v Šmihelu je izpod njegovih rok prišla vrsta oltarjev, spovednic, ambonov. Potem pa so ga premetstili v Železnike na Gorenjskem. Vendar so se tisti, ki so mislili, da ga bodo s tem odvrnili od njegovega dela, krepko

zmotili. Skupaj s krajani so poprijeli za delo in v enem letu obnovili kar štiri kapelice, naredil pa je tudi 6 oltarjev. »Nadškofu sem povedal, kakšen nesmisel je, da se vozim 180 kilometrov daleč v mizarško delavnico v Jakovine ter mu s tem dal vedeti, da z delom ne bom odnehal. Nadškof mi je sicer namignil, naj ne bi mizarstvo postalo moja prva zaposlitev. Toda če bi to želel, bi raje ostal kar obrtnik. Če bi bilo to, kar počnem narobe, bi najbrž že čutil božjo voljo,« meni Pavlakovič.

Sicer pa prizna, da so ga v vsaki novi župniji najprej čudno gledali, češ, kakšen kaplan je to, da mizari, toda ko so spoznali, da je tisto, kar naredi, še kako koristno in dobrodošlo, so postali dobri

M. BEZEK-JAKŠE

Delali bodo do zadnjega diha

Tako rekoč za vseh 620 delavcev JE Krško velja, da se morajo redno dodatno izobraževati, če hočejo obvladovati tehnologijo, ki v Jugoslaviji ni tako na gosto posejana. Da resno jemljejo svoje delo in svoje obveznosti do izobraževanja, kažejo dosedanja rezultati, ki so spoštovanja vredni tudi v mednarodnem merilu. Seveda tujci ne merijo znanja kot takega, marveč razpoložljivost elektrarne, število zaustavitve, rezultate proizvodnje itd. Vse to pa pomeni, da je izobraževanje v funkciji proizvodnje in torej ni samo sebi namen.

Vodja kadrovske službe, diplomirani inženjerski psiholog Vinko Jureša, ki je do nedavnega živel še v Zagrebu, zdaj pa je že kakšno leto Krčan, temeljito pozna kadrovske področje, kamor šteje tudi izobraževanje. S temi vprašanji se ukvarja že od leta 1974, tako rekoč od samega začetka obstajanja elektrarne in je tudi sam pomagal izbirati ljudi, ki zdaj opravljajo najbolj pomembne funkcije v elektrarni. Seveda se Jureša zaveda, da je v elektrarni več ljudi, kot jih je, denimo na Zahodu. Ampak to pojasni z dejstvom, da imajo drugod po več takih jedrskih objektov, določene funkcije pa so združene za več elektrarn skupaj. To bi se zgodilo tudi v Jugoslaviji, če bi ne bil jedrski program prekinjen. Pa vendar pogovor z njim ni potekal samo o teh vprašanjih. Povsem se jim pa tudi ni mogel izogniti. Tako nam je Jureša zaupal, da se v elektrarni prav zdaj zelo resno ukvarja z vprašanjem, kako bodo poslej motivirali delavce, ko pa jim nad glavo visi grožnja, da bodo morali nehati delati. Vendar je to edino tako početje, ki je povezano z morebitno zaustavitvijo. Vsa ostala dela, ki sodijo v področje kadrovske politike, potekajo povsem normalno in bodo do zadnjega dne. »Mi smo profesionalci in naša naloga je, da svoje delo do zadnjega opravimo na visoki strokovni ravni, varno in brez napak,« meni Jureša.

Če se najprej ustavimo pri izobraževanju, potem je treba povedati, da največ pozornosti posvečajo tehničnemu osebju. To pa se deli na tisto, ki upravlja z elektrarno in njenimi najbolj občutljivimi napravami, na delavce v vzdrževanju in na tehnične podporne funkcije, kamor štejejo kemijske in druge podobne analize. Vsi ti delavci morajo, potem ko jih temeljito pregledajo in izmerijo njihove psihofizične sposobnosti, opraviti posebno šestmesečno šolanje, med katerim se seznanijo z osnovami jedrske tehnologije. »Tako seznanjanje

z jedrsko tehnologijo velja tako za inženirje kot za tehnike, potrebno pa je zaradi tega, ker večina dobi v šolah premalo znanja s tega področja. Izobraževanje organiziramo skupaj z inštitutom Jožef Štefan v šolskem centru za jedrsko tehnologijo v Podgorici,« pove Jureša. Po šestih mesecih tega šolanja sledi še pol leta seznanjanja s sistemi jedrske elektrarne, kakršna je krška. Šele tej pa sledijo tri smeri specialističnega izobraževanja.

Najbolj zahtevno je izobraževanje za operaterje. Ti se šolajo tri in pol mesece v ZDA, kjer vse šolanje poteka na simulatorju, na njem se bodoči operaterji seznanijo z vsemi možnimi normalnimi in nenormalnimi stanji na elektrarni. Tako šolanje je zelo zahtevno, osvojiti je treba kar 80 odst. vsega znanja. Šele po tem šolanju dobijo operaterji tako imenovano hladno licenco. V četrta fazi sledi eno do dve leti praktičnega usposabljanja na sami elektrarni, šele potem dobijo operaterji vročo licenco in dovoljenje za delo v kontrolni sobi. Tako licenco jim izda naša uprava za jedrsko varnost v Ljubljani. »Seveda operaterji s tem niso opravili šolanje enkrat za vselej. Vsako leto sledi temu šolanju še retrening v ZDA, ki poteka na simulatorju. Licenco je treba obnoviti vsaki dve ali štiri leta. Da bi se izboljšali delo naših operaterjev, načrtujemo nabavo svojega simulatorja, v načrtu pa imamo tudi, da noben operater ne bi delal čez petdeseto leto starosti.« Prav zdaj je v ZDA 10 ljudi, ki so na rednem letnem treningu, za delo operaterjev pa se pripravlja skupina 15 mladih ljudi, ki si bodo pridobili hladno licenco. »Te mlade ljudi smo izbrali po že utečenem postopku, večina je pri nas začela s pripravniškim stažem.« Seveda tako šolanje operaterjev ni poceni. Šolanje slehernega izmed njih velja 60.000 dolarjev, ampak ta strošek je nujno potreben, če naj bo zagotovljeno varno delovanje.

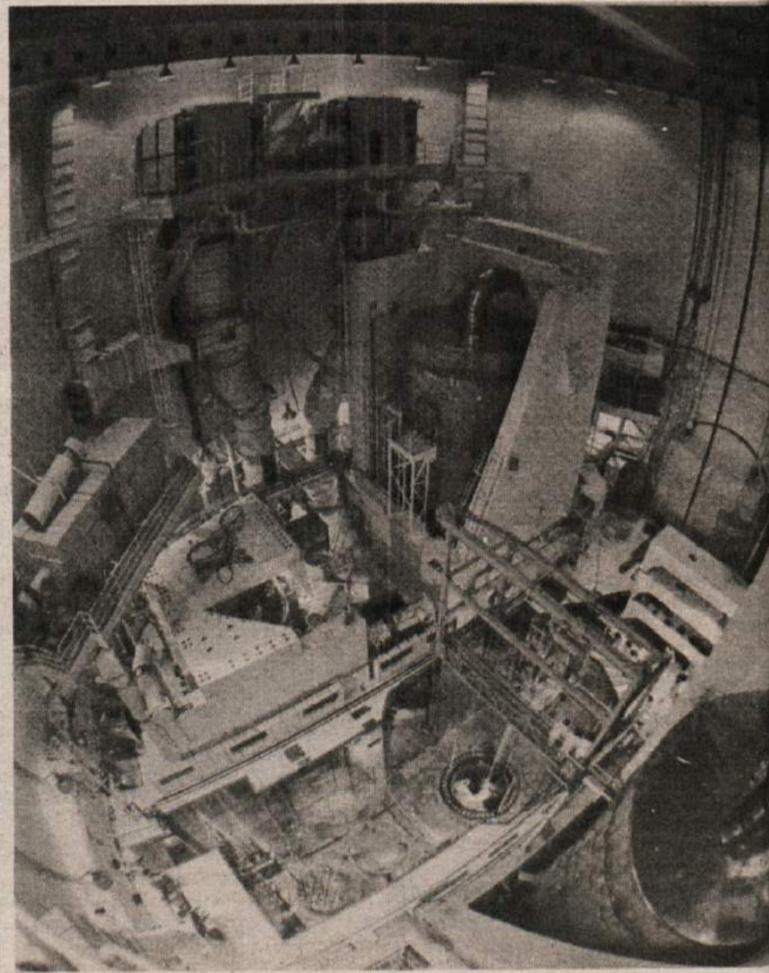
Zelo pomembno za obratovanje elektrarne je zdravstveno stanje zaposlenih. Jureša meni, da je v

jedrski elektrarni Krško zdravstvena kultura na dokaj visoki ravni. Delavci zelo skrbijo za svoje zdravje, za to pa imajo tudi vse možnosti, saj imajo v elektrarni svojega zdravnika in zobozdravnika, ki ju obiščejo, kadar koli želijo. »Skrb za dobro počutje delavcev in dobro kondicijo je še kako potrebna, kajti to je procesna industrija, kjer je delo razmeroma dolgočasno, hkrati pa tudi polno napetosti in zaradi tega dokaj naporno. Zato pri nas že dve leti delamo na projektu Vpliv okolja na delavca, kjer sodelujemo z inštituti za medicino in za varstvo pri delu. Radi bi raziskali, katere so klasične ekološke obremenitve naših delavcev, kako je z vplivom ionizirajočega sevanja, kakšne so fiziološke in psihološke obremenitve. V končni posledici naj bi nam ti rezultati služili za to, da bi za nekatere delavce uvedli beneficiran delovni staž.«

Študija naj bi odgovorila tudi na vprašanja, kako selekcionirati ljudi za ključne funkcije, kako oblikovati kriterije za delitve osebnih dohodkovov za stimulacije, podaljšan dopust itd.

Vse to je še toliko bolj potrebno, ker delavci elektrarne imajo močan psihološki pritisk, kajti označeni so kot tisti, ki onesnažujejo okolje. Ker ti ljudje niso iz železa, še kako občutijo družbeno negativen odnos do JE Krško, zato se v elektrarni trudijo, da bi jim delo naredili znosno in da bi bilo to delo vsaj znotraj elektrarne dovolj cenjeno. »Kot sem že dejal, mi bomo morali delati do zadnjega dne varno, zato že sedaj razmišljamo, kako bomo motivirali delavce, kakšne možnosti jim bomo ponudili glede odpravnin ali pa nakupa let,« pravi Jureša.

E.F. E.F.

dežurni poročajo

VLOM V AVTO — Neznani storilec je med 22. in 23. junijem na železniški postaji v Novem mestu vlomil v tam parkirani osebni avtomobil 22-letnega Romana Novaka iz Podgore. Storilec je iz vozila zmaknil moško usnjeno jakno. Novak je oškodovan za tri tisočake.

OB VIDEOREKORDER IN RADIO — 60-letni Albin Grahej iz Rodin pri Črnomlju je na začasnem delu v Zahodni Nemčiji, doma pa ima hišo, ki sameva. Nekdo je to očitno vedel in med 20. in 23. junijem vanjo vlomil. Grahej je odnesel videorekorder in radio, oboje vredno okoli 25.000 din.

IZGINILA RAZDELILNA OMARICA — Med 11. in 18. junijem je neznan storilec iz še nedokončanega bivalnega kontejnerja trebanjskega Trima zmaknil razdelilno omarico z varovalkami, vredno vsaj tisočaka. Predzračje še iščejo.

VLOM V VIKEND — Enega od dnevov minuloga tedna je nekdo izkoristil za vlom v vikend Ane Krnc iz Kropce. Vikend, ki stoji v Biški vasi, je bil osiromanjen za baterijsko svetilko in dva litra žganja. Ko bi bili vsi vlomilci enako skromni!

TRČIL V MREŽO

PETELINJEK — Osemletni Janez R. iz Petelinjke se je 19. junija ob 18.30 na kolesu peljal proti Potovemu Vrhu. Med vožnjo ga je pričel prehitovati 48-letni Anton Prešeren s Potovega Vrh, ki je sedel za krmilom traktorja, pripet pa je imel vprežni voz in na njem naložene betonske mreže. Janez R. je takrat zavil v levo; hotel se je vrniti do Petelinjke, pri tem pa se je zaletel v betonsko mrežo in padel po tleh. Pomoč so mu nudili v novomeški bolnišnici.

ZAPRL MU JE POT

SAJENICE — 15-letni Boštjan C. iz Sajenic se je 24. junija ob 18.30 peljal na kolesu z motorjem po lokalni cesti, malo pred Sajenicami pa je izpred zidnice na cesti neprevidno z osebnim avtom zapeljal 30-letni Franc Rajar iz Žubine pri Trebnjem. Prišlo je do trčenja, med katerim se je Boštjan hudo poškodoval in se zdravi v novomeški bolnišnici. Materialne škode je za tri tisočake.

POLITIKA IN KRIMINAL

Nemara se bo komu, ki danes bere in posluša to in ono o uspehih uslužbencev organov za notranje zadeve v Sloveniji, zdelo čudno, če mu hkrati nekdo zatrjuje, kako so slovenska kriminalistika, inšpekcijske službe in pravosodje v veliki krizi. Toda prav to trditve je bilo zadnja leta večkrat slišati in tisti, ki se na to področje nekolikokrat bolje poznajo, ji pritegujejo. Veliko izkušenj in dejstev govori takšno trditve v prid, v pričujočih zapisih jih bodo predstavili nekaj, zavečajoč se seveda, da je z njimi moč tudi polemizirati. Pri zbiranju spoznanj o krizi slovenske kriminalistike, inšpekcijskih služb in pravosodja so bile avtorju teh zapisov v veliki oporo izkušnje upokojenega uslužbenca RSNZ Milana Laha, ki je desetletja svojega službovanja posvetil boju proti kriminalu.

**UČITELJ LE
USTNO IZROČILO**

Vse v prejšnjem zapisu navedene ugotovitve so razlog, da je bilo v Sloveniji vsako leto odkritih le simbolično število davčnih utaj. Pa še tiste, ki so bile, so se pred sodiščem končale z malodane smešnim izidom. Spomnimo se le brežiškega primera, kjer je lastnik diska po prvih podatkih utajil za tiste čase neverjetno visok znesek davščin, toda po nekaj sodnih obravnavah se je mladenič znašel na prostosti.

Pri na sedaj na veliko posnemamo zahodne gospodarske izkušnje, prav bi bilo, ako bi enako počeli na področju davčnega nadzora. V Sloveniji bi potrebovali republiško finančno ali gospodarsko policijo — njeno ime navsezadnje sploh ni pomembno — ki bi delovala izven organov za notranje zadeve. Slednjim bi tako ostalo več časa in možnosti specializacije pri opravljanju klasičnih policijskih nalog. In nemara ne bi bilo napak, če bi sedanja nova oblast znova pričela razmišljati o teh pobudah, o organizaciji takšne nove službe, njenih pristojnostih. Sicer nas bosta časa in gospodarski kriminal povozila.

In ko tako razmišljamo o gospodarski kriminaliteti, zlasti pa o metodah odkrivanja in doseženih rezultatih, ne moremo mimo še enega dejstva: vse generacije kriminalistov so se tega znanja učile zgolj po ustnem izročilu, približno tako, kot so se v časih nepismenosti učili celovske obrti. Vse do danes ni bila izdana ena sama knjiga ali priručnik o metodiki odkrivanja tovrstnega kriminala, edini vir znanja so bili bolj ali manj posrečeni kriminalistični tečajji, kjer je bilo predstavljenih nekaj primerov iz prakse. To pa je tudi vse, da o tovrstni praznini, ki zija na višji šoli za notranje zadeve ali na pravni fakulteti, ne govorimo. O klasični kriminaliteti je domače in tuje strokovne literature dovolj — umori in vlomi se pač povsod po svetu obravnavajo enako — menjuje se le vse bolj izpopolnjena kriminalistična tehnika. Gospodarski kriminal je nekaj povsem drugega. Da je nesreča še večja, tudi že omenjena praksa ustnega izročila ni povsod zaživel, marsikod ni bilo ne časa ne denarja, da bi izkušen kriminalist ob svojem odhodu v pokop predal znanje in izkušnje svojim naslednikom. Pogoj za uspešno delo na tem področju je brez dvoma nenehno seznanjanje z menjajočimi se gospodarskimi predpisi, z novimi tehnološkimi procesi, s tehniko gospodarskega poslovanja, skratka z vsem, kar se v gospodarstvu dogaja novega. Razmišljati o čem takem, so danes pri nas le sanje.

Ni še docela jasno, kakšne vrste veter bo zavel s prihodom Igorja Bavčarja na mesto republiškega sekretarja za notranje zadeve, toda v RSNZ bi morali zagotoviti službo, ki bo kos vsem novostim in ki bi vse nove pojave oblike gospodarske kriminalitete posredovala kriminalistom. Dosej so take vrste delo opravljali le redki zagnanci ob svojem operativnem poslu, rezultati so temu primerni. Iz leta v leto se kaže namreč, da je odkritih vedno manj najtežjih in družbi najnevarnejših kaznivih dejanj gospodarskega kriminala. Nemara na to po svoje vplivajo tudi neustrezna merila nagrajevanja kriminalistov, saj jim je osebni dohodek zagotovljen ne glede na storilnost.

(Se nadaljuje)

Odškodnine so bile neustavne

Ustavno sodišče odločilo, da izračun odškodnine ob prisilnih razlastitvah ni bil v skladu z ustavo — Vinko Mate iz Ribnice sprožil postopek

RIBNICA — Zagotovo je marsikdo nergal nad določbami zakona o razlastitvi in o prisilnem prenosu nepremičnin v družbeni lastnini, toda Ribničan Vinko Mate je bil tisti, ki je zbral dovolj poguma in je za oceno zakonitosti zakona zaprosil ustavno sodišče Slovenije. Da je Mate razmišljal pravilno, je potrdila nedavna odločitev sodnikov.

Sporno besedilo zakona pravi, kako se vrednost za razlašeno stavbno zemljišče določi v odstotku od poprečne gradbene cene, ki se je oblikovala v decembru minuloga leta za kvadratni meter stanovanjske površine, in sicer s tem, da ta odstotek ne more biti večji od 1,2 in ne manjši od 0,6 odstotka. Vsako leto ga za posamezna območja naključneje do 31. marca določi občinska skupščina s posebnim odlokom. Še to stoji v zakonu, da se dobljeni znesek med letom valorizira v skladu z indeksom cen na drobno v Sloveniji, kot ga na koncu

vsakega meseca objavi zavod za statistiko. Vinko Mate je sodil, da sta osnova in način takšnega izračuna v nasprotju z ustavo, pri tem je navedel primer, ko je vrednost kvadratnega metra razlaščenega zemljišča v ribniški prvi coni znašala manj kot petino cene kvadratnega metra enakovredne zemlje na prostem trgu.

In kaj je ugotovilo sodišče? Nesporno je, da je moč nepremičnine, na katerih ima nekdo lastninsko pravico, proti pravičnim odškodnini razlastiti, če to seveda zahteva splošni interes. Toda kakšna je pravična odškodnina? Ustavno sodišče sodi, da bi morala biti odškodnina seštevek izgub vseh koristi

razlaščenca, katerega položaj se po razlastitvi ne bi smel bistveno poslabšati. Odškodnina predstavlja tisti odstotek, s katerim je cena zemljišča udeležena v poprečni gradbeni ceni stanovanj v družbeni gradnji, ta odstotek pa je majhen zategadelj, ker se nabavna cena za stavbno zemljišče v teku gradnje ne revalorizira, vsi drugi stroški gradnje pa se.

Z drugimi besedami: to pomeni, da je na tak način določena odškodnina izničena z inflacijo in zato o ustavnem načelu o pravični odškodnini v tem primeru ne more biti govora. Ustavno sodišče je seveda temu primerno ukrepalo: sporne določbe zakona o razlastitvi in o prisilnem prenosu nepremičnin v družbeni lastnini je pač, ker niso v skladu s ustavo republike Slovenije, razveljavilo.

B. B.

OB ŠTIRI TISOČAKE

NOVO MESTO — Neznani nepridiprav je 19. junija med 7. uro in 13.40 nepovabljen obiskal stanovanje Jožeta Kostreva v Novem mestu in mu zmaknil nekaj srebrnega in zlatega nakita, vrednega 4 tisoč dinarjev. Vse kaže, da bodo storilcu kmalu na sledi, kajti najdeni prstni odtisi bodo očitno uporabni.

ODNESEL NAKIT

NOVO MESTO — 19. junija med 7. uro in 13.30 je nekdo vlomil v stanovanje Novomeščana Jožeta Gregorčiča in mu odnesel več kosov zlatega nakita, vrednega okoli 14 tisočakov.

Večerni strelski dvoboj

V obračun matere in hčerke so miličniki posegli še prvič — Plinsko pištolo menjala za malokalibrsko

BREŽICE — Na srečo je večerno streljanje, ki sta si ga 19. junija okoli 19.40 v Bojsnem pri Brežicah privoščili 43-letna Jožica C. in njena 24-letna hčer Jasna, minilo brez krvi, zato pa strahu ni manjkalo.

Vse kaže, da je prepričan znanec Jasnin fant, katerega videz materi Jožici očitno ni ustrezal. Prišlo je do vročih besed med materjo in hčerko, njun preprič pa so končali strelji. Mati je namreč med prerakanjem odšla v hišo in se vrnila s plinsko pištolo ter pričela streljati proti Jasni, ki je s fantom stala na dvorišču. Dekle ji ni ostalo dolžno, urno je stekla v bife »Jasna«, vzela svojo plinsko pištolo in materi vrnila strele. Vse več je bil

radovednežev, ki so z zanimanjem spremljali njun obračun. Manj radovedni so postali tisti hip, ko je mati stopila v hišo in se na balkonu pojavila s pravo malokalibrsko pištolo. Vsa stvar je postala prekleto resna, krogle so pričele frčati mimo glav, na srečo sta bila zadeta le dva osebna avtomobila. Kdo ve, kako bi se končal ta strelski dvoboj matere in hčere, če ne bi urno pritekli miličniki in strelki razorožili. Obe seveda čaka pot k sodnikom, miličniki pa bodo zoper mater in hčer napisali kazensko ovadbo in jo predali temeljnemu javnemu tožilcu.

PO DOLENJSKI DEZELI

• Dvojno smolo je imel minulo soboto 42-letni Rafael Peček s Trbinca pri Trebnjem. Najprej mu je med vožnjo z motornim kolesom zmanjkalo bencina, zato je vozilce pustil ob cesti pred Mirno in se vrnil na črpaliko po gorivo. Toda pot je bila zamažena: ko se je vrnil do mesta, kjer naj bi stalo motorno kolo, goriva ni imel več kam natočiti.

• Pred dnevi je nekdo vlomil v leseno barako, ki jo ima na Plešu pri Dolenjskih Toplicah postavljeno Topličan Aleš Kump. Nepridiprav je odnesel klavir ter deset litrov mešanice in liter belega vina. Dovolj velika kazen bi mu bila, če bi za gorivo uporabil litrsko, za žejo pa desetlitrsko posodo.

• Novomeški poštarji so znova krepko oškodovani. Za to je poskrbel tisti, ki je med 23. in 25. junijem s podrtih telefonskih drogov v Starih Žagah snel okoli 400 metrov bakrene žice, vredne blizu 12 tisočakov. Ta podatek naj bo v orientacijo tistemu, ki se bo s plenom odpravil na Dinos.

Voda drla v hiše in po cestah

Več kot 33 milijonov dinarjev škode zaradi neurja v Sevnici

SEVNICA — Močno neurje 15. junija, ko je v Sevnici lilo kot iz škafa, saj se je nekje nad Sv. Rokom utrgal oblak, je močno prizadelo občinsko središče. V kar 27 objektov v mestu je vdrla voda, ujma pa je uničevala tudi ceste v krajevnih skupnostih Blanca, Loka in Zabukovje. Prizadeti so tudi kmetijski pridelki, zlasti še povrtine.

Kot nam je povedal Jože Kolar, namestnik predsednika občinskega komiteja za družbeni razvoj in gospodarskoupravne zadeve, so bile komisije za oceno škode že na terenu. Od prvih izračunih znaša škoda več kot 33 milijonov din. Sprva so se bali, da bo škoda znesla okrog 4 odstotke družbenega proizvoda občine, ogledi na prizadetih območjih pa so pokazali, da bo te škode celo za okrog 7 odstotkov družbenega proizvoda. Pri tem je treba povedati, da so Sevnčani kar se da počestno ocenjevali tudi škodo na cestah, ki je bila že po lanskim ujmah velika in zatem odpravljena. Niso naseladi poskusom, da bi slabo vzdrževanje makadamskih cest, tudi kategoriziranih, pripisali zadnjemu neurju.

Ob zadnjem neurju so kratko potegnili tudi sadjarji, kajti drobna toča je načela jabolka, tako da bo bolj malo najkakovostnejšega pridelka.

P. P.

Obuzdani podjetniki?

Nov republiški zakon o delovnih razmerjih naj bi preprečil razprodajo družbenega premoženja

Ni znano, koliko novih podjetij je prinesla nova zakonodaja, to navsezadnje niti ni pomembno, veliko pomembnejše je, da kar velik del teh novih podjetnikov uporablja za svoje dobičkonosno popoldansko delo izdelke raziskovalnega in konstruktorskega dela; podatke, ki so poslovna tajnost, modele in vzorce, ki se niso tehnično zaščiteni; tudi taki so, ki za začetek poslovanja uporabljajo orodje iz podjetij, kjer so zaposleni, k sebi speljejo poslovne partnerje in se bi lahko naštevati. In kako vsemu temu stopiti na prte?

Za kaj takega je bilo do letošnjega aprila kaj malo možnosti, edina možnost je bila pri odpiranju popoldanske obrti, kjer je lahko podjetje, če je ocenilo, da gre za njemu konkurenčno dejavnost, izdalo negativno soglasje. To pa je bilo tudi vse. Če seveda izvzamemo še nezdružljivost istočasnega dela v dveh organizacijah za funkcionalne v upravnih organih. Veliko novost v obliki konkurenčne prepovedi pa je prinesel novi republiški zakon o delovnih razmerjih in tako vsaj delno onemogočil nenadzorovano prelijevanje družbenih sredstev v zasebne roke, seveda le, če se ga bodo delovne organizacije tudi držale. Družbeni pravobranilci samoupravljanja v Novem mestu je pred dnevi vse delovne organizacije po Dolenjski in njihove samoupravne organe opozoril na to novost in predvidene ukrepe. Ker pa se take vrste pošta ponekod kaj rada izgubi, še posebej tam, kjer so med podjetniki tudi vodilni, le na kratko o pobudah družbenega pravobranilca.

Delovne organizacije in podjetja naj v svojih splošnih aktih opredelijo pogoje, pod katerimi delavec lahko dobi dovoljenje za popoldansko obrt in tiste — gre predvsem za konkurenco — pod katerimi ne. Prav tako ne bo odveč pogled v spisek že izdanih tovrstnih dovoljenj, kajti podjetje lahko že izdano soglasje tudi odvzame. In ne nazadnje: to, da se je nekdo popoldanske obrti lotil brez soglasja delovne organizacije, naj bi bila hujša kršitev delovnih obveznosti, za katero je predvidena najstrožja kazen. In sedaj k najpomembnejšim novostim. Delavci sami ali samoupravni organi naj terjajo uvedbo postopka za ugotavljanje disciplinske odgovornosti v primerih, ko delavec zasebno opravlja dela in sklepa posle, ki sodijo v dejavnost njihovega podjetja. Prav tako naj delovne organizacije najkasneje do 1. julija 1991 določijo tista delovna mesta, ki pridejo v poštev za sklenitev pogodbe o prepovedi konkurenčne dejavnosti po prenehanju delovnega razmerja. Ali z drugimi besedami: tak delavec določen čas ne bi smel odprti obrti ali podjetja, sorodnega ali enakega dejavnosti, ki jo je opravljal v službi. Prav tako pa lahko delovna organizacija ali podjetje zahteva povrnitev škode, nastale s take vrste ravnanjem in obnašanjem delavca.

Povsem za konec še to. Dosedanje izkušnje uče, da bo le malokateri delavec zbral toliko poguma in zahteval uvedbo postopka zoper morebitnega nadrejenega podjetnika, kaj šele direktorja — še posebej slednji so novi zakon o podjetjih zgrabili z obema rokama — zato bo dovolj, če o tem seznanili le družbenega pravobranilca samoupravljanja. Za uvedbo disciplinskega postopka je namreč pristojen tudi slednji.

B. B.

Vsak sedmi v gasilski uniformi

Gasilsko društvo Škocjan je v nedeljo praznovalo devetdesetletnico obstoja — Preko 50 ekip na jubilejnem 20. gasilskem rallyju — Številna priznanja

ŠKOCJAN — V nedeljo je Škocjan slavil. Gasilsko društvo, okoli katerega se je desetletja vrtele življenje in utrip kraja, je slavilo častitljivih devetdesetletij obstoja, s tem je stopilo med starostne dolenjskega gasilstva. Ustanovni sestanek društva je bil leta 1900; najzaslužnejši zanj so prvi načelnik požarne obrambe Ivan Rabzelj iz Škocjana ter Franc Resnik, Janez Rečič, Jakob Šterk in Martin Andrejčič.

Verjetno je odveč govoriti, kaj je v še ne tako davni preteklosti gasilsko društvo pomenilo za razvoj slehernega kra-

SODELOVALO PREKO 50 EKIP — Letošnjega občinskega gasilskega rallyja, ki se je v nedeljo popoldne končal v Škocjanu, se je udeležilo preko 50 ekip. V konkurenci prostovoljnih gasilskih društev je med moškimi, kjer je nastopilo 53 ekip, zmagala vrsta Mirne Peči, katere predstavnik (levo) sprejema pokal za zmago. (Foto: B. B.)

ja. Tudi Škocjan pri tem ni bil izjema. Okoli njega se je vrtele vso dogajanje v kraju; danes je v tej krajevni skupnosti z 2.400 prebivalci včlanjenih v šestih društvih kar 350 gasilcev. Vsak sedmi je torej v gasilski uniformi. Še posebej zadnja leta so prinesla škocjanskemu gasilstvu veliko novega. Zgradili so nov dom, po njegovi otvoritvi so dogradili

V enem dnevu štirje udari strele

Največ škode v Bereči vasi

Neurja, ki so prejšnji teden divjala po Dolenjski in Beli krajini, so zanetila tri nove požare. Do prve nezgode je prišlo 21. junija ob 5.20 zjutraj, ko je strela udarila v dimnik stanovanjske hiše 71-letnega Franca Belaviča iz Črnomlja. Dimnik je razbil, enako nekaj opek, uničena pa je bila tudi električna instalacija. Škode je bilo za tri tisočake. V približno istem času je strela udarila še v hišo 47-letnega Črnomaljca Ivana Magdiča in mu razbila steklo ter zanetila ogenj na zavesi. Škode je bilo za dva tisočaka. Istega jutra ob 5.50 pa je strela treščila še v brunarico Novomeščana Milana Šinkovca v Bereči vasi pri Metliki. Brunarica in drva v njej so zgorela, škode pa je za 30 tisočakov. Prav tako 21. junija, nekaj po 17. uri, pa je strela udarila v stanovanjsko hišo Mirka Zupančiča v Regrč vasi. Ob udaru je razbil nekaj opeke, nastal pa je tudi požar na podstrežju. Škode je vsaj za 10.000 din.

DOSTOJNO PROSLAVILI JUBILEJ — Škocjanski gasilci so v nedeljo dostojno praznovali častitljivo devetdesetletnico obstoja svojega društva. Pokroviteljica prireditve, ki se je pričela s slavnostnim mimohodom (na posnetku) pred tribuno, je bila tovarna zdravil Krka, v pisanem sporedu pa so poleg številnih govornikov sodelovali še pevski zbor iz Šmihela, učenci škocjanske osnovne šole in godba milice Ljubljane.

KRONIKA NESREČ

SPREGLEDAL MOTORISTA — Prejšnji ponedeljek, 18. junija, ob 13.25 se je 30-letni Bojan Radovič iz Novoga mesta peljal z osebnim avtomobilom iz Novoga trga proti Cesti komandanta Staneta in tam v križišču zavijal na levo. Pri tem je spregledal 16-letnega Igorja K. iz Novoga mesta, ki se je pripeljal na kolesu z motorjem. Radovič je izsilil prednost, pri tem pa je prišlo do nesreče. Oba sta se laže ranila, materialne škode pa je za 2.500 din.

desno in vnovič v levo, nakar se je nekajkrat prevrnilo po travniku. Voznik Novak se je pri tem hujše poškodoval in se zdravi v novomeški bolnišnici, materialne škode pa je bilo za 30 tisočakov.

PREVRAČAL SE JE PO TRAVNIKU — 54-letni Zvonimir Novak iz Ljubljane se je 23. junija ob 14.30 peljal z osebnim avtomobilom iz Črnomlja proti Podturnu. Zaradi prevelike hitrosti je v Občicah pri Dolenjskih Toplicah pričelo vozilo zanašati; zdrselo je na levo, nato na

v OVINEK PO LEVI — 20-letni Zlatka Medved iz Praproč pri Grosupljem se je 24. junija ob 21.00 peljala z osebnim avtom po lokalni cesti z Grmade proti Trebnjemu. V ostrem desnem ovinku pa je nasproti po levi pripeljal 21-letni voznik osebnega avtomobila Janez Tomažič Rožemlja. Prišlo je do trčenja, v katerem se je ranil 31-letni sopotnik Branko Kreselj iz Trebnjega; na zdravljenje so ga odpeljali v novomeško bolnišnico. Gmotne škode je za 20.000 din.

Kar nekaj medalj je ostalo doma

V Krškem je bilo od petka do nedelje republiško prvenstvo v plavanju — Vsega en rekord — Odlični nastopi Gradiskove in Repčeve

KRŠKO — Petdesetmetrski bazen tovarne Videm v Krškem je bil od minulega petka do nedelje v središču pozornosti ljubiteljev plavanja. Kar 138 plavak in plavalcev iz trinajstih slovenskih klubov se je tri dni borilo za republiške naslove v kadetski, mladinski in članski konkurenci, na startu pa so bili prav vsi, ki v slovenskem plavanju karkoli pomenijo, edina izjema je bil Mariborčan Matjaž Koželj.

Prav zavoljo odlične zasedbe in dobrih pogojev za doseganje boljših rezultatov so bili nekateri med letošnjimi dosežki razočarani. Čeprav je kazalo na najboljšo — že v petek je v dopoldanskih kvalifikacijah na 50 metrov prosto Ljubljancin Zekanovič postavil absolutni republiški rekord s 25,05 — je bila bera rekordnih izidov zaključena že prvi dan tekmovalnj. Bera gostitelj, plavalnega kluba Celulozar, je bila vsekakor zadovoljiva: predvsem po zaslugi Sergeja Gradišek in Natalije Repce so v mladinskih disciplinah posegali po medaljah. Ob tem nemara ni odveč ugotoviti, da so v nekaterih tekmah prav mlajše kategorije dosegale boljše rezultate od starejših vrstnikov in vrstnic. In sedaj k

stopila na zmagovalne stopnice, ko je v disciplini 200 metrov delfin pri mladinkah zmagala in osvojila zlato medaljo, dosegla pa je čas 2:30,89. In še pogled k štafeti. V disciplini 4 krat 100 metrov prosto so plavalke Celulozarja v članski konkurenci zasedle drugo mesto za kranjskim Triglavom s časom 4:22,57, prav tako druge pa so bile v mladinski konkurenci s 4:27,71.

Končni vrstni red vseh sodelujočih ekip je bil tak: 1. Ljubljana 555,5, 2. Triglav 548, 3. Ilirija 275, 4. Klima Neptun 232, 5. Branik 183, 6. Olimpija 206, 7. Radovljica 183, 8. Fužinar 172, 9. Celulozar 124, 10. Rudis Rudar 111, 11. Biser 87, 12. Koper 45, 13. JLA 13, 14. Velenje 0.

KRIŠTOFIČ DVAKRAT ZMAGAL

SEVNICA — Sevnški tenis klub je pripravil dva turnirja, in sicer so se na prvem pomerili igralci posamično, zatem pa še v moških dvojicah. Med posamezniki je zmagal Marjan Krištofič, ki je že vsa leta zveznega tenisa v njegovem vrhu. V parih je Krištofič skupaj z Zvonetom Juršičem zabeležil še drugo zmago v letošnji tekmovalni sezoni.

NOVICE Z BALINIŠČ

NOVO MESTO — Prišlo se je letošnje prvenstvo v balinanju. Na prvenstvu Novega mesta je med posamezniki zmagal Jože Srovin iz BK Krka, ki je bil najboljši tudi pri zbijanju v krog. V dvojicah sta si zmago zagotovila Vlado Drenovec in Andrej Blatnik, oba iz BK IMV. Pred časom je bilo v Krškem tekmovalje dolenske regije, kjer se je najbolje odrezal Novo-meščan Cveto Moro iz BK Krka. V Novem mestu je bilo dolensko prvenstvo v bližini in zbijanju v krog. Prvak Dolenske je postal Peter Juvan iz BK Krka.

BAZEN ALI KAJ DRUGEGA?

KOČEVJE — Potem ko je celih devet let služil svojemu namenu, je bazen v Kočevju že leta 1984 zaprl vrata obiskovalcem. Glavni krivec temu je bila takratna naftna kriza, toda vse do danes je bazen ostal suh. Doklej? Odgovor bo znan že kmalu, možnosti sta le dve: ali bazen obnoviti ali pa spremeniti njegovo namembnost. V kočevskem športu se bolj ogrevajo za slednje, vprašanje pa je seveda, kako se bodo odločili tisti, ki so za bazen prispevali denar. Zgrajen je bil namreč s sredstvi, zbranimi z referendumom.

POSKRBELI ZA DOMAČE MEDALJE — Sergeja Gradišek (levo) in Natalija Repce sta vnovič dokazala, da raste v Krškem izredno obetaven rod mladih plavalcev in plavalk. Na letošnjem republiškem prvenstvu v Krškem sta svojemu klubu priborili v mladinski konkurenci kar nekaj odličij, tudi najzlahtnejšega sijaja.

Jugo še drugič končal na Ratežu

Sandi Papež drugič zapored zmagal na mednarodni kolesarski dirki Po Jugoslaviji — Glivar drugi — Glavno nagrado, avto Jugo, si bodo razdelili

NOVO MESTO — Čeprav so mnogi potihem napovedovali novomeški uspeh na letošnji jubilejni 45. mednarodni kolesarski dirki Po Jugoslaviji, si tako imenitnega razpeta nihče ni upal napovedati na glas. Večina jih je stavila na Srečka Glivarja in Valterja Bončo, toda Sandi Papež je znova dokazal, da je najboljši takrat, ko je to najbolj potrebno. Drugič zapored je postal zmagovalc te težke etapne dirke. Letos je njegov uspeh z drugim mestom dopolnil Srečko Glivar, ki je v zadnjih etapah zvesto pomagal Sandiju braniti rumeno majico.

Sicer pa prve etape letošnje dirke niso obetale takšnega konca. Rogovec Miloš Rnjaković je namreč dobil tako drugo kot

tretjo etapo — v prvi na kronometer je zmagal član B ekipe Jugoslavije, Novomeščan Robi Šebenik — usodna pa je bila zanj četrta s ciljem na Rogli. Že takrat je postalo jasno, da bo zmagovalca letošnje dirke potrebno iskati med Papežem, Glivarjem in katerim od odličnih čeških kolesarjev. Toda tudi te napovedi so se znova postavile na glavo, ko je karavana 82 kolesarjev iz devetih držav pripeljala skozi cilj pete etape, ki je bil v Novem mestu. Na čelu skupine ubežnikov je bil namreč presenetljivo mladi novomeški up Bogdan Ravbar, ki je s to zmago dosegel zanesljivo svoj največji uspeh. Bil je še tolikanj večji, ker je prednost, s katero je skozi cilj pripeljal pred glavnino, v kateri so bili vsi najboljši, zadostovala, da je naslednjega dne pred startom šeste etape oblekel rumeno majico. In kot že tolikokrat doslej, je tudi letos zmagovalca letošnje dirke Po Jugoslaviji odločil vzpon na Vršič. Vsi so seveda pričakovali napad Glivarja in Bončo, specialistov za gorske etape, toda vse je presenetil Perić, vseskozi pa se je odlično držal Sandi Papež, ki si je prav na cilju te etape prikolesaril odličilen naskok. Sandi je tako znova dokazal, da je naš najbolj univerzalni kolesar, po sedmi etapi je bilo jasno, da je dirka odločena. Najboljši jugoslovanski kolesarji so vozili tako, da so brez težav ubranili rumeno majico Papeža, drugo mesto Glivarja, tretje Rnjakovića (vsi Jugoslavija A), četrto

Bočne in peto Rovščka ter ekipno zmago Jugoslavije A pred Jugoslavijo B. Omenimo še, da je v skupnem seštevku Ravnar pristal na zanj še zmeraj odličnem desetnem mestu.

Roko na srce, takšen rezultat gre pripisati tudi letos nekoliko manj kvalitetni zasedbi na dirki, lanska odpovedo očitno oni ostala brez posledic. Seveda pa uspeha 25-letnega Sandija Papeža to v ničemer ne zmanjšuje; ob Francu Škerlju, Florijanu Valenciću, Cvitku Biliću, Radošu Čubrčiću in Juretu Pavliču je postal šesti jugoslovanski kolesar, kateremu je uspelo postati dvojni zmagovalc dirke Po Jugoslaviji. In ni jih malo, ki pravijo, da bo Papež ta rekord že prihodnje leto potolkel.

«Čeprav je bila konkurenca nekoliko slabša, zmaga ni bila niti malo lahka, še posebej, ker je bilo tudi nekaj trenj med našimi kolesarji. Kot je bilo pričakovati, je odločitev padla v Bovu po vzponu na Vršič, največ pa sta mi h končnemu uspehu pomagala klubski tovariš Srečko Glivar in Valter Bonča. Miloš Rnjaković je svojo priljubljenost za morebitni uspeh zapravljal v vzponu na Roglo,» je razplet letošnje dirke Po Jugoslaviji komentiral Sandi, ki je s

• Letošnja dirka je bila dolga 1.175 kilometrov, zmagovalc Sandi Papež pa jo je prevozil s povprečno hitrostjo 40,67 kilometra na uro. Glavno nagrado, avtomobil Jugo, ki ga je dobil Sandi, pa si bodo razdelili člani naše A in B selekcije.

tem dosegel svojo deseto mednarodno zmago.

B. B.

SPREJEM PRI POKROVITELJU — Novotehna, pokroviteljica novomeških namiznotenjskih igralcev, je prejšnji teden pripravila sprejem za vodstvo in igralce kluba, katerim je prav v letošnji sezoni uspel pravi podvig — uvrstili so se namreč v II. zvezno ligo. Predstavniki Novotehne so klubu obljubili pomoč tudi vnaprej, pri tem za izrekli misel, ki novomeškemu športu edina ponuja izhod iz zagat: po vzoru Krke, Novotehne, Pionirja in še koga naj bi sleherni večji delovni kolektiv v občini poskrbel za kakšno športno panogo. (Foto: B. B.)

DOBRA UDELEŽBA, POPREČNI REZULTATI — Od petka do nedelje je bilo v bazenu tovarne Videm v Krškem letošnje absolutno prvenstvo Slovenije v plavanju. Udeležili so se ga vsi najboljši slovenski plavalci in plavalke, postavljen pa je bil le en republiški rekord. V disciplini moških na 50 metrov prosto (posnetek je s starta finalnega obračuna v tej disciplini) ga je s časom 25,05 postavil Ljubljancin Zekanovič. (Foto: B. Budja)

Srečanje motoristov Evrope

Rekordno število tujcev — Španec se je pripeljal skoraj 4000 kilometrov daleč

TREBNJE — Avto-moto društvo je bilo ob koncu minulega tedna že sedmič zapored gostitelj motoristov iz vse Evrope. Tradicionalnega tridnevnega srečanja, ki ga je letos nekoliko motil dež, se je udeležilo kar 217 motoristov, med katerimi je bilo rekordno število tujcev, saj se jih je kar 136 na motorjih pripeljalo iz Belgije, Italije, Avstrije in Nemčije. Od domačih motoristov je bilo 81 predstavnikov iz Slovenije in sosednje Hrvaške. Tudi letos so Trebnjani med motoristi izbrali najbolj zanimive. Najstarejši udeleženc srečanja je bil 64-letni Belgijec, najdaljši pot do Trebnjega pa je imel Španec Ferkiols iz Ordaksa, ki je prevozil skoraj 4000 kilometrov, malo tudi zato, ker se je najprej oglašil v Trebinju, kjer seveda o tem srečanju niso ničesar vedeli. Najstarejši mo-

tor je na srečanje pripeljal Alojz Šeme iz Sentvidja; to je bil motor FN — 350 iz leta 1918.

Popoldan je bila na igrišču pri šoli spretnostna vožnja, v kateri se je v štirih kategorijah pomerilo 34 tekmovalcev. Rezultati do 1000 cm: 1. Igor Panec, 2. Damjan Kolenc, 3. Janez Prosenik (ml.); vsi AMD Trebnje; kat. do 350 cm: 1. Peter Prečko (Izlake), 2. Sineron Cesarec (Varaždin), 3. Jože Avguštinčič (Trebnje), kat. do 750 cm: 1. Alen Dobrec (Matulji), 2. Ciril Kušar (Trebnje), 3. Zlatko Kolenc (Trebnje); kat. nad 750 cm: 1. Janez Prosenik (Trebnje), 2. Ciril Arh (Izlake), 3. Janez Kranjec (Domžale). Pokrovitelj prireditve je bil Trend iz Grosupljeja.

J. P.

MOTORISTI V TREBNJEM — Konec minulega tedna se jih je več kot 200 zbralo na tradicionalnem srečanju. V gostilni Kolenc so se pomerili v štirih kategorijah, v nedeljo popoldan pa še v spretnostni vožnji. (Foto: J. P.)

ZNOVA STOKANOVIČ

NOVO MESTO — Že kar dolgočasno postaja poročanje o rezultatih klubskih teniških turnirjev TK Novo mesto. Tudi drugi posamični turnir ni prinesel prav nič novega, v finalu sta se srečala veteran Stokanovič in mnogo mlajši Bregar, toda zmaga je znova pripadla izkušenejšemu. Rezultati četrtfinala: Stokanovič — S. Turk 6:3, 6:2, Bradač — G. Guštin 7:6, 6:3, Bregar — Frelj 7:5, 3:6, 7:5, Šefman — Uhl 6:3, 6:1; polfinala: Stokanovič — Bradač 6:4, 3:6, 6:2, Bregar — Šefman 4:6, 6:3, 7:6; finale: Stokanovič — Bregar 6:0, 7:6.

IMENITEN USPEH ROKAVCA

HOCKENHEIM — Trebnjski motociklist Brane Rokavec je prejšnji teden zabeležil imeniten rezultat na veliki mednarodni FIM dirki v Hockenheimu je v svojem razredu do 80 kubikov zasedel odlično peto mesto. Rokavec, ki je bil na tej dirki edini Jugoslovian, je na cilj prišel le nekaj stotink sekunde za četrtovrstičnim tekmovalcem, z nekaj več športne sreče pa bi se nemara lahko zavihtel celo na tretje mesto.

USPEL ČETRTE KRITERIJ

ČRNOMELJ — Prizadevni črnomaljski kolesarski delavci so minulo nedeljo ob pomoči delovne organizacije SAP pripravili 4. kolesarski kriterij po ulicah Črnomelja. Nastopilo je 127 kolesarjev in kolesark in štirinajstih klubov, prireditve pa si je ogledalo okoli 2000 gledalcev. Pri pionirjih B je zmagal Berce (Sava) pred Macetom (Krka) in Staretom (Sava), med pionirji A pa Klemenčič (Rog) pred Gašperinom (Krka) in Bergantom (Rog). V konkurenci mlajših mladincev je bil prvi Gimpelj (Krka), drugi Hauptman (Rog) in tretji Miholjevič (Reka); med starejšimi mladinci je zmagal Štangelj pred Finkom in Kranjem (vsi Krka), pri ženskah pa Trebižanovca (Rog) pred Glanderjevo in Uršičevo (obe Soča).

M. G-č.

OLIMPIJA—SVOBODA 4:0 (0:0)

BREŽICE — Nogometaši ljubljanskega prvotigaša Olimpije, ki so tačas na pripravah v Mokricah, so prejšnji teden odigrali prijateljsko srečanje z novim članom II. republiške lige, brežiško Svobodo. Brežičani so se prvotigašu imenito upirali, še posebej v prvem polčasu, ko jim je uspelo ubraniti svojo mrežo, v nadaljevanju pa sta prišli do izraza večja izkušnost in boljša fizična pripravljenost gostov. Kakih 3.000 gledalcev je videlo štiri zadetke; dva je prispeval Gliha, po enega pa Ameršek in Dinko Vrabac.

ŠPORTNA RAZGLEDNICA

• Veterani kočevskega košarkarskega kluba so pred dnevi zabeležili velik uspeh, saj so na velikem mednarodnem turnirju, že desetem po vrsti, na ljubljanskem Prulah osvojili prvo mesto. Nastopilo je šest ekip, med njimi dve iz Zahodne Nemčije, Kočevci pa so se v finalu pomerili z gostitelji in zmagali s 104:95 (55:50).

• Sergeja Štefaniš, 16-letna vratarka kočevskega Itasa, bo v prihodnji sezoni trenirala z rokometaicami prvotigaša Belinke Olimpije. Tako so se ob nedavnem obisku predstavnikov ljubljanskega prvotigaša v Kočevju dogovorili predstavniki obeh klubov. Sergeja bo to sezono še branila barve Kočevk, potem pa naj bi prestopila v Belinka Olimpijo.

• V počastitev 4. julija, dneva borca, bo športno društvo Lončar iz Dolenje vasi pripravilo tradicionalni turnir v malem nogometu. Turnir bo 1. julija v Zalužju pri Ribniku v Prigorici, prijavnina znaša 300 dinarjev, žrebanje pa bo 28. junija pri Ribniku. Vse ostale informacije je moč dobiti na telefon (061) 864-105 ali 864-101 med 19. in 21. uro. Za najboljše so predvidene bogate praktične nagrade.

• Rokometaiske Kočevje Itas, nove članice II. zvezne lige, je prejšnji teden sprejel tudi predsednik SO Kočevje, dr. Mihael Petrovič.

Kako nasititi devet lačnih ust

Kočevska ZTKO redno skrbi za devet športov, med katerimi sta dva drugoligaša — Ostalim denar po potrebi — Cveto Arko o kočevskem športu

KOČEVJE — Če si ne bi namiznotehniški igralci Melamina prav v zadnjem kolu prvenstva privoščili nesmišelnega spodrsitja, bi lahko kočevski šport pristili med svojevtrne rekorde — imel bi kar tri zvezne lige, ob njih pa seveda še vrsto republiških. Toda tudi brez tega se lahko v Kočevju pohvalijo z bero, kot jo ima le malo slovenskih občin, po številu prebivalcev celo precej večjih od njih. Rokomet in odbojka sta v II. zvezni ligi, streljanje in kegljanje pa v prvi republiški, za majhno občino, kot je Kočevje, brez dvoma velik zalogaj. Kako ga zmore?

Že več kot dve desetletji je Cveto Arko v kočevski telesni kulturi, predtem je

• Kočevje je tudi kraj za priprave številnih športnikov. Tako bo od 23. do 26. julija tu na pripravah jugoslovanska ženska smučarska reprezentanca.

Še osem let počeval telovadbo v osnovni šoli, danes je strokovni sodelavec zveze telesnokulturnih organizacij. Dosežke in pogoje kočevskega športa ima v malem prstu.

«Resnično smo lahko ponosni na rezultate, še posebej minule tekmovalne sezone. Le na kratko. Strelci Kočevja uspešno nastopajo v I. republiški ligi, ekipa Itasa pa v II. slovenski ligi, po neumnosti so namiznotehniški igralci izgubili mesto zveznega ligaša, še zmeraj pa so seveda člani I. republiške lige. Nogometaši nastopajo v medobčinski ljubljanski ligi in so pri vrhu lestvice, enako kadeti in mladinci. Odbojkarice so bile letos 5. v II. zvezni ligi, igralci pa drugi v II. republiški, medtem ko so se rokometaiske Itasa z zmago v prvi slovenski uvrstile v II. zvezno ligo, po njihovih stopinjah sedaj uspešno hodijo mladinci in mladinke, člani pa so bili letos 6. v II. slovenski ligi-center. V prvi republiški ligo so letos stopili tudi kegljaci in kegljice, oboji so zmagali v II. slovenski

ligi, njihove druge ekipe kegljajo v II. republiški ligi. V tem razredu tekmovalja so tudi šahisti, ni pa daleč dan, ko bodo tudi ti stopili med najboljše slovenske klube. Omenimo še košarkarje, ki uspešno nastopajo v dolenski območni ligi, in, seveda, atlete. Za vse te klube in športe skrbimo v ZTKO, sredstva jim delimo po kriterijih. Mnogi se čudijo, kako vse to zmoremo, toda naši izračuni so jasni. Sodimo, da ZTKO za teh devet klubov prispeva 50 do 60 odstotkov vseh potrebnih sredstev, ostalo si zagotovijo sami. Ob tem pa je treba vedeti, da so vsi kočevski športniki popolni amaterji, za svoje nastopanje ne dobijo niti dinarja nadomestila, tudi drugoligašice ne.»

In kakšen je kočevski ključ financiranja? Preprost: klubom zagotovijo denar za tekme na gostovanjih, obrok hrane, za katerega ceno določi ZTK, pokrijejo jim stroške domačih tekem, poravnajo nadomestila trenerjem, udeležbo na seminarjih in najemnine, prav tako jim krijejo stroške nekaj prijateljskih tekem,

Cveto Arko: »Kar devetim športom zagotovimo redne dotacije, vsem ostalim pa po potrebi.«

ven dar njihovo število določi ZTKO. Oboji so s takim načinom očitno zadovoljni, najbolj to potrjuje rezultati.

«Da ne bo nespornuma, naša ZTKO financira vse klube in društva v občini, izjema so le tenisarji, katerim pa smo v uporabo dali igrišča, ki so njihov vir za preživetje. Toda le devetim naštetim športom zagotovimo redne dotacije, vsi ostali dobijo denar po potrebi. Se nečesa ne smemo prezreti, ob tekmovalnih imamo tudi druge vrste uspeha. Sem štejemo novo smučišče v Dolgi vasi, tri nova tenis igrišča z razsvetljavo, reflektorja na rokometnem igrišču, izgradnjo novega športnega centra v Osilnici, tudi v športnem centru Gaj načrtujemo nekaj novosti. Vse to pa seveda s prostovoljnimi delom in odrekanjem. Nemara ni odveč ob tem dodati, da imajo prav vse krajevne skupnosti v občini — izjema so le Struge — svoje športne objekte.»

• Kočevski športniki so pobrateni z vrstniki iz Doline pri Trstu in Rabom, njihova vsakoletna srečanja so priljubljenost za nova prijateljstva in izmenjavo izkušenj. Prav tako se Kočevci srečujejo s Prokupeljčani in zadnje čase z zahodnonemškimi Oer-Erkenschwickom.

Navzlic temu pa so prav športni objekti tisti, ki v kočevskem športu povzročajo največ glavobolov. Igrišča v Gaju so zasedena vsak dan od 7. do 22. ure, največje težave pa nastopijo pozimi. Dve skromni telovadnici sta za sve našete športe daleč premalo. Mesto, ki ima danes kar dva zvezna ligaša, mesto, ki bo naslednje leto slavilo osem desetletij telesne kulture (leta 1910 je bil namreč v mestu ob Rinzi ustanovljen Sokol), si zagotovo zasluži športno dvorano. Slednjo imajo danes mesta, ki se po rezultatih in pojmovanju športa niti približno ne morejo kosati s kočevskimi športniki.

B. BUDJA

Sosedje izgubili boj proti delavnicam?

Spornost obrtnika Ivana Božiča in vaščanov Smolenje vasi se vleče že več let in mu še ni videti konca

Že leta 1982 si je obrtnik Ivan Božič iz Smolenje vasi pri Malem Slatniku začel urejati dokumentacijo za gradnjo nove delavnice v svojem domačem kraju. Konec leta 1985 mu je novomeški komite za urbanizem tudi izdal lokacijsko dovoljenje za gradnjo delavnice za predelavo plastičnih mas na parceli, na kateri je imel prejšnji lastnik po nekaterih izjavah najbolje urejen zelenjavno-sadni vrt v vasi. Pri tem je imel komite v rokah tudi soglasje krajevne skupnosti, najbližjih sosedov pa ni nihče nič vprašal. In ti so se zoper izdano lokacijsko dovoljenje pritožili.

Menili so, da tak objekt ne sodi v Smolenje vas, v gosto pozidano naselje s stanovanjskimi hišami in kmečkimi poslopji. Sporna se jim je zdela velikost objekta, še bolj pa dejavnost, ki bi — tako so bili in so še danes prepričani — s hrupom, odpadnimi vodami, vonjavami moteče ali celo škodljivo vplivala na okolico. Toliko bolj so se čudili in jezili nad lokacijskim dovoljenjem, ker do takrat nihče ni mogel dobiti soglasja za kakršnokoli objekt v vasi, ker so imeli vsi omejitve pri izbiri projektov za svoje hiše ob pridobivanju lokacijskih dovoljenj, saj so morali objekte prilagoditi obstoječemu naselju, poleg tega pa je bila že takrat vsega 2 kilometra stran obrtna cona Cikava. Republiški komite za varstvo okolja in urejanje prostora je novomeško lokacijsko dovoljenje dejansko razveljavil.

Na pomlad 1987 je Božič ponovno zaprosil za lokacijsko dovoljenje za gradnjo delavnice na parceli v Smolenji vasi, pristojna organizacija za izdelavo lokacijske dokumentacije pa je vlogo

dopolnila s mnenjem, da je lokacija sedaj skladna s prostorsko dokumentacijo, ker je bilo s spremembami družbenega plana občine zemljišče opredeljeno kot stavbno, za sosedje je sporna tudi ta prekatgorizacija kmetijskega zemljišča v stavbno, ki je bila edina na tem območju in z očitnim namenom Božiču urediti lokacijo. Na nekakšnem usklajevalnem sestanku na komiteju za urbanizem, ki si je do takrat pridobil še dodatke »in varstvo okolja« v nazivu, so sosedje povedali, da so še vedno proti gradnji iz že navedenih razlogov.

Potem je bilo dve leti vse tiho, konec lanskega maja pa so bili sosedje spet povabljeni na podoben sestanek na komite, češ da je Božič predložil spremenjeno zasnovno zadavne in zunanje ureditve. Še enkrat so povedali, da so proti gradnji velike delavnice za predelavo plastičnih mas pod svojimi okni, nov načrt pa tega ni v ničemer spremenil. Kljub temu je komite sredi junija izdal lokacijsko dovoljenje z obrazložitvijo, da pripomb sosedov ni mogoče upoštevati, ker bodo vsi vplivi v dovoljenih mejah(!), lokacija pa je skladna s spremembami in dopolnitvami družbenega plana občine za obdobje 1986—2000, ki to zemljišče vključuje v ureditveno območje Smolenje vasi in se ureja s prostorsko ureditvenimi pogoji. Tovrstni odlok je novomeška občinska skupščina sprejela v juliju 1987 za urejanje posegov v prostor na območjih, za katera ni veljavnih starih ali že novih zazidalnih načrtov, urbanističnih redov, ureditvenih in lokacijskih načrtov, v »prehodnem« obdobju do konca leta 1988. Veljavnost tega odloka bodo ravno danes delegati občinske skupščine podaljševali že tretjič, izdelava in sprejem prostorsko ureditvenih pogojev za posamezna območja pač kasni.

Tudi to lokacijsko dovoljenje je republiški komite za varstvo okolja in

urejanje prostora razveljavil in zadevo vrnil Novemu mestu v ponoven postopek. Razlogi? Občinski komite za urbanizem in varstvo okolja skladnosti lokacijskega dovoljenja z lokacijsko dokumentacijo ne more presojati, ker o tem nima jasnih podatkov, saj odlok o prostorsko ureditvenih pogojih v drugem členu nima nobenih točk, nanje pa se komite sklicuje. Tako ni mogoče ugotoviti, v katero ureditveno območje spada parcela, in v zvezi s tem dopustnosti posega. Iz spisov ni razvidna namembnost območja. Po zakonu je možna le gradnja posamičnega objekta na eni parceli v strnjem naselju, podatki ne dokazujejo, da gre za tak objekt. V Ljubljani so tudi menili, da manjka temeljito soglasje sanitarnega inšpektorja glede vonjav in hrupa.

Zadeva s tem seveda še ni končana. Pravzaprav bi bilo to tudi nespretno pričakovati. Sosedje vse doslej niso slišali ali dobili v roke nečesa, kar bi jih prepričalo, da nimajo prav in da le kar tako iz kaprice in hudobe mečejo sosedu polena pod noge. Božič pa se tudi že tako dolgo trudi, da bi bilo po eni strani neverjetno, da bi odnehal, posebno, če si v pristojnem občinskem organu pod različnim vodstvom očitno močno prizadevajo, da bi mu gradnjo naredili možno. Tako so bili sosedje konec januarja letos ponovno klicani na občinski komite, ki je zdaj sekretariat za urbanizem in varstvo okolja, da bi, kakopak, končno rekli, da nimajo nič proti gradnji Božičeve delavnice. Tega niso storili. 1. marca pa je sekretariat ponovno izdal novo lokacijsko dovoljenje, ki mu je spet sledila pritožba, konec marca pa so sosedje dobili grozljivo pisanje Božičevega odvetnika, da bodo toženi za odškodnino, ker so Božiču z

zavlačevanjem naredili veliko škodo. Republiški komite za varstvo okolja in urejanje prostora je pritožbo to pot zavrnil kot neutemeljeno iz več razlogov: da iz spisov izhaja, da gre za dopolnilno gradnjo na stavbnem zemljišču, ki je na tem območju možna in dopustna; da ob upoštevanju pogojev, ki so navedeni v lokacijskem dovoljenju, ni sanitarnotehničnih in požarnovarstvenih razlogov za škodljive vplive delavnice itd.

Konec maja je Božič dobil tudi gradbeno dovoljenje in začel z izkopom za delavnico, čeprav so sosedje medtem že sprožili upravni spor na republiškem vrhovnem sodišču zoper razsodbo republiškega komiteja za varstvo okolja in urejanje prostora in se tudi pritožili na republiški komite za industrijo in gradbeništvo. Sama dela je, tako mislijo, sosedom uspelo zaustaviti šele s posredovanjem republiške inšpekcije, ki so jo poklicali, ker se je novomeški inšpektor le smejal, kaj hočejo, saj ima Božič vsa soglasja. Gradnja zdaj stoji, sosedje so prepričani, da bi moralo biti tako, dokler ne reče svojega še vrhovno sodišče. Močno pa dvomijo, da bo tako, saj je v iskanju izhoda iz hude gospodarske krize obrt in malo podjetništvo pojmovano kot glavna rešilna bilka.

Kaj reči za zaključek zgodbe, ki še nima konca, vendar ga je glede na dosedanje dogajanje možno z veliko verjetnostjo predvideti? Gotovo se da razumeti ljudi, ki se upirajo gradnji velike delavnice v neposredni sosesčini, in to z dejavnostjo, za katero so prepričani, da ima škodljive vplive. Za Božiča to že dela v kleti svoje hiše, pri tem ne šteje. Tudi obtožbe, ki jih poslušajo z vseh strani, da iz hudobe mečejo Božiču polena pod noge, niso v vsem tem povsem upravičene. Sami pravijo, da v svojem nasprotovanju sosedu prav nič ne uživajo in da naj bo vsaj vse narejeno zakonito — sprejemanjem odlokov in planov, ki so osnova za odločitve, vred — če naj bi jim pod okni zrasla ta delavnica. Razumeti je mogoče tudi Božiča. Morda je še najbolj na mestu vprašanje, ki si ga zastavljajo sosedje: zakaj vsi silni urbanisti, taki in drugačni načrtovalci in odgovorneži v vsestransko dobro niso Božiča skušali takoj na začetku preusmeriti v gradnjo na nesporni lokaciji, da ne bi zgrubljal celih let in gotovo tudi kopic denarja s takšnim zapletanjem, kot se je zgodilo in se še dogaja? Namesto tega so raje storili vse, da bi gradnja bila mogoča, ne glede na sosedje. Ne bomo si vzeli pravice razsojati, kdo ima bolj, kdo manj prav. Gotovo pa drži, da bi takšnih neprijetnih zgod in prenegovih dosedanjih težko razumljivih posegov v prostor ne bilo, če bi se odgovorni toliko kot z vsem drugim trudili s pripravo celovitih prostorskih načrtov.

Z. LINDIČ-DRAGAS

POMOČ ŽRTVAM POTRESA V IRANU

LJUBLJANA — Rdeči križ Slovenije prosi in pričakuje pomoč prebivalcev Slovenije za ublažitve posledic katastrofalnega potresa v Iranu, ki je po dosedanjih podatkih terjal že več kot petdeset tisoč človeških življenj. Pri tem Rdeči križ Slovenije prosi tovarne zdravil in sanitetnega materiala, med njimi novomeško Krko, da se vključijo v akcijo in prispevajo zdravila in material, ki je ob takih katastrofah najpotrebnejši. Občani lahko nakažejo denar za pomoč iranskim žrtvam potresa na žiro račun Rdečega križa Slovenije številka 50101-678-51579; zraven naj napišejo »za pomoč Iranu«.

NAJVEČ BO DOBIL DEMOS

ČRNOVELJ — Do 10. maja je financiranje Socialistične zveze in ZSMS v občini potekalo po ustaljenem načinu, novoustanovljene stranke pa so dobile dotacijo v enkratnem znesku. Od tega datuma naprej se v skladu z zakonom o političnem združevanju denar za financiranje strank zagotavlja v proračunu, višina zneska, ki ga dobi vsaka stranka, pa je odvisna od števila delegatskih mest v družbenopolitičnem zboru. Tako bo do konca leta dobil tukajšnji Demos 310 tisočakov, ZKS-Stranka demokratične prenovе 155 tisoč din, Socialistična zveza in ZSMS-Liberalna stranka po 116 tisočakov, Zeleni pa dobrih 38 tisoč dinarjev. V izvršnem svetu je bilo sicer slišati, naj bi se stranke same vzdrževale, vendar pa je bilo v odgovoru pojasnjeno, da se obseg sredstev v proračunu zaradi tega ni bistveno povečal. Letos bo financiranje še takšno, kako bo vnaprej, pa se bo še videlo.

ONIČEVA HIŠA PRED RUŠENJEM

RIBNICA — Oničeva hiša, v kateri je bil včasih med drugim tudi dom JLA, bo kmalu porušena. Na njenem mestu bodo postavili povsem enako stavbo in ji dodali še prizidek proti postaji milice. V smeri proti župnišču pa bodo zgradili še samostojen objekt. Vse to bo ena investicija. V teh stavbah bodo imele poslovne prostore Ljubljanska banka, Služba družbenega knjigovodstva in Zavarovalnica, poleg tega pa bo v njih še 13 stanovanj.

VUKOVIČEVA SEKRETARKA IS

ČRNOVELJ — Glede na dosedanje delo in ocene prejšnjega predsednika občinskega izvršnega sveta, bo delo sekretarja tega organa še naprej opravljala Melita Vukovič. Vukovičeva je postala sekretarka približno sredi prejšnjega mandatskega obdobja.

STORILEC PRANOST — Tale posnetek kaže staro šaro v gozdičku pri železniški čuvajnici pri Primostku. Rotopij je tja stresel Slavko Urh iz Križeve vasi pri Metliki. Za opozorila, da to ni mesto za odlaganje smeti, se ni zmenil. Urha zdaj čaka postopek pred sodnikom za prekrške. Lastnik prijelane stare šare bo moral kup odstraniti sam ali pa bo na njegove stroške to storila komuna. (Foto: I. J.)

»MALOŠOLARJI« — Pozdravljen svet, ki se vrti nam naproti. (Foto: L. M.)

Mala šola in več kakor samo to

Zaključek male šole na Trebelnem — Skoraj za dve stotnji teh otrok — Tovarišica, ki je osvojila trebeljanska srca

Trebeljanski hribo so se tega potemnelega letošnjega junijskega dne nekako namrščili, okrog in okrog njih se je nebo stisnilo, da je svet postal nekam majhen, in čez planjavo je vlekla sapa, mrzla za ta čas, saj je po koledarju junij. H kočji lovske družine Trebelno so začeli kmalu popoldne kapati ljudje, čeprav je prišlo iz napojene sivine celo pršetje. Mogoče pa so prišli prav za voljo tega dežja, ker se je zaradi njega dan skazil za mrvo in za okopavanje. Za ta posel, ki so ga kanili opraviti ti ljudje pri koči, je namreč vseeno, kakšno vreme je. Prijateljsko srečanje je bil ta posel, in sicer so se zbrali starši »malošolarjev« z območja Trebelnega, da bi se ob pravkar končani letošnji mali šoli skupaj pogovorili, kaj se imajo malokdaj čas in priložnost. Mala šola je bila torej ena od osi življenja na Trebelnem v tem popoldnevu.

Tak slovesen konec učnih dni, v katerih so v najmlajše glave kanile prve silne modrosti, so starši pripravili verjetno še kje, ne samo na Trebelnem. Podobno »terensko« malo šolo, kakršna je bila na Trebelnem, so namreč imele v občini Trebnje še otroci na Mirni, Čatežu, v Šentrupertu, Nemški vasi, Velikem Gabru, Šentlovcu, Dobriču in Trebnjem. Skupno jo je obiskovalo 195 otrok. Eno z drugim bi torej lahko pomenilo zadosten razlog za še kakšno podobno srečanje kje drugod. Toda ostanimo na Trebelnem. Kaj, če ni tukajšnji zaključek za spoznanje drugačen od drugih, in to zaradi vsega dela, ki prežema tukajšnje malo šole in ki ga bodo Trebeljani mogoče kdaj zapisali v morebitno kroniko svoje najnovejše krajevne zgodovine.

- Demokracija ne pomeni »jaz sem tako dober kot ti«, marveč »ti si tak dober kot jaz«. (Parker)
- Običaji so starejši in veljajo bolj kot zakon. (Ruski pregovor)

S pripravo dobrot so že imeli najbrž kar nekaj dela, saj so bile mize na srečanju v lovski koči imenitno obložene z njimi. Nekdo se je potrudil in nabral dosti češenj, ki so sicer letos bolj slabo rodile. Cesar niso pripeljali za pod zob od doma, je priromalo na mize naravnost iz vrelega olja iznad ognja pri koči. To je pomembna podrobnost, ki šele naredi piknik, za katerega lahko mirne duše proglasimo omenjeno starševsko srečanje ob zaključku male šole. Toda celo tolikšna skrb za želodce kljub svoji neizbrisni enkratnosti bržda ni nikakršen izjemno dragocen podatek za bodočo krajevno zgodovino, čeprav ta briga sodi med opravila, povezana z malo šolo. Vendar so tudi izjemno dragoceni podatki. Enega takih so na srečanju pojasnjevali zbrani starši, h katerim je bil prisedel predsednik sveta krajevne skupnosti Trebelno Stane Urek. »Odločili smo se, da bomo naredili na Trebelnem prostor za te otroke iz krajevne skupnosti. Takim malim je težko, ko jih vozijo nekam drugam, in lani so jih vozili v Mokronog. Za malo šolo smo uporabili stavbo stare in zapuščene osnovne šole. Pošteno smo se trudili z njo, ko smo morali temeljito popraviti streho, zamenjati okna, narediti stranišča in vse drugo. Del denarja za popravilo je dala krajevna skupnost, del sredstev je družbena pomoč,« pripovedujejo, kako trmasto so zgrabili za delo in naredili prostor za malo šolo. Za svojo malo šolo.

Verjetno je zagnanost, s katero so delali, tisto, kar je zrelo za v krajevne zgodovinske zapise, saj jo bodo vnuki mogoče podedovali kot legendo o neminljivosti nekega zaznamovanega življenja. In ta hvalevredna trmoglavost je morda že nekaj, zaradi česar je bil trebeljanski »likof« za spoznanje drugačen od morebitnih drugih, saj je pomenil domačim skoraj praznovanje neke zmage.

Domačini pa še hite pripovedovati: »Te stare šole nam sploh ne bi bilo treba obnovljati, če bi bile izpolnjene obljube. Po tistem, ko so zaprli precej novo šolo na Jelševcu, je bilo namreč zmenjeno, da bodo v zameno za zaprto jelševsko razširili novo na Trebelnem. Zgodilo se je v resnici tako, da so na Jelševcu šolo zaprli, na Trebelnem pri novi šoli pa niso naredili prizidka. Ker je zato v stavbi stiska s prostorom, smo morali za malo šolo poiskati prostor drugje, če smo jo hoteli imeti.«

In jo imajo, vsaj letos je bila. V njej je tovarišica Nada Gorenceva sedemnajstim otrokom, ki so doma s trebeljanskimi holmov in iz dolin, pripravila prav prijetne urice pouka. Naučila jih je tudi nekaj pesmic in mladi vedno z jih skrbno povedali in zapeli na srečanju v lovski koči. Pri tem so imeli sicer tremo, kot vsi veliki umetniki. Toda starši so bili pesmi veseli in že zaradi teh jim ni moglo biti žal, da so iz Čužnje vasi, Drečjega Vrha, Jelševca, Česnjic, Gornjega in Doljnega Zabukovja, z Vrha, iz Bitnje vasi, Cerovca, Ornuške vasi in Štatenberga prišli na srečanje na Trebelno. Ker pa se sploh dobro počutijo v družbi zgovorne tovarišice, so morali biti dobro razpoloženi.

O Nadi Gorenci so starši govorili tudi daleč stran od nje same pohvalne besede. Njena neposrednost, domačnost, prijaznost in želja razumeti življenje tu gori, kjer je prostora za hleve in lepe hiše pa za trtje in tudi za jablane in seveda še za kaj — te njene lastnosti so jih kratko malo navdušile. Stkale so med njo in njimi vez, ki se strga veliko pozneje, kot mine mala šola. Če se sploh kdaj strga. Tudi zaradi tega človeškega zblizanja je morda bilo sklepno dejanje male šole na Trebelnem za spoznanje drugačno od podobnih dogodkov v krajih, od koder Trebelno gledajo navzgor. M. LUZAR

čelu častnega odbora obeh prireditev celo avstrijski zvezni predsednik dr. Kurt Waldheim in da je na prireditvi med drugim spregovoril tudi koroški deželni glavar dr. Jorg Haider, potem je jasno, kolikšen pomen pripisujejo takšnim stikom s svojimi volilci najvišji avstrijski politiki. Haider je poudaril pomen požarne brambe in pomoči, požarovalnosti in idealizma koroških gasilcev pri odpravljanju raznih katastrof, ne le v primeru požarov. Pohvalil pa je tudi uspešno povezovanje jubileja gasilcev z mednarodnim festivalom gasilskih pihalnih orkestrrov.

Omeniti velja, da je na prireditvi jubilarom izročil priznanje med drugimi tudi predsednik slovenske gasilske zveze Ernest Eöry, ki je spregovoril v slovenščini, tako kot še predstavniki nekaterih gorenjskih gasilskih društev, s katerimi GD Krumpendorf že dlje sodeluje, med drugim tudi pri skupnih akcijah ob avstrijsko-jugoslovanski meji. Na slovesnosti so bili od gasilcev iz Jugoslavije tudi Hrvaati. Vsekakor bi naredili veliko krivico, ako ne bi omenili še to, da je za uspehe GD Krumpendorf v zadnjih letih najbolj zaslužen dolgoletni komandant, zdaj področni komandant (avstrijsko gasilstvo pozna drugačno hierarhijo kot naša!) Hans Koch. Koch je kot podjeten hotelir v tem nekdanjem neznanem kraju z bogato zgodovino zaslužil, kako bi turističnemu kraju pridal še malo večji mik v svetu znanega letovišča. Leta 1975 je Koch organiziral 1. srečanje gasilcev iz 10 evropskih držav, in tedaj je bil med gosti krumpendorfskih gasilcev celo zvezni kancler Kreisky. To srečanje se seli iz države v državo, in tako je bil gost 7. srečanja leta 1988 tudi naš Bled. Leta 1985 pa je Hans Koch postal še »očče« 1. mednarodnega

festivala gasilskih pihalnih orkestrrov. Lani je bil Koch tudi gost na 110-letnici sevniskega gasilskega društva. Zato je še toliko bolj vesel spontanosti stikov s približno enakim »bratom«, navkljub temu da za temi stiki ne stoji nikakršna listina o pobratimstvu. Naposled pa, če naštejemo samo nekaj imen in priimkov članov GD Krumpendorf

(Christian Torker, Heinz Kernjak, Ulrich Nemet itd.), lahko takoj zaslužitmo, kje tičijo korenine teh Avstrijcev. Ali so jih spodrezali morebiti drugi ali pa morda ti ljudje pač ne čutijo potrebe, da bi iskali svoje korenine? To je predvsem in samo njihova osebna, globoko intimna odločitev in skrivnost. P. PERČ

Sevniška godba v evropski družini

Pred leti je pri sevniskem gasilskem društvu kar precej telesa misel, da bi navezali močnejše stike z nekim gasilskim društvom zamejskih Slovencev na avstrijskem Koroškem. Čeprav so bila tedaj nekako v modi razna pobratena občina, kulturnih in drugih društev iz matične dežele z zamejskimi Slovenci, do uresničitve takega razmišljanja v obliki pobratimstva v sevniskem primeru tedaj le ni prišlo. So pa nešli druge oblike sodelovanja, n.pr. nastop na mednarodnem festivalu godb.

Napoved je le ducat najboljših godb popoldne sodelovalo na osrednji slovesnosti mednarodnega festivala, združeni s 110-letnico GD Krumpendorf, na športnem igrišču. Če povemo, da je bil na

TELEVIZIJSKI SPORED

PETEK, 29. VI.

8.35 — 11.25 in 15.00 — 1.40 TELE-TEKST
 8.50 VIDEO STRANI
 9.00 MOZAIK
 9.00 SPORED ZA OTROKE IN MLA-DE
 9.30 BOJ ZA OBSTANEK, angl. poljudnoznan, serija, 5/12
 10.25 VNOVIČ V BRIDESHEADU, angl. nadalj., 6/13
 11.15 VIDEO STRANI
 15.15 VIDEO STRANI
 15.25 ŽARIŠČE, ponovitev
 15.55 POLETNA NOČ, ponovitev nadaljevanj
 MURPHY BROWN, amer. naniz., 22/22
 NEKDO JEZDI MIMO, angl. nadalj., 10/13
 LETEČI CIRKUS M. PYTHONA, angl. nadalj., 4/12
 17.55 EP VIDEO STRANI
 18.00 DNEVNIK 1
 18.05 POSLOVNE INFORMACIJE
 18.10 TV MOZAIK
 SAFARI V MESTU, angl. poljudnoznan, serija, 2/6
 18.40 SPORED ZA OTROKE IN MLA-DE
 PET PRIJATELJEV, angl. naniz., 1/13
 19.10 RISANKA
 19.20 TV OKNO
 19.30 DNEVNIK 2
 19.55 VREME
 19.59 ZRCALO TEDNA
 20.20 RUMENA REKA, jap. — kit. dok. nadalj., 5/10
 21.15 ZAKON V LOS ANGELESU, amer. naniz., 7/42
 22.00 DNEVNIK 3, VREME
 22.20 EP VIDEO STRANI
 22.25 OHČETNI VIDEO MEH
 23.25 POLETNA NOČ
 MATI IN SIN, avstral. naniz., 1/14
 NEKDO JEZDI MIMO, angl. nadalj., 11/13
 LETEČI CIRKUS M. PYTHONA, angl. naniz., 5/12
 1.30 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

16.00 Satelitski programi — 19.00 Video meh v Ameriki (1. oddaja) — 19.30 Dnevnik — 20.00 Žarišče — 20.30 Poletni koncert iz Osla — 21.30 Skupščinska kronika — 22.00 Regionalni programi: Studio Maribor — 23.30 Satelitski programi

TV ZAGREB

10.10 TV kolesar — 11.05 Poletni program — 12.35 Še ena priložnost (amer. film) — 14.00 Pesnik na srebrni cesti (dok. serija, 3/4) — 14.35 Poročila — 14.35 Barva noči (ponovitev nočnega programa) — 17.00 Dnevnik 1 — 17.20 Znanost — 17.50 Ferdy (risana serija) — 18.20 Številke in črke — 18.40 Risanka — 18.45 Muppet show — 19.15 Risanka — 19.30 Dnevnik 2 — 20.00 — V Cityju (angl. nadalj., 3/9) — 20.55 Zabavnoglasbena oddaja — 21.40 Dnevnik 3 — 22.00 Skupščinska kronika — 22.30 Kulturni magazin — 23.30 Poročila za goste iz tujine — 23.35 Barva noči (nočni program) — 1.10 Poročila

SOBOTA, 30. VI.

8.35 — 12.40 in 15.00 — 1.45 TELE-TEKST
 8.50 VIDEO STRANI
 9.00 IZBOR TEDENSKE PROGRAM-SKE TVORNOSTI
 10.45 TEDNIK
 11.45 VEČERNI GOST: SILVIJA LUKS
 12.30 VIDEO STRANI
 15.15 VIDEO STRANI
 15.25 ŽARIŠČE, ponovitev
 15.55 POLETNA NOČ, ponovitev nadaljevanj
 17.55 EP VIDEO STRANI
 18.00 DNEVNIK 1
 18.05 POSLOVNE INFORMACIJE
 18.10 IZ TUJIH KUHINJ, ponovitev 3. dela
 18.40 SPORED ZA OTROKE IN MLA-DE
 CVETLIČNE ZGODBE, ponovitev
 19.10 RISANKA
 19.20 TV OKNO
 19.30 DNEVNIK 2
 19.55 VREME
 19.59 UTRIP
 20.20 ŽREBANJE 3x3
 20.35 ELENI, amer. film
 22.30 DNEVNIK 3
 23.30 MISS SLOVENIJE 90
 23.30 POLETNA NOČ/LF MATI IN SIN, avstral. naniz., 2/14
 NEKDO JEZDI MIMO, angl. nadalj., 12/13
 LETEČI CIRKUS M. PYTHONA, angl. nadalj., 6/12
 1.35 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

16.30 SP v nogometu, četrtfinale — 18.55 Danes skupaj — 19.30 Dnevnik — 20.10 Zabavnoglasbena oddaja — 20.35 SP v nogometu, četrtfinale — 23.00 Satelitski programi

TV ZAGREB

9.30 TV kolesar — 9.40 Čebelica Maja — 10.05 Barva noči (ponovitev nočnega programa) — 12.05 Saga o Forsythih (angl. nadalj.) — 13.00 Portret B. Gavella — Henry (kanadski film) — 16.00 Rezerviran čas — 16.35 Sedmi čut (oddaja o prometu) — 16.45 Dnevnik 1 — 17.00 TV družba — 17.00 Hrvaški pisatelji na TV ekranu: Miroslav Krleža: Tomo Bakran (2. del) — 18.30 TV družba — 19.15 Risanka — 19.30 Dnevnik 2 — 20.00

Igrani film — 21.55 Dnevnik 3 — 22.15 Festival zabavne glasbe Split 90 — 0.00 Poročila za goste iz tujine — 0.05 Barva noči (nočni program) — 2.05 Poročila

NEDELJA, 1. VII.

9.20 — 13.10 in 15.45 — 22.55 TELE-TEKST
 9.35 VNOVIČ V BRIDESHEADU, angl. nadalj., 6/13
 9.45 OTROŠKA MATINEJA: ŽIV ZAV
 10.35 PET PRIJATELJEV, angl. naniz., 1/13
 11.05 ZGODBE IZ MEST: STOLAC, 2/11
 11.40 ALPSKI VEČER 90, 4. oddaja
 12.00 KMETIJSKA ODDAJA TV ZG
 13.00 VIDEO STRANI
 16.00 VIDEO STRANI
 16.10 FORMULA 1, franc. nadalj., 12/13
 17.00 DNEVNIK 1
 17.05 POSLOVNE INFORMACIJE
 17.10 BRATJE SACKETT, amer. film
 19.05 RISANKA
 19.15 TV OKNO
 19.30 DNEVNIK 2
 19.55 VREME
 20.05 POT NA JUG, 2. del jugosl. argent. koprodukcije
 21.05 ZDRAVO
 22.25 DNEVNIK 3
 22.45 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

10.00 Oddaja za JLA in igrani film — 16.30 Italija 90: SP v nogometu, četrtfinale (če YU, na 1. programu) — 18.55 Jugotonov klub — 19.30 Dnevnik — 20.00 Te presenetljive živali (angl. dok. serija, 3/6) — 20.40 SP v nogometu, četrtfinale — 23.00 Satelitski programi

TV ZAGREB

9.55 Poročila — 9.00 Igrana serija — 10.00 Nedeljsko dopoldne za otroke — 11.00 Kmetijska oddaja — 12.00 Resna glasba — 13.00 Nevarni zaliv (serijski film) — 14.00 Poročila — 14.05 Nedeljsko dopoldne — 16.05 Znanstveno popularni film — 17.00 Igrani film — 18.45 Risana serija — 19.10 Lokalni program — 19.30 Dnevnik 2 — 20.00 Domača dramska serija — 21.00 Zabavna glasba — 21.30 Dnevnik 3 — 22.20 Poročila v angleščini — 22.25 Nočni program — 0.25 Poročila

PONEDELJEK, 2. VII.

8.35 — 12.10 in 14.10 — 0.20 TELE-TEKST
 8.50 VIDEO STRANI
 9.00 MOZAIK
 9.00 SPORED ZA OTROKE
 9.30 UTRIP
 9.45 ZRCALO TEDNA
 10.00 PRENOS IZ SKUPŠČINE RS
 11.30 MOZAIK
 12.00 VIDEO STRANI
 14.25 VIDEO STRANI
 14.35 ZDRAVO, ponovitev
 15.55 POLETNA NOČ, ponovitev nadaljevanj
 18.00 DNEVNIK 1
 18.05 POSLOVNE INFORMACIJE
 18.10 MOZAIK, ponovitev UTRIP
 ZRCALO TEDNA
 18.40 SPORED ZA OTROKE IN MLA-DE
 18.40 RADOVEDNI TAČEK: LUNA
 18.50 CVETLIČNE ZGODBE, 6/13
 19.10 RISANKA
 19.20 TV OKNO
 19.30 DNEVNIK 2
 19.55 VREME
 20.05 SKOPSKE PODOBE IZ SANJ, drama TV Skopje
 21.35 AMERIŠKO PLESNO GLEDALIŠČE ALVINA AILEYA
 21.50 DNEVNIK 3
 22.10 POLETNA NOČ
 MATI IN SIN, avstral. naniz., 3/14
 NEKDO JEZDI MIMO, zadnji del angl. nadalj.
 LETEČI CIRKUS M. PYTHONA, angl. naniz., 7/12
 0.10 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

Opomba: 13.55 tenis iz Wimbledonu
 17.00 Satelitski programi — 18.55 Zgodovinski parki hrvaškega Zagorja — 19.30 Dnevnik — 20.00 Žarišče — 20.30 Kavarna (ponovitev) — 21.35 Po sledih napredka — 22.05 Izbor iz JRT 2 ali satelitski programi

TV ZAGREB

8.30 Otroška oddaja — 9.00 Poletno dopoldne — 12.30 Poročila — 12.35 Poletno popoldne — 15.30 Poročila — 15.40 Nočni program (ponovitev) 17.00 Dnevnik 1 — 17.20 Izobraževalni program — 17.50 Oddaja za otroke — 18.20 Številke in črke — 18.40 Risanka — 18.45 Dokumentarna oddaja — 19.15 Lokalni program — 19.30 Dnevnik 2 — 20.00 Oče gre (tv drama) — 21.00 Zunanja politika — 21.30 Dnevnik 3 — 21.55 Poročila v angleščini — 22.00 Nočni program — 0.00 Poročila

TOREK, 3. VII.

8.35 — 10.20 in 15.00 — 0.25 TELE-TEKST
 8.50 VIDEO STRANI
 9.00 MOZAIK
 SPORED ZA OTROKE IN MLA-DE
 ZGODBE IZ ŠKOLJKE, 27. oddaja
 9.35 MOZAIK, ponovitev
 ROCK KOMPAS, 1/4

10.20 VIDEO STRANI
 15.15 VIDEO STRANI
 15.25 ŽARIŠČE, ponovitev
 15.55 POLETNA NOČ, ponovitev nadaljevanj
 18.00 DNEVNIK 1
 18.05 POSLOVNE INFORMACIJE
 18.10 SPORED ZA OTROKE IN MLA-DE
 19.10 RISANKA
 19.20 TV OKNO
 19.30 DNEVNIK 2
 19.47 VREME
 19.55 ITALIA 90 — SP V NOGOMETU, polfinale
 22.05 DNEVNIK 3
 22.25 POLETNA NOČ
 MATI IN SIN, avstral. naniz., 4/14
 POROTNIKI V SENCI, franc. nadalj., 1/7
 LETEČI CIRKUS M. PYTHONA, angl. naniz., 8/12
 0.15 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM:

Opomba: 13.55 tenis iz Wimbledonu
 17.00 Satelitski programi — 18.55 I. mednarodni festival pevskih zborov naravnega petja, Ljubljana 90 — 19.30 Dnevnik — 20.00 Žrebanje lota — 20.05 Igre junakov (amer. film) — 22.05 Satelitski programi

TV ZAGREB

8.30 Otroška oddaja — 9.00 Poletno popoldne — 12.30 Poročila — 12.35 Poletno popoldne — 15.30 Poročila — 15.40 Nočni program (ponovitev) — 17.00 Dnevnik 1 — 17.20 Izobraževalni program — 17.50 Oddaja za otroke — 18.20 Številke in črke — 18.40 Risanka — 18.45 Znanost — 19.15 Lokalni program — 19.30 Dnevnik 2 — 20.00 Žrebanje lota — 20.05 Igrani film — 21.35 Kontaktni magazin — 22.35 Dnevnik 3 — 23.00 Poročila v angleščini — 23.05 Nočni program iz kulture — 0.15 Poročila

SREDA, 4. VII.

8.35 — 11.25 in 15.30 — 0.35 TELE-TEKST
 8.50 VIDEO STRANI
 9.00 MOZAIK
 SPORED ZA OTROKE IN MLA-DE
 9.45 SKOPSKE PODOBE IZ SANJ
 11.15 VIDEO STRANI
 15.45 VIDEO STRANI
 15.55 POLETNA NOČ, ponovitev nadaljevanj
 18.00 DNEVNIK 1
 18.05 POSLOVNE INFORMACIJE
 18.10 MOZAIK: PO SLEDEH NAR-REDKA
 18.40 SPORED ZA OTROKE IN MLA-DE
 19.10 RISANKA
 19.20 TV OKNO
 19.30 DNEVNIK 2
 19.47 VREME
 19.55 ITALIA 90 — SP V NOGOMETU, polfinale
 22.05 DNEVNIK 3
 22.25 POLETNA NOČ
 MATI IN SIN, avstral. naniz., 5/14
 POROTNIKI V SENCI, franc. nadalj., 2/7
 LETEČI CIRKUS M. PYTHONA, angl. naniz., 9/12
 0.25 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

Opomba: 14.55 tenis iz Wimbledonu
 17.00 Satelitski programi — 19.00 Iz tujih kuhinj (izobraž. serija, 5/9) — 19.30 Dnevnik — 20.00 Pekel na Pacifiku (amer. film) — 21.40 Svet poroča — 22.40 Satelitski programi

TV ZAGREB

8.30 Otroška oddaja — 9.00 Poletno dopoldne — 12.30 Poročila — 12.35 Poletno popoldne — 15.30 Poročila — 15.40 Nočni program (ponovitev) — 17.00 Dnevnik 1 — 17.20 Izobraževalni program — 17.50 Oddaja za otroke — 18.20 Številke in črke — 18.40 Risanka — 18.45 Potopis — 19.15 Lokalni program — 19.30 Dnevnik 2 — 20.00 Filmski večer in igrani film — 22.35 Dnevnik 3 — 22.55 Poročila v angleščini — 23.00 Nočni program — 1.00 Poročila

ČETRTEK, 5. VII.

8.35 — 10.30 in 15.30 — 0.25 TELE-TEKST
 8.50 VIDEO STRANI
 9.00 MOZAIK
 9.00 SPORED ZA OTROKE
 GRIZLI ADAMS, 12. del amer. naniz.
 9.25 ZAKON V LOS ANGELESU, 5. del amer. naniz., ponovitev
 10.20 VIDEO STRANI
 15.45 VIDEO STRANI
 15.55 POLETNA NOČ, ponovitev nadaljevanj
 18.00 DNEVNIK 1
 18.05 POSLOVNE INFORMACIJE
 18.10 MOZAIK
 TE PRESENETLJIVE ŽIVALI, angl. dok. serija, 2/6
 18.40 SPORED ZA OTROKE IN MLA-DE
 ČUDEŽNA LETA, amer. naniz., 3/18
 19.10 RISANKA
 19.20 TV OKNO
 19.30 DNEVNIK 2
 19.55 VREME
 20.05 VNOVIČ V BRIDESHEADU, angl. nadalj., 9/13
 21.00 SLOVENSKI MADRIGALISTI: SLOVENSKE NARODNE IN DOMOLJUBNE PESMI
 21.30

21.55 DNEVNIK 3
 22.15 POLETNA NOČ
 MATI IN SIN, avstral. naniz., 6/14
 POROTNIKI V SENCI, franc. nadalj., 3/7
 LETEČI CIRKUS M. PYTHONA, angl. naniz., 10/12
 0.15 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

Opomba: 15.55 tenis iz Wimbledonu, polfinale ženske
 16.00 Satelitski program — 19.30 Dnevnik — 20.00 Boj za obstanek (angl. poljudnoznan, serija, 6/12) — 20.25 Hormoni, poslanci življenja (poljudnoznan. oddaja) — 21.10 Večerni gost: Saša Miklavc — 21.50 Regionalni programi TV Ljubljana: Studio Ljubljana

TV ZAGREB

8.30 Otroška oddaja — 9.00 Poletno dopoldne — 12.30 Poročila — 12.35 Poletno popoldne — 15.30 Poročila — 15.40 Ponovitev nočnega programa — 17.00 Dnevnik 1 — 17.20 Izobraževalni program — 17.50 Otroška oddaja — 18.20 Številke in črke — 18.40 Risanka — 18.45 Dokumentarni program — 19.15 Lokalni program — 19.30 Dnevnik 2 — 20.00 Zabavnoglasbena oddaja — 21.00 Politični magazin — 22.05 Dnevnik 3 — 22.25 Poročila v angleščini — 22.30 Nočni program — 0.30 Poročila

Konji in Veronika

Konjeniško tekmovanje v spomin na Veroniko Deseniško

KOČEVJE — Zasebni gostilničar Angel Babič iz Šalke vasi je lani prvič in letos tako že drugič organiziral konjeniško tekmovanje pri Rudniškem jezeru, s katerim želi obuditi spomin na Veroniko Deseniško in hkrati početi tudi komercialen uspeh. Tako je bil že v soboto zjutraj pohod do gradu Fridrihtajstajn, kjer je Friderik Celjski skrival Veroniko Deseniško pred svojim očetom, ki je nasprotoval tej sinovi ljubezni. Pohodnike je vodil planinec Viktor Kobola.

Konjeniško tekmovanje čez drn in strn je bilo na okoli 1.200 m dogli progi ob Rudniškem jezeru. Najprej je bilo tekmovanje Kurirsko jahanje, slo pa je za to, kateri »vitez« bo prvi prinesel Veronikino pošto Frideriku in nato nazaj njegov odgovor. V tej tekmi je zmagal Franc Okoren (Draga), druga je bila Tea Degmečić (Malinska), tretje mesto pa so si delili Petra Okoren (Draga), Stefan Hribar (Izlake) in Nada Okoren (Draga). Najboljši so prejeli spominska darila. V galopu Veronike Deseniške čez drn in strn je zmagal Andrej Kučer (Zalec), drugi je bil Nikola Degmečić in tretja Tea Degmečić (oba Malinska), ki so prejeli nagrade 3.000, 1.000 in 500 din. Zanimivo je, da je tekmovalno tudi 5 otrok, starih okoli 10 let, ki so tudi dosegli zelo dobre rezultate. Po tekmovanju je bila ob jezeru veselica. J. P.

POHODNIŠTVO NA POHODU

KOČEVJE — Gozdno gospodarstvo Kočevje uvaja razne novosti, med njimi je tudi turizem in še posebno pohodništvo. Pred kratkim je GG Kočevje izdalo prospekt o gozdnem pohodništvu »Popotovanja in je do Krke do Kolpe«. Gre za zamisel, da bi organizirali popotovanja predvsem tujih skupin turistov od Dolenjskih Toplic, (ali Novega mesta) skozi Kočevski Rog, mimo Kočevja pa preko Velike gore in Loškega potoka do Čabra in ob Čabranki do Oslinice ter nato po Kolpi (čolni, splavi) do Broda na Kolpi. Taka popotovanja naj bi trajala 3 do 5 dni, pohodniki pa bi prenočevali v sodobno urejenih gozdnih kočah. K temu jih je spodbudilo vedno večje zanimanje tujcev za to območje, posebno še za naravne zanimivosti, za rastlinstvo in živalstvo. Dosedaj neorganizirani pohodniki iz tujine so se zanimali predvsem za pragozd, medveda in risa. Kočevski gozdarji jim za zdaj lahko poleg ostalega pokažejo pragozd, na ogled medveda ali risa pa morajo v sosednjo Hrvaško, v Gorski Kotar.

Ublažitev škode

Največ za kmetijstvo

ČRNOMELJ — Črnomaljska občina je za odpravo posledic, ki jih je povzročilo neurje s točo lansko poletje v semiškem koncu, dobila od republiškega solidarnostnega sklada 7 odst. denarja od vrednosti povzročene škode. V začetku junija pa so prejeli z republike še dodatnih 196.710 din, ki jih je komisija za ocenitev škode pri občinskem izvornem svetu razdelila med štiri »porabnike«.

Največ, dobrih 85 odst., bodo namenili za sanacijo škode v kmetijstvu, sicer pa še za sanacijo objektov, poljskih poti in cest. Denar za ublažitev škode v kmetijstvu bodo nakazali kmetijski zadrugi Črnomelj, kjer bodo, tako kot doslej, upravičenci lahko dvigali reprovromaterial za kmetijsko proizvodnjo, in sicer v vseh poslovalnicah zadruga. Ker je denarja, namenjenega kmetijstvu, sicer malo (le 168 tisočakov), upravičencev pa je več kot tisoč, se je komisija odločila, da denar dodelijo le tistim, ki so upravičeni do izplačila nad 150 din, kolikor velja vreča kompleksnega mineralnega gnojila. Za ostale upravičence, ki se s takšno odločitvijo morebiti ne bi strinjali, pa bodo pustili v rezervi 10 tisočakov, tako da bodo tudi tistim, ki jim pripada manjša odškodnina in jo bodo zahtevali, lahko izplačali denar.

MLADI DOPIŠNIK

ZA POČITNICE IN KAR TAKO

Njiva osnovnošolske pisateljske, pesniške in risarske ustvarjalnosti je ob koncu šolskega leta spet bogato obrodila, kar dokazujejo vsa šolska glasila po vrsti. V osnovni šoli v Žužemberku so »pridelek« s te njive pobrali v glasilo Z bregov Krke. Pisici in njem se navdušujejo nad Španijo in žalostijo, ker se bodo po osmih letih razšli. Poleg vsega drugega so v šolski časopis vpeli še Prilogo v angleščini. Učenci OŠ XII. SNOUB Bršljin v Novem mestu so napisali list iz naših logov. Pa povejte, če letošnje šolsko leto ni živa groza, je uvodu zapisala urednica. Številni pisici na listih tega glasila opisujejo, kaj so počeli v tej živi grozi. V osnovni šoli v Velikem Gabru so učenci naredili Prve korake. Na slovenski Prvih korakov so zajec, drevo, metulj, rože, ptica, se pravi sami taki, ki jim ni treba hoditi v šolo. Tisti, ki pa morajo hoditi v šolo, so na notranjih listih, seveda kot avtorji številnih prikupnih spisov.

PRIJATELJICA

Moji prijateljci je ime Mojca. Hodi v četrty razred. Dobro se uči. Rada pomaga mami pri kuhinjskih opravilih. Stari mami velikokrat pomozte krave. Slabim učencem pomaga pri učenju. Ko pride k meni, se ne pripravava, ker je dobrega srca. Skupaj napajava krave, potem se greva igrat. ANA TREMPUS, 5. r. OŠ Vinica

SEMIŠKA ŠOLA SE PREDSTAVI

SEMIČ — V tukajšnji šoli Belokranjskega okruga so ob koncu šolskega leta predstavili staršem šolo in njene dejavnosti, zlasti interesne. Novosti je bila v tem, da so prikazali tudi, kako izdelki nastanejo, ter da so starše seznanili s poukom v 1. razredu. Sicer pa so se predstavili pevski zbor, folklor, glasbena šola, videoklub, ogledati si je bilo moč ročna dela, likovne, tehnične, računalniške izdelke, literarno učilnico, delo na vrtu in še kaj. Predstavili so se tudi gasilci, svoje spretnosti pa so učenci preizkušali v igrah brez meja.

EKSKURZIJA

Na naši šoli je letos prvič deloval čebelarški krožek. Vodila ga je učiteljica Amalija Mandelj z Mirne. Že na začetku nam je obljubila ekskurzijo ob koncu šolskega leta. Dneva odhoda smo se vsi veselili. Na izlet so šli z nami tudi mladi čebelarji z Mirne, iz Trebnjega in iz Velikega Gabra. Najprej smo šli na neko šolo, kjer smo prikazali, kako se zbije okvirček za satnico. Nato smo si v Radovljici ogledali staro lipo, ki jo je zasadil znani čebelar Peter Pavl Glavar. Neka trgovina za čebelarje je bila že zaprta. Zanimiva ekskurzija bo vsem mladim čebelarjem lep spomin, povezan s sodelovanjem pri čebelarstvu krožku. JANEZ VIDMAR, 5. r. OŠ dr. Pavla Lunačka Sentrupert

LETOVANJE ZA OTROKE

TREBNJE — Letovanja Rdečega križa Slovenije na Debelem Rtiču se bo letos udeležilo iz trebnjske občine 55 otrok. Za otroško kolonijo, ki bo trajala od 3. do 10. julija, znaša najvišji prispevek staršev 1.260 in najnižji 600 din. Razliko od omenjenih zneskov do dejanske cene letovanja bodo pokrili s sredstvi Rdečega križa in iz občinskega sklada za enkratne denarne pomoči otrokom.

V LEKARNI

Naši starši sodelujejo s šolo. Pripravili so nam že več predavanj, organizirali in vodili so ogled delovnih organizacij. Tako smo si šli ogledat lekarno, kjer je zaposlena mamica naše šolske Maje. Iz razgovora z magistro Deličevjo smo ugotovili, da morajo biti uslužbenci lekarnarje zelo natančni pri delu. Delo v lekarni nam je bilo zelo všeč. Mislimo, da se bo kdò med nami odločil za poklic farmacevta. Lekarni Novo mesto se lepo zahvaljujemo, ker nam je omogočila ogled. Učenci 4. a OŠ XV. divizije Grm Novo mesto

ŠOLARJI RAZSTAVLJAJO — Ves junij je v Domu JLA v Ribnici več razstav izdelkov ribniških šolarjev. Najprej so prikazali svoje tehnične izdelke, nato ročna dela, zdaj (na fotografiji) pa je na vrsti še razstava likovnih del. (Foto: Primc)

USPEH SAŠE IN ALME — Na republiškem prvenstvu mladih glasbenikov Slovenije v Titovem Velenju so lep uspeh dosegle učence glasbene šole iz Ribnice. Saša Mlakar in Alma Hočevar sta v kategoriji klavir — štiročno osvojili drugo mesto. Veliko zaslug za njun uspeh ima tudi mentorica Janja Galičič. (Foto: M. Glavonjič)

KNJIGA PRVI PRIJATELJ — Da je knjiga dober prijatelj, kaže tudi primer ljudske knjižnice na osnovni šoli Antona Debeljaka. Iz dneva v dan je večje število tistih, ki jemljejo knjige s polic. Med bralci je še največ nekdanjih učencev te šole, ki so sedaj že na srednjih šolah in fakultetah. V knjižnici imajo 12.000 knjig, prostor, kjer so shranjene, pa ni najbolj primeren in bo potrebno misliti na kaj bolj primerne. (Foto: M. Glavonjič)

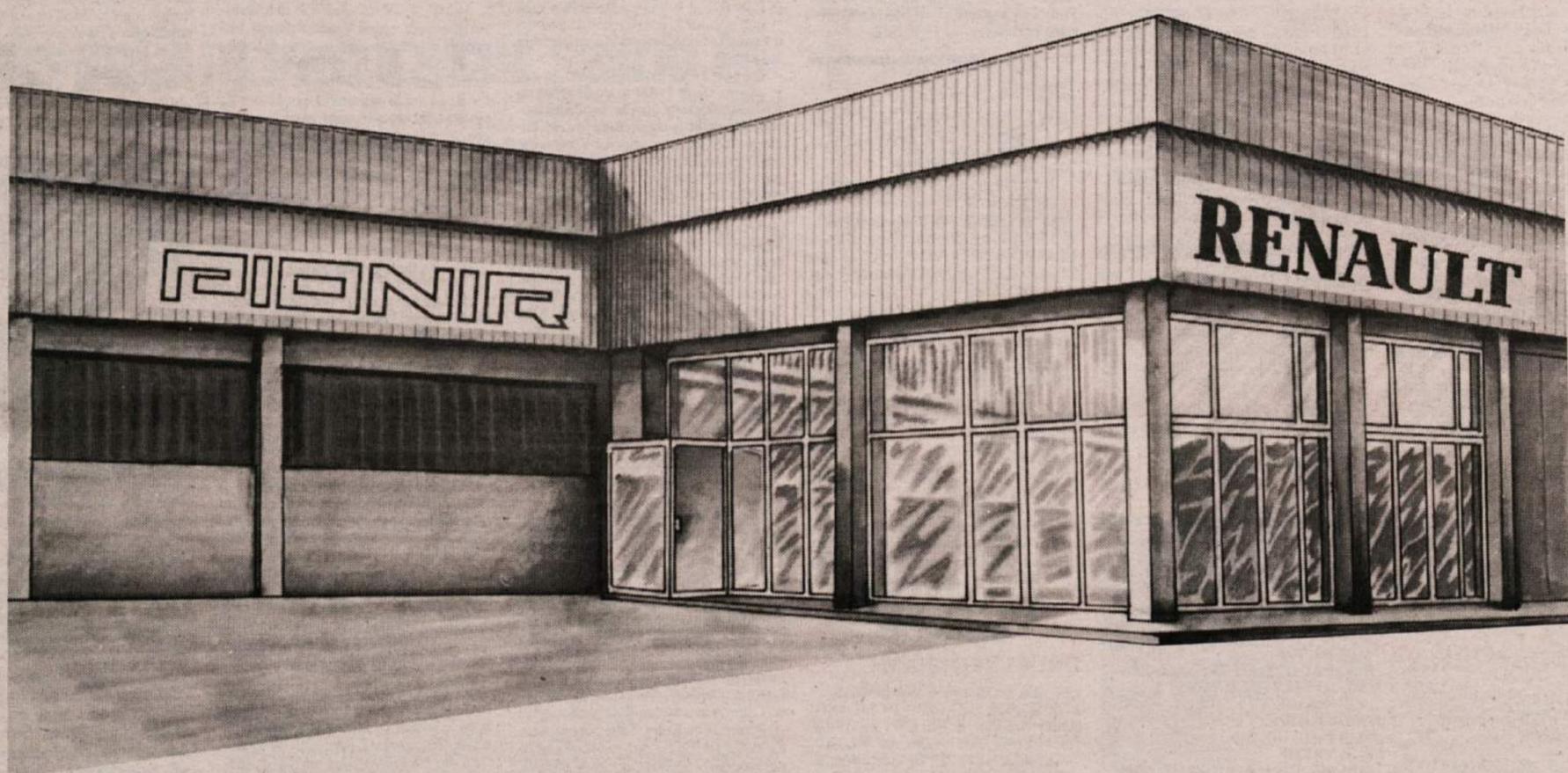

NAŠA IN VAŠA ŠOLA — Preteklo soboto so na metiški osnovni šoli pripravili odprti dan šole pod geslom »Naša in vaša šola«. Staršem učencev in tudi vsem drugim občanom so prikazali delo pri pouku in v okviru 40 interesnih dejavnosti, člani gledališkega krožka so pripravili Suhodolčanovo igro Srečna hiša, dober dan. Na velikem športnem igrišču ob šoli, ki je poleg računalnice največja pridobitev v letošnjem letu, so učenci pripravili zaključno prireditev, ravnatelj Jože Mozetič pa je najuspešnejšim in najboljšim prizadevnim učencem podelil priznanja in pohvale (na fotografiji). S šolskim uspehom so na metiški šoli zelo zadovoljni, saj je izdelalo kar 97 odst. šolarjev.

DOBILI SMO NAGRADO

Ob polletju smo se pri novinarskem krožku lotili nagrajnega natečaja za pisanje o kovaštvu. Z nekaj smole pri intervjuju s kovačem in z uporabo fotografij smo končno le uredili raziskovalno nalogo, in to Vsak je svoje sreče kovač. Med 78 poslanimi nalogami iz vse Slovenije smo bili med 20 najboljšimi, z oceno odlično. Slovenski etnografski muzej nas je povabil v kulturni informacijski center, kjer so podelili nagrade. Vseh šest knjig, ki smo jih dobili, govori o slovenski kulturni zgodovini in razvoju. ALENKA ŠOBER, 7

Pri nas dobite avtomobile Renault tako!

Predvčerajšnjim smo v Ločni 48 v Novem mestu odprli nov, sodoben prodajni salon RENAULT. Ob tej priložnosti smo za vas, naše kupce, zagotovili omejeno količino vozil RENAULT, ki jih boste lahko prevzeli tako ob nakupu. Obiščite nas!

PIONIR
GRADBENO INDUSTRIJSKO PODJETJE NOVO MESTO

RAZSTAVA IN PRODAJA POHIŠTVA

Sestavljeni program »ATRIUM« za predsobe, dnevne sobe, jedilnice, spalnice, samske sobe.

Nasproti železniške postaje Bršljin v Novem mestu

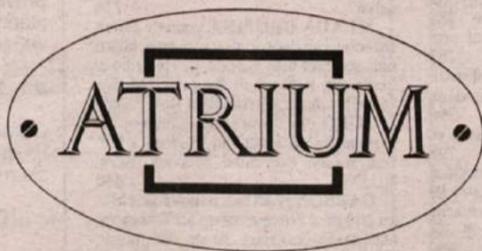
od 29. 6. do 5. 7. 1990

VSAK DAN od 11. do 20. ure,
v nedeljo od 8. do 14. ure

Nudimo tudi pohištvo za opremo:

- otroških sob
- spalnic
- mize za računalnike

Gotovinski popust, ugodni kreditni pogoji, dostava in montaža.

LESNA INDUSTRIJA IDRIJA

OPEKARNA NOVO MESTO p.o.

Zalog 1, tel.: (068) 21-403, 22-292, 84-643, 84-644, p.p. 10, telefax: 068/21-490

VELIKO ZNIŽANJE CEN GRADBENEGA MATERIALA

v prodajalni Opekarne v Zalogu

IZREDNO UGODNA PONUDBA:

- VSEH VRST OPEKE
- KERAMIČNIH PLOŠČIC
- IZOLACIJSKIH MATERIALOV
- PARKETA IN STENSKIH OBLOG
- KULIR PLOŠČ IN BETONSKIH TLAKOVCEV

PRODAJA NA ŠESTMESEČNO
OBROČNO ODPLAČEVANJE

(velja tudi za člane stanovanjske zadruga Šentrupert)

ODŠKODNINO INTERNIRANEC

KOČEVJE — Rdeči križ Jugoslavije izvaja akcijo o medvojnih internirancih v italijanskih taboriščih in daje upravičencem tudi potrdilo o statusu interniranca. Obrazce, s katerim upravičenec zahteva to potrdilo, dobite pri občinskem odboru RK Kočevje, kjer jih je doslej dvignilo že preko 200 občanov. Niti pri RK niti pri občinski skupščini pa nam niso vedeli zanesljivo povedati, zakaj tako potrdilo služi, pač pa smo zvedeli le, da so interniranci upravičeni do odškodnine, ki pa jo bodo dobili le, če bodo italijansko vlado tožili in seveda tožbo dobili.

HKS hrast

68000 NOVO MESTO, ADAMIČEVA 2

nudi obrtnikom in ostalim občanom možnost vodenja žiro računa in opravljanje plačilnega prometa. Trenutno nudimo naslednje pogoje:

- 8% letne obresti za sredstva na žiro računu za mesec junij (obrestna mera se spreminja)
 - brezplačno opravljanje plačilnega prometa iz žiro računa
 - ažurno poslovanje
- Poleg tega ugodno obrestujemo hranilne vloge občanov:
— vloge na vpogled	25% letno
— 1-mesečna vezava	27% letno
— 3-mesečna vezava	29% letno

Podrobne informacije dobite na HKS Hrast, Adamičeva 2, NOVO MESTO, tel. 22-802, int. 407, 423.

Stilno pohištvo in
notranja oprema
SEVNICA

DELAJSKI SVET PODJETJA

RAZPISUJE

prosta dela in naloge

VODJA FINANČNORAČUNOVODSKEGA
SEKTORJA

Kandidati morajo poleg z zakonom določenih pogojev izpolnjevati še naslednje:

- VI. (višja) ali V. (srednja) stopnja ustrezne smeri
- 3 do 5 let delovnih izkušenj
- program dela sektorja

Kandidat se mora zavzemati za družbenopolitične cilje in usmeritve, določene z družbenim dogovorom o kadrovski politiki. Kandidat bo imenovan za 4 leta, delovno razmerje pa velja za nedoločen čas.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 15 dneh po objavi na zgoraj navedeni naslov z oznako »za razpisno komisijo«. Kandidate bomo o izbiri obvestili v 30 dneh po poteku razpisnega roka.

PLANINA, čevljarstvo podjetje, p.o., Črnomelj

razpisuje prosta dela in naloge

DIREKTORJA PODJETJA

Kandidati za direktorja morajo poleg pogojev, določenih z zakonom, izpolnjevati naslednje:

- da imajo najmanj srednjo strokovno izobrazbo tehnične ali ekonomske smeri,
- da imajo najmanj 5 let delovnih izkušenj v stroki, od tega 2 leti na vodilnem delovnem mestu,
- da so pri doseganju delu pokazali ustrezne organizacijske sposobnosti.

Direktor se imenuje za mandatno obdobje 4 let.

Kandidati naj pošljejo prijave z ustreznimi dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev v 15 dneh po objavi razpisa na naslov: Čevljarstvo podjetje Planina, Na utrdbah 18, Črnomelj, z oznako »za razpisno komisijo«. Kandidate bomo o izbiri obvestili v 15 dneh po odločitvi.

OPEKARNA NOVO MESTO, p.o.
Zalog 21, 68000 Novo mesto

objavlja prosto delovno mesto

analitika — planerja.

Poleg splošnih pogojev naj imajo kandidati končano visoko ali višjo šolo ekonomske smeri in 3 leta ustreznih delovnih izkušenj. Prijave zbiramo 8 dni po objavi tega oglasa.

Strokovna služba SO in IS občine Sevnica
objavlja

javno licitacijo
za prodajo osnovnih sredstev:

- osebni avto LADA-RIVA 1500, letnik 1985, reg. do 20. 6. 1991, izklicna cena 32.000 din
 - osebni avto FIAT 126 P komfort, letnik 1983, reg. do 19. 12. 1990, izklicna cena 9.000 din
 - železna blagajna »Ostleitner«, izklicna cena 2.000 din
- Licitacija bo v torek, dne 3. julija 1990, ob 15. uri na dvorišču pred garažo občinskih upravnih organov občine Sevnica, Glavni trg 19a. Ogled osnovnih sredstev je možen eno uro pred licitacijo. Interesenti morajo pred licitacijo vplačati 10% varščine od izklicne cene. Prometni davek plača kupec. Osnovna sredstva bodo prodana najboljšemu ponudniku po načelu »videno kupljeno«.

Delegacija delavcev v svetu
OSNOVNE ŠOLE DOLENJSKE TOPLICE

razpisuje delovna mesta:

— učitelja razrednega pouka

(končana PA — smer razredni pouk)
za določen čas; nastop dela 1. 9. 1990, konec dela 31. 8. 1991

— učitelja zgodovine — zemljepisa

(PRU ali P)
za določen čas; nastop dela 1. 9. 1990, konec dela 31. 8. 1991

Prijave z dokazili sprejema Osnovna šola Baza 20, Pionirska cesta 35, 68350 Dolenjske Toplice, 15 dni po objavi razpisa. Kandidati bodo obveščeni o izbiri v 30 dneh po objavi razpisa.

Komisija za volitve in imenovanja ter administrativne zadeve Skupščine občine Novo mesto na podlagi sklepa Skupščine občine Novo mesto z dne 31. 5. 1990 ter v soglasju s Skupščino občine Črnomelj, Metlika in Trebnje v zvezi z 19. členom zakona o družbenem pravobranilcu samoupravljanja

objavlja
prosta dela in naloge

družbenega pravobranilca samoupravljanja
občin Črnomelj, Metlika, Novo mesto in Trebnje

Predloge in prijave za ta dela in naloge lahko posredujejo občani komisiji za volitve in imenovanja ter administrativne zadeve Skupščine občine Novo mesto, Ljubljanska cesta 2, Novo mesto, v 15-ih dneh po objavi.

Predlogu mora biti priložena izjava kandidata o sprejemu kandidature ter življenjepis s podatki o izobrazbi in zaposlitvah. Prijavijo se lahko tudi kandidati sami.

KOMISIJA
ZA VOLITVE IN IMENOVANJA TER
ADMINISTRATIVNE ZADEVE

Še nimate satelitskih programov?

Pokličite SATEX, d.o.o. Maribor, Vinarska 3/b
— v zalogi več vrst individualnih satelitskih sistemov

— montaža in dobava takoj, garancija 1 leto
Vse informacije po tel. (062) 20-244 in 27-090.

ADRIA

ADRIA NOVO MESTO
Tovarna opreme MIRNA

objavlja prosta dela in naloge

VODJE OPERATIVNO-TEHNOLOŠKE PRIPRAVE
PROIZVODNJE
(za program konfekcije)

Pogoji:

- višja ali visoka šola tekstilno-konfekcijske ali organizacijske smeri
- poznavanje informatike in dela z osebnimi računalniki
- aktivno znanje vsaj enega tujega jezika
- 3 leta delovnih izkušenj pri podobnih delih
- sposobnost vodenja in koordiniranja
- interes za delo z ljudmi

Delovno razmerje bo izbrani kandidat sklenil za nedoločen čas, s tremi meseci poskusnega dela.

Če ste zainteresirani in si želite spremembo, pošljite pisno prijavo v petnajstih dneh po objavi na naslov: ADRIA NOVO MESTO, Tovarna opreme Mirna, Kadrovski oddelek, 68230 MIRNA.

tedenski koledar

Četrtek, 28. junija — Leon Petek, 29. junija — Peter Sobota, 30. junija — Emilija Nedelja, 1. julija — Bogoslav Ponedeljek, 2. julija — Oton Torek, 3. julija — Tomaž Sreda, 4. julija — Dan borca Četrtek, 5. julija — Cirila

LUNINE MENE
30. junija ob 0.07 — prvi krajec

kino

BREŽICE: 29. in 30. 6. angleški film Društvo mrtvih pesnikov. 29. in 30. 6. ameriški erotični film Lolita — Calgirl. 1. 7. (ob 18. in 20. uri) ameriški film Voja vrtnic.
CATEŽ: 2. 7. (ob 21. uri) ameriški film Voja zakonov Ross. 3. 7. (ob 21. uri) ameriški film Big. 5. 7. (ob 21. uri) ameriška komedija Porkyjev vragolije.
CRNOMELJ: 28. 6. (ob 20. uri) vietnamski vojni film Juriš na bazo Gloria. 29. 6. (ob 21. uri) ameriški film Erotična igra. 1. 7. (ob 21. uri) ameriška komedija Kakor očka reče. 3. 7. (ob 21. uri) ameriški akcijski film Smrtonosno

orožje — II. del. 5. 7. (ob 21. uri) ameriška grozljivka Muha — II. del.
KRŠKO: 28. 6. (ob 20. uri) ameriški kriminalni film Smrtonosna igra. 29. 6. (ob 22. uri) ameriški erotični film Desert s smetano. 1. 7. (ob 18. uri) ameriški avanturistični film Willow. 3. 7. (ob 20. uri) ameriški akcijski film Beg. 5. 7. (5. 7. (ob 20. uri) italijanski kriminalni film Camorra.
KRMELJ: 30. 6. ameriški avanturistični film Rešitev v pravem času.
NOVO MESTO — DOM KULTURE: 28. 6. (ob 10. uri matineja) ameriški igrani risani film Roger Rabbit. Od 28. do 30. 6. (ob 18. uri in 20. uri) in 3. 7. (ob 10. uri) ameriška nora komedija Porkyjev vragolije. Od 1. do 3. 7. (ob 18. in 10. uri) ameriška grozljivka Muha II. Od 4. do 6. 7. (ob 18. in 20. uri) ameriški karate film V tigrovem gnezdu. 5. 7. (ob 10. uri matineja) ameriška glasbena melodrama Lambada.
NOVO MESTO — DOM JLA: Od 2. do 4. 7. (ob 19. uri) ameriški film Juriš na bazo Gloria.
SEVNICA: 28. in 29. 6. ameriški avanturistični film Rešitev v pravem času. 30. 6. ameriška komedija Letalska akademija.

stanju, prodam. ☎ (0608)82-400, int. 29, ob 6. do 14. ure. 841
Z 850, letnik 1983, prodam. ☎ (0608)88-829, popoldne. 843
Z 101, letnik 1984, 58.000 km, registriran do junija 1991, prodam za 5000 DEM. ☎ (061)851-123, ob 6. do 14. ure, vsak delavnik. 845
Z 850, dobro ohranjeno, prodam. ☎ 25-819, popoldne, ali 12-826, int. 1212, dopoldne. 847
Z 128, letnik 1986, registrirano do 20. junija 1991, prodam za 5500 DEM. ☎ 52-234. 848
JUGO 45 AX, letnik 1987, prodam. ☎ 28-437, ves dan. 849
JUGO 60, nov, poceni prodam. ☎ 21-114. 850
LADO KARAVAN, letnik 1982, dobro ohranjeno, registrirano do junija 1991, ugodno prodam. Kržič, Hrastovica, Mokronog, ☎ 49-705. 851
MOTOR TOMOS BT 50 S, letnik 1988, prodam. ☎ 23-708. 852

obvestila

OBVEŠČAMO ceneje stranke, da bo Avtokleparska in ličarska delavnica Avgust Modic, Belokranjska 22, Novo mesto, zaradi letnega dopusta zaprta od 1. do 30. julija. Se priporočamo! 733
PARKETARSTVO Sevnica. ☎ (0608)81-958. 735
OBVEŠČAMO ceneje stranke, da bo mlin Košak v Družinski vasi zaprt od 10. julija do 7. avgusta 1990. Hvala za razumevanje! 751
ELEKTRO MEHANIČNA delavnica za previjanje elektro motorjev — Ivan Priselac, Drška 64, Novo mesto, obvešča ceneje stranke, da bo delavnica zaradi dopusta zaprta od 1.7. do 30.7. Se priporočamo! 834
OPRAVLJAMO vsa zidarska dela po ugodnih cenah z vašim materialom. ☎ (068)47-692 po 20. uri. 840

UGODNA PRODAJA faxov in disket. Birus, ☎ (068) 25-901. (1919-OB-26)

ELEKTRIČNE OMARICE, zunanje ter notranje, kompletno opremljene, prodam 30 do 40% ceneje. Tel. (061) 213-244. (P25-3MO)

V PETEK, 29. JUNIJA 1990, prične obratovati KEMIČNA ČISTILNICA na Turpolju 15 v Šentjuri. Lastnik Jože Bregar vabi na OTVORITEV in zagotavlja prvi dan obratovanja 30% POPUST. Se priporočamo!

TRGOVINA, avtomehanika, kovinostrojarstvo, avtodeli — hitra menjava olja in izpušnih cevi, — struženje po naročilu. Se priporoča Andrej Pečarič, Cankarjeva 7, Metlika, tel. (068) 59-225. (P26-5MO)

preklci

ZVONE ŠUŠTARŠIČ, Ragovska 25, Novo mesto, prepovedujem dovoz z avtomobili ali drugimi prevoznimi sredstvi na parcelo v Stražištev. 2160, k.o. Prečna. Kdor tega ne bo upošteval, ga bom sodno preganjal. 750
ANDREJA BLAŽIČ, Sokolska 8, Mirna, prepovedujem možu Jožetu Blažiču, prodajo skupnega imetja in prenočevanje tujih oseb v mojem stanovanju. Preklci velja do odločitve o stanovanjski pravici. 842

posest

PARCELO na Potovem Vrhu, v izmeri 700 m², zazidljivo, z vso dokumentacijo in izkopom gradbene jame, prodam za okoli 15.000 DEM dinarske protivrednosti. Naslov v oglasnem oddelku. 727
PARCELO, zazidljivo, z obstoječimi objekti, v Gornjem Vrhopolju prodam. Cena 35.000 DEM. ☎ (068)41-022. 729
VIKEND v Tuševem dolu nad Črnomljem, končana III. faza, vsa dokumentacija urejena, in zemljišče ugodno prodam za 35.000,00 din. ☎ (061)320-973. 730
PARCELO, primerno za vikend, v bližini Trške Gore prodam. Naslov v oglasnem oddelku. 740
GOZDOVE, njive in sadovnjak — primerno za vikend — pod Gorjanci prodam. Naslov v oglasnem oddelku. 742
STARO HIŠO z vrtom na Otočcu prodam. ☎ (068)73-201. 755
VINOGRAD v Vinjem Vrhu prodam. ☎ (068)42-676, po 20. uri. 765
TRAVNIK, (34 arov), na Vrhu pri Raki, prodam. ☎ 42-874. 776
PARCELO s starejšo hišo na Ljubnu prodam. ☎ 28-317, v soboto od 15. do 20. ure in nedeljo od 8. do 12. ure. 782
HIŠO z velikim gospodarskim poslopjem in dvoriščem, primerno za obrt, na lepi lokaciji v Mokronogu in kozolec topler (10 oken) prodam. ☎ (061)262-906. 783
PERCELO, travnik (55 arov), v Dol. Nemški vasi pri Trebnjem prodam najboljšemu ponudniku. ☎ (068)44-662. 803
PARCELO, 800 m², z lesenim objektom in priključki, v Novem mestu, prodam. ☎ 22-713, ob 6. ali 14. uri. 823

prodam

HARMONIKO Hohner Atlantic IV, 120 basov, 17 + 3 registra, stojalo, magnet, ugodno naprodaj. Jože, ☎ 58-284, zvečer. 726
OTROŠKI VOZIČEK Chicco, zložljiv, rabljen, prodam. ☎ 42-954 728
HARMONIKO Weltmeister, 48-basno, prodam. ☎ (0608)82-550. 731
MIZARSKÉ tračne žage, 4 kom, z delovnim atestom, prodam. Bitenc, Cankarjeva 27, 61240 Kamnik. 738
KOLO Rog amater, 10 prestav, kot novo, prodam za 22.000 din. ☎ 20-367. 739
KOZO, z mladim mlekom, prodam. Aleksandra Hlastan, Dovško 61, Senovo. ☎ (0608)79-528. 744
HLADILNIK z zamrzovalnikom, popolnoma nov, še nerabljen, prodam. ☎ 25-037, zv. 746
SPALNICO prodam. Trivič, Bršljan 42, Novo mesto. 747
BELO VINO in žganje prodam. Marn, Dol. Dobrava 13, 68210 Trebnje. 749
TELEFAKS, nov, z 12 spomini in fotokopiranjem, prodam za 14.000 din. ☎ 27-112. 754
UGODNO prodam rabljeno moško in žensko kolo ter čistilec na paro »micko«. ☎ 21-914, od 16. do 20. ure. 757
TOVORNO prikolico za osebni avto prodam. ☎ 51-347. 759
TELICO, brejo 9 mesecev, prodam. Lenart, Smolenja vas 11, Novo mesto. 760
SOD (500 l) in zamrzovalno skrinjo Gorenjesprodam. ☎ 23-018. 781 763
9 ČEBELJIH DRUŽIN v novih AŽ panjih, prodam. ☎ (068)52-372. 781
3 m³ smrekovih desk (3 in 5 cm) prodam. ☎ 25-072, od 18. do 20. ure. 784
POSTELJE, z joggijem poceni prodam. ☎ 22-757. 785
BARAKO v Novi Gori pri Prečni, dimenzije (2,5 x 2,5 m), poceni prodam. ☎ 23-112. 790
MOTOR za čoln T 4 — kratka os — prodam. ☎ 43-818. 798
ZARADI selitve prodam: 3 usnjene fotelje Delfin, klubsko mizico, sesalec Iskra 418, parni čistilec Micka. Informacije od 9. do 14. ure ob delavnikih na ☎ 28-009. 804
KOLO na 10 prestav, zelo dobro ohranjeno, prodam za 2.000 din. ☎ 25-803. 805
ZELO ugodno prodam hot-dog in električni žar, primeren za obrt. ☎ 85-142. 808
KONJA za kmetijstvo prodam. Štamcar, Vrhpeč 8, Mirna Peč. 813
PRALNI stroj Gorenje (garancija eno leto) prodam za 4.800 din in motor Tomos APN 6, 50 cm, prodam za 3.800 din. Ivo Kotar, Brod 55, Novo mesto. ☎ 21-148. 817
KRAVO, brejo, ugodno prodam. Franc Zupancič, Dol. Ponikve 9, Trebnje. 819

TRAJNO ŽAREČO, novo, peč za centralno ogrevanje Sigma Zalec, 35.000 kkal, prodam. ☎ (068)65-548. 822
STENSKO in stropno smrekovo oblogo poceni prodam. ☎ 27-905 ali 21-835. 824
VIDEOREKORDER, nov, prodam. ☎ 43-568. 825
NOVO, zapakirano, spalnico Anita ugodno prodam. ☎ 43-570. 827
ŠOTOR za štiri osebe in hrastove deske (5 cm) ugodno prodam. ☎ 28-506. 832
PUNTE prodam. Ciril Tratnik, Irča vas 5, ☎ 26-790. 838
MOTOR AVTOMATIK A 3-MS, betonski mešalec in prikolico za osebni avto prodam. ☎ 28-208. 853
PLETILNI STROJ Brother KH 890, dvoredni, z dodatki, prodam. ☎ 27-112. 856
OTROŠKI VOZIČEK, kombiniran, kompletno opremljen, prodam. ☎ (0608)82-639. 858
ŠPORTNO KOLO Pinarello, in nova avto platišča, ugodno prodam. ☎ 22-283, dopoldne. 859

razno

UPOKOJENKO za pomoč v kuhinji (3 ure dnevno), v bližnji okolici Novega mesta — desni breg, sprejemem. Naslov v oglasnem oddelku. 723
PROSTOR, primeren za obrt, v Šmarjeških Toplicah, oddam v najem. Naslov v oglasnem oddelku. 741
IŠČEMO upokojenko za pomoč starejšemu zakonskemu paru v Ljubljani. ☎ (061)626-762. 768
NOVO! Turbo pot je najboljše in najhitrejša pot do finančnih sredstev. Vložite

samo 2.600 din in v 14 dneh dobite 45.000 din. Organiziramo hitro dostavo pošte. Pohižite! ☎ (061)552-732. 789
STROJEPISNA dela opravljam. ☎ 21-718 ali 27-752. 854

službo išče

DELO išče moški, lahko na terenu ali doma. ☎ 27-841. 767
KV REZKALEC išče kakršnokoli zaposlitev. ☎ (068)25-531, dopoldne.

službo dobi

DELAVCA honorarno zaposlim. Obvezen prevoz, OD po dogovoru, dve — tri delovni čas. Ostale informacije dobite na ☎ (068)24-295, popoldne. 732
MLAJŠI upokojenec zaposli šole prostega fanta, ki ima veselje do športnih konj. Pisne ponudbe pošljite na naslov: Mirko Šinkovec, Visoko, 64220 Škofja Loka. 745
POTREBUJEMO več akviziterjev za prodajo zanimivih artiklov na terenu. ☎ 85-142. 809
V REDNO delovno razmerje sprejemam 2 prodajalici, 2 natakarici in 1 kuharico. Ponudbe pošljite pod šifro »DOBER ZASLUŽEK«.

stanovanja

MLAD PAR z otrokom išče stanovanje v Novem mestu. Protiusluga je pomoč starejšim osebam. Naslov v oglasnem oddelku. 734
MLADA DRUŽINA vzame v najem enosobno ali dvosobno stanovanje, lahko tudi starejšo hišo z vodo in elektriko v Leskovcu, Krškem ali Bretnici. Možen kasnejši odkup. ☎ (0608)31-484, 779
SOBO z ločnimi sanitarnimi prostori in po možnosti z ločenim vvhodom, v Novem mestu, išče mlad zdravnik. Šifra: NUJNO 846
GARSONJERO ali stanovanje v bloku ali hiši, v Novem mestu ali Trebnjem, najame ženska, stara 30 let, brez otrok, višješolsko izobrazena. Naslov v oglasnem oddelku. 857

ženitne ponudbe

FANT, 30/178, iz okolice Krškega, iskren in pošten, zelo razočaran v ljubezni, želi po tej poti spoznati razočarano ali prevarano deklo za skupno življenjsko pot. Šifra: V DVOJE JE VEDNO LEPŠE 758

TELEVIZIJA NOVO MESTO
vaš kanal
v novomeškem Kableske razdelilnem omrežju na kanalu

DNEVNI SPORED ZA TA TEDEN
18.31 obvestila
18.55 oglasi & mali oglasi
19.00 NOVICE
19.05 oglasi & mali oglasi
19.10 rezerviran čas
19.25 NOVICE (ponovitev)

NASLOV: Glavni trg 24/
TELEFON: 068/23-611
TELEFAX: 068/21-696

OBVEŠTILO O POVEČANJU STANARIN V OBČINI NOVO MESTO

Vse imetnike stanovanjske pravice za družbena najemna stanovanja obveščamo o povečanju stanarin, in sicer:

s 1. 7. 1990 za 160%.

Odredba o povečanju stanarin bo objavljena v Skupščinskih delovnih listih Občine Dolenjskega lista.

Republika Slovenija
OBČINA NOVO MESTO
SEKRETARIAT ZA URBANIZEM IN VARSTVO OKOLJAJ

POCENI LETOVANJE ZADAR, OMIŠ, ŠIBENIK PULJ, BIBINJE, (apartmaji, sobe).
Kličite! PALMA TOURS, Metlika ☎ (068) 58-167.

kmetijski stroji

TRAKTOR IMT 560, star tri leta, prodam. ☎ 56-215. 725
4 NOVE GUME, dimenzije 750—16 x 8, za traktor TV, prodam 20% ceneje. ☎ 65-267. 736
MOTOKULTIVATOR Gorenje special s koso, star dve leti, malo rabljen, kozolec in kmečki pod prodam. Jože Žnidaršič, Breg 4, 61303 Zagradec. 737
OBRAČALNIK za BCS, kompleten, ugodno prodam. Stane Rogelj, Studenec 6, Trebnje, ☎ 45-303. 753
NOV OBRAČALNIK in zgrabljalnik URO tip 3000, nov, prodam. Herman Radej, Blanca 82, ☎ (0608)43-059. 771
TRAKTOR Ursus 360 C, star 17 mesecev, 180 delovnih ur, ugodno prodam. Jože Smrekar, Zalog 13, Škofjan. 807
TRAKTOR TV 523 s kabino in priključki ter kozo in plemenskega kozla prodam. ☎ 43-556, popoldne. 814
MOTOKULTIVATOR IMT, s koso, in lado, neregistrirano, prodam po zelo ugodni ceni. ☎ (068)73-639. 844
BCS diesel prodam. ☎ 25-589. 855

kupim

KARAMBOLIRANO katrco GTL, staro do štiri leta, kupim. Pšeničnik, Ravgovska 16, Novo mesto. 806
GOLF, renault ali zastavo, letnik 1981 do 1987, lahko tudi malo poškodovan, kupim. ☎ 25-325. 833

motorna vozila

Z 750 LE, letnik 1984, registrirano do oktobra, garažirano, ugodno prodam. ☎ (0608)31-906. 724
GOLF JGL diesel, letnik 1984, registriran do septembra 1991, ugodno prodam. ☎ (068)85-052. 743
126 PGL, star dve leti, po ugodni ceni prodam. Slavko Brulc, Lutsko selo 8, Otočec. 748
JUGO 45 A, letnik 1987, prodam. ☎ (0608)82-582. 752
Z 101 C, letnik 1980, registriran do maja 1991, in fiat 126 P, letnik 1987, prodam. ☎ 76-425, zvečer. 756
ZASTAVO 850, letnik 1980, registrirano do maja 1991, prodam. ☎ 73-588. 761
R 11 GTL, letnik 1985, ugodno prodam. ☎ (0608)77-002. 762
126 P, letnik 1978, dobro ohranjen, po ugodni ceni prodam. Jože Mlakar, Dol. Nemška vas 34, Trebnje. 764
R 4, letnik 1981, dobro ohranjen, prodam. ☎ 27-841. 766
R 4 GTL, letnik 1983, prodam. ☎ (068)24-012. 769
126 P, letnik 1983, registriran do 20.6.1991, prodam. Sonja Jordan, Dol. Težka Voda 16, Novo mesto. 770
WV 1200 V, letnik 1975, registriran do julija 1991, prodam. Lamovšek, Bistričica 15, 68232 Sentrupert. 772
Z 850, letnik 1984, prodam. Franc Lukše, Vel. Cerovec 12, Novo mesto. 773
Z 128, letnik 1989, prodam. Anton Dežman, Strelac 8, 68220 Šmarješke Toplice. 774
Z 101, letnik 1977, obnovljena, registrirana do decembra 1990, prodam za 2.800 DEM in motor tomos 4, čoln Atlantik — kratka os, rabljen dve sezoni, prodam za 1.300 DEM. ☎ 24-252. 775

DOLENJSKI LIST

IZDAJA: DIC, toz Dolenjski list, Novo mesto.
UREDNIŠTVO: Drago Rušija (glavni urednik in vodja tozda), Marjan Legan (odgovorni urednik), Andrej Bartelj, Marjan Bauer (urednik priloge), Mirjam Bezek-Jakše, Bojan Budja, Breda Dušič, Anton Jakše, Zdenka Lindič-Dragaš, Martin Luzar, Milan Markelj, Pavel Perc, Jože Primc, Jože Simičič, Jožica Tappey in Ivan Zoran.
TEKOČI RAČUN pri SDK Novo mesto št.: 52100-603-30624. Devizni račun št.: 52100-620-970-25731-128-4405/9 (LB — Dolenjska banka d.d. Novo mesto).
IZHAJA ob četrtkih. Posamezna številka 7 din, naročnina za 2. trimesečje 80 din; za delovne in družbene organizacije 180 din; za tujino 40 ameriških dolarjev ali 70 DM (ali druga valuta v tej vrednosti) na leto.
OGLAS: 1 cm v enem stolpcu za ekonomska oglasa 100 din, na prvi ali zadnji strani 200 din; za razpisne, licitacije ipd. 120 din. Mali oglasi do deset besed 80 din, vsaka nadaljnja beseda 8 din.
NASLOV: Dolenjski list, 68001 Novo mesto, Glavni trg 24, p.p. 130. Telefoni: uredništvo (068) 23-606, 24-200, naročniška služba, ekonomska propaganda in fotolaboratorij 23-610, mali oglasi in zahvale 24-006. Nenaročenih kopijev in fotografij ne vračamo. Na podlagi mnenja republiškega komiteja za informiranje Republike Slovenije (št. 23 od 21. oktobra 1988) se za Dolenjski list ne plačuje temeljni davek od prometa proizvodov. Časopisni stavek, prelom in filmi: DIC, toz Grafika, Novo mesto. Tisk: Ljudska pravica, Ljubljana.

AGAVA, d.o.o. NOVO MESTO, Kosova 4
NAJBOLJŠA UVOŽENA OPREMA ZA VAŠE VINO!
* sodi iz nerjaveče pločevine ali poliestra z oljnim pokrovom ali tesnilom
* vinske preše (ročne in hidravlične)
* razpečevalniki
* plastične kadi raznih velikosti
Informacije in naročila: telefon (068) 27-584

SPREMEMBA TELEFONSKIH ŠTEVILK V ŽUŽEMBERKU IN DVORU PRI Ž.
Uporabnike PTT storitev obveščamo, da bodo z 29. 6. 90 menjane klicne telefonske številke naročnikom v krajih Žužemberk in Dvor pri Žužemberku. Nove telefonske številke lahko dobite na službi informacij, telefon 988.
Vzrok spremembe oštevilčenja je vključitev nove telefonske centrale.
Naročnike prosimo za razumevanje.
PTT PODJETJE NOVO MESTO

Ljubil si naravo, dom in zemljo, trta jokala bo, ko tebe v vinograd več ne bo.

ZAHVALA
V 65. letu starosti nas je za vedno zapustil naš dragi oče, stari oče, tast, brat in stric
JOŽE KASTELIC, st.
iz Osojnika 26 pri Semiču
Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in sosedom, ki ste nam v najtežjih trenutkih stali ob strani, mu podarili cvetje in vence ter ga pospremili k zadnjemu počitku. Zahvalo smo dolžni nevrološkemu oddelku splošne bolnišnice v Novem mestu, ki so mu lajšali bolečine, očesnemu oddelku za podarjeni venci in Iskri Semič. Posebej se zahvaljujemo govornikom Rezki Stariha za slovo pred domačo hišo, Tonetu Malnarču za besede, izgovorjene v imenu GD Štrekljavec, pevkam in gospodu župniku za lepo opravljen obred.
Žalujoci: vsi njegovi

Delovna skupnost Belokranjskega muzeja v Metliki

razpisuje prosta dela in naloge

kustosa za kulturno zgodovino oziroma novejšo in starejšo zgodovino

Pogoj: visoka izobrazba (zgodovina, umetnostna zgodovina)

Razpis velja 14 dni od objave v Dolenjskem listu oziroma do zasedbe delovnega mesta.

Stanovanja nimamo.

Delovno razmerje bomo sklenili za določen čas.

Poskusno delo bo trajalo 3 mesece.

Osebnih dohodkov po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov v Belokranjskem muzeju.

MAXMEDIA

Močnejši kot spomin je svetlobni elektronski displej na hotelu Kandija — od 6. do 22. ure

VERJEMITE!

Pri 4800-ti objavi vašega ekonomsko-propagandnega sporočila vas bo potencialni potrošnik tako »sit«, da se bo oglašil. Ostalo je odvisno od vas.

160 objav dnevno 170,00 din

1100 objav v tednu 1.190,00 din

4800 objav v mesecu 5.100,00 din — popust

Informacije in naročila: tel. 21-466.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi moža in očeta

MANFREDA STERNADA

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste nam v težkih trenutkih negotovosti pri požrtvovalnem iskanju pokojnika pomagali in stali ob strani. Prav tako se zahvaljujemo vsem, še posebno pa sosedom, prijateljem in znancem ter podjetju KOVINAR Kočevje za izkazano moralno in finančno podporo ter za številno spremstvo na njegovi zadnji poti. Vsem še enkrat hvala.

Žena Marta z otroki

ZAHVALA

V 90. letu starosti nas je po hudem trpljenju zapustila naša dobra mama, stara mama, prababica in teta

JOŽEFA LOZAR

iz Rožanca

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem, in prijateljem, ki ste našo dobro mamo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti, ji darovali toliko lepega cvetja in nam izrekli sožalje. Posebej se zahvaljujemo družinam Kos in Rokoše, DO Krki, vsem sosedom in gospodu župniku za lepo opravljen obred.

Žalujoči: vsi njeni

ZAHVALA IN SPOMIN

LUDVIK TRAVNIKAR

Mali vrh 40, Globoko

V 76. letu starosti je umrl naš dragi Ludvik. Silna je bila tvoja volja do ustvarjanja, mogočne so bile tvoje roke. Ustvarjeni dom si moral zapustiti. Nisi obupal, imel si vero v življenje, vero v ljudi. Upal si, da je nekje nekdo, ki bi znal spoštovati poštenega človeka. Ko ti je postala samota nevarna, si prišel. Bila sva si sončen žarek, ki nama je grel jesenske dni. Hvala ti, Bog ti daj večni mir. Hvala vsem zdravnikom, ki so ga dolga leta zdravili in vsem, ki so pomagali v najtežjih trenutkih.

Žalujoča žena Pepca

ZAHVALA

V 61. letu starosti nas je mnogo prezgodaj zapustil naš dobri in skrbni sin, mož, oče, stari oče, brat in stric

JOŽE KLEMENČIČ

Laze 9, Uršna sela

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, vaščanom, prijateljem in znancem, ki ste nam v težkih trenutkih kakorkoli pomagali, izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter pokojnika spremili na zadnji poti. Posebej se zahvaljujemo osebju internega oddelka bolnišnice v Novem mestu za nudeno pomoč med boleznijo ter gospodu župniku za opravljen obred. Vsem še enkrat iskrena hvala.

Žalujoči: vsi njegovi

ZAHVALA

V bolečini sporočamo, da nas je v 44. letu starosti zapustil naš brat, oče, stric, bratranec in nečak

LUDVIK BLATNIK

Iskrena hvala sorodnikom, vaščanom in članom gasilskih društev, njegovim sodelavcem za iskreno pomoč, vsem darovalcem cvetja, pevskemu zboru, duhovniku za opravljen obred ter vsem, ki ste ga pospremili dne 10. 6. 1990 na njegovi zadnji poti.

Žalujoči vsi njegovi

ZAHVALA

Kljub izredni volji do življenja nas je 18. junija zapustil

FRANC PREŠEREN

dipl. ing. agronomije, kmetijski inšpektor iz Novega mesta

Iskreno se zahvaljujem vsem, ki so mi bili v pomoč in tolažbo v najtežjih trenutkih mojega življenja in življenja mojih sinov.

Marija Prešeren z otroki

Na grobu tvojem cvetje klije, prezgodaj tebe zemlja krije.

ZAHVALA

Komaj v 38. letu starosti nas je nenadoma zapustil dragi brat in stric

JOŽE ZAGORC

Vrhpolje pri Šentjerneju

Ob boleči izgubi našega dragega Jožeta se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste nam v težkih trenutkih pomagali, nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter pokojnega spremili na njegovi zadnji poti. Posebej se zahvaljujemo družinam Kos in Rokoše, DO Krki, vsem sosedom in gospodu župniku za lepo opravljen obred.

Žalujoči: brata Franci in Martin z družino

ZAHVALA

Po težki bolezni nas je v 53. letu starosti zapustil naš dragi mož, oče, dedek, sin in brat

RUDI ŽUPEVEC

iz Novega mesta

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in sosedom, ki so nam v najtežjih trenutkih nesebično pomagali, darovali cvetje in nam izrekli sožalje. Prav tako naj ta zahvala velja zdravstvenemu osebju kirurgije, ZŠAM, govornikom za poslovilne besede ter gospodu župniku za opravljen obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: vsi njegovi

Znamenitosti na Gradišču

Ostanek obrambnega tabora propadajoče cerkve

Na vrhu Gradišča pri Primskovem, na nadmorski višini 592 m, bodo ljubitelji zgodovine našli kar nekaj kulturnih spomenikov, ki si jih je vredno ogledati. Na turške vpade spominjajo ostanki obrambnega tabora, ki je bil po starem ustnem izročilu nepremagljiv in so zato Turki prišli z dolenske strani le do hriba Kuklja. Sredi teh ostankov stojijo tri cerkve. Največja je božjepotna Marijina cerkev, ki je v jedru srednjeveška gotična stavba z delno ohranjenim obokanim prezbiterijem. Druga cerkev, v sredini, je po zunanosti še najmanj podobna cerkvi, saj je bila pozneje preurejena v šolsko stavbo. Ima ravno zaključen prezbiterij, zato sodijo, da je bila zgrajena v 17. stoletju. Najmanjša in najstarejša je cerkev sv. Petra, ki je na zunaj močno podobna cerkvi Matere božje v Šmarju pri Sežani. Na notranji strani stene ladje so vzdani reliefi, ki ponazarjajo zadnjo sodbo. V cerkvi je po nekaterih podatkih grobnica bogenšperških graščakov.

Kaj pa pomeni propadanje takih zgodovinskih objektov za majhen narod, kot je slovenski? Ob tem vprašanju je zgovoren tudi podatek, da v Slovenijo prihajajo turisti gledat našo dediščino. Kako jim bomo dokazali, da Slovenci nismo od večraj, če nam to bogastvo, dokazni material, izginja? Prav zanimivo bi bilo glede spomenikov slišati mnenje republiškega Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine. Verjetno bi bilo, da ni denarja za vzdrževanje. Toda kje najdemo denar za to Avstriji, za katere vemo, kako lepo imajo ohranjene in vzdrževane take kulturne spomenike, bi se lahko vprašali ob takem verjetnem mnenju. Razmišljajoč o dediščini na Gradišču, pa omenimo da tja sodi dejstvo, da je služboval v letih 1876 do 1890 na Primskovem župnik Jurij Humar, ki je slovel kot čudodelni zdravnik.

MIHA OVNIK
Gradišče

SPODBUJENA USTVARJALNOST — Ravnateljica posebne šole Dragotina Ketteja Breda Okleš en se je ob zaključku šolskega leta prejšnji petek na prisrčni slovesnosti zahvalila vsem sodelavcem, učencem in staršem, ki so pomagali šoli, da je uspešno opravila svoje poslanstvo. Prav tako se je vsem zahvalila tudi Milica Jakopin, predstavnica Tovarne zdravil Krka, ki je pokroviteljica šole. Na slovesnosti so zaslužnim učencem, učiteljem in zunanjim sodelavcem podelili priznanja, proslavili so sodelavce — jubilate ter se zahvalili sodelavkam Avguštini Lah, bivši ravnateljici šole, in Majdi Nečimer ob odhodu v zaslužni pokoj. Prav zanimiva je bila tudi razstava ročnih del, kulinarike, sadjarstva, zelenjadarstva, zeliščarstva in drugih predmetov, ki so jo skupaj pripravili zaposleni in učenci. (Foto: T. Jakše)

SLOVO SREDNEŠOLCEV — Po dolgoletni tradiciji so se dijaki tudi letos poslovili od srednje šole s sprevedom skozi novomeški mestni center. Nadvse lepo je bilo videti nasmejane mlade obraze, ki si vsemu navkljub niso pustili vzeti tega doživljanja, in marsikateri mimoidoči je postal ob sprevedu. Za jezo na šolo, ki preobremenjuje z nepravimi stvarmi in iz mladih nadebudnežev dela skoraj mentalne invalide, za skrbi okrog nadaljnega šolanja ali zaposlitve oz. življenja nasploh pa je bilo prej in potem dovolj razlogov in časa. (Foto: Z. L.-D.)

ZABAVNO SLOVO — Pretekli torek so Ježki, Zajčki in Pikapolonice, malošolarji v novomeškem vrtcu »Labod« Ločna ob pomoči svojih tovarišic pripravili prisrčen in zabaven program na Labodovem igrišču v slovo od male šole in vrta. Tekma v skakanju v vrečah, v grizenju jabolč, ki so nagajivo bingljala z vrvice, v pokanju balonov in vlečenju vrvi, pri čemer so priskočili na pomoč tudi starši (na sliki), je povzročila obilo smeha in dobre volje pri malčkih in njihovih starših, tovarišice pa so bile seveda tudi zadovoljne. Kako malo je včasih treba za nepozabno doživetje! (Foto: Z. L.-D.)

DOBRI DVE STOTNIJI GODBENIKOV — Po lanskem zaokroženem jubileju — 120-letnici slovenskega tabora in 110-letnici GD Sevnica ter 10. reviji gasilskih pihalnih orkestrrov Slovenije postaja sevniški Glavni trg kar pravšnje prizorišče za srečanja godbenikov. V nedeljo so se v lepem vremenu zbrali orkestri iz Spodnje Poljske, Vuzenice, Lovrenca na Pohorju, hrvaške Kostanjece, iz Loč, Novega mesta, Kapel in Sevnice na 11. reviji, ki so jo sklenili še s skupnim nastopom. (Foto: P. Perc)

KONCERT OB JUBILEJU — Metliška mestna godba na pihala je ob svoji 140. obletnici pripravila preteklo soboto na grajskem dvorišču slavnostni koncert pod taktirko Ivana Jerine (na fotografiji), član predsedstva Zveze pihalnih orkestrrov Slovenije Hrovatič pa je razdelil godbenikom Gallusova priznanja. Slovesnost ob jubileju se bo nadaljevala v nedeljo, 1. julija, ko bo ob 10. uri po metliških ulicah parada godb iz Kapel, Loč, Krškega, Mengša, Trebnjega, Straže, Črnomlja in Metlike, ob 10.30 bo slovesnost na Trgu svobode, ob 13.30 pa koncert vseh gostujočih godb pred gasilskim domom. (Foto: M. B.-J.)

JOŽICA TEPPEY

novinarji in marsikdo jo je obravnaval zgolj kot okrasek. A ona je stala na trdnih tleh in nikoli ni hlepela in posegala po zvezdah. Čeprav ji je bil poklic vedno prvi, je vendar morala svoje moči porazdeliti med službo in družino. Mnogokrat ji je bilo težko, ker je imela premalo časa za družino. Še danes jo boli spoznanje, da ne bo mogla nikoli nadoknaditi tistih uric, ki jih je, namesto v družini, preživela na proslavah in na suhoparnih sejah.

Lahko bi postala profesorica in bi poučevala slovenski jezik, toda njeno življenje je hotelo drugače. Potem ko je opravila prav vse izpite na filozofski fakulteti v Ljubljani, se je zaposlila pri Gorenjskem glasu v rodnem Kranju in zadržala v novinarstvo. Nikoli ni bilo žal, da se je tako zgodilo. Morda bo kdo rekel, da je njeno pisanje le droben kamenček v mozaiku, sestavljenem iz drobcev vsakdanjika ljudi in krajev od Savi in Krki. Ne bo se zmotil, kajti tudi sama misli tako. Odkar se je pred tridesetimi leti priselila v Brežice, ker je njen mož prišel službovat v tamkajšnji bolnišnici, so to postali njeni kraji in njeni ljudje.

»Če kaj šteje, potem je največ vredno to, da so skozi moje pisanje mnogi lahko izpovedali svoje skrbi in upe, svoje zadovoljstvo in razočaranja. Morda je ravno to počasi in zanesljivo premaknilo nekaj v njihovi zavesti, kajti čas neusmiljeno pometja z velikimi in puhlimi besedami. Bolj ko so bili ljudje iskreni, mi novinarji pa kratki in jasni, več smo povedali, saj bralci že od nekdaj ne marajo nejasnih in zavutih misli,« razmišlja novinarka Jožica Teppey, ki po 27 letih službovanja pri našem časopisu odhaja v pokoj.

Bralcem iz posavskih občin je ni treba posebej predstavljati. Vsak teden je neopazno vstopala v njihovo hišo, s svojim delom in z mislimi, ki jih je leta in leta izlivala na papir. V letih novinarstva ji je bilo najlepše ravno to, da je bila nenehno z ljudmi, spoznavala njihove težave in odkrivala drobne stvari o njih.

Na začetku svojega službovanja je bila ena redkih žensk med

»Ogromno je bilo brezploднеga dela, neskončnega poročanja s se, utrudljivega beleženja vedno istih misli in vedno istih ljudi. Takega pisanja je bilo preveč, a takrat je pač moralo tako biti. Niti pomisljati nisimo, da bi lahko bilo drugače, tako smo bili vpeti v en sam tir,« pravi Teppeyeva.

K sreči se tudi sama zaveda, da preprosti ljudje že od nekdaj čutilo, kaj je resnica in kaj laž. Prepoznajo napihnjene in usmerjene besede in jih enostavno ne berejo. Jožičino pero je zaradi tega raje opisovalo pristne tegobe ljudi. V zadnjih letih je besede lahko izbirala svobodneje, izkoristila je priložnost in se pošalila na račun tega ali onega, ali pa kaj pokritizirala. Če se je kdaj podpisala pod kako napako, si še dolgo ni odpustila.

Jožica Teppey je na pragu drugega življenja in zdaj se, kakor da bi čutila, da marsičesa še ni povedala. Z jasnimi in klenim jezikom je še včeraj klesala reportažne zapise, obležila vrsto zanimivih ljudi in dogodkov. Navajena je bila, da je življenje, dogajanje v njem in ljudi imela kot na dlani. Temu razkošju se ne bo znala odpovedati.

»Ne bom se prepustila počivanja, pometanju, pospravljanju in platenju, saj moram opraviti še veliko stvari, ki jih prej nisem utegnila. Imela bom čas, da se malo bolj poglobljeno posvetim nekaterim stvarem, na primer literaturi, knjigam, obiskom razstav, česar si prej nisem mogla privoščiti. Kot novinarka sem morala vsrkavati vsakovrstna znanja, vsakega pomalem in ničesar temeljito. Prepričana sem, da mi ne bo niti eno samo minuto dolgčas,« se zasmeje v pokoju v brk.

B. DUŠIČ

Odpri metliški umetniški atelje

Trije metliški kulturni delavci so odpri Atelje za umetnost in obrt

METLIKA — Te dni so slikar Mladen Vukšinič, oblikovalec Ivan Vinski in kipar Martin Skoliber, vsi trije Metličani mlajše srednje generacije, v Flajšmanovi hiši na metliškem Mestnem trgu tudi uradno odpri Atelje za umetnost in obrt. Občasno je bil namreč ta atelje odprt že od Vinske vigradi, toliko da so fantje lahko »izmerili utrip«, hkrati pa so prostor, ki so si ga sami uredili, še opremili in pripravljali za pravo otvoritev.

Sedaj je moč v tem ateljeju kupiti uporabne predmete, unikatni nakit, Vukšiničeve slike, Skolibrove skulpture, razna priložnostna darila, belokranjske spominke in še kaj. Tudi cene teh izdelkov so take, da so dostopni tako rekoč vsakomur, unikatni nakit je od 50 din naprej, slike — največ je pastelov, akvarelov in olj — od 450 do okoli 2000 din, skulpture iz lesa, kamna in keramike pa do 7 tisočakov.

Poleg tega prodajnega dela ateljeja pa imajo Vukšinič, Vinski in Skoliber še druge, precej bolj ambiciozne načrte. Vsi trije imajo status kulturnih delav-

ce. Dela in možnosti je na tako široko in ambiciozno zastavljenem področju več kot dovolj. »Kulturna dejavnost v Metliki peša, kulturni objekti so zanemarjeni, obnova hiš v starem mestnem jedru poteka brez pravega načrta, Metlika nima niti spodobne razglednice, lepi stari metliški običaji in navade so skoraj pozabljeni. Zato imamo med drugim v našem programu poleg prirejanja raznih kulturnih prireditev, kot so razstave, literarni in drugi kulturni večeri, tudi ureditev zunanje podobe metliškega mestnega jedra. Skratka, radi bi dosegli,

da se Metlika zave svojih korenin.« Poleg tega lahko že sedaj ponudijo tudi konkretne storitve, kot so oblikovanje prostorov in notranje opreme, knjig, plakatov, poslovnih tiskovin in podobno.

Razen skupnih programov pa bo vsak od te trojice še naprej delal tudi sam, saj se je do sedaj vsak na svojem področju že dokaj uveljavil. Vukšinič je na primer študiral slikarstvo na Akademiji delle belle arti v Benetkah in je imel že vrsto samostojnih razstav.

A. BARTELJ

ZANIMANJE ZA NOVOST — Da je atelje za umetnost in obrt v Metliki posebnost, ki bo gotovo zbudila še veliko zanimanja, se je pokazalo že ob sobotni otvoritvi (na fotografiji). Trije mladi Metličani imajo zelo bogato ponudbo, zapuili pa so tudi tiho željo, da bi se radi povezali z Belokranjskim muzejem. V njem bi namreč lahko dobili mnogo napotkov, da ne bi potvarjali zgodovinskih simbolov, ki bi jih priredili modernemu dizajnu. (Foto: M. B.-J.)

Hervol posnel tretjo kaseto

»Jaz sem dekle imel« bo na trgu še to poletje

BREŽICE — Ansambel Tonija Hervola že več kot 15 let uspešno deluje na brežiškem koncu, seveda pa ga pozna tudi drugod. Že več kot desetkrat je sodeloval na Ptujskem festivalu in si prislužil najvišje nagrade. Na turneji po Kanadi, Zveznici republik Nemčiji in po avstrijski Koroški so se člani tega ansambla predstavili še našim zdomcem.

Marsikdo se je z njihovo glasbo seznanil na raznih dobrodelnih prireditvah, kjer so vedno pripravljene sodelovati. Igrali so za obnovitev dvorane Prosvetnega doma, slišati jih je bilo mogoče tudi na zadnji dobrodelni prireditvi za sedeže na grajskem dvorcu, sicer pa vsako leto sodelujejo v sprevidu ob prihodu dedka Mraza in zaigrajo starejšim občanom na srečanjih, ki jih organizira Rdeči križ.

V času svojega delovanja so posneli malo ploščo s pevko Meri Avsenak, pozneje pa še dve kaseti. V poletnih mesecih bo izšla že njihova tretja kasetna z naslovom: »Jaz sem dekle imel«. Z naslovno pesmijo so se hoteli oddolžiti njenemu avtorju

snemanju kasete jim je pomagal producent Boris Kovačič, pri vokalni izvedbi pa Silvo Potočnik iz Krškega. Člani ansambla so se seveda že večkrat zamenjali, a trenutno v njem igrajo: Roman Hervol (kitara), Franci Požar (klarinet), Rado Sotler (trobenta), Miha Lah (bariton in baskitara) in Toni Hervol (harmonika). Kot pevka v ansamblu zelo uspešno nastopa Marjeta Podgoršek, ki se ji je nedavno pridružila še Nuška Hervol.

B. D

10. SREČANJE HARMONIKARJEV NA STUDENCU

STUDENEC — V nedeljo, 1. julija, bo ob 15. uri 10. jubilejno srečanje harmonikarjev, ki ga vsako leto prireja sevniška zveza kulturnih organizacij v sodelovanju s kulturnima društvoma iz Zabukovja in s Studencu. Letošnje srečanje bo samo na Studencu, pri organizaciji pa sodelujeta tudi sevniški radio in gasilsko društvo Studenec. Seveda si brez marljivih članov tamkajšnjega kulturnega društva skoraj ni moč predstavljati tega srečanja, ki bo zelo živahno. Dopoldne se bo pričel nogometni turnir, sledil bo tradicionalni avtorally Impoljca — Studenec, ki ga prirejata sevniško avto-moto društvo in njegova sekcija na Studencu. Po srečanju harmonikarjev, ki bo hkrati izbirno za Zlato harmoniko Ljubecne, bo veselica.

PLOŠČA GRE NA VARNO — Kamnosek Franc Stepan in kapiteleski prost Jozef Lap (desno) ob novomeški kulturni znamenitosti, masivni kamniti plošči s tremi grbi, ki se sedaj s svojega mesta nad proštijem portalom seli na varnejši kraj za proštijem kamniti vrati, nad vhodom pa jo bo zamenjal mavčni odlitek. (Foto: T. J.)

Halo, tukaj je bralec »Dolenjca«

Neurje v Krškem ugasnilo večino televizorjev — Most pri Lazarju v Čatežu zaprt — Kako preživeti štiri otroke z 2000 din? Novinarji, pridite v Belt in na Blanco!

Minuli četrtek dežurnemu novinarju med 8. in 9. uro zvečer res ni bilo dolgčas v prostorih uredništva. Pa ne, da bi bilo tolikšno število klicev, čeprav je bila slušalka ves čas pri ušesih, ljudje se želijo pogovarjati in ura je hitro naokoli. Prva je poklicala Marija Kralj iz Rodin pri Črnomlju. Najprej je za svojo sestro v Nemčiji naročila Dolenjski list, potem pa sva kramljala o vsem, kar danes spreminja našo Slovenijo. »Petinštrideset let nam je bilo lepo in živeli smo v miru. Sedaj sem vsak dan slabe volje in nerada sedim pred televizorjem,« je povedala. Vinko Virant iz Krškega nas je oštel, zakaj nismo nič pisali o neurju, ki je v petek, 15. junija, popoldan prizadelo Krško. Menda je uničilo precej gospodinjstvih strojev in televizorjev. Zanima ga, kdo bo plačal to škodo.

V Krškem tudi kabelska televizija v starem delu ne dela, kot bi bilo treba. Pred časom je slika z ekrana izgubila, česar pa ne gre pripisati le strelji, ampak tudi (po njegovih besedah) nesposobnim kabelskim strokovnjakom. Zlatko Rajkovič s Čateža pri Trebnjem nam je sporočil, naj si pridemo ogledat razvali-

ne njihovega mostu pri Lazarju. Most je več desetletij gnil in propadal, sedaj so ga končno zaprli. Sprašuje se, kdo se bo sedaj lotil prenove ali izgradnje novega. Čezenj vodi edina pot na Cirknic. Odgovorne v krajevni skupnosti tudi sprašuje, kdaj bo na Čatežu telefon. Vsi plačujemo prispevek, nihče pa nam ne zna povedati, kdaj bomo lahko poklicali v svet.

Hudo se je razkrul Franc Grum iz Podhoste pri Dvoru. Z ženo ima tri otroke in še enega posvojenega. Porodniške je za 2000 dinarjev, Novoles pa v tem času zapira obrat na Dvoru, kjer je zaposlen. Kako bo lahko preživel tako številno družino potem, ko bo na cesti, Novoles pa ponuja svoje zibke skozi TV reklamo. Najprej naj poskrbi za svoje delavce. Še bolj vroč telefonski klic je bil iz Črnomlja. Telefonist je ostal angnimen, povedal je le ime: Janez iz Črnomlja. Povedal je, da je že vrsto let zaposlen kot delavec v Beltu. Boli ga, ko gleda, kako vodilni ustanavljajo svoja podjetja onkraj Kolpe, na Hrvaškem, iz podjetja pa vozijo kamione robe. Povabil je novinarja, delavci pa bodo »zapeli« še o drugih primerih, ki temu podjetju, po Janezovih besedah, niso v čast. Vida Levičar z Blance nas je povabila na obisk 29. junija. Tega dne bo občinska inšpekcija povedala sosedam Mariji Vajdič, Mariji Jurkovič in Anici Ašič, naj si ne lastijo zemljišča splošnega ljudskega premoženja. Krajani bi namreč

radi položili asfalt, ženske pa ne dajo občinske zemlje. J. P.

LINE
NOVO MESTO
EKOLINE
Za 1.000 din rešujete Krko in zaslužite 101.610 din!
Ekološko — komercialna akcija, katere čisti dobiček je namenjen za nakup prenosne čistilne naprave ob reki Krki.
Kaj vse je potrebno, da se vključite v akcijo? Kako poteka Ekoline?
Vsa pojasnila po telefonu 27-080.
Mesečna izplačila in javna objava zbranega denarja za čistilno napravo.
EKOLINE organizira: Line, d.o.o. ob sodelovanju Zelenih in ZSMS — liberalne stranke.
Naj bo to vaše ekološko dejanje!

Stanku Deržiču iz Bukoška, ki ima precej zaslug za razvoj glasbe na tem koncu. Čeprav je bil laik, je pisal glasbo in besedila, igral harmoniko in trobento, veliko nastopal, in kar je morda najpomembnejše: svoje znanje je prenesel na številne mlade ljudi, ki so imeli veselje do glasbe. Med njimi je bil tudi Toni Hervol.

Nosilna pesem na drugi strani kasete je z besedilom Ivana Sivca postala zmagovalka Ptujca '88, poleg profesorja Sivca pa jim besedila pišejo še Marjan Stare ter brata Franci in Jože Smrekar iz Kapel. Pri

TISOČ NAJLEPŠIH METULJEV

RIBNICA — Tisoč najlepših metuljev iz vsega sveta, pa tudi drugih žuželk, razstavlja te dni v Domu JLA v Ribnici Matjaž Černila iz Ljubljane. Razstavo so odpri 22. junija, trajala pa bo še do 14. julija.

Halo, tukaj Dolenjski list!

Novinarji Dolenjskega lista si želimo v bodoče več sodelovanja z bralci. Vemo, da je težko pisati, zato pa je lažje telefonirati. Če vas kaj žuli, če bi radi kaj spremenili, morda koga pohvalili, ali pa opozorili na zanimiv dogodek iz domačih krajev. Prisluhnil nam bomo, zapisali, morda dali kakšen nasvet, poiskali odgovor na vaše vprašanje ali kaj podobnega. Pokličete nas lahko vsak četrtek zvečer, med 20. in 21. uro na telefon (068) 23-606. Eden od dežurnih novinarjev vam bo rad prisluhnil.

PO PRAVEM ŠE OTOŠKO POLETJE

OTOČEC — Poletna vročina sicer vabi k morju, a mnogi tjakaj zaradi suše v žepih ne bodo prišli. Nič hudega, povsem dopustniško se bo to poletje mogoč razvedriti tudi na Otočcu, kjer bodo spet točili karlovško pivo, pri čemer bo četrti pivo zastoj. Ob pivu in sladodelnem baru se bo z obilno zabavo otoško poletje začelo že to soboto v motelski restavraciji. Za ples bo igral sevniški ansambel Foxi, gosta večera bosta pevec Alberto Gregorič in čarodej Jani Jošovec, program z nagradnimi igrami pa bo povezoval Jože Teraž. Tudi ob nedeljah popoldne ne bo dolgočasno, na svojo račun bodo od 15. do 19. ure prišli zlasti otroci, manjkalo ne bo ne iger ne glasbe Staneta Gorenc.

kozjerija VSO POLITIČNO NAVLAKO IZ ŠOL

— Ate, pri naši tovarišici je bil včeraj šolski svetovalec.
— Lepa reč.
— Lahko tebi, ki ne hodiš v šolo, toda tovarišica je bila čisto rdeča v obraz!
— Najbrž ni imela priprave na pouk ali pa ni dovolj uredila redovalnice.
— Tega ne vem, a pogovarjala sta se o idejnosti pouka. Svetovalec ji je rekel, da je konec s samoupravljanjem.
— Tovarišica je najbrž soglašala, kajne?

— Govoril ji je tudi o Marxu in Engelsu.
— Pa o Leninu.
— Kako veš?
— Kar tako.
— Tovarišici je dopovedoval, da Marx, Engels in Lenin nimajo v šoli kaj iskati. Gledal pa je tudi proti sliki.
— Kateri sliki?
— Proti sliki Predsednika.
— A proti tisti sliki nad tablo je gledal?
— Da, proti sliki Predsednika.

ate. Rekel je tršiči, da njena politična usmerjenost sploh ni pomembna, da mora biti v razredu nad politiko in nad strankami.
— V tako majhni glavi — pa takšne misli! Le kako si vse to zapomniš?
— Peter pa je pripomnil, da bomo zdaj vsi hodili k verouku.
— Čigav Peter?
— Ja, Peter, Rdečnikov Peter. Poznaš ga. Z njegovim očetom si hodil na sestanke.
— In tovarišica?

— Nič. Tovarišica je samo debelo gledala. Ko je prišla do besede, je dahnila: »Zdi se mi, da ste še včeraj govorili drugače.«
— Mistiš, da je poznala šolskega svetovaleca?
— Saj ga vsi poznamo, že večkrat je bil v našem razredu.
— Čemu pa je prihajal?
— Največkrat je govoril tovarišicam, da je idejnost pouka celo pomembnejša od v celoti predelane učne snovi...
TONI GAŠPERIČ

studio D
LESTVICA NARODNOZABAVNE GLASBE
STUDIA D IN DOLENJSKEGA LISTA

Žreb je prejšnji teden podelil nagrado za sodelovanje pri oblikovanju lestvice DARIJU SILCU iz Ljubljane. Nagrajencu čestitamo!

Lestvica najboljših priljubljenih narodnozabavnih melodij pa je za ta teden z eno novostjo takšna:

- (2) Kaj je ljubezen — VESNA
- (1) Ne čakaj na maj — NASAMBEL COF
- (4) Mlad pastir — ANSAMBEL IVANA PUGLJA
- (7) Soča voda — DOLENJSKI FANTJE
- (3) Ne joči, Slovenija — SLOVENSKI MUZIKANTJE
- (5) Med temnimi gozdovi — ANSAMBEL L. LESJAKA
- (6) Ob reki — SPOMIN
- (10) Stara ljubezen nikoli ne oveni — AVSENIK
- (—) Pelji me spomin nazaj — ANSAMBEL I. RUPARJA/LF 10 (8) Vinska vigrad — KVINTET KRES

Predlog za prihodnji teden: V nedeljo popoldan — SLAK

Glasujem za:

Moj naslov:

Kupone pošljite na naslov: Studio D, p.p. 103, 68000 Novo mesto